Jaarboek 2018

KONINKLIJKE VLAAMSE ACADEMIE VAN BELGIË
VOOR WETENSCHAPPEN EN KUNSTEN

© Koninklijke Vlaamse Academie van België
voor Wetenschappen en Kunsten
Hertogsstraat 1
B-1000 Brussel / België
Tel.: 02 550 23 23
Fax: 02 550 23 78
info@kvab.be
http://www.kvab.be
Depotnummer: D/2019/0455/01

© Foto's: Koninklijke Vlaamse Academie van
België voor Wetenschappen en Kunsten

Inhoudstafel

Voorwoord 6

Bestuur van de Academie – 2018 11
Bestuur van de Academie – 2019 12

Nieuwe leden 13

Algemene Openbare Vergadering - 15 december 2018 20
- Programma 20

Genootschapswerking
Beschouwingen van de Klassenbestuurders 21
- Klasse van de Natuurwetenschappen 21
- Klasse van de Menswetenschappen 23
- Klasse van de Kunsten 27
- Klasse van de Technische Wetenschappen 29

Mededelingen in de Klassen 33
- Klasse van de Natuurwetenschappen 33
- Klasse van de Menswetenschappen 33
- Klasse van de Kunsten 34
- Klasse van de Technische Wetenschappen 34
- Klassenoverschrijdende vergaderingen 35

Huldiging jarige leden 36
In Memoriam 61
- Alfons Goris 61
- Jean-Pierre Henriet 64
- Ernest Krings 68
- Jacques Maton 72
- Jacques Péters 76
- Marcel Storme 80
- Jean Van Bladel 88
- Raoul Van Caenegem 90

Academische Fondsen en Prijzen 96
- Laureaten van de Academie 2018 96
- Gouden Penning 2018 99
- Onderscheiding Wetenschapscommunicatie 101
- Octaaf Dupontprijs 106
- Henri Vanderlindenprijs 107
- Charles De Clercqprijs 108
- Jan Gillisprijs 109

Mgr. René Lenaertsprijs 110
Frans Van Cauwelaert Prijs 111
Prijs van de Vlaamse Wetenschappelijke Stichting 113

Jonge Academie 115

Denkersprogramma – Cyclus Voeding 119
Denkersprogramma – Cyclus Vlaanderen, België en CERN 122

Standpunten 125

Reflectiegroepen 130

Vlaamse Wetenschapsagenda 132

Cohiwet 133

Academisch Cultureel Forum 135

Publicaties 138
Nationaal Biografisch Woordenboek 141
Academieberichten 142

Vlaamse Academische Stem - VLAST 143

Contactfora 144

VCWI 145

Internationale Samenwerking en Netwerking 148
Bilaterale Samenwerking 148
Bilaterale Uitwisselingen 148
Coördinatie binnen RASAB 150
Deelname aan internationale samenwerkingen 152
Bacas 154

Samenstelling Academie – December 2018 156
Klasse van de Natuurwetenschappen 156
Klasse van de Menswetenschappen 158
Klasse van de Kunsten 160
Klasse van de Technische Wetenschappen 162
Jonge Academie 164

Commissies van de Academie 166
Kandidaturencommissie 166
Laureatencommissie 167

Langlopende Projecten 168
Commissie Publicatiebeleid 168
Adviesraad Contactfora 168
Academisch Cultureel Forum 168
Wetenschappelijke commissie van het Nationaal Biografisch Woordenboek 168
Vlaamse Academische Stem (VLAST) 169
Reflectiegroep Energie 170
Reflectiegroep Universiteit van de Toekomst 170
Reflectiegroep Kunst, Wetenschap en Technologie 171
Reflectiegroep RRI 171
Adviesraad Jonge Academie 171
Stuurgroep Wetenschapscommunicatie van de KVAB en JA 172
Commissie Historische Wetenschappen 172
Wetenschappelijk Comité Humanisme in de Nederlanden 172
Wetenschappelijk Comité Klassieke Studies 173
Wetenschappelijk Comité Rechtsgeschiedenis 173

Commissies voor de Academische Fondsen 175
O. Callebautfonds 175
Mgr. J. Coppensfonds 175
Mgr. C. De Clercqfonds 175
O. Dupontfonds 175
E. Duvergerfonds 176
J. Gillisfonds 176
Mgr. R. Lenaertsfonds 176
Mac Leodfonds 176
H. Schoutedenfonds 177
H. Vanderlindenfonds 177
F. Van der Muerenfonds 177
P. van Oyefonds 177
F. Van Cauwelaertfonds 178

Instellingen onder voogdij van de Academie 179
Koninklijke Commissie voor Geschiedenis 179
Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie 179
Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis 179
Archief- en Bibliotheekwezen in België 179
Union Académique Internationale 179
Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit (VCWI) 180

Voorwoord

Eind 2017 werd door de Vlaamse regering een nieuw convenant voor de Academie goedgekeurd dat duidelijk gunstiger was dan het voorgaande. Het convenant geldt voor de periode 2018-2023. Dankzij de stijging van de subsidie konden we overgaan tot aanwerving van een management assistant en een extra beleidsmedewerker. Sofie Zeeuwts die geselecteerd werd voor de eerste functie, is gestart op 1 september. Door omstandigheden kon de nieuwe beleidsmedewerkster, Ellen Van Impe, pas starten in januari 2019. Zo was het weer extra druk voor de reeds aanwezige staf. Ingaand op een vraag van de Commissie Historische Wetenschappen zijn we in augustus ook gestart met een éénjarig project inzake het bijwerken en ontsluiten van het historisch archief van de KVAB. Céline Houwaer werd hiervoor aangeworven.

In 2018 eindigde het mandaat van onze vier klassenbestuurders: Dirk Van Dyck in de Klasse van de Natuurwetenschappen, Godelieve Laureys in de Klasse van de Menswetenschappen, Anna Bergmans in de Klasse van de Kunsten en Paul Verstraeten in de Klasse van de Technische Wetenschappen. Ze worden opgevolgd door respectievelijk Christoffel Waelkens, Kristiaan Versluys, Anne-Mie Van Kerckhoven en Elisabeth Monard.
In 2018 hebben we ook de verkiezing georganiseerd van een voorzitter en ondervoorzitter voor de periode 2019-2020. Hiervoor werden respectievelijk Karel Velle en Anna Bergmans verkozen. Joos Vandewalle en Karel Velle eindigden hun tweejarig mandaat van respectievelijk voorzitter en ondervoorzitter.

We constateren dat voor het eerst in de geschiedenis van de KVAB het Bureau van de Academie in 2019 drie vrouwen zal tellen op 7 leden. In de Raad van Bestuur krijgen we 37% vrouwen.

Ondersteund door de staf hebben twee commissies hun werkzaamheden afgerond: de Commissie Werving, Werking en Binding van Leden, en de Commissie Communicatiebeleid. Beiden hebben hierover uitvoerig gerapporteerd en het is aan de Raad van Bestuur om de nodige beslissingen te nemen. In elk geval werd in de laatste bestuursvergadering een ambitieuze Communicatiestrategie goedgekeurd die vanaf 2019 dient uitgewerkt te worden.

Maar naast het werk achter de schermen werden weer heel wat activiteiten georganiseerd met een publieke zichtbaarheid.

Binnen het Denkersprogramma heeft de Klasse van de Technische Wetenschappen in 2018 een cyclus georganiseerd rond Voedsel en Voeding, getrokken door Jan

Delcour en Paula Moldenaers. Twee internationale Denkers werden hiervoor ingeschakeld, Margaret Bath (EIT Food) en Tiny van Boekel (Wageningen University & Research, WUR). De grootste uitdagingen, trends en opportuniteiten voor de Vlaamse voedingsmiddelensector werden in kaart gebracht. De Denkers gingen in dialoog met bedrijfsleiders en vertegenwoordigers van de Vlaamse universiteiten, onderzoekscentra, NGO's en overheidsinstellingen. Tijdens deze contacten confronteerden zij hun bevindingen met globale trends in de voedingssector. De resultaten van deze denkoefening werden voorgesteld tijdens een druk bijgewoond slotsymposium 'Future of Food in Flanders' op 26 juni 2018.

De tweede denkerscyclus kwam tot stand op initiatief van de Klasse van de Natuurwetenschappen met als thema 'Vlaanderen, België en CERN'. Onder leiding van Walter Van Doninck, voormalig vicevoorzitter van de Raad van CERN, emeritus professor elementaire deeltjesfysica aan de VUB en buitenlands lid van de Klasse Natuurwetenschappen. In samenwerking met de Stuurgroep werd een analyse gemaakt van de rol die CERN inneemt voor België in het algemeen, en voor Vlaanderen in het bijzonder. Tijdens het symposium van 30 november werd onder meer de focus gelegd op de wetenschappelijke en industriële return voor België maar evenzeer op het belang van CERN op het gebied van theoretische begripsvorming en technologische ontwikkeling.
Dit jaar werden ook reeds voorbereidingen getroffen voor de Denkerscycli van 2019. In de Klasse Menswetenschappen nam Jaak Billiet het voortouw om een cyclus te organiseren over de invloed van desinformatie op de democratie, dit naar aanleiding van het Standpunt "De Strijd om de waarheid". Voor het najaar rekenen we op de Reflectiegroep Responsible Research & Innovation, een nieuwe reflectiegroep die in de loop van 2018 werd opgericht.

Dit jaar kwamen zes Standpunten tot stand. De meerderheid van de Standpunten zijn het resultaat van samenwerking over de klassen heen en/of de Jonge Academie. Deze rapporten bieden wetenschappelijk gefundeerde analyses en aanbevelingen, o.a. voor het beleid. Met een aantal publicaties uit 2017 hebben we in 2018 een breed publiek proberen te bereiken.

Een van de krantenkoppen in april was "Nood aan strategisch plan rond artificiële intelligentie in Vlaanderen", en dit naar aanleiding van de lancering van het Standpunt over "Artificiële intelligentie" met Luc Steels als hoofdauteur. De boodschap van het Standpunt heeft ook duidelijk weerklank gevonden bij de beleidsmakers. Verwijzend naar de aanbevelingen uit ons KVAB-Standpunt, berichtte Knack dit najaar: "Vlaanderen trekt 30 miljoen euro uit voor inhaalrace rond artificiële intelligentie".

De hoofdauteur van het Standpunt "Ggo's anno 2018" was Godelieve Gheysen. Naar aanleiding van dit Standpunt vond in mei een debatnamiddag plaats. Zoals te verwachten leverde dit Standpunt heel wat stof voor discussie, niet alleen tijdens het debat, maar vervolgens ook in vakpers en politieke blogs. Eind 2018 werd de publicatie beschikbaar gesteld in Engelse vertaling om ook Europese beleidmakers te bereiken.

Hoewel de Standpunten in eerste instantie aanbevelingen bevatten voor het beleid in Vlaanderen, hebben ze soms ook betrekking op het Europese of internationale niveau. Om die reden werden ook de Standpunten over privacy en over medische data vertaald naar het Engels. Deze vormden trouwens de basis voor een eerste gezamenlijk evenement met de Royal Society of Edinburgh. Een workshop in Brussel vond plaats in het voorjaar, met sprekers vanwege de KVAB, RSE en de Jonge Academie.

In juni verschenen twee publicaties die thematisch verbonden waren. Het onderwerp: de internationale wetenschappelijke samenwerking. Postuum verscheen de tekst van Jean-Pierre Henriet, oud-bestuurder van de Klasse Natuurwetenschappen, met een historisch overzicht. Christoffel Waelkens volbracht de missie van Henriet en realiseerde een Standpunt over de "Deelname van Vlaanderen aan grote internationale onderzoeksinfrastructuren". De voorstelling van deze publicaties gaf aanleiding tot een panelgesprek met vertegenwoordiging vanuit FWO, EWI en het kabinet van minister Muyters.

In het Standpunt "A Symphony of Trees" beschrijft componist Piet Swerts, uit de Klasse Kunsten, het creatieproces achter zijn Wereldcreatie naar aanleiding van de herdenking van de Derde Slag bij Ieper.

In "De mobiliteit van morgen", met Willy Van Overschée als hoofdauteur, wordt gepleit voor een dringende aanpak van het mobiliteitsvraagstuk. Zowel op nationaal als regionaal niveau is een paradigmawissel aan de orde. De voorstelling van het Standpunt gaf aanleiding tot een druk bijgewoond debat over de aanbevelingen van het Standpunt in een stedelijke context, met vertegenwoordigers uit Brussel, Antwerpen, Gent en Deinze.

In 2019 verwachten we impact te hebben met de Standpunten die eind 2018 tot stand kwamen. Onderwerpen die zeker aan bod zullen komen zijn: learning analytics, vorsergedreven onderzoek, doctoraten, digitaal verantwoord ondernemen en de strijd om de waarheid in tijden van nepnieuws.

Een jaarlijkse belangrijke activiteit van de KVAB is haar lentecyclus. Tijdens 3 namiddagsymposia worden actuele thema's behandeld die verband kunnen houden met kunst of wetenschap of allebei. In 2018 was het thema het "Transhumanisme" met als algemene titel "De komst van de kunstmens". Luc Steels was trekker. De drie sessies behandelden respectievelijk de biologische maakbaarheid van de mens, de technische maakbaarheid van de mens en het transhumanisme in relatie tot menswetenschappen en kunsten. De belangstelling was groot, wat aantoont dat het thema een grote maatschappelijke draagwijdte heeft. Het thema voor 2019 wordt "Migratie".

Voor onze Jonge Academie was 2018 een feestjaar. Vijf jaar geleden werd de JA opgericht in de schoot van de KVAB, toen met 40 geselecteerde jonge topwetenschappers. Aangezien lidmaatschap vijf jaar duurt, zwaaide die eerste

generatie in 2018 af. Dat hebben we feestelijk gevierd in februari, in aanwezigheid van Zijne Majesteit de Koning en van Robbert Dijkgraaf, directeur van het IAS in Princeton. Beiden namen de tijd voor een uitgebreide dialoog met de Jonge Academieleden. Zeker één van de hoogtepunten van het jaar.
In september verscheen de vijfde editie van het tijdschrift Maja, over de wisselwerking tussen Kunst en Wetenschap. Het werd een originele publicatie, een kunstwerk op zich, dat dan ook voorgesteld werd tijdens het dagsymposium georganiseerd door de reflectiegroep Kunst, Wetenschap en Technologie in samenwerking met de JA.
In november organiseerde de JA een event met getuigenissen en debat over de academische loopbaan. Ondertussen werkte de JA verder mee aan de Universiteit van Vlaanderen en mengde zich ook, samen met andere Europese Jonge Academies, in de recente open-access-discussie rond Plan S. Onze dank gaat uit naar de Nationale Loterij en hun spelers, die de werking van de Jonge Academie mee financieel ondersteunen.

De KVAB en JA hebben ook enthousiast meegewerkt aan de Vlaamse Wetenschapsagenda. Een belangrijke doelstelling van dit initiatief ligt namelijk in het verlengde van onze missie: de wetenschap bevorderen en bijdragen tot de uitstraling ervan. De KVAB en de Jonge Academie hebben het voortouw genomen bij het samenstellen van de vijf wetenschappelijke panels die de vragen gingen bundelen. Elk van de panels werd voorgezeten door een duo, bestaande uit een lid van de KVAB (of KAGB) en een lid van de Jonge Academie. Zij hebben de panelleden aangestuurd, een honderdtal in totaal, een werk dat niet te onderschatten viel. Er werden immers meer dan 10.000 vragen ingediend. Het resultaat van de clustering is te vinden op de website van de VWA.

Om de twee jaar publiceert de KVAB in samenwerking met de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde en de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België het Nationaal Biografisch Woordenboek. Dit is op dit moment – voor zover ons bekend – het belangrijkste biografische repertorium in het Nederlandse taalgebied. Over de jaren 2017 en 2018 heeft een equipe van vrijwillige auteurs NBW deel 23 bijeen geschreven. Het volume bevat 105 biografieën, gebaseerd op nieuw historisch onderzoek. Heel interessant voor wie accurate informatie wil over Raymond Brulez, André Dumont, Armand Preud´homme, Paul De Wispelaere, Wannes Van de Velde en 100 anderen. De officiële voorstelling van het boekdeel heeft plaatsgevonden tijdens een academische zitting op 24 januari 2019.

Het boekjaar 2018 werd afgesloten met een batig saldo, dank zij de financiële inbreng van de Nationale Loterij ter ondersteuning van de Jonge Academie, andere meevallende inkomsten buiten convenant, en een lager dan verwachte loonkost ten gevolge van opgelopen vertraging bij invulling van vacante functies.

Hiermee heb ik zeker niet alle activiteiten en resultaten van 2018 belicht. Voor een vollediger en gedetailleerder overzicht verwijs ik naar de rest van dit jaarverslag. De indeling van het verslag is gewijzigd ten opzichte van vorig jaar, rekening houdend

met het nieuwe convenant. In elk geval kan duidelijk worden nagegaan dat we in 2018 aan de vereisten van het convenant voldoen.
Om te eindigen wil ik, naast de staf, ook iedereen bedanken die aan de activiteiten van de Academie heeft meegewerkt, zowel leden als niet-leden.

Freddy Dumortier
Vast secretaris

Bestuur van de Academie – 2018

Beschermheer:

Zijne Majesteit Koning Filip

Bestuur van de Academie:

Voorzitter: Joos Vandewalle
Ondervoorzitter: Karel Velle
Vast secretaris: Freddy Dumortier

Raad van Bestuur:

Bestuurders:

Klasse van de Natuurwetenschappen: Dirk van Dyck
Klasse van de Menswetenschappen: Godelieve Laureys
Klasse van de Kunsten: Anna Bergmans
Klasse van de Technische Wetenschappen: Paul Verstraeten

Onderbestuurders:

Klasse van de Natuurwetenschappen: Christoffel Waelkens
Klasse van de Menswetenschappen: Kristiaan Versluys
Klasse van de Kunsten: Anne-Mie Van Kerckhoven
Klasse van de Technische Wetenschappen: Elisabeth Monard

uittredend bestuurders:

Klasse van de Natuurwetenschappen: Paul Van Houtte
Klasse van de Menswetenschappen: Hubert Bocken
Klasse van de Kunsten: Lucien Posman
Klasse van de Technische Wetenschappen: Jacques Willems

Vertegenwoordigers:

Klasse van de Natuurwetenschappen: Irène Gijbels
Klasse van de Menswetenschappen: Jaak Billiet
Klasse van de Kunsten: Francis Strauven
Klasse van de Technische Wetenschappen: Guido Beazar

Bestuur van de Academie – 2019

Beschermheer:

Zijne Majesteit Koning Filip

Bestuur van de Academie:

Voorzitter: Karel Velle
Ondervoorzitter: Anna Bergmans
Vast secretaris: Freddy Dumortier

Raad van Bestuur:

Bestuurders:

Klasse van de Natuurwetenschappen: Christoffel Waelkens
Klasse van de Menswetenschappen: Kristiaan Versluys
Klasse van de Kunsten: Anne-Mie Van Kerckhoven
Klasse van de Technische Wetenschappen: Elisabeth Monard

Onderbestuurders:

Klasse van de Natuurwetenschappen: Paul Van Houtte
Klasse van de Menswetenschappen: Jo Tollebeek
Klasse van de Kunsten: Bart Verschaffel
Klasse van de Technische Wetenschappen: Guido Beazar

uittredend bestuurders:

Klasse van de Natuurwetenschappen: Dirk Van Dyck
Klasse van de Menswetenschappen: Godelieve Laureys
Klasse van de Kunsten: Lucien Posman
Klasse van de Technische Wetenschappen: Paul Verstraeten

Vertegenwoordigers:

Klasse van de Natuurwetenschappen: Irène Gijbels
Klasse van de Menswetenschappen: Hubert Bocken
Klasse van de Kunsten: Petra Vermote
Klasse van de Technische Wetenschappen: Hilde Heynen

Nieuwe leden

Filip ARNAUT

Filip Arnaut (°1958) studeerde af in 1981 als Ingenieur voor de Scheikunde en Landbouwindustrieën aan de Universiteit Gent (UGent). Hij begon zijn loopbaan bij Puratos NV als gedetacheerde in het Lab Levensmiddelenchemie van de UGent bij Prof. Huyghebaert. In 1987 werd hij R&D Manager bij Puratos zelf. Hij vulde zijn academische opleiding aan met opleidingen bedrijfskunde en strategisch R&D management.

Onder zijn leiding groeide de R&D afdeling van Puratos van initieel 2 mensen uit tot een groep van 420 vandaag. Het opzetten van samenwerkingen met betrouwbare partners was daarbij altijd een deel van de strategie. Zo kon Puratos nieuwe activiteiten opzetten: enzymproductie, gistproductie, chocoladeproductie, margarineproductie, zuurdesemproductie … In de loop der jaren kregen deze activiteiten hun eigen team voor toegepast onderzoek. De tag-line van Puratos: 'Reliable partners in Innovation' weerspiegelt het belang van het onderzoek bij de groei van het bedrijf in het verleden en voor de toekomst. Bijdragen tot impactvolle innovaties in de voedingssector is Filip Arnaut's professionele drijfveer.

Filip Arnaut werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Technische Wetenschappen.

Geert BOUCKAERT

Geert Bouckaert (°1958) is gewoon hoogleraar verbonden aan het KU Leuven Instituut voor de Overheid binnen de Faculteit Sociale Wetenschappen. Hij is handelsingenieur, licentiaat in de wijsbegeerte, licentiaat in de politieke wetenschappen, en doctor in de sociale wetenschappen van de KU Leuven.

Zijn onderzoeksvoorwerp is de overheid in zijn beheers- en beleidsdimensies met een focus op financieel management binnen de overheid, veranderingsprocessen van structuren en werking, en prestatie-informatie. Zijn onderzoek focust vooral op OESO-landen en op (de trends van) hervormingen van zowel centrale als lokale overheden. Hij publiceerde o.a. het standaardwerk (samen met wijlen Christopher Pollitt) Public Management Reform bij Oxford University Press (vierde editie in 2017) dat een

overzicht geeft van en verklaringsmodellen aanreikt voor de evolutie van hervormingen in een twaalftal OESO-landen over een periode van vier decennia.

Hij was directeur van het KU Leuven Instituut voor de Overheid (1997-2012) en voorzitter van de European Group for Public Administration (EGPA) (2004-2007-2010). Op dit ogenblik is hij voorzitter van het International Institute of Administrative Sciences (IIAS) (2013-2016-2019), voorzitter van het OECD Network of Schools of Government, en vicevoorzitter van het Committee of Experts on Public Administration (CEPA), een ondersteunende vaste UN-expertencommissie die advies geeft aan ECOSOC over de promotie en ontwikkeling van bestuursmodellen voor de landenleden om de 2030 Agenda voor Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (DOD) te realiseren. Hij is houder van zeven eredoctoraten. Binnen de KU Leuven is hij ook voorzitter van de Commissie Actuele Kunst, en voorzitter van Leuven University Press.

Geert Bouckaert werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Menswetenschappen.

Chris DERCON

Chris Dercon (°1958) is kunsthistoricus, cultuurmanager en theaterproducent. Hij studeerde van 1976 tot 1982 kunstgeschiedenis, theaterwetenschappen en filmanalyse in Amsterdam en Leiden.

Dercons carrière in de kunstwereld ging langs de grote metropolen en paleizen van de hedendaagse cultuur. Zijn eerste bestemming eind jaren tachtig was PS1 in New York, vandaag een avant-garde-laboratorium van het Museum of Modern Art (MoMA). Vervolgens was hij directeur van het kunstencentrum Witte de With in Rotterdam (1990-1996), Museum Boijmans van Beuningen in Rotterdam (1996-2003), Haus der Kunst in München (2003-2011), Tate Modern in Londen (2011-2017) en de Volksbühne in Berlijn (2017-2018).

Vanaf 1 januari 2019 wordt hij Président van de Réunion des Musées Nationaux Grand Palais in Parijs waar hij de kunsthal door een grootscheepse restauratie zal leiden. Franck Riester, de Franse minister van Cultuur, loofde Dercons 'ervaring aan het hoofd van internationale instellingen, zijn visie op kunst en op de specifieke rol van cultuurhuizen in de 21ste eeuw.'

Chris Dercon werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Kunsten.

Luc DUERLOO

Luc Duerloo (°1958) behaalde in 1986 het doctoraat in de Geschiedenis aan de KU Leuven met een proefschrift over adel, heraldiek en bureaucratiseringsprocessen in de Oostenrijkse Nederlanden. De Academie heeft zijn proefschrift bekroond en gepubliceerd. Sinds 2003 is hij verbonden aan de Universiteit Antwerpen, waar hij vroegmoderne politieke geschiedenis doceert. Hij heeft er de graad van gewoon hoogleraar en oefent er voor de periode 2018–2021 de functie van decaan van de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte uit.

Zijn onderzoek situeert zich op het terrein van de politiek en politieke representatie in de vroegmoderne samengestelde monarchieën van het Huis Habsburg, met een klemtoon op de Habsburgse Nederlanden. Het treedt verder in debat met dynastieke, hof- en adelgeschiedenis en kenmerkt zich door de uitgebreide studie van archivalische bronnen en een uitgesproken aandacht voor de rol van architectuur en beeldende kunsten. Sterk curiosity driven, behandelt het uiteenlopende thema's zoals de politieke betekenis van de Boerenbruiloft van Jan Brueghel de Oude of de cultus van dynastieke heiligen, de bouw en inrichting van het bedevaartsoord Scherpenheuvel of de representatieve functie van de vorstelijke jacht. Zoals hij betoogt in het hoofdstuk dat volgend jaar in de Cambridge History of the Habsburg Monarchy verschijnt, ligt de eigenheid van de Habsburgse politieke cultuur mee aan de basis van de duurzaamheid van de Belgische staat. Zijn bekendste publicatie is Dynasty and Piety: Archduke Albert (1598–1621) and Habsburg Political Culture in an Age of Religious Wars (2012). Deze monografie brengt een grondige herinterpretatie van het internationale beleid van het aartshertogelijke regime. Ze kreeg ondertussen ook een Spaanse vertaling: El Archiduque Alberto: Piedad y política dinástica durante las guerras de religión (2015). Verder publiceerde hij met Paul Janssens het vierdelige naslagwerk Wapenboek van de Belgische adel van de 15de tot de 20ste eeuw (1992–1994).

Luc Duerloo werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Menswetenschappen.

Petra MACLOT

Petra Maclot (°1954) behaalde het doctoraat Ingenieurswetenschappen/Architectuur aan de KU Leuven met als dissertatie The Status of Stone. Urban Identity and the Typological Discourse of Private Houses in Antwerp during the long Sixteenth Century. Als postdoctoraal onderzoeker bij het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen, verbonden aan de KU Leuven, concentreert ze zich thans op haar project Artist Houses & Housing for Artists in Antwerp (15th-18th century).

Na een tijd van losse contracten was ze gedurende 27 jaar zelfstandig bouwhistorica met multidisciplinaire aanpak, haar verschillende opleidingen combinerend - Interieurarchitectuur, Monumenten & Landschappen, Geschiedenis - en veldervaring in archeologie. Het professionele archivalische en bouwarcheologische onderzoek en advies in monumentenzorg en restauratie is steeds samengegaan met onbezoldigde activiteiten, vooral als lid van de lokale verenigingen, met acties tegen afbraak en mismeestering van oude gebouwen, stadsarcheologisch onderzoek, documentatie, publicatie en ontsluiting voor deskundigen zowel als voor het bredere publiek. Hoewel geïnteresseerd in alle perioden en aspecten van het bouwen, heeft ze vooral in Antwerpen gewerkt; met een voorkeur voor particuliere woningen, toegespitst op de 16de-eeuwse typologie en interieurafwerking.

Haar onderzoek heeft geresulteerd in een aanzienlijk aantal rapporten en in vele publicaties over vondsten en situaties: constructiemethoden, muurschilderingen en plafonddecoraties, biografieën van architecten en gebouwen, aanpak en methode van het onderzoek, analyse van bouwblokken en typologieën, kritische beschouwingen over het beleid van de overheid en restauraties.

Petra Maclot werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Kunsten.

Peter SWINNEN

Componist Peter Swinnen (°1965) is geboren in een artistieke familie. Hij genoot zijn opleiding eind jaren 1980 in het Koninklijk Conservatorium van Brussel en de Muziekkapel Koningin Elisabeth in Waterloo bij André Laporte. Zijn werken uit deze periode dragen een duidelijke stempel vanuit de traditie van de tweede Weense School, meer in het bijzonder het ideeëngoed van Alban Berg. Al snel wordt deze basis verruimd vanuit een groeiende belangstelling voor andere genres en technieken: minimalisme, aleatoriek en stochastiek doen begin de jaren 1990 hun intrede in zijn muzikale taal. Vanuit zijn activiteiten voor het Antwerpse ensemble Champ d'Action in de jaren 1995-2008 wordt eveneens interesse in de mogelijkheden van elektronica en informatica een constante in zijn œuvre. In 2009 kristalliseert deze systematische verbreding en verdieping van zijn muzikale zoektocht in een PhD aan de Vrije Universiteit Brussel met als promotor Jean-Paul Van Bendeghem.

In tussentijd heeft hij via André Laporte kennis gemaakt met de International Society for Contemporary Music, hét platform voor de wereldwijde bevordering, verspreiding en uitwisseling van nieuwe muziek. In 2005 richt hij een Vlaamse afdeling op. In 2008 treedt hij toe tot het internationale bestuur, waarvan hij

ondervoorzitter wordt in 2009 en voorzitter in 2013, een functie die hij tot op heden vervult. Vanuit deze verantwoordelijkheid is hij dagelijks actief betrokken bij de nieuwste evoluties in zijn vakgebied wereldwijd. Zij zijn een rijke voedingsbron voor zowel zijn niet-aflatende artistieke ontwikkeling als voor zijn lespraktijk aan het Koninklijk Conservatorium Brussel.

Peter Swinnen werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Kunsten.

Nancy VANSTEENKISTE

Nancy Vansteenkiste (°1969) is van opleiding burgerlijk scheikundig ingenieur en volgde bijkomend de richting biomedische en klinische ingenieurstechnieken. Daarna belandde ze als vanzelfsprekend in de medische wereld. Begin jaren 90 was het kwaliteitsdenken al volop ingeburgerd in de industrie maar stond deze nog in de kinderschoenen in de ziekenhuiswereld. Ze begon als kwaliteits-verantwoordelijke in het klinisch labo van een regionaal ziekenhuis waar zij zich onder meer verdiepte in hoe veilige laboresultaten te voorzien voor de patiënten. Na het volgen van een opleiding Management en Beleid in de gezondheidszorg kreeg ze de kans te starten in UZ Leuven. Sinds 2009 is zij operationeel directeur van UZ Leuven. Zij is er verantwoordelijk voor de implementatie van de uitrol van een zorgprogramma gecentreerde organisatie, waarin het proces van de patiënt, over alle activiteitencentra en diensten binnen en buiten het ziekenhuis heen, centraal staat.

Het meebouwen aan een breder health services system o.a. met het Oost-Vlaams Brabants ziekenhuisnetwerk maar ook in het project ZorgZaam Leuven, geeft zij vorm door haar aanwezigheid in een aantal raden van bestuur van andere zorgorganisaties en in stuurgroepen van bredere projecten.

Nancy Vansteenkiste werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Technische Wetenschappen.

BUITENLANDSE LEDEN

Elke Klasse van de Academie telt onder haar leden ook verschillende buitenlandse leden. Zij dragen bij tot de internationale uitstraling van de Academie. Wanneer zij in België zijn, komen deze buitenlandse leden ook naar de Klassenvergadering en geven er, indien mogelijk, een voordracht.

In de Klasse van de Natuurwetenschappen werden dit jaar twee nieuwe buitenlandse leden verkozen:

- **Robbert Dijkgraaf** (°1960) is directeur en Leon Levy Professor aan het Institute for Advanced Study (IAS) te Princeton. Daarnaast is hij hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam. Hij was tot 2012 voorzitter van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen en tot 2017 co-voorzitter van de InterAcademy Council. Dijkgraaf studeerde natuurkunde en wiskunde aan de Universiteit Utrecht. Na een onderbreking van enkele jaren, waarin hij de opleiding schilderen volgde aan de Gerrit Rietveld Academie, promoveerde hij in 1989 in Utrecht cum laude bij Nobelprijswinnaar Gerard 't Hooft.
  Dijkgraaf werkt op het gebied van snaartheorie, quantumzwaartekracht en het grensgebied van wiskunde en deeltjesfysica en is de popularisering van de wetenschap zeer toegedaan. Voor zijn onderzoek ontving hij in 2003 de Spinozapremie, de hoogste wetenschappelijke onderscheiding in Nederland. Hij is lid van de American Academy of Arts and Sciences en de American Philosophical Society. Hij is meest recent co-auteur met Abraham Flexner van The Usefulness of Useless Knowledge (Princeton University Press, 2017).

- **Paolo Samorì** (°1971) is Distinguished Professor (PRCE) aan de Université de Strasbourg (UNISTRA), directeur van het Institut de Science et d'Ingénierie Supramoléculaires (ISIS) en directeur van het Nanochemistry Laboratory. Hij is lid van de Royal Society of Chemistry (FRSC), de European Academy of Sciences (EURASC), de Academia Europaea en het Institut Universitaire de France (IUF). Hij genoot zijn opleiding industriële chemie aan de Universiteit van Bologna en behaalde in 2000 een PhD aan de Humboldt Universiteit van Berlijn (Prof. J. P. Rabe). Hij was werkzaam aan het Istituto per la Sintesi Organica e la Fotoreattività of the Consiglio Nazionale delle Ricerche of Bologna van 2001 tot 2008 en Visiting Professor aan het ISIS van 2003 tot 2008. Hij publiceerde meer dan 290 artikels over nanochemie, supramoleculaire chemie, materiaalkunde en Scanning Probe microscopie met een speciale focus op grafeen en andere 2D materialen maar evenzeer op functionele organisch/polymerische en hybride nanomaterialen met toepassingen in de opto-elektronica, energie- en sensortechnologie.

In de Klasse van de Menswetenschappen werden dit jaar geen nieuwe buitenlandse leden verkozen.

In de Klasse van de Kunsten werd dit jaar een nieuw buitenlandse lid verkozen:

- **Daniel Blumenthal** (°1952), Amerikaans pianist, begon zijn muzikale studies in Parijs op 5-jarige leeftijd. Blumenthal vervolgde zijn studies aan de American University (AU) in Washington D.C., aan de Universiteit van Michigan en de Juilliard School in New York waar hij zijn doctoraat behaalde. Nadien studeerde hij verder bij Benjamin Kaplan in Londen. Daniel Blumenthal is docent piano aan het Koninklijk Conservatorium Brussel, alsook pianist en leraar aan het Thy Master Class Chamber Music Festival in Denemarken.
  Zijn muzikale carrière heeft vele facetten, hij wijdt zich zowel aan het solorepertoire als aan concerti, kamermuziek en liederrepertoire. Zijn zeer uitgebreid repertorium omvat zowel de grote klassiekers als ten onrechte verwaarloosde werken zoals bijvoorbeeld het Piano Trio van Claude Debussy, waarvan hij de wereldpremière verzorgde. Zijn uitgebreide discografie telt meer dan 80 cd's. Hij is lid van het Pianokwintet van de Munt en treedt regelmatig op met gereputeerde internationale artiesten zoals Barry Tuckwell, Pierre Amoyal, José van Dam en Marie-Nicole Lemieux.

In de Klasse van de Technische Wetenschappen werd dit jaar een nieuw buitenlandse lid verkozen:

- **Guo-Qiang Li** (°1963) is Professor Structural Engineering aan de Tongji University, Shanghai, China. Hij is directeur van het National Research Center of China for Prefabricated Construction en directeur van het Research Center of Steel Construction, Ministry of Education, China.
  Zijn onderzoek situeert zich voornamelijk op het vlak van risicobeheersing in staalconstructies. Zo ontwikkelde hij natuurkundige modellen en een praktische aanpak van de analyse van het gedrag en het bezwijken van staalconstructies bij aardbevingen, brand en ontploffing, die opgenomen werden in de Chinese veiligheidsvoorschriften voor staalconstructies. Hij leidde meer dan 40 onderzoeksprojecten gesubsidieerd door het Chinese Science and Technology Ministry, Construction Ministry, Education Ministry, Natural Science Foundation en het Shanghai Science and Technology Committee. Daarnaast publiceerde hij een tiental technische boeken en meer dan 600 artikels in zowel Chinese als Engelstalige tijdschriften.

Algemene Openbare Vergadering - 15 december 2018

Programma

Hymne

Verwelkoming door de heer Joos Vandewalle, voorzitter

Verslag door de heer Freddy Dumortier, vast secretaris

Voorstelling van de nieuwe leden van de Academie

Proclamatie van de Laureaten van de Academie

Laureaat van de Klasse Natuurwetenschappen:
de heer Martin Guilliams
Laureaat van de Klasse Menswetenschappen:
de heer Bert De Smedt
Laureaat van de Klasse Kunsten:
mevrouw Sofie Muller
Laureaat van de Klasse Technische Wetenschappen:
de heer Günther Roelkens

Proclamatie van de laureaten van de Fondsprijzen

Octaaf Dupontprijs: de heer Geert van Loo
Henri Vanderlindenprijs: mevrouw Ilse De Looze
Mgr. Charles De Clercqprijs: de heer Alexander Soetaert
Jan Gillisprijs: de heer Michiel Meeusen
Mgr. René Lenaertsprijs: de heer Klaas Coulembier

Prijs VWS: de heer Tom Van Doorsselaere

Uitreiking van de Gouden Penning aan de heer Jos Delbeke

Voordracht door de heer Jos Delbeke

Bestuurswissel

Receptie

Muzikale intermezzi door Wibert Aerts

Beschouwingen van de Klassenbestuurders

Klasse van de Natuurwetenschappen

De leden van de Klasse Natuurwetenschappen hebben in 2018 acht keer plenair vergaderd in een klassenvergadering, onder leiding van bestuurder Dirk Van Dyck. Als onderdeel van de klassenwerking vonden er een aantal lezingen plaats verspreid over het jaar. De lezingen sloten aan bij de Standpunten en het Denkersprogramma, of waren een nadere kennismaking met het werk van de (nieuwe) leden of prijswinnaars en gaven aanleiding tot interessante gedachtewisselingen.

Een overzicht van de sprekers die aan bod kwamen:

- Sabine Van Huffel (nieuw KNW-lid): Slimme patiëntenzorg: algoritmen en toepassingen.
- Stefaan Vaes (nieuw KNW-lid): De paradox van Banach-Tarski: van fundamentele wiskunde tot connectiviteit van netwerken.
- Philippe Tassin (laureaat Frans Van Cauwelaert): Artificiële optische (meta)materialen: een revolutie in de manipulatie van licht.
- Egbert Lox (KTW): Umicore products and services for sustainable mobility.
- Michel Louwette (Africamuseum): Biologische collecties zijn een essentiële bron van informatie om natuurbehoud en onderzoek te sturen.
- Mo Lamkanfi (laureaat KNW): Immunomodulation across Therapeutic Indications: the Inflammasome as a Testcase.

De Klasse Natuurwetenschappen had een drukke operationele agenda. Er werden in 2018 2 Standpunten geredigeerd onder leiding van KNW-leden:

- Dirk Van Dyck, Elisabeth Monard, Sylvia Wenmackers e.a., Onderzoeker-gedreven wetenschap. Analyse van de situatie in Vlaanderen (KNW m.m.v. KMW, KTW, JA).
- Liliane Schoofs, Doctoraathouders geven het Vlaanderen van morgen vorm (KNW m.m.v. KMW, KTW, JA).

Hiernaast verleenden leden van de Klasse Natuurwetenschappen ook hun medewerking aan het tot stand komen van het Standpunt "De strijd om de waarheid" (Jaak Billiet, Bart Pattyn, Michaël Opgenhaffen, Peter Van Aelst, KMW m.m.v. KNW, JA).

Het in 2017 verschenen Standpunt over GGO's (Godelieve Gheysen et al) werd naar het Engels vertaald: GMOs in 2018, Time for a thorough revision?
Enkele in 2017 verschenen KNW Standpunten werden in 2018 publiek voorgesteld: Artificiële intelligentie: 'Naar een vierde industriële revolutie?', 'Ggo's anno 2018' en 'Vlaanderen en internationale wetenschappelijke onderzoeksinfrastructuren'.

In de tweede helft van dit jaar culmineerde de in 2017 opgestarte Denkerscyclus over CERN, met Walter Van Doninck als Denker en onder leiding van Irina Veretennicoff met een goed bijgewoond en gesmaakt symposium op 30 november 2018: 'Flanders, Belgium and CERN'.

Binnen de Klasse functioneren ook de vijf Permanente Studiegroepen van de Klasse Natuurwetenschappen, die de ontwikkelingen in hun vakgebied volgen: wis- en natuurkunde, aard- en levenswetenschappen, chemie, moleculaire biowetenschappen en computerwetenschappen.

In 2018 werden twee nieuwe buitenlandse leden verkozen: Robbert Dijkgraaf (natuurkunde), en Paolo Samori (scheikunde). Er werden geen nieuwe binnenlandse leden verkozen.

Klasse van de Menswetenschappen

In 2018 heeft de Klasse Menswetenschappen opnieuw tal van activiteiten en lezingen georganiseerd. Graag blik ik samen met u terug op het welgevulde programma van het afgelopen jaar. Deze terugblik heeft overigens niet zozeer een ceremoniële functie, maar levert de belangrijkste bouwstenen voor het jaarverslag.
Op de eerste vergadering van het jaar stelden de twee nieuwe leden, Willy van Eeckhoutte en Kristoffel Demoen, met schwung hun wetenschappelijk werk voor. Voor de januarilezing hadden we de laureaat van onze Klasse, Koen De Temmerman, uitgenodigd. Hij onderhield ons over de lotgevallen van de vroeg-Griekse roman en de rol die deze antieke literaire teksten hebben gespeeld voor de ontwikkeling van de roman als genre.

Tijdens de vergadering van februari luisterden we met veel aandacht naar de lezing van Koen Matthys, die de fascinerende titel meekreeg "Van Standaardgezin naar relatieprisma: kinderen in de kreukelzone?". We herinneren ons de caleidoscopische visie op de veelheid van partnerrelaties, waarbij het kerngezin stilaan niet meer de default is, maar slechts één van de vele alternatieve samenlevingsvormen. Tijdens deze vergadering sprak Paul De Grauwe de laudatio uit voor de jarige confrater Theo Peeters.

In maart hield Inge Govaere een lezing over de bevoegdheidsverdeling tussen de Europese Unie en de lidstaten, waarbij ze haarfijn uitlegde hoe "Full, Crippled or split Conferral" stelsels zijn die de soevereiniteitsprincipes regelen. Op boeiende en enthousiaste wijze liet consoror Govaere ons zien hoe het principe van toegekende bevoegdheden door de lidstaten wordt aangewend om hun politieke posities binnen de Europese Unie te bepalen en te implementeren. Aan de hand van een aantal voorbeelden toonde ze aan hoe hierdoor een ingewikkeld en delicaat samenspel ontstaat.

De bijeenkomsten van de maanden april en mei waren naar goede gewoonte niet in de regie van de Klasse Menswetenschappen. Voor de gezamenlijke vergadering waren we te gast bij de Klasse Kunsten en de traditionele Lentevergadering vond dit jaar plaats in Mechelen.

Op de laatste vergadering voor de zomer trad consoror Batja Mesquita voor het voetlicht met een lezing over de antropologische en psychologische aspecten van multiculturalisme. Meer bepaald wees ze op de rol van emotionele acculturatie. Tijdens deze zitting sprak confrater Alain De Nauw een in memoriam uit voor de betreurde Ernest Krings.

In september vond de gezamenlijke vergadering met de KANTL plaats bij ons hier in Brussel. Namens de KANTL hield Geert Buelens een boeiende lezing over de tijdsgeest van de jaren 1960 en de wijze waarop dit decennium is gepercipieerd tot op vandaag: "Wat we ons wensen te herinneren. De jaren zestig als verleden,

heden en toekomst". Consoror Kristin Davidse nam ons op een zeer persoonlijke wijze mee in de teksten van de Victoriaanse Engelse dichter G. M. Hopkins en legde een verband bloot tussen de vormkenmerken van de taal die Hopkins als dichter hanteert en zijn vernieuwende en moderne theoretische inzichten als taalkundige.
Confrater Gerd Van Riel vergastte ons in oktober op een interessante lezing met de verrassende titel "Plato en de open metafysica: vijf woorden Grieks", waarin hij stilstond bij een alternatieve lezing van Plato, die aansluit bij het hedendaagse denken en die interessante perspectieven opent voor maatschappelijke discussies.
Patrick Onghena zorgde dan weer voor de mooie afsluitende lezing van het Klassenjaar door een fel gesmaakte lezing over de repliceerbaarheidscrisis in de empirische menswetenschappen. Zijn uiteenzetting gaf aanleiding tot veel vragen en discussie. Aan confrater Onghena is na afloop gevraagd zijn lezing te herwerken tot een Standpunt. Hij is daartoe bereid gevonden. Tijdens deze bijeenkomst werden ook niet minder dan acht leden gehuldigd: consoror Hilde Symoens kreeg een heel persoonlijke laudatio van confrater Walter Prevenier en confrater Carlos Steel huldigde met verve de jarige Herman De Dijn. Vervolgens werden medailles uitgereikt aan de jarige leden Wilfried De Wachter, Karel Dobbelaere, Liliane Tasmowski en Mark Eyskens. Herman Van der Wee en Hendrik Vervliet, die respectievelijk de kaap van 90 en van 95 jaar hebben gerond, kregen een geschenk aangeboden. Als Bestuurder sprak ik alle jarige leden kort toe en ik verwoordde de erkentelijkheid van de Klasse jegens elk van hen.

In 2018 stond er opnieuw een succesvolle editie van de Lentecyclus op het programma. Het thema was "Transhumanisme". De coördinatie van de Lentecyclus was andermaal in goede handen van het ACF, waar Mark Eyskens een bezielende rol speelt. De drie namiddagsymposia in april en mei werden druk bijgewoond.
Als we de voorbije twee jaar in ogenschouw nemen wat betreft de bijdragen van onze Klasse aan de werking van de KVAB wil ik graag in herinnering brengen dat de Klasse Menswetenschappen tijdens de afgelopen periode heeft bijgedragen tot de publicatiereeks Standpunten van de Academie. In 2017 werd het Standpunt van confrater Erik Schokkaert over "De gezondheidszorg in evolutie" voorgesteld tijdens een avondbijeenkomst met een geanimeerd paneldebat. In het verlengde van de succesvolle Lentecyclus van 2017 publiceerde Mark Eyskens het Standpunt getiteld "Europa in de problemen". In 2018 werd het Standpunt over fake news afgerond, dat nu ter perse is onder de titel "De strijd om de waarheid: over nepnieuws en desinformatie in de digitale wereld". Jaak Billiet wist, samen met co-auteurs uit de KNW en de Jonge Academie, deze publicatie in goede banen te leiden. Tevens is ook het Standpunt over Taalgebruik en Taalbeleid aan de universiteit, dat door onze Klasse wordt gecoördineerd, nu goed gevorderd. Er wordt voorts werk gemaakt van een Standpunt over de uitdagingen van de multiculturele samenleving en ook een Standpunt over Gender in het Hoger Onderwijs ligt nog op de werkplank.

Vanuit de Klasse werd in 2017 een Denkerscyclus ingericht over het actuele maar delicate onderwerp van de multiculturele samenleving. Marie-Claire Foblets en Ron Lesthaeghe traden op als coördinatoren, zij nodigden Tariq Modood uit het Verenigd Koninkrijk (Bristol University) en Frank Bovenkerk uit Nederland (Universiteit Utrecht) uit als "thinkers-in-residence". Het slotsymposium in juni was een evenement

van hoge kwaliteit en we konden rekenen op een grote opkomst. Het eindrapport van de denkers werd gefinaliseerd en gepubliceerd eind 2017 onder de titel "Multiculturalism. How can Society deal with it? A Thinking Exercise in Flanders".
Jaak Billiet is doorgegaan op het elan van het Standpunt over nepnieuws en is nu trekker van een Denkersprogramma over "Dysfuncties van de democratie in het digitale tijdperk"("Democracy and Disinformation"). Voor dit programma zijn twee buitenlandse denkers uitgenodigd, prof. Anja Bechmann (Aarhus) en Ben O'Loughlin (London), die beiden hebben toegezegd. Het hoeft geen betoog dat dit onderwerp elke dag aan actualiteit wint. Verder bouwend op het KVAB Standpunt zal de Denkerscyclus het functioneren van de democratie bekijken vanuit twee invalshoeken: de massale online verspreiding van desinformatie en de aanvaarding en verdere verspreiding door grote lagen van de bevolking.

******

Waarde confratres en consorores, ik kijk met bijzonder veel genoegen terug op de afgelopen periode.

Het was een voorrecht uw bestuurder te mogen zijn: de aanwezigheidsgraad in onze klasse is hoog, de lezingen zijn boeiend en geven steeds veel aanleiding tot vragen. Dat komt ook omdat de sprekers zich inspannen om hun materie en hun visie daarop op een persoonlijke en open wijze voor te stellen. Deze traditie moeten we zeker hoog houden.

Er is in onze Klasse ook altijd veel ruimte voor kritiek en feedback. Ik zie dit als een teken van grote betrokkenheid. De Onderbestuurder en ik hebben steeds geprobeerd in te spelen op de vragen en opmerkingen van de leden. Zo hebben we op vraag van de leden de vergaderingen omgebouwd, zodat de lezing eerst komt en het administratieve gedeelte erna. Er is meer tijd uitgetrokken voor inhoudelijke discussie en debat.

Ik wil in het bijzonder confrater Kries Versluys van harte danken voor de prettige en intensieve samenwerking. We hielden elkaar goed op de hoogte en hebben beslissingen steeds in overleg genomen. Kries, het was voor mij van onschatbare waarde om op je constructieve feedback, je wijze raad en je steun te kunnen rekenen.

Heel apart wil ik Nathalie Boelens vermelden, die op rimpelloze wijze alle activiteiten, vergaderingen en commissies voorbereidde en alert opvolgde en ook met veel inzet de interne en externe contacten van onze Klasse verzorgde. Beste Nathalie, via talloze mails, telefoongesprekken en notities leerde ik je steeds beter kennen en in de afgelopen maanden liep ik vaak spontaan even langs je werkplek om de laatste stand van zaken te bespreken. Het was fijn met jou samen te werken in een open en ongedwongen sfeer.

Ik besluit. Het mooiste aan dit mandaat is de scharnierfunctie. Als Bestuurder voel je je echt verantwoordelijk voor de goede werking van de Klasse en word je een

voorvechter van haar belangen, maar tegelijkertijd word je je ook bewust van de rol van onze Klasse als een deel van de Academie in haar geheel en van de verplichtingen die elke Klasse heeft om aan de goede werking en de taakstelling van de KVAB bij te dragen. Ik heb gepoogd die scharnierfunctie naar best vermogen te vervullen.

Ik dank u allen hartelijk en wens de nieuwe ploeg van Bestuurder en Onderbestuurder alle succes toe.

Godelieve Laureys

Klasse van de Kunsten

Geachte consorores en confratres,

Graag geef ik u een kort overzicht van onze werking in 2018.

Voor het programma van de maandelijkse lezingen van de Klasse werden vooreerst leden van de eigen Klasse aan het woord gelaten. Achtereenvolgens kwamen aan bod:

- Thomas Coomans met een lezing over kerkgebouwen in vroeg 20ste-eeuws China
- Paul Robbrecht met "De reconstructie van een architecturale gedachte"
- nieuw lid Rudi Tas met een bloemlezing uit eigen werk
- Arnout Balis met "Lacunes in het ontwerpproces van Rubens".

Daarnaast werd Petra Maclot uitgenodigd, winnares van de Eric Duvergerprijs 2017 met een lezing over de typologie van 16de-eeuwse particuliere huizen in Antwerpen.
Korte inleidingen werden verzorgd door Ana Torfs, Lucien Posman, Hilde Van Gelder en Bart Verschaffel.
Deze inleidingen en lezingen gaven aanleiding tot interessante gedachtewisselingen.

Discussie werd gevoerd over het al dan niet uitbreiden van de leden met uitvoerende musici. Hieruit vloeide een werkgroep voort die dit thema in 2019 verder zal onderzoeken.

Op 18 april organiseerden wij de gezamenlijke vergadering van de vier Klassen, met een lezing door Ron Spronk, hoogleraar kunstgeschiedenis aan Queen's University in Kingston, ON in Canada en bijzonder hoogleraar aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Ron Spronk is buitenlands lid KK en gespecialiseerd in technische kunstgeschiedenis. Zijn lezing was getiteld "Op het snijvlak van kunsten en wetenschappen. De toepassing van materieel-technisch onderzoek in het toeschrijven van Oude Meesters".

De jarige leden werden feestelijk gevierd op 21 november, waarbij nieuw buitenlands lid Daniël Blumenthal de aanwezigen vergastte op een miniconcert.

Verder brachten wij een gezamenlijk bezoek aan het werk van drie consorores: de tentoonstelling "Power and other things (Europalia Indonesia) en de installatie van Ana Torfs "Incantations (double, double)" in Bozar (17 januari); Anne-Mie Van Kerckhoven begeleidde ons op haar tentoonstelling AMVK in het M HKA (24 maart); onder leiding van curator Katlijne Vander Stighelen brachten we een bezoek aan de tentoonstelling 'MICHAELINA: De leading lady van de barok' in het MAS (30 juni).

De Klasse nam het initiatief om een Engelse vertaling te publiceren van het Standpunt over het Antwerpse bloementapijt, door Anne-Mie Van Kerckhoven en

Francis Strauven en er werd gewerkt aan de voorbereiding van nieuwe Standpunten.

Hilde Van Gelder en Bart Verschaffel bereiden een Denkersprogramma voor met als denker Tom Mitchell.

Verschillende leden van de Klasse namen deel aan de werking van de Reflectiegroep Kunst, Wetenschap en Technologie onder leiding van consoror Elisabeth Monard.

"Songs of innocence", een creatie van Lucien Posman op tekst van William Blake was het succesrijke eindejaar recital van de KVAB en werd uitgevoerd op 23 november door Emma Posman, Stef Van Vynckt en het Aquarius ensemble o.l.v. Marc M. De Smet.

De prijs Laureaat van de Academie in de Klasse van de Kunsten werd in 2018 uitgereikt in de categorie 'scheppende kunsten'. Uit de 11 ingezonden dossiers werd Sofie Muller, beeldend kunstenares (tekeningen, installaties, sculpturen), weerhouden om de prijs te ontvangen.

Als nieuwe leden werden door de Klasse voorgedragen: Chris Dercon, Petra Maclot, Peter Swinnen en Daniel Blumenthal, de laatste als buitenlands lid. De voordrachten werden aanvaard door de Raad van Bestuur en door de personen in kwestie.

Wij betreuren ten slotte het overlijden van onze confratres Alfons Goris op 18 april en van Carl Van de Velde op 15 november.

Ik dank u allen voor uw actieve medewerking aan onze activiteiten en wens onze nieuwe bestuurders een vruchtbaar jaar. In het bijzonder wil ik ook Lucien Posman bedanken die bereid was mijn functie als uittredend bestuurder over te nemen.

Anna Bergmans

Klasse van de Technische Wetenschappen

In 2018 heeft de KTW opnieuw een heel belangrijk aandeel gehad in het realiseren van de twee belangrijkste KPI's van de KVAB, nl. de publicatie van Standpunten en het organiseren van Denkerprogramma's.

Het Denkerprogramma "Voeding", met als trekkers confrater Jan Delcour en consoror Paula Moldenaers, haalde twee internationaal erkende experts naar Vlaanderen: uit de academische wereld ging het om prof. dr. ir. Tiny Van Boekel van de universiteit van Wageningen (Nederland), die o.m. wereldwijd bekend staat voor zijn departement Food Science and Technology. Uit de bedrijfswereld kwam Margaret Bath, CEO van de EIT (European Institute of innovation and Technology) "Food" en voormalig senior vice-president onderzoek, innovatie en kwaliteit bij de Amerikaanse Kellogg Company. Na twee fact finding weken, met talrijke contacten in en rond de Vlaamse voedingssector en de onderzoekswereld in dit domein, werden de bevindingen van dit programma op 26 juni 2018 voorgesteld tijdens een druk bijgewoond slotsymposium.

Als uitloper van dit denkerprogramma zal in 2019, onder de coördinatie van confrater Jan Delcour, een Standpunt gepubliceerd worden over voedingsexpertise.

In 2018 werden door de KTW drie nieuwe Standpunten afgerond:

- De mobiliteit van morgen: zijn we klaar voor een paradigmawissel? (Willy Van Overschée e.a.)
- Learning analytics (Tinne Delaet e.a.: opgedragen aan wijlen confrater Georges Van der Perre, die in 2017 de voorbereidende werkgroep opstartte)
- Verantwoordelijk omgaan met digitalisering (Luc Bonte, Paul Verstraeten e.a.)

Onder impuls van consoror Elisabeth Monard werd in 2018 een werkgroep samengesteld voor het verkennen van mogelijke pistes voor meer wederzijds bevruchtende interacties tussen wetenschappers, technologen, en kunstenaars, gedreven door nieuwsgierigheid en creativiteit. Deze werkgroep telt leden uit de vier klassen van de KVAB en uit de Jonge Academie, en is de facto uitgegroeid tot een permanente reflectiegroep. Op 26 september werd een succesvol symposium over de symbiose tussen kunst en wetenschap met aansluitende tentoonstelling georganiseerd. Op 28 november vond een bezoek plaats aan de Alamire Foundation in Leuven (Internationaal Centrum voor de Studie van de Muziek in de Lage Landen). In het voorjaar van 2019 zal een tweede symposium georganiseerd worden over kunst en biotechnologie.

Naast het hierboven vermelde Standpunt over voedingsexpertise zitten voor 2019 reeds twee andere Standpunten in de pijplijn:

- Infrastructuur in Vlaanderen (Luc Taerwe)
- Architectuur (Ivo Van Vaerenbergh – in samenwerking met de klasse kunsten)

Leden van de KTW werkten ook intensief mee aan werkgroepen rond Standpunten die door andere klassen gelanceerd werden:

- Onderzoeker-gedreven wetenschap. Analyse van de situatie in Vlaanderen (KNW-trekker Dirk Van Dyck – medewerking van consoror Elisabeth Monard en confrater Joos Vandewalle)
- Artificiële intelligentie Naar een vierde industriële revolutie? (KNW-trekker Luc Steels – medewerking van confrater Joos Vandewalle)
- Doctoraathouders geven het Vlaanderen van morgen vorm. (KNW-trekkers Liliane Schoofs en Dirk Van Dyck – medewerking van consoror Elisabeth Monard en confrater Joos Vandewalle)
- Taal aan de universiteiten (KMW-trekkers Godelieve Laureys en Kries Versluys – medewerking van confraters Herman Deroo, Jan Kretzschmar, Luc Taerwe en Jacques Willems)

De permanente reflectiegroep "Energie" (Ivo Van Vaerenbergh) stelde een werkgroep samen ter voorbereiding van een Standpunt over de rol van gas in de energietransitie. Deze werkgroep wordt voorgezeten door Thierry De Schuyteneer, strategic and prospective studies manager bij Fluxys.

De reflectiegroep organiseerde dit jaar twee openbare activiteiten:

- 29 maart: dagseminarie over energie-opslag (in samenwerking met Belgian Energy Research Alliance "BERA")
- 27 september: debatavond over opslag, flexibiliteit en vraagsturing – klaar voor flexibele elektriciteitstarieven

Op 12 juni ging een nieuwe reflectiegroep van start rond het thema Responsible Research and Innovation (RRI) en ethiek van de wetenschap: deze reflectiegroep telt 25 leden afkomstig zowel uit KVAB, JA en KAGB als uit externe instellingen. Een denkerprogramma over "waardenvol digitaliseren" wordt overwogen met mogelijks denkers uit het Nederlandse Rathenau Instituut (ondergebracht in de KNAW) en een buitenlands lid van KTW.

Tijdens de plenaire vergaderingen van de klasse kwamen een hele reeks boeiende sprekers aan het woord:

- Isabelle Verbaeys (FWO): de Vlaamse Wetenschapsagenda
- Yolande Berbers (KU Leuven): entrepreneurship voor en door studenten aan de faculteit ingenieurswetenschappen, KU Leuven
- Luc Van Den Hove (imec): nano electronics and digital technologies enable disruptive innovation
- Liesbet Lagae (imec): life sciences go digital

- Guy Marin (UGent): het Laboratorium voor Chemische Technologie (LCT) van de UGent in een notedop
- Marian Verhelst (KULeuven, laureaat KTW in 2018): co-optimizatie van AI-hardware, algoritmes en applicaties: opportuniteiten voor onderwijs, onderzoek en wetenschapscommunicatie in Vlaanderen
- Hugo Thienpont (VUB): fotonica, sleuteltechnologie voor de 21ste eeuw

De KVAB was samen met het FWO initiatiefnemer voor de Vlaamse Wetenschapsagenda: de bedoeling hiervan was om bij het brede publiek te peilen naar welke vragen aan de onderzoekswereld Vlaanderen een grote prioriteit wil laten uitgaan. Leden van de KVAB, de KAGB en de Jonge Academie kregen als hoofdtaak om de ruim 10.000 ingestuurde vragen thematisch te bundelen binnen vijf categorieën: welzijn en gezondheid, leefbare samenleving, leefbare aarde, grondslagen en grenzen, en nut en rol van wetenschap. Vanuit KTW werd hieraan meegewerkt (in het panel wetenschap en technologie) door Monica Höfte (panelvoorzitster Plantenziekten in het panel biologische wetenschappen) Jan Kretzschmar (energie), Willy Van Overschée (logistiek en mobiliteit), Joos Vandewalle (wiskundige systeemtheorie) en Marian Verhelst (micro-electronica en sensoren). Bovendien is confrater Willy Verstraete als voorzitter van het FWO uiteraard één van de hoofdbetrokkenen in dit initiatief.

Op internationaal vlak was de KTW actief betrokken bij de initiatieven van de mondiale koepel van ingenieursacademiën CAETS (Achiel Van Cauwenberghe en Paul Verstraeten), de Europese vereniging van ingenieursacademiën Euro-CASE (Joos Vandewalle) en van het eveneens Europese EASAC (Jan Kretzschmar).

Op voorstel van de Laureatencommissie verkoos de KTW dit jaar prof. dr. ir. Gunther Roelkens (UGent) tot laureaat van de KTW: hij is hoogleraar in de vakgroep informatietechnologie en zijn onderzoek spitst zich toe op de fotonica.

Op voorstel van de kandidaturencommissie benoemde de KTW dit jaar twee nieuwe binnenlandse leden en een buitenlands lid. De nieuwe binnenlandse leden zijn Filip Arnaut, onderzoeksdirecteur bij de NV Puratos, een toonaangevend bedrijf in de voedingsindustrie, en Nancy Vansteenkiste, operationeel directeur van het UZ Leuven. Als buitenlands lid werd prof. Guo-Qiang Li, hoogleraar structural engineering aan de Tongxi Universiteit (China) benoemd.

Confrater André Oosterlinck werd door de KTW tot erelid benoemd.

Twee eminente ereleden van CAWET, het in 1988 in de schoot van de klasse natuurwetenschappen opgerichte Comité van de Academie voor Wetenschappen en Techniek, dat in 2009 overging in de klasse Technische Wetenschappen van de KVAB, ontvielen ons dit jaar. Op 20 januari overleed confrater Jean Van Bladel, erelid van de KTW, emeritus hoogleraar aan de UGent, waar hij binnen de faculteit Ingenieurswetenschappen het laboratorium voor Elektromagnetisme en Acustica oprichtte. En op 12 december overleed confrater Jacques Péters, erelid van de

KNW en mede-oprichter van CAWET, emeritus hoogleraar aan de KU Leuven, departement Werktuigkunde van de faculteit Ingenieurswetenschappen.

Het bestuur van de KTW zal vanaf 1 januari 2019 als volgt zijn samengesteld:

- Bestuurder: Elisabeth Monard
- Onderbestuurder: Guido Beazar
- Vertegenwoordiger in de raad van bestuur van de KVAB: Hilde Heynen
- Uittredend bestuurder: Paul Verstraeten

De KTW wenst haar grote erkentelijkheid uit te drukken voor de bijzondere, jarenlange inzet van uittredend bestuurder Jacques Willems die tot eind 2018 deel uitmaakte van het KTW-bestuur en van uittredend KVAB-voorzitter Joos Vandewalle die erin slaagde om naast zijn KVAB-functie ook de werking van de KTW van nabij actief te blijven volgen en ondersteunen.

Paul Verstraeten

Mededelingen in de Klassen

Klasse van de Natuurwetenschappen

De volgende lezingen werden gehouden:

- 10 januari: Sabine Van Huffel: Slimme patiëntenzorg: algoritmen en toepassingen.
- 14 februari: Stefaan Vaes: De paradox van Banach-Tarski: van fundamentele wiskunde tot connectiviteit van netwerken.
- 13 juni: Philippe Tassin: Artificiële optische (meta)materialen: een revolutie in de manipulatie van licht.
- 12 september: Egbert Lox: Umicore products and services for sustainable mobility.
- 10 oktober: Michel Louwette: Biologische collecties zijn een essentiële bron van informatie om natuurbehoud en onderzoek te sturen.
- 14 november: Mo Lamkanfi: Immunomodulation across Therapeutic Indications: the Inflammasome as a Testcase.

Klasse van de Menswetenschappen

De volgende lezingen werden gehouden:

- 20 januari: Koen De Temmerman: Toen Anthia Habrocomes ontmoette. Lotgevallen van de roman in de oudheid en daarna.
- 17 fabruari: Koen Mathhys: Van standaardgezin naar relatieprisma: kinderen in de kreukelzone?
- 17 maart: Inge Govaere: Het EU principe van toegekende bevoegdheden post-Lissabon: 'Full, Crippled or Split Conferral', te geven of tre nemen?
- 16 juni: Batje Mesquita: Acculturatie is meer dan 'willen' alleen: de rol van emotionele acculturatie.
- 20 oktober: Gerd Van Riel: Plato en de open metafysica: vijf woorden Grieks.
- 17 november: Patrick Onghena: De repliceerbaarheidscrisis in de empirische wetenschappen.

Klasse van de Kunsten

De volgende lezingen werden gehouden:

- 21 februari: Thomas Coomans de Brachène: Kerkgebouwen in vroeg 20ste-eeuws China: een culturele ontmoeting van acculturatie tot inculturatie.
- 21 maart: Paul Robbrecht: De reconstructie van een architecturale gedachte.
- 20 juni: Rudi Tas: Bloemlezing uit eigen werk.
- 19 september: Arnout Balis: Lacunes in het ontwerpproces bij Rubens.
- 17 oktober: Petra Maclot: Stedelijke identiteit en het typologisch discours van particuliere huizen: bouwhistorische en -archeologische analyse van de Antwerpse habitat tijdens de lange zestiende eeuw.

De korte inleidingen werden verzorgd door Lucien Posman, Ana Torfs, Hilde Van Gelder en Bart Verschaffel.

Klasse van de Technische Wetenschappen

De volgende lezingen werden gehouden:

- 18 januari: Yolande Berbers: Entrepreneurship voor en door studenten aan Faculteit Ingenieurswetenschappen, KU Leuven.
- 17 mei: Guy Marin: Het laboratorium voor Chemische Technologie (LCT) van de UGent in een notendop.
- 18 september: Marian Verhelst: Co-optimizatie van AI hardware, algoritmes en applicaties: opportuniteiten voor onderzoek, onderwijs en wetenschaps-communicatie in Vlaanderen.
- 22 november: Hugo Thienpont: Fotonica, sleuteltechnologie voor de 21ste eeuw.

Klassenoverschrijdende vergaderingen

De introductie van de leden aan de buitenwereld en hun installatie in de Klassen verliep gelijkaardig aan die in de voorbijgaande jaren. De nieuwe leden worden tijdens de Openbare Algemene Vergadering, doorgaans de Openbare Vergadering genoemd, publiek voorgesteld en in de eerste klassenvergadering(en) van het jaar daaropvolgend vindt hun inauguratie in de Klasse plaats. Tijdens de Openbare Vergadering werden de verschillende prijzen uitgereikt, waaronder de Gouden Penning, en gaf de vast secretaris een overzicht van de belangrijkste activiteiten in 2018.

In 2018 werden vier Klassen- en/of academie-overschrijdende vergaderingen georganiseerd:

- Naar goede gewoonte heeft de septembervergadering van de Klasse van de Menswetenschappen plaats in samenwerking met de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letterkunde KANTL. In 2018 vond deze plaats in Brussel. Namens de KVAB sprak Kristin Davidse "Over G.M. Hopkins. Taal, taaltheorie en wereldbeeld.".

- Op 18 april vond de jaarlijkse gezamenlijke vergadering van de vier Klassen plaats op uitnodiging van de Klasse van de Kunsten waarin een lezing werd gehouden door Ron Spronk, buitenlands lid, hoogleraar kunstgeschiedenis aan Queen's University in Kingston, Canada en bijzonder hoogleraar aan de Radboud Universiteit Nijmegen over "Op het snijvlak van kunsten en wetenschappen; Het gebruik van materieel-technisch onderzoek in het toeschrijven van Oude Meesters". De vast secretaris gaf een toelichting bij de jaarrekening 2017, de begroting 2018 en de financiële toestand van de KVAB.

- In mei hielden de vier Klassen samen hun lentevergadering in Mechelen. Er werden lezingen gehouden door Herwig De Lannoy "Het gevecht om "de schone ziel van 't kind" in de aartsbisschoppelijke stad. Schoolstrijd en pacificatie in Mechelen, 1830-1958.", Bart Van der Herten "Mechelen. Eerste spoorweghoofdstad van België." en Veerle Vanden Daelen "Kazerne Dossin: het verleden gedenken en bestuderen in de samenleving van vandaag". De receptie vond plaats in de kolommenzaal van het stadhuis.

- Naar aanleiding van de gezamenlijke vergadering van de Klassen Natuurwetenschappen en Technische wetenschappen in maart werd een bezoek georganiseerd aan imec in Leuven. Lezingen warden gehouden door Luc Van Den Hove (imec): Nano electronics and digital technologies enable disruptive innovation, en Liesbet Lagae (imec): Life sciences go digital.

Huldiging jarige leden

Bij beslissing van het Bureau op de vergadering van woensdag 6 februari 2002, worden de laudatio's van de 75-jarigen integraal opgenomen in het jaarboek, met een foto. De viering van de andere jubilarissen wordt gewoon vermeld.

Klasse van de Natuurwetenschappen

De volgende leden worden voor hun verjaardag geëerd: de heren Pierre Jacobs (75), Yvan Bruynseraede (80), Charles Hirsch (80), Karel Kersters (80), Jef van Landuyt (80), Luc Van Quickenborne (80), Pierre Vermeersch (80), Marc Van Montagu (85) en Jacques Péters (95).

De huldigingen voor de heren Yvan Bruynseraede, Jef van Landuyt en Pierre Vermeersch vonden plaats tijdens de novembervergadering van 2018. De overige jarige leden waren verontschuldigd.

Klasse van de Menswetenschappen

De volgende leden worden voor hun verjaardag geëerd: de heer Herman De Dijn (75), mevrouw Hilde Symoens (75), de heren Wilfried Dewachter (80) en Karel Dobbelaere (80), mevrouw Liliane Tasmowski (80), de heren Mark Eyskens (85), Herman Van der Wee (90) en Hendrik Vervliet (95).

Alle huldigingen vonden plaats tijdens de novembergvergadering van 2018, met uitzondering van de huldiging voor de heren Mark Eyskens, Herman Van der Wee en Hendrik Vervliet, die verontschuldigd waren en op een latere datum zullen worden gehuldigd.

Huldiging voor de heer **Herman DE DIJN**:

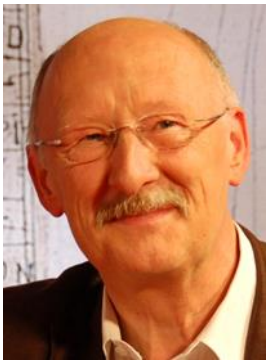

Men hoort wel eens zeggen: wat is er nu te vieren aan 75 jaar. Daar heeft men toch geen verdienste aan; het gaat vanzelf wel, of men dat nu wil of niet. Wel, Herman De Dijn zou dit zeker niet durven of mogen zeggen. Hij is de auteur van een pas verschenen, en al veel geciteerd boek, *Over rituelen*, en 75-jarigen vieren is zo'n ritueel, al weten we al lang wetenschappelijk dat er niets bijzonder is aan verjaren. Maar, zoals Herman onlangs zei in een interview met verwijzing naar Bruno Latour, "Ook wij zogenaamde moderne mensen zijn nooit 'modern' geweest, toch niet in de secularistische zin van die term". We blijven archaïsch waar het gaat om zingeving van ons leven. Ook het leven van mensen in een gesecculariseerde

maatschappij wordt bepaald door rituelen en spiritualiteit, al dan niet religieus. Dat is er altijd geweest. Mensen zijn immers nooit strikt rationeel. Je kan geen zuiver rationeel-wetenschappelijke houding aannemen tegenover de meest fundamentele vragen van het leven.

De interesse van De Dijn voor rituelen past in een omvangrijk oeuvre over moraliteit en zingeving in de hedendaagse tijd, dat zich richt op een breed publiek buiten de specialisten in het vakgebied, al is Herman zelf ook een specialist met internationale reputatie door zijn onderzoek over Spinoza en Hume. Sinds de publicatie van het baanbrekende *De Rationaliteit en haar grenzen* (met Arnold Burms), zijn jaar na jaar boeken verschenen met uitdagende titels die, in vele herdrukken, vele lezers hebben gevonden: *Hoe overleven we de vrijheid? Geluksmachines, Vloeibare waarden, Taboe, Monsters en Loterijen, De sacraliteit van het leven, Drie vormen van weten*.

Men heeft soms de indruk dat het intellectuele debat in Vlaanderen meer en meer verschraalt en homogeniseert. Niemand waagt het nog een echt tegenstrijdig standpunt in te nemen, zoals men ziet in praatprogramma's op tv waar iedereen zijn best doet om toch maar niet teveel af te wijken van de 'common opinion'. Daarom is de bijdrage van Herman De Dijn in dit debat zo belangrijk. Hij is een echte anders-denkende en een dwarsdenker, omdat hij niet meteen meegaat met wat nu trendy is. Al te gemakkelijk wordt De Dijn dan weer uitgeschakeld door hem in een vakje te plaatsen als een zogenaamd "conservatief" denker die ingaat tegen de verworvenheden van de moderne tijd in tegenstelling tot de progressieve intellectuelen. Door die categorisering geraakt men gemakkelijk af van de dwarsdenker. Maar dan heeft men De Dijn helemaal niet begrepen: in feite is hij ook een scherpe criticus van het traditionele denken over ethiek waarin rationalistisch naar een vast metafysisch fundament wordt gezocht, of het nu in de thomistische traditie van de natuurwet, of Kantiaans deontologisch is. De Dijn verwerpt radicaal de traditionele metafysiek en stelt zich uitdrukkelijk in de traditie van Spinoza en van David Hume, niet bepaald een vriend van een christelijk geïnspireerde filosofie. Als men De Dijn conservatief wil noemen, dan is het omdat zijn aandacht vooral gaat naar cultuur als kader van betekenis en oriënterende zingeving, en hij niet het autonome individu als oorsprong van zingeving ziet, hoezeer het individu ook in onze tijd die onmogelijke rol toegewezen krijgt. De Dijn legt bijzondere nadruk op wat hij de praktijk of de geleefde realiteit van de ethiek noemt, een soort common-sense ethiek waarin uitgegaan wordt van spontane ethische intuïties. Eeuwenlang heeft een dergelijke ethische praktijk gefunctioneerd in een sacraal religieus kader. En hoe secularistisch onze maatschappij nu ook mag geworden zijn, wij blijven als mensen religieuze wezens en we kunnen niet anders, zoals De Dijn in aansluiting bij Hume's naturalisme laat zien. Dit betekent bij hem helemaal geen nostalgie naar het verleden, en in die zin helemaal geen conservatief standpunt. Herman heeft kinderen en kleinkinderen en weet dat die heel anders leven en betekenis geven aan hun leven dan wat hij van zijn ouders en in het college heeft meegekregen, omdat ook het huidige tijdsgewricht zo verschillend is. De concreet geleefde ethiek heeft geen vaste onveranderlijke essentie, is per definitie cultuurbepaald en dus historisch veranderlijk. Maar ook al is er in onze laatmoderne tijd geen

eensgezindheid meer over wat die gedeelde reële ethiek wel zou kunnen zijn, toch blijven hierin op een merkwaardige wijze een besef van wat menswaardig is aanwezig dat door velen gedragen wordt.

De teloorgang van het sacrale in de hedendaagse cultuur onder invloed van de moderne wetenschappen heeft tot een beschavingscrisis geleid die veel fundamenteler is dan we we beseffen. De zogenaamde verwetenschappelijking van de ethiek zoals we die nu vinden ook in populaire versies van bio-ethiek en evolutionaire ethiek heeft het morele betekeniskader van waaruit wij waarderen aangetast. Dat betekent niet dat De Dijn ook maar ergens wetenschap en haar buitengewone bijdrage tot verbetering van onze levenswijze zou onderschatten. Bij Herman is er geen enkel ressentiment tegen de wetenschap en technologie, zoals men soms in radicaal ecologische bewegingen vindt. Maar hij benadrukt telkens weer dat wetenschap ons alleen kan zeggen wat de feiten zijn, hoe de dingen in elkaar zitten. Maar zij kan ons niet vertellen wat de zin is van de feiten - dat we allemaal doodgaan, bijvoorbeeld -, noch hoe we ons tot de feiten – zoals de dood van een geliefde - menselijk of ethisch moeten verhouden. Technologie leert ons wat kan of (voorlopig) niet kan. Maar zij kan ons niet vertellen wat ethisch gesproken mag of niet mag. Zeker, wetenschap en techniek kunnen nieuwe vragen doen oprijzen voor de ethiek, waarvoor niet meteen een antwoord kan komen uit de traditie en die onze wijze van leven en denken over het leven ten diepste raken, zoals vragen over het levenseinde, maar zij kunnen ze niet zelf beantwoorden. Dat kan alleen de ethische mens zelf in het licht bijvoorbeeld van de idee van menselijke waardigheid dat zelf niet wetenschappelijk gefundeerd kan worden en ook niet rationalistisch in een metafysiek van de ziel of zoiets. Zoals Herman laat zien in zijn standpunten in het euthanasiedebat of aangaande de verregaande vertechnisering van de gezondheidszorg, blijft het mogelijk, hoezeer ook het concreet beleefde ethos door die nieuwe technische mogelijkheden ontredderd en stuurloos lijkt te zijn, hierin uitgangspunten te vinden om 'menswaardig' te oordelen bijvoorbeeld over euthanasie.

Volgens Herman De Dijn is het de taak van de filosofie weerstand te bieden tegen de verwetenschappelijking van alle vormen van weten van menselijk handelen, van spreken en gedeelde conversatie, en aandacht hebben voor de concreet beleefde moraal, ook al is die vandaag al radicaal veranderd en aangetast door de popularisatie van wetenschappelijke inzichten. Filosofie is een moeilijke vorm van weten omdat ze zit in een driehoeksverhouding. Zij staat enerzijds tegenover een wetenschappelijke verklaring van menselijk gedrag, anderzijds is ze kritisch betrokken op de emotioneel intuïtief beleefde concrete zingeving: drie vormen van weten die niet tot elkaar te herleiden zijn of op elkaar kunnen gefundeerd worden. Zoals alle driehoeksverhoudingen is ook deze riskant. De filosofie moet aansluiten bij de cultuurbepaalde leefwereld maar moet tegelijk kritisch afstand nemen zo niet riskeert men te vervallen in cultuurrelativisme, traditionalisme, 'folk psychology'. Anderzijds mag de filosofie zichzelf niet laten bekoren door het ideaal van wetenschappelijkheid en een eigen rationalistisch discours ontwikkelen in morele vragen. Dankzij zijn grondige vertrouwdheid met de geschiedenis van de moderne filosofie, bespeelt Herman deze driehoek met brio.

Dank, Herman, voor uw belangrijke bijdrage tot de filosofische discussie in het Nederlands taalgebied. Dank ook voor uw inzet in de voorbije jaren in de Academie, bijvoorbeeld door uw medewerking aan een aantal Standpunten, onder ander over de universiteit. Herman we hopen dat je ons blijvend tot nadenken zal dwingen over wat we te gemakkelijk als evidenties van onze tijd beschouwen; het ga je verder goed.

Carlos Steel

Huldiging voor mevrouw **Hilde SYMOENS**:

Ik ken onze consoror Hilde Symoens reeds meer dan een halve eeuw lang van dichtbij, eerst als haar lesgever (ik deed mijn best om haar middeleeuwse oorkonden en moderne handschriften te leren lezen), dan als collega assistent, als collega docent, maar vooral als vriend en compagnon de route voor tal van projecten en initiatieven, waarvoor we allebei door het vuur wilden gaan, vooral zij dan. Door dat alles denk ik een beetje door te hebben waarom ze op zulke heerlijke wijze een schitterend wetenschappelijk, familiaal en vriendschappelijk traject heeft doorlopen. Door haar fabuleuze arbeidsethos vooreerst, het koppig doorgaan ook op momenten dat ze worstelde met vervelende, een enkele keer zelfs met ingrijpende, gezondheidszorgen, een groot relativeringsvermogen, een ego goed onder controle, een ontembare inzet om rechtlijnig dossiers te verdedigen die het volgens haar verdienen op rationele, wetenschappelijke en ethische gronden, tegen alle maneuvers in. Door haar mateloze gulheid om mensen in nood, en in de eerste plaats jonge wetenschappers, materieel, moreel en psychologisch ter hulp te snellen. Ontelbare buitenlandse studenten en doctorandi kregen bij haar thuis dagenlang onderdak. Op congressen ontfermde ze zich genereus over jonge mensen die er nog niemand kenden, en schuchtere pogingen deden om dit te verhelpen. Het uitvinden van netwerken is haar geheim wapen. Maar ze hanteerde het vooral voor anderen, voor nobele doeleinden, niet naïef, na kritische analyse van reëel talent. Het hoeft dan ook dan niet te verbazen dat Hilde Symoens, samen met consoror Dominique Willems, binnen onze academie founding mother is van de Jonge Academie.

Voor een antropologische analyse van een wetenschappelijke loopbaan is die van consoror Symoens een pracht van een prototype. Het begon als een klassieke, onschuldige licentiethesis, in 1964, over 'De Brabanders aan de juristenuniversiteit van Orléans', onder de bekwame leiding van onze betreurde confrater Raoul Van Caenegem. Deze prille vingeroefening liep uit op topfuncties: het voorzitterschap van de prestigieuze 'Commission Internationale pour l'Histoire des Universités', en het redacteurschap van twee delen bij Cambridge University Press van A History of the University in Europe. Deze 'koninklijke weg' liep over 58 jaar, en niets is toeval in dat

lange succesverhaal. De kern ligt in de onmetelijke werkkracht, en in het talent om glashelder het concept universiteit in Europa in mensentaal te vertolken. Om deze ambitie tot een goed einde te brengen was er wel een cruciale voorwaarde: het opbouwen van een internationaal netwerk van experten inzake onderwijs en pedagogie, in de jaren 60, toen dat lang niet zo eenvoudig was als thans. Hilde Symoens is van hier, maar ook van vele buitenlanden. Deze international turn is een familiale tournure d'esprit. Hilde is weliswaar in volle Wereldoorlog, in 1943, geboren in Sint-Jans-Molenbeek, maar ze doorliep haar hele lager en middelbaar in het Koninklijk Atheneum van wat toen nog Leopoldstad heette. Haar vader was namelijk schooldirecteur in het toenmalige Belgisch Congo. Nog meer leden van de familie trokken tropenwaarts en Amerikawaarts. Haar echtgenoot werkte als arts-hoogleraar in tal van probleemgebieden. Haar kinderen deden post-secondair in de VS en Japan. Twee zonen-arts werken en doceren inmiddels in Nieuw-Zeeland.

Hilde schreef een boekenkast vol over de peregrinatio academica van middeleeuwse en vroegmoderne intellectuelen. Het lijkt wel een vorm van autobiografie, want zelf deed ze niets anders. In 1969 doctoreerde ze aan de Universiteit Gent bij Raoul Van Caenegem met een proefschrift over 'De Brabantse leden van de Germaanse natie van de rechtsuniversiteit van Orleans (1444-1555)'. Jarenlang was ze aspirante en navorser bij het NFWO. Daarna doceerde en oreerde ze in een indrukwekkend aantal wereldsteden.

Hilde Symoens heeft meer dan één steen verlegd in de historische rivieren. De eerste steen is die van de erudiete kennis van het middeleeuws en het vroegmoderne studentenbestand. Ze bezorgde tussen 1971 en 2015, in vier copieuze boekdelen, bij Brill in Leiden, kritische lijsten van alle studenten uit de Germaanse natie die zich inschreven aan de universiteit van Orléans tussen 1444 en 1602.

De tweede steen is een indrukwekkende synthese, twee delen in A History of the University in Europe, 1992 en 1996, bij Cambridge U.P., haar opus magnum, over de organisatie, de intellectuele rol en het impact op de samenleving van de laatmiddeleeuwse universiteit, over de internationale mobiliteit van de toenmalige studenten. In 1978 had ze de essentie reeds vastgelegd in een programmatisch essay: Universiteitsgeschiedenis als bron voor sociale geschiedenis. Hilde Symoens is al jaren sympathisant van de 'new history of universities', waarbij de klemtoon niet langer enkel ligt op de intellectuele aspecten, maar tevens op de sociale achtergronden. Zo begrijpen we nu waarom studenten specifieke universiteiten uitkozen, waarom disciplines als rechten, theologie en geneeskunde wisselend succes boekten, hoe de universiteit een plek was waar stevige netwerken werden gevormd, en waarom politieke elites nu eens wel, dan weer niet opkeken naar universitair geschoolden.

Een derde steen is de fundamenteel nieuwe benadering van de laatmiddeleeuwse ontspanningscultuur, meer bepaald die van de Rederijkers in de Lage Landen, in mijn studententijd het meest stoffige thema dat men zich kon indenken. Hilde Symoens, en haar medestrijders, maakten er een van de meest hippe en innovatieve studieterreinen van, zodat we eindelijk begrepen hoe en waarom dit

theater zoveel politiek impact kon hebben, en zoveel sociale groepen kon bekoren. Voor haar vormden de Rederijkers de brug tussen geleerdencultuur en volkscultuur.

Steen vier: Hilde Symoens is zowat de meest onvermoeibare voortrekker van internationale samenwerking via concrete projecten. Ze organiseerde vele jaren de befaamde Nederlands-Belgische historische congressen. Ze bracht in de 'Commission Internationale pour l'Histoire des Universités' een indrukwekkend netwerk tot stand in tientallen Europese landen en de V.S.
De prosopografie is een vijfde merkwaardige steen die door Hilde Symoens werd omgedraaid, waarvoor ze vernieuwende krijtlijnen uittekende over de methodologie van deze stokoude hulpwetenschap. Prosopografie is niet slechts het opsporen van locaties van professoren en studenten, het vergt een diepgaande sociale en professionele analyse van de leidende groepen in de samenleving. Dit recept paste ze zelf met brio toe op talloze middeleeuwse studentenpopulaties.

Laten we vooral niet de staat van dienst vergeten als getalenteerde en polyglotte lesgeefster, een van de weinigen die zowel de middeleeuwen als de vroegmoderne tijd doceerde. Van 1986 tot 2001 was ze hoogleraar Middeleeuwse geschiedenis aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Van 2001 tot 2008 was ze hoogleraar Moderne Tijden aan de Universiteit Gent. Door haar intense banden met, en kennis van het verleden van de Noordelijke Nederlanden was ze voorbestemd om in Gent de leeropdracht 'Geschiedenis der Nederlanden' over te nemen van Adri Verhulst, voorheen van Hans Van Werveke. Symoens doceerde, behalve in Nederland, in drie andere buitenlanden, als gasthoogleraar aan het Max Planck Institute in Frankfurt, in Berkeley en UCLA, aan het Merton College in Oxford. Op invitatie van Sheldon Rothblatt, expert bij uitstek van liberal learning in de V.S., mocht ze in 1993 en 1995 maandenlang met hem dialogeren in diens Center for Studies in Higher Education in Berkeley.

Hilde Symoens verwaarloosde allerminst de actuele problematiek van de universiteiten. In 2008 schreef ze over 'De universiteit van morgen in het licht van de universiteit van gisteren'. Ze is zich goed bewust van het spanningsveld tussen het positieve zelfbeeld dat professoren en studenten doorgaans van hun universiteit hebben en het vaak negatieve beeld dat bij de overheid en de publieke opinie leeft. Uiteindelijk, denkt ze, zal elke universiteit haar relatieve vrijheid binnen de samenleving steeds opnieuw moeten legitimeren.

Ik eindig met een persoonlijke getuigenis over een heel bijzonder facet van de persoonlijkheid van onze consoror: haar onvoorwaardelijk geloof in de fundamentele goedheid en betrouwbaarheid van wie ze dacht te mogen vertrouwen. Een halve eeuw geleden, toen de jonge assistenten van de opleiding geschiedenis in Gent bij tij en ontij samen ludieke feestjes bedachten, en telkens beslisten om een van de groep tot babysit te benoemen voor hun talrijke, toen nog heel jongere, kinderen. Binnen dat ritueel vertrouwde Hilde me ooit haar dochter Veerle toe, pas enkele maanden oud, om ze heel alleen, zonder de moeder, in mijn auto naar de plek van het feest te voeren over de beijzelde Gentse wegen. Ik ben nog steeds ontroerd over Hilde's toenmalige fiducie. Toch denk ik niet dat ik het

vertrouwen heb beschaamd, want dat jonge meisje van toen, nu zelf moeder, zit hier vandaag bij ons naast haar moeder.

Ik hoop dat consoror Hilde ons nog vele jaren mag verblijden met haar verfrissende overtuigingen en nieuwe bevindingen over het verleden van onze universiteiten, en over duizend andere nog belangrijker zaken. Ad multos, goede vriendin.

Walter Prevenier

Klasse van de Kunsten

De volgende leden worden voor hun verjaardag geëerd: de heren Rafaël D'Haene (75), Werner De Bondt (75), Bob Van Reeth (75), Roland Coryn (80) en Raoul Servais (90).

Alle huldigingen vonden plaats tijdens de novembervergadering van 2018.

Huldiging voor de heer **Rafaël D'HAENE**:

Métier en inspiratie: de muziek van Rafaël D'Haene

Opnieuw geldt wat ik in de laudatio voor Werner De Bondt schreef: de verdiensten van onze consorores en confraters zijn genoegzaam bekend en hoeven niet steeds opnieuw in herinnering gebracht te worden. Andermaal verwijs ik dus naar een publicatie (bijvoorbeeld een artikel van mijn hand in Ons Erfdeel 35/2 uit 1992) en naar een webpagina (http://www.matrix-new-music.be/componist/dhaene-rafael-1943) met meer geactualiseerde informatie. Daar vindt men een overzicht van biografie, opleiding, prijzen en onderscheidingen, professionele activiteiten, partituur- en Cd-uitgaven, en vooral een grondige bespreking van het oeuvre. Zo is er te lezen dat Rafaël D'Haene het beste van twee muzikale werelden combineert in zijn werk: het doorgedreven motivisch-thematische denken dat zich ook bij hem sedimenteert in dodecafonische klankstructuren, en de zin voor klankraffinement. Hij verenigt dus de Centraal-Europese klassiek-romantisch-expressionistische opvatting over muziek als een dynamisch proces dat gestuurd wordt door intensieve bewerking van een eerder beperkt muzikaal materiaal, waardoor tevens een grote muzikale coherentie bereikt wordt, met de eerder Franse sensibiliteit voor klankkleuren die D'Haene ongetwijfeld tijdens zijn studieperiode in Parijs bij Henri Dutilleux aangescherpt heeft. Dat alles resulteert in prachtige grootschalige werken als de Lettres Persanes (1986), geïnspireerd door Montesquieu en waarin het niet ontbreekt aan Oosterse muzikale evocaties, de prachtige orkestliederen Sonette an Orpheus (1987), uiteraard op gedichten van Rilke waaraan D'Haene een nog grotere lyrische vlucht verleent, of het Vioolconcerto (1990) waarin virtuositeit en muzikale diepgang elkaar vinden,

hetgeen niet altijd het geval is in dit genre. Dit alles en meer, ook over zijn recentere werken, kan men dus in de genoemde publicaties nalezen: het is genoegzaam bekend. Op deze plaats kan ik dus slechts een meerwaarde creëren door opnieuw in te zoemen op persoonlijke ervaringen die toch een blik werpen op de betekenis en specificiteit van deze kunstenaar.

Voor de betreurde klarinetvirtuoos en rasmuzikant Walter Boeykens trok ik naar het Conservatorium van Antwerpen, maar voor de contrapuntlessen van Rafaël D'Haene veranderde ik van school en schreef ik me in aan het Conservatorium van Brussel. Gedurende twee jaar wijdde hij mij in de geheimen en de finesses van deze prachtige muzikale techniek in. Mogelijk zijn mijn herinneringen na dertig jaar wat vervaagd, en is niet alles wat ik hier beschrijf even accuraat. In een diepere betekenis zijn deze herinneringen echter toch waarheidsgetrouw, omdat ze zo typerend zijn voor de gevierde. De contrapuntlessen gingen door in de zogenaamde directeurskamer, een van de weinige ruimten in dit gebouw die toen reeds niet op instorten stonden. De ruimte had ook absoluut niet de allure van een leslokaal, eerder van een burgerlijke huiskamer met vleugelpiano, parket op de vloer, een tapijtje, een schilderijtje aan de muur en gecapitonneerde wanden. Hier werd de hoge kunst van het contrapunt onderwezen, en hoe. Nadat ik thuis urenlang gezwoegd had op een driestemmige canon, verbeterde Rafaël D'Haene mijn oefening aan de piano met scherp geslepen potlood en gom. Op vijftien minuten tijd wist hij er een wezenlijk beter muziekstuk van te maken. Voor hen die niet zo beslagen zijn in muziek voeg ik hier aan toe dat dit bij deze compositietechniek allerminst evident is. Een wijziging op één plaats heeft in een canon ook consequenties op een andere plaats. Het is deze training in muzikaal denken die mijn later muziekanalytisch werk als musicoloog zo verrijkt heeft. Naast een grondige inwijding in het muzikale métier is me verder ook een sterk artistiek ethos van deze lessen bijgebleven. Het verwerven en verder ontwikkelen van artistiek meesterschap is volgens D'Haene een dwingende plicht voor elke componist. Gecombineerd met artistieke zeggingskracht ontleent de kunstenaar daar ook gezag aan. Er hing onmiskenbaar een geur van artistieke aristocratie in de lucht tijdens deze lessen. Ik herinner me nog de uitspraak dat een koninklijk conservatorium eigenlijk enkel door een componist kan geleid worden. Dat zou Rafaël D'Haene ook zelf in praktijk brengen, helaas net tijdens de periode waarin het artistiek hoger onderwijs zo nodig plots moest gaan 'academiseren' en in hogere bureaucratische structuren ging verzwelgen. De meerwaarde van een directeur die in staat en bereid is artistieke beslissingen te nemen, is in die context gering. De impact van de leraar en kunstenaar Rafaël D'Haene op vele generaties studenten en luisteraars is evenwel enorm.

Mark Delaere

Huldiging voor de heer **Werner DE BONDT**:

Ontwerper van meetbare ruimten om in te leven en te werken: Werner De Bondt

Wie een beeld wil krijgen van het veelzijdige oeuvre van architect en scenograaf Werner De Bondt kan het boek Werner De Bondt & Ria Verbergt. Meetbare Ruimten (Vlaams Theater Instituut 1995) of de website http://www.atelierdebondt.be/ raadplegen. Rechte lijnen, nieuwe materialen, weren van ornament of van andere ruimte-verstorende volumes of objecten, zorg voor een maximale en gevarieerde lichtinval, relatie tussen binnen en buiten, aandacht voor inplanting en omgeving en het streven naar uitgepuurde, tegelijkertijd functionele en esthetisch krachtige ruimtes: dit is duidelijk de beeldtaal van een architect die het modernisme ademt. Dat blijkt uit prachtige realisaties van nieuwbouwwoningen, appartementen, kantoren en villa's, maar evenzeer uit renovaties die getuigen van een echte dialoog tussen oud en nieuw.

Samen met echtgenote en vennoot Ria Verbergt heeft hij ook ontelbare ontwerpen gemaakt voor zeer functionele inrichtingen van winkelruimtes (waaronder heel wat voor de kledingketen Esprit, in binnen- en buitenland), tentoonstellingsruimten of beursstanden. Theaterscenografie ligt hem ook nauw aan het hart. Van 1970 tot 1987 verzorgde hij de vormgeving van producties in Studio Herman Teirlinck, waar hij ook als docent actief was. In de jaren 1980 was hij hoofd van de afdeling Theatervormgeving aan de Jan van Eyck Academie in Maastricht. Hij ontwierp decors voor Tv-programma's als de IQ-kwis op Canvas, maar evenzeer logo en grafische huisstijl van het Vlaams Parlement, tentoonstellingscatalogi of jaarbrochures van cultuurhuizen.
De vele bouwprojecten in de culturele sector bevestigen zijn bijzondere belangstelling voor de op- en inrichting van ruimtes die functioneel afgestemd zijn op dit bijzondere doel, ruimtes die inspirerend zijn voor makers en ook voor bezoekers een meerwaarde vormen. Het grootste project is hier ongetwijfeld de nieuwbouw en renovatie van concertzaal Ancienne Belgique in Brussel, maar ook de nieuwbouw van Cultureel Centrum 't Blikveld in Bonheiden is een pareltje. Verder zijn er onder meer de (ver)nieuwbouw van musea als het Sportimonium (Hofstade) of het Suske en Wiske museum (Kalmthout).

Zoals gezegd: voor foto's en beschrijvingen kan men terecht in het hoger geciteerde boek of op de website van Atelier De Bondt. Ik ben musicoloog, geen architectuurhistoricus of –theoreticus. Bevlogen beschrijvingen of diepgravende analyses van de verdiensten van Werner De Bondt op vlak van architectuur en vormgeving moet men van mij dus niet verwachten. Als ik dan toch de uitnodiging van de Bestuurder van onze Klasse der Kunsten aanvaard heb om een korte laudatio te houden, dan was dat niet zonder de nodige schroom en ontzag voor de competentie van consorores en confraters die terzake veel deskundiger zijn. Het

gebrek aan competentie hoop ik te compenseren door een persoonlijke getuigenis over het geluk in een (mede) door Werner De Bondt ontworpen ruimte te mogen werken en wonen.

Van 1966 tot 1969 maakte De Bondt deel uit van het Architectencollectief TED onder leiding van Marc Dessauvage, dat in die periode onder meer het Faculteitsgebouw Letteren ontwierp van de Leuvense universiteit. Bij de opening in 1972 was dit naast de woontorens van Sint-Maartensdal van Renaat Braem een van de weinige markante nieuwbouwprojecten in de historische binnenstad van Leuven. Het is nog altijd een plezier in dit stadsbaken te mogen werken: de heldere structuur, de functionele inrichting, materialen als beton en glas, de strakke schoonheid van de zuivere ruimten en volumes, de tuin rond het gebouw, ontworpen door Jacques Wirtz nadat enkele oorspronkelijk geconcipieerde nevengebouwen geschrapt waren: dat alles biedt de meer of minder tijdelijke gebruikers (lees: studenten en docenten) de nodige rust en inspiratie om hun denkwerk te verrichten. Sommige Leuvenaars duiden dit Faculteitsgebouw aan met 'het Kremlin', voorwaar geen koosnaampje. De gelijkenis tussen dit gebouw en de renaissancistische en barokke architectuur van het Kremlin ontgaat me ten enenmale. Misschien vergelijken deze Leuvenaars de Faculteit Letteren hiermee eerder met de goddeloze communisten uit Moskou dan met de burcht van waaruit zij hun macht uitoefenen? Ten slotte werd voor de oprichting van dit gebouw een klooster annex kerk gesloopt om plaats te maken voor een tempel van de geest en de geesteswetenschappen.

Verder gebruik ik sporadisch de door Werner ontworpen culturele infrastructuur, maar ik woon elke dag in door hem ontworpen meetbare ruimten. In 1994 ontwierp hij een woning voor ons gezin, die in 1995 gerealiseerd werd. Zijn architecturale taal was ons vertrouwd, vooral via een woning in Schoten die ons telkens wanneer we in de buurt op familiebezoek waren weer was opgevallen te midden van veelal mediocre bouwsels. Een goede inschatting van de locatie en de bouwvoorschriften, en de uitwerking van een specifiek bouwprogramma: ziedaar het speelveld waarin een beoefenaar van de toegepaste kunst die architectuur is aan de slag gaat. Vanaf dan spelen creativiteit, ervaring, ruimtelijk voorstellingsvermogen de hoofdrol om tot een krachtig en homogeen eindresultaat te komen. Vanaf dan zijn compromissen die de expressie en coherentie in het gedrang kunnen brengen ook absoluut not done. Dat geldt zowel voor het ontwerp zelf als voor de uitvoering, die beoordeeld wordt op basis van overeenstemming met de zeer precieze detailtekeningen. Er zijn wat dat betreft geen 'details' die met de mantel der liefde bedekt kunnen worden. Het resultaat daarvan draagt nog dagelijks bij tot onze levenskwaliteit. Deze ruimtes zijn helder, vol licht, strak, poëtisch, verbonden met de natuur; leeg zijn ze op hun best, gevuld door mensen die in deze omgeving optimaal kunnen samenleven. Het is een voorrecht in een woning van Werner De Bondt te kunnen leven.

Mark Delaere

Huldiging voor de heer **Bob VAN REETH**:

Het is me een genoegen hier vandaag een laudatio uit te spreken aan het adres van mijn oude vriend Bob Van Reeth. Hoewel hij in onze klassevergaderingen niet vaak aan het woord kwam, denk ik niet dat hij voor de meesten onder u een onbekende is. Hij behoort tot de markantste architecten van de afgelopen 50 jaar in België, en als zodanig werd hij al in 1990 als lid van onze klasse verkozen. Bij het grote publiek raakte hij evenwel vooral bekend als de eerste Vlaamse Bouwmeester, een nieuw ambt dat in 1999 binnen het Vlaamse overheidsapparaat werd ingesteld. Het was een ambt waarvoor wel precedenten bestonden, met name in Nederland, maar dat hij niettemin zelf moest heruitvinden en vorm geven in antwoord op de eigen Vlaamse situatie. Zowel in deze functie als in zijn eigen ontwerppraktijk heeft hij een eminente en toonaangevende rol vervuld.

In deze laudatio zal ik dus ingaan op 2 periodes in zijn loopbaan, en meteen ook op 2 kanten van zijn persoonlijkheid: enerzijds zijn beeldend en conceptueel vermogen als architect, anderzijds zijn organisatorische en beleidsmatige verdiensten als Vlaams Bouwmeester.

1. Bob Van Reeth als Vlaams Bouwmeester

Het ambt van Vlaams Bouwmeester werd in 1998 gecreëerd door Wivina De Meester, die van 1992 tot 1999 Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid was. 'Begroting' impliceerde dat zij mede bevoegd was voor het beleid inzake overheidsgebouwen. Tot op dat moment was het bouwbeleid van de Vlaamse (en de Belgische) overheid zuiver technocratisch. De dienst Gebouwen van de Vlaamse Gemeenschap was louter begaan met bouwtechniek en functionaliteit (in de enge zin van het woord), en toonde niet de minste belangstelling voor iets als architecturale kwaliteit. De term 'architectuur' kwam in hun ambtelijk vocabularium gewoon niet voor.
Wivina De Meester wilde daar verandering in brengen. Geïnspireerd door het Nederlandse voorbeeld van de Rijksbouwmeester, wilde zij in de Vlaamse administratie daarvan een eigen versie installeren. Zij wilde een Vlaams Bouwmeester die verantwoordelijk zou zijn voor de architecturale kwaliteit van de Vlaamse overheidsgebouwen. Zij vatte dit op als een gewichtig, autonoom ambt. De Vlaamse Bouwmeester mocht niet ondergeschikt worden aan de directie van de bestaande Afdeling Gebouwen. Het moest een hoge ambtenaar zijn die, onafhankelijk van de bestaande departementen, 'horizontaal', dwars door alle departementen heen, architecturale kwaliteit zou behartigen. Hiertoe zou hij over een eigen team beschikken. Hij zou autonoom en rechtstreeks advies uitbrengen aan de Vlaamse regering.
Na de screening van een aantal kandidaten door een headhuntersbureau werd Bob Van Reeth eind 1998 tot Bouwmeester benoemd. Als adjunct en sparringpartner koos

hij Marc Santens, een bevriend filosoof. Zij stelden een team samen en schreven een beleidsnota. Hoe vatte hij zijn ambt op ? Hij diende zich niet aan als iemand die het allemaal beter weet. Hij pakte niet uit met een discours over architecturale kwaliteit en een bijhorende lijst van criteria en richtlijnen. Hij weigerde zich vast te pinnen op een vooropgezette architectuuropvatting. In interviews verklaarde hij herhaaldelijk dat hij niet wist "wat architectuur is", maar dat hij voortdurend op zoek was naar wat architectuur kan zijn.
Hij stelde zich in de eerste plaats tot de doel op een correcte wijze de rol van institutioneel bouwheer te vervullen, en de diverse opdrachtgevende besturen in deze rol te laten participeren. Hij legde het erop aan de diverse besturen (van scholen, hospitalen, musea etc.) tot bewuste en gemotiveerde opdrachtgevers te responsabiliseren.
Het team van de Bouwmeester hielp de institutionele bouwheren voor elk project een maatschappelijk en cultureel verantwoorde visie te formuleren: een 'projectdefinitie'. Een projectdefinitie is iets anders dan het gebruikelijk programma: het is geen opsomming van een aantal functies, lokalen en oppervlakten, maar een omschrijving van de aspiraties van de opdrachtgevers: 'Wat willen jullie, waar staan jullie voor, hoe willen jullie je aan de buitenwereld voorstellen?' Deze nieuwe aanpak was voor de directeurs van scholen, hospitalen en andere lokale instellingen een volslagen verrassing. En eens van hun verbazing bekomen, gingen de meesten er enthousiast op in. Het formuleren van hun projectdefinitie zette de lokale besturen ertoe aan na te denken over hun rol in de samenleving, ze maakte hen bewust van hun verantwoordelijkheid als bouwheer. En uiteraard verschafte ze de architecten de nodige visie om conceptuele opties te nemen.
Bij al zijn voorgewende onwetendheid over architectuur stelde de Bouwmeester evenwel bepaalde algemene doelstellingen voorop. Hij stuurde resoluut aan op het stopzetten van de verdere verkaveling van het Vlaamse landschap. Hij ageerde tegen de gebruikelijk gespreide woningbouw op het platteland en zette zich in voor verdichting, voor een verstedelijking van de bestaande dorpen en een versterking van de bestaande steden.
De opdrachten werden niet langer willekeurig toegekend aan architecten met de juiste partijkaart, maar middels Open Oproepen aan architecten uit alle landen van de Europese Gemeenschap, dit overigens overeenkomstig de toen recente Europese richtlijnen. De Open oproepen werden gepubliceerd in de internationale vakpers. Ze leidden tot 'meervoudige opdrachten', d.w.z. beperkte ontwerpwedstrijden tussen een klein aantal oordeelkundig geselecteerde architecten.
Om van meet af aan ook de jongste generatie aan bod te laten komen organiseerde de Bouwmeester
bovendien jaarlijks een meesterproef voor jonge, pas afgestudeerde architecten. De bekroonde jongeren konden hun loopbaan beginnen met een bescheiden overheidsopdracht. Zowel in de Open Oproepen als in de Meesterproef werden de opdrachten uitsluitend toegekend op basis van de competentie en het talent waarvan de ontwerpers in hun werk blijk gaven.

In jurering van de projecten legde Van Reeth een heel open, inclusieve houding aan de dag ten aanzien van diverse benaderingen en vormtalen, hij stond open voor alle

soorten eigentijdse architectuur. Er werd niet gejureerd op grond van formele voorkeuren. Niettemin werd in de jurering uitgegaan van een belangrijk ecologisch criterium:

- het bewustzijn van de beperktheid van de natuurlijke hulpbronnen
- de noodzaak van een economie van de duurzaamheid.

Vandaar een voorkeur voor eenvoudige en integere gebouwen met een duurzame grondstructuur die door latere generaties op verschillende manieren opnieuw kan worden ingevuld en gebruikt.

Elk project was een nieuw avontuur, een specifieke wisselwerking tussen bouwheer, architect en alle andere betrokkenen: stadsdiensten, historici, milieuambtenaren…, een aanpak die tot specifieke en diverse resultaten leidde. We kunnen besluiten dat Bob Van Reeth de opdracht van Vlaams Bouwmeester op een intelligente manier heeft opgevat en op een persoonlijke wijze heeft vorm gegeven. Hij heeft het ambt een zinnige inhoud gegeven en een aanpak gevestigd die door zijn opvolgers, elk op zijn manier, werd voortgezet.

Uiteraard vraagt u zich af wat zijn aanpak in concreto aan architectuur heeft opgeleverd. Er werden tussen 1999 en 2005 een 150-tal open oproepen gelanceerd. Wat was hun uiteindelijke resultaat? Ik toon u een 15-tal voorbeelden. Zie de pdf van de PP presentatie.

2. Bob Van Reeth als architect-ontwerper

In zijn loopbaan als architect-ontwerper kunnen we drie perioden onderscheiden:

- zijn studietijd Sint-Lucas Schaarbeek 1963-1968
- zijn individuele praktijk 1965-1980
- groepspraktijk binnen de door hem opgerichte ArchitectenWerkGroep (AWG) 1980-2012

Bob Van Reeth studeerde, net als ik, architectuur aan het Hoger Sint Lucasinstituut te Schaarbeek. Belangrijk in deze opleiding was het onderwijs van Alfons Hoppenbrouwers, alias broeder Veron. Hij introduceerde ons in de artistieke avant garde van het begin van de 20ste eeuw: kubisme, futurisme, De Stijl, suprematisme, constructivisme, Bauhaus…, en wat de architectuur betreft: de Nederlandse Nieuwe Zakelijkheid, de Duitse Werkbund, en vooral Le Corbusier. Zijn onderwijs, dat zich concentreerde op de formele kenmerken van de diverse stromingen, was op dat moment wellicht uniek in België. Bob was geheel vervuld van deze moderne traditie, en wilde vanzelfsprekend in deze zin verder werken. Hij ontpopte zich als een buitengewoon ontwerper.
In het 1ste jaar verraste hij zijn leraars en medestudenten met een puur modernistisch ontwerp van een tuinpaviljoen. Het was een evenement waar iedereen kwam naar kijken, ook de laatstejaars. In het 2de jaar pakte hij uit met een minutieus uitgewerkte rationele prefabconstructie in beton, geïnspireerd door de Nederlandse architect Hertzberger.

In 1965 kwam hij met een heel andere, bijzonder plastische vormgeving voor de dag. Het project, een woning met atelier voor zijn vriend Will Van Roosmalen, behelsde een suggestieve koppeling van 2 biomorfe volumes, een compositie die blijk gaf van een indrukwekkende vormbeheersing.

Enige tijd later kreeg hij zijn eerste reële opdracht, het ontwerp van een winkelpand voor de juwelier Willy Cambron aan de Antwerpse Paardenmarkt. Het werd een karakteristiek en verfijnd project dat zich discreet inpast in de straatwand. De afgeschuinde hoeken van de betonnen etalagevolumes verraden een belangstelling voor het Engels brutalisme en alluderen aan geslepen edelstenen. De juwelier beschikt over een kleine werkplek die, een halve verdieping hoger gelegen, uitziet op de straat.
Een tweede en behoorlijk omvangrijke opdracht kreeg hij ook nog tijdens studietijd: de uitgeverij Walter Beckers in Kalmthout (1966-70). Het werd een bijzonder oorspronkelijk en expressief gebouw. Het verraadt een vertrouwdheid met het werk van de Engelse architect James Stirling, maar is hoegenaamd geen kopie van een van diens werken. Stirlings idee de functies tot uitdrukking te brengen in de vorm paste hij virtuoos en op zijn eigen wijze toe. Met name het verloop van het inwendig verkeer via trappen en bordessen werd beeldbepalend voor uitwendige verschijningsvorm van het gebouw.
Voor dezelfde Beckers ontwierp hij ook een penthouse op het dak van een pas voltooid flatgebouw in Ascona aan het Lago Maggiore. Het plan vertoont een combinatie van geometrische en organische vormen die herinnert aan het Purisme van Le Corbusier.
Het begin zijn echte persoonlijke ontwikkeling, voorbij de gekende idiomen van het modernisme, tekent zich evenwel af in het project van zijn eigen woning, een ingrijpende verbouwing van een begijnhofhuisje in Mechelen (1969-70). Hij slaagde erin binnen de perken van dat kleine huisje een boeiende, dynamische ruimte op te roepen. De plattegronden tonen een informeel verlopende ruimte-indeling. De inpandige ingang, een beschut in-between, bewerkstelligt de geleding van het gelijkvloers in 2 plekken, respectievelijk voor zitten en eten. Boven de eetplek opent er zich een vide, een ruimte die zich dynamisch langs de complex verlopende trap tot aan het dak verheft, vanwaar het daklicht door de transparante bordessen heen tot op de eettafel valt. Het geheel werd door de architect zelf eigenhandig uitgevoerd, 'with a little help from his friends'.

Bob Van Reeth koesterde in die tijd (en nog steeds) een passie voor Bob Dylan, hij had al diens LP's, beluisterde ze eindeloos en kende zowat alle teksten van buiten. Dit bracht hem gaandeweg tot de ambitie iets gelijkaardigs tot stand te brengen in de architectuur. Naar analogie van de folk music droomde hij van een folk architecture. Nu bestond er traditioneel onder architecten een grote belangstelling voor het traditionele, anonieme bouwen, voor de door de bewoners zelf gemaakte architectuur, een 'architecture without architects'. Maar waren er daarvan nog authentieke voorbeelden te vinden in eigen land? Bob Van Reeth vond ze waar niemand ze ooit gezocht had: aan de achterkant van België, in de zelfbouwerij die de Belgen aan de achterkant van huis, onttrokken aan alle controle, plegen te

beoefenen. Hij herkende in deze clandestiene 'bricolage' een authentieke volkstaal met originele uitdrukkingen en neologismen. Hierdoor geïnspireerd bracht hij in de loop van de jaren 1970 een soort folk-architectuur tot stand waarin hij de spontane expressies van de Vlaamse zelfbouwers verbond met bepaalde structurele erfenissen van het modernisme.

In 1969 bouwde hij, gelijktijdig met zijn eigen woning, een huis voor Georges en Nadine Botte, een paar dat helemaal vervuld was van de mei '68 denkbeelden over ontvoogding, openheid en participatie. Het huis werd als het ware een portret van de opdrachtgevers en hun gezin, een kleine gemeenschap met hechte onderlinge banden. De kamers van de 5 kinderen verspringen verticaal trapsgewijs ten opzichte van elkaar zodat de structuur van het gezin zichtbaar wordt in de geleidelijk groeiende ruimte van de woonkamer. Het huis werd uitgevoerd in een informele, bricolage-achtige vormtaal. Desondanks was alles ingebed in een rationele en stevige structuur. Dit principe van drager en inbouw was geïnspireerd door het Lovell Beach house van de Californische architect Rudolph Schindler.
Het tweede huis dat hij bouwde was dat van Luc Huyse te Linden (1969-72). Het bevond zich in een heel andere situatie, te midden van een bos, waar het zich vrij kon ontplooien. De binnenruimten ontvouwen zich om een kronkelend, van bovenuit verlicht pad.
De woning Nys te Mortsel (1971-73) was een rijwoning in halfopen bebouwing. Het werd andermaal een boeiende complexe binnenruimte, die zijdelings en achteraan expandeert in veranda's.

Tussen 1969 en 1976 bouwde Bob Van Reeth een 30-tal gelijkaardige woningen, voornamelijk in de omgeving van Mechelen, Antwerpen, Leuven en Brussel. Hierbij werkte hij zonder formele of typologische a priori's. Hij legde het er telkens op aan zich in te leven de situatie en de aspiraties van zijn opdrachtgevers, om van daaruit een heel specifieke concepten te ontwikkelen. Op deze wijze was hij "op zoek naar architectuur". Zo ontdekte en exploreerde hij de principes die hij later ook als Vlaams Bouwmeester zou hanteren. Zijn informeel bouwidioom kende een aanzienlijke invloed in Vlaanderen, maar tegen het eind van de jaren '70 ging hij zich zelf in zijn projecten steeds meer concentreren op de ontwikkeling van geometrische grondstructuren. Dit gold met name voor zijn projecten in stedelijke context.
Zijn eerste belangrijke stedelijke project was de nieuwe vleugel van het O.-L. Vrouwecollege te Antwerpen (1973-78). Het bracht hem tot een oorspronkelijke reflectie over de relatie tussen architectuur en stad, tussen nieuwbouw en geschiedenis. Hij ontwikkelde de opvatting dat een nieuw gebouw door zijn vorm blijk dient te geven van begrip voor 'de geest van de plek'. Het gebouw moet gestalte geven aan 'wat de plek wil zijn'. Hij vond ook dat een gebouw, om van betekenis te zijn, herinneringen in zich moet opnemen aan historische plekken, ja zelfs 'aan wat nooit bestaan heeft'. De nieuwe vleugel verheft zich 'oog in oog' met de laat 19de-eeuwse classicistische vleugel. En hij beantwoordt de rondbogen van dit gebouw met een eigen soort rondbogen, geen lege tekens à la Durand, maar vormen verdiept door romaanse herinneringen. (Dit overigens tot grote ergernis van de rechtgeaarde Antwerpse modernisten.) Men kan dit zien als een vroege vorm van

Postmodernisme. Maar toen het Postmodernisme in 1980 (op de Biennale van Venetië) doorbrak, heeft Van Reeth zich, opmerkelijke genoeg, geheel van dit soort vormimitatie gedistantieerd. De plattegrond verraadt inspiratie door de Amerikaanse architect Louis Kahn, met name diens opvatting van serving en served rooms. Daarvan uitgaande ontwikkelde Van Reeth het idee van de 'intelligente ruïne': een gebouw met een sterke duurzame grondstructuur die door latere generaties op diverse manieren opnieuw kan gebruikt worden.

In 1981 richtte Van Reeth met enkele jongere collega's de **architectenwerkgroep AWG** op, een samenwerkingsverband dat een nieuwe fase in zijn ontwikkeling inluidde. Bij wijze van start reaffirmeerde hij zijn plastische vermogen met de bouw van het huis Van Roosmalen aan de Antwerpse Sint-Michielskaai, een hoekpand dat met zijn complexe 'scharnierende' vorm de straatrichtingen articuleert en met zijn uiterlijk van alternerende zwarte en witte stroken herinnert aan het niet uitgevoerde project van Adolf Loos voor Joséphine Baker (een fraai voorbeeld van een herinnering aan iets wat nooit bestaan heeft). Het gebouw was een expressief gebaar dat de aandacht vestigde op het potentieel van de plek, de toen sterk verkommerde Scheldekaaien, waarna spoedig de herwaardering van dit gebied op gang kwam. Enkele jaren later droeg hij daar nog zelf toe bij door een eind verder, aan de Plantinkaai, het nieuwe Zuiderterraspaviljoen tot stand te brengen. Na deze en andere uitbundige projecten trad er in zijn werk geleidelijk een ingrijpend versoberingsproces op. Onder de indruk van het voorbeeld van Aldo Rossi en diens ideeën over 'de architectuur van de stad', ging Van Reeth zich vanaf het begin van de jaren 1990 steeds meer op de essentie van de opdracht concentreren en zich tegelijk bezinnen op de essentiële elementen van de architectonische vorm. De economie van de duurzaamheid, die hij 10 jaar later als Vlaams Bouwmeester zou naar voren schuiven, deed thans haar intrede in zijn praktijk. Voorbeelden daarvan waren het kantoorgebouw voor De Goede Pers in Averbode (1990-93), de renovatie van de wijk Lombardia in Antwerpen (1991-94) en een appartementsblok op het Java Eiland in Amsterdam (1993-97).
Daarna brak een meer zonnige vorm van 'nieuwe eenvoud' aan in het Seppenshuis te Zoersel (1994-96),
een ontmoetingscentrum met gastenverblijf, gebouwd in opdracht van Wivina De Meester. In een verwante vormtaal bracht hij gelijktijdig in Utrecht het nieuwe woonerf aan de Mariaplaats tot stand, een bijzonder geslaagd eigentijds stedelijk ensemble waarvan de structuur geïnspireerd werd door de oorspronkelijke middeleeuwse opbouw van het gebied.
Na de voltooiing van zijn ambtstermijn van Vlaams Bouwmeester bracht Bob Van Reeth nog twee markante projecten ten uitvoer, het Holocaustmemoriaal bij de Dossin Kazerne te Mechelen (2008-12) en de uitbreiding en renovatie van de Sint Sixtusabdij te Westvleteren (2005-12). In Mechelen legde hij het erop aan de herinnering aan de gruwelen van de deportatie en de medeplichtigheid van de toenmalige Belgische overheid met een sterk landmark aan de orde te stellen en in stand te houden. Het werd geen deconstructivistische schreeuw van leed en verbijstering zoals het Berlijnse Joodse Museum van Daniel Libeskind (zoon van holocaust overlevenden), maar een sprakeloze manifestatie van perplexiteit, een

even stil als massief protest tegen de poging tot uitwissen van de herinnering. Het interieur bestaat uit uiterst sobere, in zichzelf besloten zalen waar de gruwel in gedempt elektrisch licht wordt tentoongesteld. Enkel de wand met de onafzienbare reeks portretten van de gedeporteerden ontvangt van bovenuit natuurlijk licht. Pas op de hoogste verdieping klaart de situatie enigszins op. De bezoeker krijgt een panoramisch zicht op de stad, maar in het centrum van het terras wordt zijn aandacht getrokken naar de binnenplaats van de Kazerne waar de gevangen genomen mannen, vrouwen en kinderen werden verzameld om op deportatie te worden gezet.

In de uitbreiding en de renovatie van de Sint Sixtusabdij zette Van Reeth zijn elementaire vormtaal in om de mogelijkheid van een heel andere werkelijkheid in het licht te stellen. Het nieuwe klooster bestaat uit ingekeerde elementaire ruimten die tot leven gewekt worden door natuurlijk licht. De refter is een in zichzelf gekeerde ruimte waar het licht naar binnen vloeit via de vloer. Het nieuwe kloosterpand, het centrum waarnaar alle paden convergeren, is een wonderbare lumineuze ruimte, een sublieme abstractie van het traditionele cisterciënzer kloosterpand. Het is alsof dit oeroude ruimtetype ter plekke opnieuw werd uitgevonden. De architect deed afstand van de traditionele zuilengaanderijen. Hij verving zuilen en bogen werden door ranke leiboompjes door wier bladerscherm de zon in de zomer gefilterd naar binnen dringt.

Deze inleving in het claustrale bestaan impliceert evenwel niet dat de architect zich sindsdien uit de wereld heeft teruggetrokken. Hij bleef actief werkzaam als ontwerper. Zijn laatst uitvoerde werk is 'Wetteren aan de Schelde', een project dat hij nog concipieerde voor hij zich op 70-jarige leeftijd terugtrok uit de AWG. Achter de kerk van het oude stadje legde hij op hetzelfde niveau als de bestaande markt een nieuw marktplein aan omgeven door diverse stedelijke functies: wonen, winkelen, horeca en werken. Het plein, dat zich uitstrekt te midden van een eenvoudige, forse architectuur, wordt door een voetgangersbrug over de Schelde met de andere oever verbonden. Het geheel verschijnt als een suggestieve implementatie van de doelstelling die hem als Vlaams Bouwmeester voor ogen stond: een levensvatbaar stedelijk alternatief voor de heersende versplintering van wonen en werken in het landschap.

Francis Strauven

Klasse van de Technische Wetenschappen

De volgende leden worden voor hun verjaardag geëerd: de heren Stan Beernaert (75), Ludo Gelders (75), Norbert Van Belle (75), Jacques Van Remortel (75), Erick Vandamme (75), Jean Beeckman (80), Michel Naze (80), Valentin Van den Balck (85) en Etienne Aernoudt (95).

Alle huldigingen vonden plaats tijdens de novembervergadering van 2018, met uitzondering van de huldiging voor de heren Etienne Aernoudt en Jean Beeckman die uitgesteld werd naar de januarivergadering van 2019.

Huldiging voor de heer **Stan BEERNAERT**:

Beste Consores en Confratres,

Ik ben blij hier een korte laudatio voor Stan Beernaert te mogen uitspreken. Stan heet eigenlijk Constant, wat ook ik niet wist tot voor enkele dagen. Het is dus niet Stanislas, zoals verkeerdelijk vermeld in de brochure bij de oprichting van KTW.

Stan's loopbaan kan je samenvatten als werken voor het Milieu en vooral voor Water. Maar dan met een breed engagement op verschillende vlakken. In 1976 werd hij al bekroond met de Nationale prijs van de Jonge Economische Kamer van België, die hem uitriep tot 'Merkwaardige Jongere' met als motivatie zijn algemeen erkende wetenschappelijke en economische benadering van het milieubeleid op regionale basis.
Dat was vrij kort na zijn licentie biologie en doctoraat in de wetenschappen aan de KULeuven (in 1972). Ik herinner mij zijn naam voor het eerst opgemerkt te hebben toen ik in de 80-er jaren zijn boek 'Water: bevoorrading, verontreiniging en zuivering' ontdekte. Dit boek, uitgegeven door de Stichting Leefmilieu, werd een basiswerk met 5000 verkochte exemplaren. Stan was dus zeker een Merkwaardige Jongere. Vandaag zou ik hem met identiek dezelfde motivering een Merkwaardige Jubilaris (of Oudere) kunnen noemen. Maar laat ons even naar zijn merkwaardige loopbaan kijken.

Na zijn doctoraat werd Stan snel hoofd van de afdeling milieuzorg bij de W.Vl. Economische Raad en het studiebureau WES. Later leidde hij de Technologiecel bij de GOM W.-Vl. Intussen volgde hij ook een Managementopleiding aan de Vlerick School. Brede en grondige voorbereiding zijn typisch voor Stan. Hij had dan ook het ideale profiel om in 1988 Kabinetschef te worden van de Vlaamse minister van Leefmilieu, KMO-beleid en Landinrichting (Jos Dupré). Die loopbaan kende een abrupt einde door de val en herschikking van de regering. Voor zover ik weet was Stan daar niet verantwoordelijk voor.

Kort daarna werd hij benoemd als eerste Directeur-generaal van de VMW, de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening. Die maatschappij was opgericht tgv de regionalisering, waarbij de bestaande Nationale Maatschappij der Waterleidingen opgesplitst werd. Vlaanderen had de ambitie op die fundering een modern en performant waterbedrijf uit te bouwen, wat een enorme uitdaging was. Zowat alles moest door de mangel gehaald worden: de organisatiestructuur, het personeelsstatuut, de consolidatie van de winningsgebieden, de overname van tal van kleine waterbedrijven, de uitbouw van overlegorganen, de oprichting van een

centraal laboratorium, enz. Daar heeft Stan met succes zijn beste krachten aan gewijd.

Maar Stan had ook oog voor de bredere milieucontext. Hij was actief in ontelbare raden, comités en werkgroepen: de Internationale Scheldecommissie, Aqua Flanders, Integraal Waterbeleid, de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid, de Vlaamse Raad voor Leefmilieu, enz. Tevens vond hij het zijn maatschappelijke plicht zijn kennis en ervaring over te dragen op jongeren. Stan nam taken op als gastdocent in het PUC W.Vl., in West Vlaamse hogescholen en aan de UGent. Intussen bleef hij actief als auteur van talrijke rapporten, publicaties en boeken.

In 1995 werd Stan opgenomen als lid van CAWET en hij maakte in 2009 de overgang naar KTW.

Persoonlijk heb ik zeer intense contacten met hem gehad tijdens mijn voorzitterschap van VMW, nu De Watergroep. Op een voor hem typische gestructureerde wijze heeft hij mij ingewijd in de vele geheimen van de winning, productie en distributie van drinkwater. Als voorzitter (in de periode 2000-2005) heb ik altijd geprobeerd de regels van Deugdelijk Bestuur of Corporate Governance te volgen, regels die ook Stan nauw aan het hart lagen. Kwaliteitsdenken was immers ook zijn leidraad. Wij waren het dan ook meestal snel eens over de aanpak van de vele uitdagingen die op ons afkwamen. Waren wij het altijd eens? Natuurlijk niet. Waarschijnlijk had ik soms te weinig oog voor de snelheid waarmee een vrij grote en logge overheidsorganisatie kon getransformeerd worden. Maar Stan was een uitstekend en loyaal ambtenaar, die open stond voor modern management. Toen de overheid dacht haar eigen regels van Goed Bestuur te moeten overtreden raakten we beiden in een moeilijk parket. Dat moet ook voor hem als loyale manager heel pijnlijk geweest zijn. Ik beschouw hem in ieder geval als een model-ambtenaar (die men in Frankrijk 'un grand commis de l'état' zou noemen). In 2006 beëindigde Stan zijn mandaat en werd hij ere-directeur-generaal.

Het spreekt voor zich dat Stan zijn mooie loopbaan niet had kunnen uitbouwen zonder de immer aanwezige steun van zijn lieve echtgenote Mieke en zijn beide zonen Filip en Tom.

Ook nu is Stan nog actief in tal van organisaties als bestuurder of voorzitter van ziekenhuizen, scholen en andere instellingen, meestal in Brugge. Als lid van de Edele Confrérie van het Heilig Bloed is hij zelfs betrokken is bij de organisatie van de Heilig Bloed Processie. Maar u hebt het al gemerkt: waar Stan is, is West-Vlaanderen nooit ver weg ... !

Beste Stan, ook vandaag zitten wij terug in hetzelfde bootje, nl. dat van de Jubilarissen. Mag ik u van harte feliciteren en u en uw echtgenote nog veel geluk toewensen.

Ludo Gelders

Huldiging voor de heer **Ludo GELDERS**:

Ludo Gelders heb ik leren kennen als een van de studenten in het prille begin van mijn loopbaan aan de Universiteit Gent toen ik als jonge assistent oefeningensessies leidde over Theoretische Elektriciteit en Elektrische Netten. Ludo was afkomstig uit Limburg, maar was naar Gent gekomen voor de ingenieursopleiding. Hij behaalde het diploma van burgerlijk werktuigkundig-elektrotechnisch ingenieur in 1966, en zette zijn opleiding verder, nu meer in de richting industrieel beleid en management, behaalde het diploma van Ingénieur Civil en Gestion Industrielle in 1967 aan UC Louvain; en volgde een Special Ph.D. program in 1971-1972 aan de MIT Sloan School of Management. Hij behaalde het doctoraat in de toegepaste wetenschappen aan de KU Leuven in 1973.

Na een korte periode bij FN, afdeling Aviation, werd hij docent aan de thans geheten Université de Namur in 1973, waarmee hij verbonden bleef tot 1982 Hij werd in 1974 docent aan de KU Leuven, waar hij verder promoveerde tot hoogleraar en gewoon hoogleraar, voorzitter was van het Departement Werktuigkunde en van het Centrum voor Industrieel beleid.
Daarnaast was Ludo actief in het beleid van andere academische instellingen. Hij was van 1998 tot 2005 lid van de Raad van Toezicht van de Research School BETA aan de TU Eindhoven, en van 1999 tot 2008 vice-voorzitter van de UHasselt; waar hij thans nog lid is van het audit-comité. Hij bekleedde diverse visiting professorships, waarvan ik enkel de Francqui-leerstoel wil vernoemen aan de VUB in 1982.

Ook buiten de academische wereld nam Ludo veel beleidsfuncties op. Zo was hij algemeen voorzitter van de Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging van 1987 tot 1989. Hij was voorzitter van 2000 tot 2005 van de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening, bestuurder bij de Technologische Innovatiecel Vlaanderen, bij het VEV, bij Tecnomatics NV, Pegard Productics NV, VCK, Ethias, Vlaams Instituut voor Logistiek, en expert bij NMKN.

Zij beleidsexpertise heeft hij eveneens ter beschikking gesteld voor de evaluatie van academische instellingen bij visitaties in diverse landen (in, naast België, o.m. Zwitserland, Frankrijk, tot de Nederlandse Antillen toe).

Daarnaast was Ludo ook actief in Sint-Truiden, waar hij, als ik juist ben ingelicht, voorzitter was van de plaatselijke Open VLD-afdeling en nog steeds actief is in het gemeentelijk beleid op gebied van cultuur en bibliotheekwezen.

Zijn activiteiten in onze Klasse heb ik voor het laatst bewaard. Ludo werd lid van CAWET in 1989, lid van KTW bij de overgang van CAWET naar KTW in 2009 en erelid KTW op zijn verzoek in 2016. Hij was voorzitter van CAWET in 2008 en 2009 en de eerste bestuurder van KTW in 2009 en 2010. Hij werd verkozen tot voorzitter KVAB voor 2013

en 2014, maar vatte de functie vervroegd aan in 2012 door ziekte van zijn voorganger, erevoorzitter Pierre Jacobs. Hij loodste onze Academie, die in zeer moeilijke papieren zat, met zijn doortastende, soms niet altijd uiterst diplomatische maar wel efficiënte aanpak, door een moeilijke periode en zette KVAB opnieuw in de goede richting. Onze Academie is hem zeer veel verschuldigd.

Namens onze Klasse wil ik Ludo van harte feliciteren met zijn 75ste verjaardag en hem het beste toewensen voor de toekomst. Ik wil dan ook onze Bestuurder vragen Ludo de medaille hiervoor te overhandigen.

Jacques Willems

Huldiging voor de heer **Nobert VAN BELLE**:

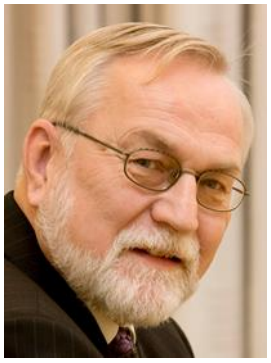

Norbert Van Belle werd geboren in Merksem op 2 oktober 1943. Hij behaalde het diploma van Ingenieur voor de Scheikunde en de Landbouwindustrieën aan de Universiteit Gent.

Gedurende zijn gehele loopbaan, van 1968 tot 2003, was hij in dienst bij Janssen Pharmaceutica. Hij begon als assistent in de medische informatie en werd achtereenvolgens hoofd van de afdeling marktonderzoek, directeur van de afdeling handelsontwikkeling en daarna, in 1981, vice-president handelsontwikkeling, waar hij in het bijzonder belast was met de ontwikkeling van de strategische planning en de marketingservices. Tevens was hij verantwoordelijk voor het rekencentrum voor de internationale handels- en marketingafdelingen en hoofd van de afdeling Public Relations.

Tien jaar later, in 1991, werd hij International Vice President, waar hij verantwoordelijk was voor Janssen Chimica, Janssen Diergeneeskunde en Janssen Plantenbescherming.

In 1997 werd hij zaakvoerder van Janssen Animal Health en in 1998 kwamen daar twee functies bij: verantwoordelijke van de preventiedienst van Janssen Pharmaceutica en lid van het directiecomité van Janssen Operations in Beerse.
Tot daar het overzicht van zijn loopbaan bij Janssen.

Gerelateerd aan zijn activiteiten bij deze geneesmiddelenproducent was hij, van 1984-1991, plaatsvervangend lid van het Beheerscomité van het R.I.Z.I.V. – Dienst Geneeskundige Verstrekkingen en van de Algemene Raad van het R.I.Z.I.V.

Hij was stichter en voorzitter (van 1984 tot 1991) van PHAREXBEL, de associatie van geneesmidddelenexporteurs van België. Daarnaast was hij bestuurder, lid van het

Uitvoerend Comité en voorzitter van de commissie R.I.Z.I.V. van de Algemene Vereniging van de Geneesmiddelenindustrie.

Naast al deze activiteiten was, en is, Norbert, een denker die vanuit zijn professionele ervaring kijkt naar een veel bredere maatschappelijke context, onder de noemer gezondheidseconomie, met duurzaamheid van de geneesmiddelenproductie en sociale dimensie van het product en van de productie als enkele van de aandachtspunten, en die zijn inzichten wil delen en initiatieven op gang wil trekken. Zo was hij initiatiefnemer van vier symposia over gezondheid en economie aan de Universitaire Instelling Antwerpen in de jaren '80 en van de opleidingscyclus Gezondheidseconomie aan dezelfde universiteit. Hij was in dat kader ook stichter van de aanmoedigings- en wetenschappelijke prijzen voor Gezondheidseconomie van de Janssen Research Foundation.

Met zijn capaciteiten als strategisch denker en vanuit een motivatie om iets terug te doen voor de maatschappij engageerde Norbert zich ook voor streekontwikkeling. Hij was lid van de werkgroep "Strategisch Plan Limburg", en medestichter en bestuurder van de vzw "Strategisch Plan Limburg" van 1985-1991. Op dezelfde manier was hij lid van de werkgroep "Strategisch Plan Kempen" en medestichter en bestuurder van de vzw Strategisch Plan Kempen vanaf 1986, en in dat kader mede-initiatiefnemer van het "PLATO-project".

Norbert stelde zijn ervaring als bestuurder en strategisch denker ook ruimer ter beschikking van organisaties. Hij was o.m. lid van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (1991-1994), lid van de Raad van Bestuur van VITO (1993-2000) en algemeen voorzitter van de K VIV (2005-2007).

Norbert werd lid van de Klasse Technische Wetenschappen van de KVAB in 1992 (thans erelid) en is Groot Officier in de Leopoldsorde.

Joris De Schutter

Huldiging voor de heer **Jacques VAN REMORTEL**:

Het is mij een groot genoegen de laudatio te mogen uitspreken voor Jacques Van Remortel. Jacques was een van mijn eerste oud-studenten uit de tijd dat ik als jonge assistent oefeningensessies begeleidde aan de Universiteit Gent. Samen met Ludo Gelders, die straks aan bod komt, een van de schitterende studenten uit mijn carrière.

Jacques Van Remortel studeerde burgerlijk werktuigkundig-elektrotechnisch ingenieur (aan UGent was dit per definitie elektrische energietechiek), en behaalde het diploma in 1966. Hij werd mijn collega-assistent, een zeer competente en tevens zeer aangename en behulpzame collega,

die zijn opleiding verder zette voor het diploma burgerlijk elektrotechnisch ingenieur (wat wij toen zwakstroom noemden), dat hij verwierf in 1968. Na zijn legerdienst vertrok hij, als houder van BAEF-Graduate Fellowship naar de Verenigde Staten waar hij aan Stanford University de diploma's van Master of Science en Ph. D. behaalde, dit laatste in 1974. De rest van zijn professionele loopbaan was hij verbonden aan Alcatel-Bell waar hij een mooie carrière uitbouwde. Hij startte zijn carrière in het Research center van het telecommunicatiebedrijf Alcatel-Lucent–Bell in Antwerpen, waar hij deelnam aan de ontwikkeling van een experimentele telefooncentrale, gebruik makende van halfgeleidertechnologie en microprocessor sturing. In Portland, Oregon, USA nam hij deel aan de ontwikkeling van een microprocessor van de firma Intel. In de business afdeling voor schakelsystemen van Alcatel werkte hij op Local Area Networks, breedbandnetwerken op basis van de ATM technologie, netwerken voor spraak, data en video. Hij beëindigde zijn carrière in de telecommunicatie als directeur onderzoek en innovatie.

Daarnaast heeft Jacques zijn competentie ter beschikking gesteld van de universitaire opleiding door het opnemen van het voorzitterschap van de visitatie van de opleidingen "Informatica, Toegepaste Informatica en Computerwetenschappen" van de Vlaamse Universiteiten in 2009-2010 en van de visitatie van de opleiding ManaMa "Digital Humanities" in 2017.

Jacques werd lid van CAWET, voorloper van onze Klasse, in 1992 en erelid van KTW bij de oprichting in 2009. Hij vertegenwoordigde CAWET en onze Klasse in de jury van de Europese IST (Information Society Technologies) Prize van Euro-Case. Een recente zeer geapprecieerde bijdrage in de werking van onze Klasse was zijn co-voorzitterschap van de werkgroep die het zeer geapprecieerde Standpunt "Informaticawetenschappen in het Leerplichtonderwijs" realiseerde, waarin gepleit wordt voor de opname van "programmeren" als vormend vak in het lager en secundair onderwijs.
Naast zijn technische en wetenschappelijke activiteit is Jacques sedert zijn pensioen een zeer gewaardeerd reisleider voor Davidsfonds en andere organisaties waar hij cultuurreizen over de ganse wereld begeleidt, met sterke nadruk op Oost-Europese landen.

Maar vooral zou ik Jacques willen typeren als een ware gentleman met respect voor iedereen en behulpzaam waar het nodig is. Zo heb ik hem leren kennen als collega-assistent en zo is hij steeds gebleven.

Namens de Klasse Technische Wetenschappen wil ik Jacques van harte gelukwensen bij zijn 75ste verjaardag en hem uiteraard nog vele jaren toewensen met veel interessante reizen. Ik wil dan ook onze Bestuurder vragen Jacques de medaille te overhandigen.

Jacques Willems

Huldiging voor de heer **Erick VANDAMME**:

Erick J. Vandamme (geboren in 1943 in Vinkem-Beauvoorde, West-Vlaanderen) is bio-ingenieur: chemie en bioprocestechnologie (UGent 1967), Doctor in de Toegepaste Biologische Wetenschappen (UGent 1972) en Geaggregeerde voor het Hoger Onderwijs (UGent 1976). Zijn onderwijs en onderzoek aan de Faculteit Bio-ingenieurswetenschappen (FBW) van de Universiteit Gent (UGent) omvatte het gebied van de biochemie, de industriële microbiologie, de biokatalyse en enzymtechnologie en nieuwe fermentatieprocessen, met jaarlijks een 450-tal studenten als aandachtig publiek.

Hij was Postdoctoral Research Fellow aan de Oxford University (1973) en aan de London University, V.K. (1976) en was Postdoc-Visiting Scientist aan het Massachusetts Institute of Technology (MIT), Cambridge, VSA (1974 en 1975) en aan het Weizmann Institute of Science, Rehovot, Israël (1980). Hij trad op als promotor van een 180-tal bio-ingenieurstudenten en van meer dan 20 doctorandi. Hij won verschillende nationale prijzen en ontving diverse internationale wetenschappelijke onderscheidingen. Hij was gastprofessor aan diverse buitenlandse universiteiten. Hij is heden nog Visiting Professor aan de Westminster University, London, VK.

Hij is Doctor honoris causa van de Technical University Lodz, Polen en van 2 universiteiten in China, Hubei University of Technology en de South Central University of Nationalities, Wuhan. Hij is (co)-auteur van meer dan 430 wetenschappelijke artikels en reviews en is hoofdredacteur (editor) van meerdere Engelstalige standaardwerken op het gebied van de industriële microbiologie, biotechnologie en de biokatalyse.

Hij zetelt/de in de redactieraden van diverse nationale en internationale wetenschappelijke tijdschriften. Hij zetelde tevens als jurylid van talrijke prijzen.

Hij is erelid van de European Section Applied Biocatalysis (ESAB) van de EFB (European Federation of Biotechnology). Hij was voorzitter van het KVIV-TI-Genootschap Biotechnologie. Hij is sinds 2000 ook lid van de Koninklijke Vlaamse Academie van België (KVAB), Klasse Technische Wetenschappen en is er o.a. lid van de Raad van Bestuur van het Frans Van Cauwelaertfonds. Hij is KVAB-erelid sinds 2016.

Hij is trouwens een zeer actief lid van onze Klasse en nam resoluut de leiding bij het tot stand komen van twee Standpunten nl.

- "Industrial biotechnology and sustainable chemistry" (2004) en
- "Industrial biomass : source of chemicals, materials and energy" (2011).

Confrater Erick Vandamme was tot 2008 gewoon hoogleraar aan de Universiteit Gent, Vakgroep Biochemische en Microbiële Technologie, Faculteit Bio-ingenieurswetenschappen (FBW), waar hij de leiding had over het Laboratorium voor Industriële Microbiologie en Biokatalyse. Hij was ook Onderwijsdirecteur van de FBW (1998-2004) en was lid van de Raad van Bestuur van de Universiteit Gent (2004-2008).

Zijn interesse gaat ook uit naar de geschiedenis van de wetenschap en techniek (G. Sarton – comité, UGent); tevens was hij hoofdredacteur van het "Jubileumboek" (1920-1995), dat werd uitgegeven ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de FBW.

Hij is voorzitter van de Faculteitenclub van de UGent. Hij is ook lid van diverse lokale cultuurverenigingen (Davidsfonds, Probus,..). Andere hobby's behelzen mariene biologie, fietsen, wandelen, lezen, … en af en toe - samen met zijn echtgenote Mireille - een lekker Belgisch biertje.

Kortom hij is een "bezige bij", koppig volhardend zoals elke rechtgeaarde Westhoek-Vlaming. Steeds de "vlucht-vooruit" nemend, ook tijdens het fietsen: hals-over-kop tuimelperten zijn hem niet vreemd!

Hij is fier op zijn geboorteplek: een deelgemeente van Beauvoorde. Als zodanig is hij een trouw deelnemer aan de academische activiteiten op het kasteel aldaar.

Deze medaille is een verdienstelijke bekroning van vele jaren van bruisende activiteit, maar is zeker geen afsluiting. We wensen hem nog vele jaren vol inspiratie en inzet in de schoot van onze Academie.

Achiel Van Cauwenberghe

In Memoriam

Alfons Goris

(27 augustus 1930 – 18 april 2018)

Erelid van de Klasse Kunsten

Geachte consorores en confraters,

Wijlen confrater Alfons Goris, die bij leven de toneelkunst in onze Klasse vertegenwoordigde, was vijftien in 1945 en letter- en spraaklievend opgegroeid in het provinciestadje Herentals; voorts ongetwijfeld bezield met een intens verlangen naar hogere verfijning van zijn moedertaal, gesproken en geschreven.

Dus ging hij voor een studie Germaanse filologie, zoals het toen nog heette – in Nederlandstalig België sprak vrijwel niemand over neerlandistiek, anglistiek, scandinavistiek et cetera; het was al 'Germaanse' wat de klok sloeg.
In de late jaren veertig en de eerste helft van de jaren vijftig, toen Fons aan de Rijksuniversiteit Gent de drie opgelegde 'Germaanse' talen en letterkunde onder het hoedje 'Germaanse filologie' studeerde, kwam Europa – niet in het minst ook het kernlandje België – moeizaam bij van een apocalyptisch lustrum vol collaboratie en repressie, volkerenmoord en mondiaal uitgestrekt, hoogtechnologisch geweld.
De fysieke wonden daarvan kon je overal zien in stilaan opgekalefaterde steden; de psychische letsels daarentegen zouden nog lang, vaak onzichtbaar maar des te nijdiger voortwoekeren. Een ijzeren gordijn sneed Europa halfzijdig lam en onstuitbaar consumentisme kwam vanuit het atlanticum opzetten – mede om de geleden schade zo snel mogelijk te kunnen vergeten.
Praktische jonge humaniorakoppen gingen, daartoe veelal aangespoord door ambitieuze ouders, geneeskunde, recht of technologie studeren. Maar Fons hield zich zijn humaniora ten goede, hij koos voor een opleiding die leidde naar het leraarschap of verder, naar een academische en/of onderzoekscarrière.

Oorlog bleef overigens woeden, zij het ver weg dan, in Korea dat, net als het Europa van de jonge Alfons, doormidden was gescheurd. Ook die oorlog liet hem waarschijnlijk eerder koud. Jongeren als Alfons, dromend van literatuur, geschreven en gespeeld, lieten zich er nauwelijks door afleiden, druk als ze het hadden met de snelle golven van verandering die ook het eigen Vlaamse volk opzweepten. Een achteraf bekeken beschamende schooloorlog, automatische wasmachines, blitse koelkasten, Amerikaanse sleeën, elektronische muziek op Wereldexpo '58, rock-'n-roll, existentialistisch nausée en transistorradiootjes waren hun deel. Er was godlof nog

geen tv; dromers als Goris konden dus dag en halve nachtdelen wijden aan lectuur, toneelspel en discussie. De bom van de Russen dreigde, de Hongaren kwamen in opstand, hun machteloosheid leidde bij jongeren hier tot zowel fatalisme als angst...
Maar hadden we niet een kranige spekpater, beschermd door de NAVO met zulke topwapens als de waterstofbom?

Om zich heen grijpend fatalisme bracht vooruitziende Vlaamse intellectuelen als Goris en later Tillemans op nieuwe tegensporen, die van het geëngageerd theater bijvoorbeeld, sporen die een feitelijk antidotum schonken ter bestrijding van de verlammende dagelijkse angst, de eeuwige ideologische misverstanden en de sluipende ontmoediging. De Franse burgeroorlog in Algerije en de koloniale in Vietnam maakten op artistiek Vlaanderen nauwelijks indruk, bijna even weinig als de onafhankelijkheidsperikelen in de Belgische Congo. Nee, men zwoer bij Bertolt Brecht en diens krijtkringen.

Het theater, waarin Goris reeds als scholier en student actief was, maakte ten onzent een goede beurt met persoonlijkheden als Fred Engelen, regisseur en acteur, die in 1947, op initiatief van de invloedrijke schrijver en hoofddocent Herman Teirlinck, het toneelleven in Antwerpen stevig vorm gaf, welteverstaan samen met bewegingsleeradepte Lea Daan en filoloog Willem Pée. Engelen werd nogal snel een lokaal monstre sacré, gevormd als hij was in het Duitse theater van het Berliner Ensemble, tevens onder invloed van Bertold Brecht en in het intellectuele spoor van de Hongaar Rudolf von Laban – allemaal namen die ook de theaterlijke opvattingen van Alfons Goris zouden kleuren.
De beroepsdanser en choreograaf Laban, dankzij z'n curieuze ruimteleer een van de pioniers van de Europese moderne dans, gaf zijn ideeën en praktijk door aan Lea Daan, gestorven in 1995. Als voorvechtster en pedagoge van de moderne dans in Antwerpen werd ze een trouwe medewerkster van Goris, toen hij in 1967 de fakkel van de Studio uit de handen van Engelen overnam. Het was de door de Labaniaanse theorieën gevoede Lea Daan die, ook in haar eigen Antwerpse dansschool, uitstekend bewegende acteurs vormde als Ward De Ravet, Tone Brulin, Dora van der Groen en Hilde Uitterlinden.

Ja, sedert 1945 lag inderdaad in Antwerpen het zwaartepunt van het Nationaal Toneel. Na de politieke storm van de Repressie, toen theaterreuzen als Joris Diels en Johan de Meester uit Vlaanderen verdwenen, kwam er rust in de Studio, die gehecht was aan het Nationaal Theater, en die spoedig Studio Herman Teirlinck zou gaan heten.
In de jaren vijftig moest theater nog aan Vlaamse volksverheffing doen maar terzelfder tijd nationaal, en dus Belgisch blijven. Ik denk dat Alfons Goris daar voor zichzelf geen onoverkomelijk contradictorische taak in zag. Dat verklaart althans zijn medewerking in Brussel aan Mudra, de in Anderlecht door Maurice Béjart gestichte school waar een nieuwe soort dansers een opleiding kreeg die ook muziekanalyse, yoga, theater, solfège en scenografie omvatte.
In 1970 was Fons al drie jaar directeur van de Studio in Antwerpen. Onder zijn en Teirlincks impuls was de school omgevormd in een door het Rijk overgenomen Hoger

Instituut voor Dramatische Kunst. Hij kon in 1970 dan ook met recht buitengewoon docent spel worden aan het Mudra, en hij bleef die opdracht vervullen tot 1988, het jaar van de wat bitter stemmende sluiting van de inmiddels internationaal gerenommeerde Béjart-school. In dat jaar volgde Gerard Mortier immers Maurice Huisman op als directeur van De Munt – Mortier die Huismans bewondering voor Béjart niet deelde. Samen met Louis-Jacques Rondeleux en Fernand Schirren gold Alfons Goris als een van de markantste Mudra-docenten.

Inmiddels had Fons zijn acteursverleden opgeborgen. Hij regisseerde af en toe nog eens in Gentse, Brusselse en Antwerpse toneelhuizen, vertaalde passim drama's van Bertolt Brecht en Michel de Ghelderode, maar schonk zijn tijd tot 1991 goeddeels aan de (volgens sommigen nogal autoritaire) leiding van de Studio, waarin Goris ook nieuwe afdelingen oprichtte zoals kleinkunst, chanson, musical en cabaret – en waar hij ook zelf als pedagoog en speldocent actief bleef.
Het pleit voor Goris dat hij in zijn bijna kwarteeuw lange directeurschap – en dat in weerwil van de hem krap toebedeelde financiën – goede tot voortreffelijke gastleraren wist aan te trekken, zoals voordrachtskunstenaar Stan Milbou en vooral de historicus-cum-moralist dr. Michel Oukhow, die de would-be tonelisten het kritisch denken bijbracht.

Een woord nog over het zogeheten Théâtre d'Application. Dat staat beter bekend als La Bodinière, naar de naam van de stichter Charles Bodinier. Rond 1900 bracht die man niet alleen theater naar Parijs maar bovendien poëzie, recitals, lezingen, causerieën en voorstellingen – voor ingewijden en intellectuelen, halve edellieden en betere bourgeois. Ook Goris droomde wellicht van een theaterschool die al deze culturele activiteiten ten faveure van een elitepubliek had kunnen omvatten – daartoe schortten hem niet de nodige contacten maar helaas wel de financiële middelen en allicht ook de steun van intellectueel Vlaanderen, dat in die jaren niet hoog opgaf van theater. Dat het de Internationale Nieuwe Scène, wat betreft die brede spanwijdte, tijdelijk wél gelukt is, moet Goris niet licht zijn gevallen. Wel slaagde hij erin zijn Studio-studenten volop klaar te stomen voor hun hoogstnodige publieksconfrontatie. Zijn terechte trots was het, het Hoger Instituut voor Dramatische Kunst te Antwerpen uit te bouwen tot de beste acteursschool van het Nederlands taalgebied.

Drie jaar na zijn terugtreding als hogeschooldirecteur werd in 1994 Alfons Goris lid van onze hoge vergadering, waaraan hij naar best vermogen participeerde.
In 2003 was hij bestuurder van de Klasse der Kunsten.
Laten we hem even samen gedenken.

Frans Boenders
17 oktober 2018

Jean-Pierre Henriet

(28 juni 1945 – 22 april 2017)

Gewoon lid van de Klasse Natuurwetenschappen

Beste consorores en confratres, beste familie van Jean-Pierre Henriet, dames en heren,

De voorstelling deze namiddag van KVAB-Standpunt 55 over de deelname van Vlaanderen aan grote internationale onderzoeksinfrastructuren is de gepaste aanleiding voor een afscheidsrede voor Jean-Pierre Henriet, die vorig jaar op 72-jarige leeftijd overleed.

Jean-Pierre was lid en bestuurder van de Klasse Natuurwetenschappen van deze Academie, en ereprofessor aan de Faculteit Wetenschappen van de Universiteit Gent, waar een groot deel van zijn professionele loopbaan als marien geoloog en geofysicus zich heeft afgespeeld; en waar hij ook na zijn emeritaat in 2010 veel tijd doorbracht in 'zijn' labo, het Renard Centre of Marine Geology (RCMG). Vermits ik, zelf van opleiding bioloog, Jean-Pierre pas in 2014 persoonlijk heb leren kennen, kun je je terecht afvragen waarom ik, in het hier aanwezige gezelschap, de meest geschikte persoon ben om deze afscheidsrede te houden, maar ik hoop dat straks duidelijk wordt waarom ik graag op het voorste van consoror Veretennicoff ben ingegaan.

Jean-Pierre Henriet behaalde tussen 1966 en '71 achtereenvolgens de diploma's van Licentiaat in de Aard- en Delfstofkunde en Licentiaat in de Bodemkunde aan de toenmalige Rijksuniversiteit Gent, en van Master in Applied Geophysics aan de Universiteit van Aarhus in Denemarken. Ook in '66 begon hij zijn loopbaan aan de UGent als assistent, en behaalde er in '74 het diploma van Doctor in de Wetenschappen, sectie Aard- en Delfstofkunde. Daarop werd hij aangesteld als eerstaanwezend assistent en daarna werkleider in het Laboratorium voor Aardkunde. Jean-Pierre werd in '91 benoemd als hoofddocent, in '99 hoogleraar en in 2005 gewoon hoogleraar van de faculteit Wetenschappen. Ikzelf heb Jean-Pierre voor het eerst ontmoet in 1982 toen hij docent en excursieleider was van het kandidatuur-vak 'Beginselen van de delfstofkunde, aardkunde en fysische aardrijkskunde' in de opleiding Biologie. Later in de jaren '80 was mijn enige connectie met Jean-Pierre zijn promotorschap van het doctoraat van mijn broer Mark, in de context waarvan ik na de werkuren wel eens in het RCMG kwam om te spelen met hun grote inkjet-plotter en allereerste Apple Macintosh computer. Van halfweg Mark's doctoraat, en tot 1995, was Jean-Pierre ook directeur van het Département Géosciences Marines van IFREMER in Brest, Frankrijk, en daardoor vaak afwezig in Gent. Niet dat het doctoraat van mijn broer daaronder leed: hij was immers meegegaan in een groot idee van Jean-Pierre, en gezien de beschikbaarheid van het juiste speelgoed in het RCMG volstond 'hands-off' begeleiding. Eigenlijk kun je stellen dat Mark ook na zijn doctoraat, tijdens zijn hele professionele loopbaan in de onderzoeksafdeling van oliegigant Shell, dat oorspronkelijk grote idee van Jean-Pierre verder heeft uitgepuurd.

Als marien geoloog en geofysicus was Jean-Pierre bepalend bij de vormgeving van het marien-geologisch onderzoek aan de UGent, in Vlaanderen en in België, en in het kader van internationale onderzoeksprogramma's, zoals het European Consortium for Ocean Research Drilling (ECORD), de Europese tak van het International Ocean Drilling Program (IODP). Zijn belangrijkste handlanger hierin was het oceanografisch schip de 'Belgica', dat hijzelf mee heeft ontworpen en waarmee hij het Belgisch marien-geologisch onderzoek op de internationale kaart heeft gezet. Jacques-Cousteau-gewijs kon hij met de 'Belgica' ook op ontdekkingsreis. Jean-Pierre ontdekte moddervulkanen offshore Marokko en diepzee-koraalriffen offshore Ierland, en slaagde er bij deze laatste in om de onderliggende 'giant carbonate mounds' negen jaar later door IODP te laten aanboren. Hij was ook voorzitter van de European Association of Exploration Geophysicists (EAEG) en stichter van de PACE Foundation, ter ondersteuning van verenigingen voor geofysische exploratie in Centraal- en Oost-Europa. Voor die rol ontving hij in '95 de Grote Medaille 'Sabba Stefanescu' en een erediploma van de Romanian Society of Geophysics en de Romanian Academy. Hij diende in wetenschappelijke commissies bij het FWO, het FNRS en het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ), en maakte deel uit van talrijke adviesraden waronder het Nationaal Comité voor Oceanologie. Tenslotte was Jean-Pierre sinds 2001 lid van deze Academie, waar hij in 2016 bestuurder werd van de Klasse Natuurwetenschappen. In die functie coördineerde hij het Denkersprogramma 'The Doctoral Space revisited' en werkte hij aan het standpunt dat hier vanmiddag wordt voorgesteld, en dat Bert Seghers en confrater Christoffel Waelkens zo dadelijk zullen inleiden.

Jean-Pierre Henriet stond alom bekend als een gedreven man, met een aangeboren attitude en onbegrensde energie om te ontdekken en te begrijpen, maar ook om samen te werken, leiding te geven en anderen te motiveren. In het bijzonder gaf hij jonge mensen kansen en vertrouwen, en blonk hij uit in het naar hen doorgeven van zijn passie en kennis. Tijdens de uitvaartplechtigheid vorig jaar citeerde professor David Van Rooij uit een vintage 'groen boekje' van de studentenvereniging Geologica: "*Professor Henriet geeft op heel enthousiaste manier les en in die geestdrift durft hij wel eens serieus uitwijden over zijn eigen belevenissen*". Hij maakte zijn vak persoonlijk, en dit had effect. Hij zette zich in voor studenten, van om het even welke opleiding of nationaliteit, die in de context van een thesis-project meegingen in een hypothese of idee, want uit die groep ontstond telkens een nieuwe lichting jonge wetenschappers; en die dreef hij verder dan velen van hen zelf ooit dachten te kunnen gaan. Hij was een visionair en zag potentieel waar anderen dat vaak niet deden. Jean-Pierre was ook een diplomaat en bruggenbouwer, tussen teams, disciplines en generaties. Die manier van doen, gerodeerd als professor en wetenschapper, bracht hij ook mee naar de Academie. De diepgang waarmee hij dossiers voorbereidde, en het eigen initiatief en vastberadenheid waarmee hij opdrachten tot een goed einde bracht, bleven niet onopgemerkt. In de woorden van consoror Veretennicoff: "*Jean-Pierre sprak en handelde met de ervaring en wijsheid van een zeventiger, maar met de vitaliteit en drive van een kwieke twintiger*".

In 2014, ruim 30 jaar na mijn prille studententijd, kruiste mijn pad terug met dat van Jean-Pierre. Ik had namelijk enkele jaren voordien samen met professor Marc De Batist, die Jean-Pierre was opgevolgd als directeur van het RCMG, alsook met collega's in Nederland en Duitsland, het idee opgevat om de volledige sedimentkolom (215 meter diep en 250,000 jaar oud) boven te halen uit een kratermeer nabij Mt. Kilimanjaro in Oost-Afrika, en we zouden voor de financiering van die boring aankloppen bij het International Continental Scientific Drilling Program (ICDP), de zuster-organisatie van IODP. Klein probleempje echter was dat ICDP geen sponsoring wou overwegen zolang het land van de coördinator (de 'chief scientist') geen lid was van ICDP. Daarop begon dus mijn kruistocht om onze wetenschappelijke overheden, zowel federaal als regionaal, te overhalen om in te schrijven op het ICDP programma. Jean-Pierre had diezelfde kruistocht eerder gevoerd in de context van zijn 'Belgica Mounds' project, eigenlijk zonder succes maar hij kon dan toch via een speciale constructie IODP overtuigen om in de 'Belgica Mounds' te gaan boren. Ik had meer geluk, al was het ook pas na kennisgeving door de Science Advisory Group van ICDP dat het DeepCHALLA-project absoluut doorgang moest vinden dat het FWO zich engageerde om vanaf 2014 het vereiste lidgeld te betalen. Daarop volgden twee jaar van administratieve en logistieke voorbereiding van de boorcampagne, en tegelijk deelname aan het bestuur van ICDP. Wat dit laatste betreft probeerden we ICDP te stimuleren om meer actief capacity building na te streven in de zgn. 'zuid'-landen waar ICDP projecten vaak plaatsvinden. Jean-Pierre zetelde daarvoor in het Executive Committee en ikzelf in de Assembly of Governors, waardoor we onze interventies goed op elkaar konden afstemmen. Een onderliggende reden was dat Jean-Pierre zelf nog broedde op twee mogelijke ICDP projecten, één in Marokko en één in Ethiopië, en dat hij als geen ander begreep dat de steun van lokale overheden voor dergelijk vlaggenschipproject afhankelijk was van een belofte van structurele positieve impact op hun eigen wetenschappelijke activiteit. Daarnaast moeten dergelijke initiatieven vaak vijf jaar of langer in de wetenschappelijke gemeenschap circuleren, totdat voldoende partners in 'noord'-landen op de kar springen om samen de nodige financiering bijeen te krijgen. Kenmerkend aan Jean-Pierre was zijn grenzeloos positivisme en drive om op alle niveau's aan die kar te blijven duwen totdat het cruciale kantelmoment werd bereikt. En toen dan in het najaar van 2016 de boring in het Chala-meer effectief doorging bleek Jean-Pierre onze grootste fan op het thuisfront; dit heeft ongetwijfeld ook meegespeeld in zijn steun aan mijn kandidatuur als nieuw lid van de Academie. In de daaropvolgende voorbereiding van de Algemene Vergadering van 10 december 2016 (in mijn afwezigheid, wegens besognes tijdens de demobilisatie van de DeepCHALLA campagne), vroeg Jean-Pierre mij om hem via e-mail mijn biografie te bezorgen. Toen dit niet meteen lukte, omdat ik mijn handen vol had met people management, schreef hij die biografie dan maar zelf, en hoefde ik ze enkel nog op eventuele fouten te checken. Meteen erna vertrok hij op zending naar Rome, en bij zijn terugkeer hebben we, ook via e-mail, nog kort kunnen terugkoppelen over het succes van de boring. Aan de Algemene Vergadering van de Academie enkele dagen later heeft hij echter niet meer kunnen deelnemen, geveld door de hersentumor die hem vijf maanden later fataal zou worden. En zo werd mijn thuiskomst de week daarna bitterzoet: onthutst om de

gezondheidstoestand van Jean-Pierre, en tegelijk in volle besef van het bijzondere dat we daar in Kenia hadden verwezenlijkt.

Om de persoon Jean-Pierre Henriet samen te vatten is het citaat van Antoine de Saint-Exupéry op zijn rouwbrief zeer toepasselijk: "*Als je een schip wilt bouwen, trommel dan geen mensen bij elkaar om voor hout te zorgen, orders te geven en het werk in te delen, maar roep in hen het verlangen wakker naar de uitgestrekte, eindeloze zee.*"

Dirk Verschuren
8 juni 2018

Ernest Krings

(29 september 1920 – 1 juli 2017)

Erelid van de Klasse Menswetenschappen

Mevrouw de Bestuurder,
Mijnheer de Vast Secretaris,
Waarde Consorores en Confraters,
Beste familie van prof. Krings.

Het is niet zonder enige emotie dat ik hier vandaag het In memoriam van prof. Ernest Krings uitspreek. Dit niet zozeer omdat we beiden jarenlang verbonden waren aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit Brussel, maar vooral omdat ik zijn student ben geweest.

Ernest Krings werd geboren te Mol op 29 september 1920 en overleed te Evere op 1 juli 2017, op wat men ook aan een vrijzinnige universiteit pleegt te noemen de gezegende leeftijd van 96 jaar.

De gerechtelijke verdiensten van Ernest Krings die zijn loopbaan in de staande magistratuur aanving in 1946 als substituut-procureur des Konings te Antwerpen om deze te eindigen in 1990 als procureur-generaal bij het Hof van Cassatie, zijn in de gerechtelijke wereld al duidelijk in de verf gezet geweest.

Ook de titanen arbeid die hij verricht heeft in de hoedanigheid van koninklijk commissaris voor de gerechtelijke hervorming als grondlegger van het Gerechtelijk Wetboek, is in de meest positieve zin geloofd geweest.

Hier In de Koninklijke Vlaamse Academie is het de plaats te focussen op de hoge kwaliteiten van het wetenschappelijk werk van de overledene, al is het voor ieder jurist wel duidelijk dat het wetenschappelijk werk van Ernest Krings innig verbonden was met zijn gerechtelijke loopbaan en met zijn activiteiten als grondlegger van het Gerechtelijk Wetboek. In dit opzicht, maakte hij deel uit van een type hoogleraren, die wellicht niet meer lang zullen bestaan die wetenschappelijk onderzoek en rechtspraktijk combineerden. Hierbij verwijs ik naar de opmerkelijke studie van de Academie over de veranderingen van het professoraat. Die combinatie tussen wetenschap en praktijk betekende geenszins dat universitair onderwijs in de rechten op ambachtelijke wijze werd verstrekt. Wel integendeel. Beste bewijs hiervan is dat ikzelf aan de V.U.B. in een zeer kleine faculteit onderwijs kon genieten van een reeks professoren die in het wetenschappelijk onderzoek en in de rechtspraktijk tegelijk actief waren en wier wetenschappelijke verdiensten maakten dat ze lid waren van deze klasse. Met enige trots citeer ik in dit verband Frédéric Dumon, John Gilissen, Jacques Matthijs, Gustaaf Baeteman en natuurlijk Ernest Krings.

Krings werd corresponderend lid – zoals dit toen heette – van de Academie in 1981, vervolgens werkend lid in 1988 om erelid te worden in 1997. Hij verzorgde met de regelmatigheid van een klok en ook na zijn emeritaat mededelingen over "Het tuchtrecht in de rechterlijke macht", "De ontwikkelingen van de staatshervorming in België", "Het faillissement op het internationaal vlak" en publiceerde in de Academiae Analecta een studie over "De verhoudingen tussen nationale en supranationale rechtspraak". In 1995 nam hij de functie van bestuurder van deze klasse waar.

De wetenschappelijke belangstelling van Ernest Krings bleek reeds duidelijk uit zijn universitair parcours. Wanneer hij in 1941 het eerste doctoraat – zoals dit toen heette- in de rechten met grote onderscheiding aan de toenmalige U.L.B. beëindigde, besloot de academische overheid zijn Alma Mater te sluiten als daad van openlijk verzet tegen de inmenging van de bezetter in het academisch en wetenschappelijk beleid. Dit voorval ontmoedigde hem niet zijn studies voor te zetten. Het tweede doctoraat legde hij in 1942 af voor de Centrale Jury en het derde doctoraat rondde hij met succes af in 1943 aan de Rijksuniversiteit te Gent, waar hij in het Fiscaal recht een opmerkelijke kwotering van 20 op 20 behaalde bij prof. Jean Van Houtte, de latere minister van Financiën en eerste minister. Het was niet toevallig dezelfde Jean Van Houtte die zoals blijkt uit het archief van de Academie hem voordroeg als corresponderende lid van deze klasse einde 1980 samen met Jan Ronse en George Van Hecke. Na het beëindigen van zijn studies in de rechten en dit terwijl hij reeds in de rechtspraktijk stond, volbracht Krings eerst de studies van licentiaat in het notariaat en later deze van licentiaat in de economische en financiële wetenschappen. Terwijl hij in de schoot van het parket van eerste aanleg van Antwerpen een gespecialiseerde financiële sectie, een nieuwigheid voor deze tijd, wist te organiseren, volgde hij de studiezittingen van het René Marcq- centrum van de U.L.B.. In deze periode droeg hij in belangrijke mate bij tot de ontwikkeling van de fiscale rechtsleer. Hij verdedigde in verschillende geschriften de autonomie van het fiscaal recht en zette zich af tegen de XIXe eeuwse opvatting volgens dewelke de rechtswetenschap herleid moet worden tot enkele grote regels van het gemeen recht, die vooral te vinden zijn in het burgerlijk recht en in het strafrecht, met als gevolg dat de rechtsregels uit andere rechtstakken aan die hoofdregels zouden moeten worden getoetst. Het verbaasde dan ook niet dat hij in 1959 belast werd met de cursus "Fiscaal recht" aan de Nederlandstalige afdeling van de U.L.B., die hij bleef doceren tot in 1985, jaar van zijn emeritaat. Even logisch was dat hij als grondlegger van het Gerechtelijk Wetboek, later belast werd met de cursus "Gerechtelijk privaatrecht". Het zijn deze twee vakken waarin ik het voorrecht had in 1970 en in 1971 de student van Ernest Krings te zijn.

Ernest Krings bleef de vergaderingen van deze klasse zeer regelmatig bijwonen tot in 2010. Toen vertrouwde hij me toe niet meer te komen omdat zijn gehoorproblemen maakten dat hij de mededelingen niet meer kon volgen zoals hij het wenste. Omdat wellicht meerdere consorores en confraters hem dan ook minder goed gekend hebben, wil ik ter afsluiting drie elementen naar voren brengen die zijn persoonlijkheid m.i. typeren.

1. Ernest Krings was ondanks al de eerbetuigingen die hij zeer terecht had verdiend een uiterst bescheiden man.

Kenschetsend in dit verband zijn enkele voorvallen die de Academie betreffen.
Toen hij 75 werd in 1995 en in deze klasse gevierd moest worden zoals dit gebruikelijk was, zette hij alles in het werk om het houden van een laudatio ter zijne ere te vermijden. Hij voerde aan dat dit niet passend was omdat hij ditzelfde jaar bestuurder van de klasse was. Bij zijn 80ste verjaardag in 2000 heeft confrater Wilfried Dewachter als bestuurder hierop gewezen. Toen kon Krings bezwaarlijk aan een laudatio ontsnappen.
Bij zijn 90ste verjaardag in 2010 schreef hij aan de Vast secretaris in zijn typisch vloeiend geschrift de volgende brief:

"Hooggeachte Heer Vast Secretaris,
Ik heb uw brief van 27 oktober 2010 betreffende de viering van de jarige leden, wel ontvangen, en ik dank u ervoor.
Ik zou het bijzonder op prijs stellen niet te worden gevierd. 90 jaar worden is geen reden om gevierd te worden. Binnen enkele tijd, zal ik eeuwig afscheid nemen en dan komt er nog een rouwplechtigheid. Dit volstaat naar mijn oordeel, alleszins wat me betreft.
Met bijzondere hoogachting en zeer vriendelijke groeten,
Ernest Krings".

M.i. was het uiterst teken van bescheidenheid van Ernest Krings het feit dat hij zijn studenten in de colleges "Gerechtelijk privaatrecht" nooit meldde dat hij de auteur van het Gerechtelijk Wetboek was, dat precies het voorwerp van de cursus was.

2. Een vijftien jaar geleden maakte Ernest Krings me hier in de Academie een opmerking die me vooreerst verbaasd heeft, maar waarvan ik pas later de juiste waarde heb begrepen.
Ik had de gewoonte hem aan te spreken als "Mijnheer de Procureur-generaal" omdat ik zelf magistraat van het openbaar ministerie ben geweest. Toen zei hij me "Ik heb liever dat u me aanspreekt als Professor".

Later heb ik beseft dat die opmerking verband hield met zijn gehechtheid aan het beroep van hoogleraar en aan zijn studenten. Wanneer Krings het auditorium betrad zag men onmiddellijk hoe tevreden hij was college te geven niettegenstaande zijn andere activiteiten. Dit in schrille tegenstelling met hoogleraren die zulks als een karwei ervaren. Er bestond in zijn lessen een vast ritueel. Zelfs onmiddellijk na 1968, stonden de studenten recht bij zijn binnenkomen. Krings ging steeds zitten om te doceren. Maar hij begon nooit zijn colleges zonder een hartelijke glimlach in de richting van de studenten. Krings gaf niet enkel ex cathedra les. Hij was wat de colleges Fiscaal recht betreft, zelf aanwezig bij de practica wanneer de studenten in kleinere groepen waren ingedeeld. Al zijn examens waren mondelinge proeven, die hij stipt begon om 7.45u. Deze band met de studenten hield niet op met het

beëindigen van hun studies. Wanneer afgestudeerden om zijn raad vroegen als magistraat, advocaat of notaris was hij altijd beschikbaar. Het is onmogelijk te schatten op hoeveel verzoeken hij ondanks zijn drukke bezigheden is ingegaan wanneer zijn vroegere studenten hem vroegen voordrachten te houden in wetenschappelijke verenigingen van magistraten, advocaten of notarissen.

3. Een derde menselijke kenmerk van Ernest Krings is ongetwijfeld zijn innemende persoonlijkheid.

Dat hij een man van emoties was, heeft de Academie kunnen vaststellen toen naar aanleiding van zijn 95ste verjaardag de Academie hem in het rusthuis waar hij verbleef heeft bezocht. Bestuurder Karel Velle, Marc Eyskens, Marcel Storme en ik hebben bij deze gelegenheid gezien hoe gelukkig hij was niet zozeer door het feit dat een delegatie van de Academie hem eerde, maar vooral dat al zijn kinderen en ook al zijn kleinkinderen, die een hartelijk ontvangst hadden georganiseerd, deze gelegenheid te baat hadden genomen om te zeggen hoe ze hem lief hadden.

Aan het heengaan van deze discrete en innemende grote jurist, voor wie het beroep van hoogleraar zeer veel heeft betekend, denk ik ingetogen.

Alain De Nauw
16 juni 2018

Jacques Maton

(3 januari 1919 – 2 april 2017)

Erelid van de Klasse Natuurwetenschappen

Waarde confraters en consorores, beste Martine, beste aanwezigen,

Ik heb de eer en het genoegen een *postuum Laudatio* voor Confrater Jacques Maton te mogen brengen.

Ik wil in eerste instantie zijn dochter Martine danken niet alleen omdat zij wat fotomateriaal bezorgde waarmee ik haar vader vandaag levendig in herinnering kan brengen, maar ook omdat zij mij via een zeer aangename babbel wat meer inkijk gaf in enkele aspecten van het dagelijks leven en de persoonlijkheid van haar vader.

Als leden van deze Academie worden wij allen, vroeg of laat, in herinnering gebracht in een *In Memoriam*. Doorgaans wordt die afscheidsrede uitgesproken door iemand die de overleden confrater of consoror erg goed kende, hetzij omdat hij of zij de opvolger, co-promotor van projecten, naaste medewerker, of een leerling was van de overledene. Strikt gesproken ben ik voor confrater Maton geen van alle; ik ben dus ongetwijfeld niet de beste persoon om deze afscheidsrede te brengen. Ik ben 'te jong' om les gekregen te hebben van professor Maton; hij was immers reeds emeritus wanneer ik nog maar pas begon aan mijn hogere studies. Ik ben als prof plantenfysiologie aan de UGent wel zijn 3e opvolger in rij, na de collegae Henri Fredericq en Andrée Dedonder. En hoewel ik prof. Maton wel eens kruiste, vooral tijdens mijn PhD en jonge postdoc jaren, wanneer hij nog eens op bezoek kwam op de campus Ledeganck te Gent, heb ik hem eigenlijk maar beter leren kennen in de laatste 4 jaren van zijn leven. Dit *In Memoriam* zal dus automatisch een beetje anders zijn dan gewoonlijk.

Ik zal eerst een overzicht geven van enkele markante punten uit zijn loopbaan, om daarna even de prof en de mens Jacques Maton te belichten en u te vertellen wat aan de basis ligt van het contact dat werd opgebouwd met hem en zijn dochter Martine in de laatste fase van zijn leven.

Laten we beginnen met enkele *personalia*. Jacques Maton werd geboren op 3 januari 1919 en groeide op in Brugge, als 2e in een gezin van 5 kinderen. Zijn vader was onderwijzer, het doceren zat hem dus wel in de genen. Zijn middelbare studiën volbracht hij aan het Atheneum te Brugge. Hij studeerde als kind ook viool en vertrok jarenlang 's ochtends steevast voor 7u naar het conservatorium om er les te volgen; hij bleek een erg gedisciplineerde jongere. In 1943 huwde hij mevrouw Suzanne Vande Winkel. Drie jaar later zag hun dochter Martine het levenslicht.

Studies hoger onderwijs

Jacques Maton verwierf het diploma van Licentiaat in de Plantkunde op 28 september 1940. Hij behaalde jaar in jaar uit een grote onderscheiding, wat in die tijd een kenmerk was van uitmuntendheid; een onderscheiding betekende toen immers

nog dat de student zich reëel had onderscheiden van zijn jaargenoten. In hetzelfde jaar bekwam hij eveneens een Aggregaat middelbaar onderwijs in de wetenschappen.

Loopbaan als leraar

Reeds in 1939, nog voor hij afstudeerde, begon hij een vijftien jaar lange loopbaan als leraar, waarvan 7 jaren aan het Koninklijk Atheneum te Gent (tot 1946), kort overlappend met een baan als leraar aan de Rijksmiddelbare Normaalschool te Gent (1945-1954). Hij combineerde het leraarschap geruime tijd met zijn academische carrière. Hij was auteur van een verschillende boeken voor het middelbaar onderwijs. Volgens de herinneringen van verschillende oud-leerlingen blijkt hij een begeesterend lesgever te zijn geweest. Confrater Marc Van Montagu getuigde: 'Ik heb zeer goede herinneringen aan Jacques Maton. Het was wel door hem, dat ik later Latijn-Wetenschappen en 'Scheikunde van de Levende Wezens' koos". Marc Van Montagu zal bijlange niet de enige zijn die door Jacques Maton de keuze maakte om in de Levenswetenschappen verder te gaan. En hoewel prof. Maton ongetwijfeld veel appreciatie zal genoten hebben van zijn leerlingen, was het beroep van leraar niet het enige wat hem voldoening kon schenken. De wetenschapsmicrobe bleef hem bijten, ook na het beëindigen van zijn universitaire studies. Zijn buitengewone interesse en talent voor de wetenschappelijk onderzoek reflecteert zich in de drie publicaties als co-auteur, die hij verwierf nog voor hij als licentiaat in de plantkunde afstudeerde. Ook toen zal er geen enkele prof zijn geweest die zo'n uitzonderlijk student niet met open armen zou ontvangen hebben in zijn/haar laboratorium. De promotor van zijn licentiaatsthesis, prof. Georges Funke, een Nederlander die een leerling was van de wereldberoemde plantenfysioloog Fritz Went, zal geen seconde getwijfeld hebben om de jonge Jacques Maton de kans te bieden meteen te starten aan een doctoraat, wat Maton evenwel vijf jaar lang uitstelde om de leerlingen aan het Gentse Koninklijk Atheneum de wonderen van de wetenschap te kunnen bijbrengen. Tien jaar lang zou hij nog, ook na zijn aanstelling aan de Rijksuniversiteit Gent, gelijktijdig actief blijven als leraar.

De start van zijn wetenschappelijke carrière aan de Rijksuniversiteit Gent

De bevindingen vervat in zijn licentiaatsthesis '*Groeistoffen en de correlatieverschijnselen bij de kiemplantjes*', gepubliceerd in het *Biologisch Jaarboek Dodonaea* in 1941, kon Jacques Maton verder uitdiepen tijdens een doctoraatstudie o.l.v. prof. Funke in het Botanisch Instituut, gebouwd naar het ontwerp van toenmalig stadsarchitect Cloquet in de K.L. Ledeganckstraat te Gent. Na 5 jaar onderbreking van zijn wetenschappelijk onderzoek en 1 jaar experimenteel werk, gericht op het beschrijven van groeiverschijnselen bij o.a. *Lycopersicum*, *Linum*, *Pisum*, en *Xanthium* species kon hij op 31 juli 1946 zijn werk verdedigen. In zijn dankwoord voor zijn promotor haalde hij uitdrukkelijk aan zeer erkentelijk te zijn om zijn vroeger onderzoek te hebben mogen verderzetten, ondanks de 5-jarige onderbreking. Funke zag duidelijk het talent van Jacques Maton in en zorgde ervoor dat deze laatste als 'graduate fellow' van de BAEF naar UC-Berkeley kon trekken. In die tijd betekende een trip naar de westelijke VS een 2 weken lange reis met de Red Star Line vanuit de

haven van Antwerpen naar New York, gevolgd door een bustrip van 4 weken doorheen de VS; men was dus 6 weken onderweg.

De prof Jacques Maton en zijn loopbaan aan de RUG

Door het vroegtijdig overlijden van prof. Funke, in december 1946, kon Maton slechts 1 academiejaar in de VS verblijven. Hij werd teruggeroepen om zich voor te bereiden op overname van de leerstoel Plantenfysiologie als werkleider van Germain Verplancke, gedurende het academiejaar 1947-1948. Op 27/07/1948 werd de 29-jarige Jacques Maton aangesteld als docent. Vier jaar later werd hij tot gewoon hoogleraar bevorderd. Van 1954 tot 1977 fungeerde hij als Directeur-diensthoofd van het Laboratorium voor plantenfysiologie. Onder zijn leiding kwamen 8 doctoraten tot stand, o.a. van Edmond De Langhe, Jan De Greef, Henri Fredericq, en Andrée Dedonder. De rode draad in zijn onderzoek waren de hormoonfysiologie en de fotomorfogenese, thema's die hij reeds onder prof. Funke had aangeboord, en waarop hij zijn stempel drukte voor de komende generaties. Zo stimuleerde hij Henri Fredericq om naar USDA Beltsville te trekken voor fytochroom studies en Jan de Greef om het onderzoek op ethyleen verder te zetten.

Jacques Maton beschikte over een uitzonderlijk doceertalent. Generaties oud-studenten loofden de heldere opbouw en boeiende inhoud van zijn lessen. Georganiseerd en gestructureerd als hij was, moet hij inderdaad wel een van die professoren zijn geweest bij wie de studenten de les verlieten met het gevoel heel wat te hebben opgestoken. Naast zijn onderwijs was Maton ook erg actief binnen allerlei bestuursorganen en raden. Zo was hij onder meer decaan van de Faculteit Wetenschappen van 1966 tot 1968, lid van de Sociale Raad en secretaris van de Academieraad. Tevens zetelde hij 20 jaar in de NFWO commissie voor Plantenbiologie (1956-1975), was in 1969-1970 Voorzitter van de Universitaire Stichting, en fungeerde hij 20 jaar lang als Voorzitter van het Koninklijk Natuurwetenschappelijk Genootschap Dodonaea (1969-1989), waarvan hij overigens ook sedert 1949 bestuurslid was. Tenslotte werd hij in 1972 stichtend lid en beheerder van het Leopold III-Fonds voor Natuuronderzoek en Natuurbehoud. Veertig jaar later was hij als enige van de elf stichters nog in leven.

Op 15 december 1978 zette prof. Maton een punt achter zijn academische carrière en werd hij, na een 30 jaar lange loopbaan aan de Rijksuniversiteit Gent, emeritus.

Jacques Maton als lid van de Academie

Jacques Maton werd in oktober 1970 corresponderend lid van de Klasse Natuurwetenschappen. Hij werd Werkend lid in februari 1977 en was Erelid sedert 1998. Hij trad twee maal op als Bestuurder onze Klasse en Voorzitter van de Academie, respectievelijk in 1980 en 1983.

Hij was eveneens Corresponderend lid van de Academia de Doctores (Madrid).

Slotbeschouwing: de mens Jacques Maton

Jacques Maton wordt aan de universiteit herinnerd als een bescheiden 'gentleman', een minzame professor, met een luisterend oor voor zijn personeel en studenten.

Bijna tot het einde van zijn leven was hij 'gezegend' met een uitstekende gezondheid. Vier jaar voor zijn dood nodigde hij mij uit om, samen met collega Mieke

Verbeken, naar zijn prachtige woonst in Ooike bij Oudenaarde te komen. Een fantastische bibliotheek, waarvan hij de trap en verdieping eigenhandig met hulp van zijn vrouw Suzanne had ineen getimmerd, wachtte ons op. Hij liet ons boeken uitkiezen die nog van nut konden zijn voor de toekomstige generaties. Een zeer genereus gebaar van een man die zijn levenseinde nabij voelde. Naslagwerken, encyclopedische werken, hele jaargangen van tijdschriften, we hadden maar uit te kiezen; hij had immers besloten om het genot van deze literatuur over te dragen naar zijn jongere collega's en hun studenten. Tientallen kilo's boeken werden naar buiten gezeuld. Hij voelde zich gegeneerd dat hij ons niet kon helpen om de karrenvrachten boeken naar buiten te dragen.
Wij zullen de herinnering bewaren aan een begeesterend didacticus, een man met een hart voor onderwijs en wetenschap, een heel aimabele en zachtaardige persoon.

Beste Martine, uw vader was een fijne mens.

Dank voor uw aandacht.

Dominique Van Der Straeten
12 september 2018

Jacques Péters

(2 december 1923 – 12 december 2018)

Erelid van de Klasse Natuurwetenschappen

Geachte familie,
Geachte confraters en consorores,

Deze bijeenkomst van de Klassen Natuurwetenschappen en Technische Wetenschappen is een passende gelegenheid om onze dierbare confrater en in mijn geval goede vriend Jacques Péters te gedenken naar aanleiding van zijn definitief heengaan op 12 december 2018. Op 2 december was hij net 95 jaar geworden.

Jacques was een gewaardeerd figuur in de Academie. Velen onder u hebben hem goed gekend. Maar toch wil ik graag nog enkele aspecten van deze unieke persoonlijkheid in het licht zetten.

Wie was Jacques Péters?
Hij werd geboren te Luik op 2 december 1923 als oudste van zes kinderen. Na de benoeming in 1930 tot docent van vader Oscar Péters, die bij FN in Herstal werkte, door de visionaire rector Mgr. Van Waeyenbergh, met de taak een leerstoel over productietechnieken op te richten aan de nog tweetalige Katholieke Universiteit Leuven/Université Catholique de Louvain, verhuisde het gezin naar Leuven waar Jacques school liep in het Sint-Pieterscollege. Tijdens zijn priesterstudies behaalde hij de diploma's van kandidaat in de wis- en natuurkunde en van baccalaureus in de wijsbegeerte. Hij werd priester gewijd in 1948. Onmiddellijk vatte hij de ingenieursstudies aan die hij, gezien zijn kandidaatsdiploma, succesvol afsloot in 1951, na drie jaar studie, met het diploma van burgerlijk werktuigkundig ingenieur.

In 1951 werd hij voor een jaar leraar aan de Bijzondere School voor Technisch Ingenieurs te Mechelen, de Nayer voor de insiders, maar tegelijk werd hij assistent met leeropdracht aan de KU Leuven, voor de vakken Kinematica en Dynamica der werktuigen. Een jaar later vinden wij hem terug aan het MIT met een beurs van de Belgian American Educational Foundation, waar hij zich specialiseerde in de interferometrische lengtemeettechniek, nog niet met lasers want die bestonden toen nog niet, maar met monochromatische Kryptonlampen.

Na de vroegtijdige dood van zijn vader nam hij de leiding over van het toenmalige Instituut voor Werktuigkunde. Hij werd docent benoemd in 1956 en in 1959 reeds tot gewoon hoogleraar. Zijn leeropdracht omvatte, naast kinematica en dynamica, mechanische technologie, werkplaatstechniek en dimensionele metrologie.
Tot zover de feiten

Jacques Péters drukte als geen ander zijn stempel op het onderwijs- en onderzoeksgebeuren aan de Faculteit der Toegepaste Wetenschappen van KU Leuven. Ik aarzel niet om te zeggen dat hij de methode van wetenschappelijk onderzoek op internationaal niveau binnengebracht heeft aan de Faculteit.
Daarnaast ligt hij aan de basis van de afdeling Machinebouw van het CRIF/WTCM/SIRRIS, het wetenschappelijk en technisch centrum van de technologiebedrijven dat onder AGORIA ressorteert, wat de vertaalslag van academisch onderzoek naar de industrie bevorderd heeft. Translationeel onderzoek avant la lettre dus.

Jacques Péters heeft werkplaats- en productietechnieken, die toen en nog lang daarna een aura van smeerolie rond zich hadden, opgetild tot een wetenschappelijke discipline. Zijn vader, Prof. Oscar Péters was hem daar in voorgegaan, met de uitbouw van een internationaal netwerk. Vader Péters was stichtend lid van het CIRP (The International Academy for Production Engineering) die nu uitgegroeid is tot een wereldwijde wetenschappelijke organisatie met grote autoriteit op het vlak van 'manufacturing science'. Jacques werd zelf een gerespecteerd lid van CIRP, zelfs voorzitter in 1973, en heeft gedurende meer dan 50 jaar actief bijgedragen aan de bloei en mondiale invloed ervan. De laatste General Assemblies van CIRP, de laatste in Tokyo vorige zomer in aanwezigheid van de keizer en de keizerin, heeft hij niet meer kunnen meemaken. Maar ik rapporteerde nog steevast over de nieuwe wetenschappelijke resultaten en de CIRP Annalen lagen nog op zijn nachtkastje toen hij stierf.

Jacques' intuïtie is legendarisch. Hij onderscheidde terstond wat belangrijk is van futiele details. Zijn vragen op het einde van een voordracht waren pertinent en gevreesd door jonge of vrouwelijke sprekers. De discussies met zijn buitenlandse collega's op de CIRP-vergaderingen zijn even legendarisch en gaan nog steeds over de tong.

Hij heeft 'het Instituut', zo noemde hij zijn laboratorium steevast, op de wereldkaart gezet door zich te omringen door goedgekozen collega's –hij was een teambuilder-, door zijn onfeilbare intuïtie voor wat belangrijk is om te onderzoeken en wat niet, en door het opzetten van een indrukwekkend netwerk in binnen- en buitenland, in academische en industriële middens. De wereld was zijn dorp, letterlijk. Je komt in Tokyo of in Sydney of in Berkeley en de eerste vraag is: hoe is het met Father Péters?
Deze internationale gerichtheid bezorgde hem wereldfaam, met eredoctoraten in Aken en Birmingham, met gastcolleges over de hele wereld, met een exclusief Foreign Membership van de National Academy of Engineering van de USA, en met de toekenning van vele internationale onderscheidingen waaronder de Georg Schlesinger Preis van de Berlijnse Senaat in 1986 een uitschieter was. Verder was hij Honorary Member van ASME en in 1975 ontving hij de Research Medal van SME.

Het siert hem dat hij de zon ook in de ogen van zijn jongere collega's kon zien schijnen. Als hij vond dat je het verdiende deed hij alles om je te promoten in de wetenschappelijke wereld waarin hij vertoefde. Ik kan daarvan getuigen.

In het boek '125 jaar ingenieursopleiding te Leuven' in 1988 schreef samensteller Herwig Vanhove: 'Jacques is een architect van de grote lijn, een schilder met de grove borstel op immense doeken, kortom, Jacques Péters zal men niet op pietluttige kleingeestigheden betrappen. Hij staat daar heel ver boven.'

Maar ook de 'kleine kwaliteit' moest hoog zijn. Zijn auditorium De Molen was eind jaren 60 het enige auditorium aan de hele universiteit dat volledig uitgerust was met de snufjes van die tijd: retroprojector, epidiascoop, diaprojector, 16mm filmprojector, geluidsversterking, elektrische verduistering. En aan zijn rozenperkjes rond de Molen mocht niemand raken.

De ontwikkelingssamenwerking lag hem nauw aan het hart. Als adviseur van ABOS lag hij mee aan de basis van het Metal Industries Development Centre in Bandung, Indonesië en van de samenwerkingsovereenkomst met ITB, de technische hogeschool van Bandung. De hele staf van het Departement Werktuigkunde van ITB had een doctoraat van zijn Instituut. Hij was ook lid van de Board of Trustees en ei zo na rector van het Asian Institute of Technology in de buurt van Bangkok.

Ik verwijs hier uiteraard naar de belangrijke rol die Jacques gespeeld heeft in het reilen en zeilen van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunst. Hij werd corresponderend lid van de Klasse der Wetenschappen in 1970, werkend lid in 1978 en Bestuurder van de Klasse der Wetenschappen in 1981. Hij was stichtend lid en actief pleitbezorger van CAWET, waar hij niet alleen actief deel nam aan de voorbereiding van verschillende Standpunten maar ook meerdere leden uit universiteit en industrie overtuigde om lid te worden van CAWET. Bij de oprichting van de Klasse Technische Wetenschappen verkoos hij om in zijn Klasse Natuurwetenschappen te blijven. Maar hij woonde zolang hij kon ook de vergadering van onze klasse bij. Zijn leergierigheid kende geen grenzen. Of beter: hij deed graag overal zijn duit in het zakje.

Jacques was naast ingenieur ook priester. De spreidstand religie-techniek en de maatschappelijke consequenties ervan hebben hem steeds beziggehouden en regelmatig schreef hij hierover, in discussie met andersdenkenden, bij voorbeeld in de Koninklijke Academie. Ook de relatie evolutieleer – creationisme hield hem bezig en hij ondernam pogingen om die twee te verzoenen. Na zijn emeritaat in 1989 legde hij zich toe op pastoraal werk, als aalmoezenier van jeugdverenigingen en verenigingen van gepensioneerden, en als pastor van zijn medebewoners van Populierenhof.

Toen het nieuws van zijn overlijden bekend raakte stroomden de reacties binnen van de buitenlandse CIRP-collega's van over de hele wereld, van Boedapest, Haifa, Michigan, Zuid-Korea, MIT, Berkeley, Wroclaw, enz.

Prof. Nam Suh, ex-MIT, schrijft: "Professor Péters was not only an eminent scholar but also a humanist who acted as the glue that kept the collegiality of CIRP members intact for decades. We will miss him and his dry sense of humor."

Prof. Joszef Vancza uit Boedapest schreef: 'He cut a figure one can never forget. Nor his thoughts which are so finely put into writings. In fact, I return time and again to some of his "early" papers (from the time of the Copernican revolution of production systems) on innovation and the responsibility of engineers towards society.'

Jacques' naam leeft voort in het opschrift en in de gedenkplaat van het O&J Péters Laboratorium in Heverlee, dat met zijn financiële hulp tot stand kwam in 1994. Zijn naam leeft vooral voort als titularis en sponsor van het O&J Péters Fonds dat in 1986 gesticht werd om financiële hulp te bieden, door middel van een driejaarlijkse O&J Péters Prijs, aan kandidaten uit een ontwikkelingsland die aan het Departement gedoctoreerd hebben om zich te komen herbronnen, of aan ingenieursprojecten in ontwikkelingslanden waaraan studenten en docenten van KU Leuven meewerken, of ter bekroning van een wetenschappelijk werk in het brede domein van de productietechnieken. Het Bestuurscomité van het Fonds heeft recent de campagne voor de toekenning van de Prijs in 2019 in gang gezet. Wij hadden gehoopt dat hij nog zijn Prijs eigenhandig had kunnen uitreiken, zoals hij voorheen altijd deed.

Met diep respect en dankbaarheid neem ik, samen met U, confraters en consorores van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunst, afscheid van de flamboyante, inspirerende, charismatische priester-ingenieur die Jacques Péters was.

Moge hij in vrede rusten.
Laten wij een ogenblik stilte in acht nemen.

Hendrik van Brussel
13 maart 2019

Marcel Storme

(3 augustus 1930 – 30 maart 2018)

Erelid van de Klasse Menswetenschappen

Professor Marcel Storme overleed op Goede Vrijdag, 30 maart 2018, op de leeftijd van 87 jaar.

Hij was een veelzijdig man met een scherp verstand, een sterk geheugen, een onverzettelijke werkkracht, een grote verantwoordelijkheidszin en vaste overtuigingen, een onafhankelijke geest. Hij was gedreven door wat hem bezielde. De tijd doden was hem onbekend.

Hij was een talentrijk redenaar met een heldere stem, een overtuigende spreekstijl en goede dosis humor. Als hij het woord nam, ook op later leeftijd, luisterde men, al was men het niet eens met zijn soms uitgesproken persoonlijke standpunten. Ook al werd hij niet gespaard van persoonlijk onheil, straalde hij levenskracht uit, met een levendige blik en een monkellach op de lippen.
Zijn gezin en familie waren hem zeer dierbaar. Echte vrienden speelden een belangrijke rol in zijn leven. Hij wist een goede maaltijd en een goed glas wijn, liefst Bourgogne, te waarderen.

Als overtuigd christen liet hij zijn levensvisie blijken. Hij geloofde ook in pluralisme, academische vrijheid en vrijheid van meningsuiting en verkoos - mits tolerantie en respect - ideologische tegenstellingen boven ideologische kleurloosheid. "Indignez-vous" en "Wij moeten strijden tegen de globalisering van de onverschilligheid", citaten van Hessel en van Paus Franciscus, stonden bovenaan het persoonlijke briefpapier dat hij de laatste jaren gebruikte.

Marcel Storme werd op 3 augustus 1930 geboren in een vooraanstaande Gentse katholieke familie. Zijn vader was advocaat, hoogleraar aan de Gentse rechtsfaculteit, schepen van de stad Gent. Zijn echtgenote werd Godelieve De Schryver, dochter van minister August De Schryver, de eerste voorzitter van de CVP. Hij studeerde aan het Sint-Barbaracollege te Gent, werd er primus perpetuus en ook scoutsleider. Hij was zijn leraars-jezuïeten erkentelijk, in het bijzonder omdat zij hem belangstelling voor de klassieke cultuur, literatuur en poëzie bijbrachten en ook zelfvertrouwen en plichtsbesef. Zijn vader die ook doctor in de letteren en wijsbegeerte was en germanist, maakte hem vertrouwd met de wereld van de Duitse taal en letteren.
Hij studeerde rechten en later ook economie te Gent en volgde postuniversitair onderwijs in Parijs en Londen.
Hij was invloedrijk in elk van de hoedanigheden waarin hij actief was, als advocaat, hoogleraar, rechtsgeleerde of politicus.

Op zijn 22 jaar werd hij advocaat. Meer dan 60 jaar bleef hij een gepassioneerd beoefenaar van dit beroep. Hij werd voorzitter van de Vlaamse Conferentie bij de balie te Gent en lid van de Raad van de Orde van Advocaten te Gent.
In 1963 werd hij op 33-jarige leeftijd hoogleraar aan de Gentse rechtsfaculteit. Later doceerde hij ook aan de UFSIA. Hij nam ook zijn verantwoordelijkheid op in het bestuur van zijn universiteit, als decaan en lid van de raad van bestuur van de universiteit.
Op wetenschappelijk gebied maakte hij school in het procesrecht, met zijn talrijke boeken, artikelen en lezingen en met de vele congressen die hij organiseerde. Hij richtte het Seminarie, later Instituut, voor Procesrecht op en was directeur ervan tot zijn emeritaat. Hij stichtte ook het Interuniversitair Centrum voor Gerechtelijk Recht dat hij gedurende lange tijd zou animeren. Ook wanneer hij al emeritus was, moedigde hij jonge juristen, assistenten en onderzoekers, aan tot verder wetenschappelijk werk. Aan een student (die hij een dertig jaar later zou voordragen tot lid van onze klasse) stelde hij in 1975, aan het eind van een schitterend examen, voor om samen een boek te schrijven. Het werd een van de eerste substantiële Nederlandstalige publicaties over Europees procesrecht.[1] Hij inspireerde collega's tot gezamenlijke studieprojecten, lessenreeksen, publicaties, conferenties en colloquia, en motiveerde en mobiliseerde zijn medewerkers en studenten om hieraan deel te nemen. Wie uitgenodigd werd om mee te werken, had het meestal ook niet gemakkelijk om afzijdig te blijven.
Rechtsvergelijking was voor hem een essentieel deel van de rechtswetenschap. Onder zijn impuls ontwikkelde de International Association of Procedural Law zich tot de belangrijkste internationale vereniging voor processualisten. Hij was twaalf jaar haar executive Secretary General (1983-1995) en even lang haar President (1995-2007) en speelde er ook nadien nog een belangrijke rol.
In 1962 stichtte hij het *Tijdschrift voor Privaatrecht* dat een doorslaggevende rol zou spelen in de ontvoogding en de ontwikkeling van de Vlaamse rechtswetenschap. Hij was gedurende 50 jaar de directeur en de bezieler ervan. In meerdere juridische organisaties vervulde hij een belangrijke bestuursfunctie. Gedurende 10 jaar was hij voorzitter van de Vlaamse Juristenvereniging en gedurende 20 jaar van de Vereniging voor de Vergelijkende Studie van het Recht van België en Nederland. Hij was een van de invloedrijkste juristen in Vlaanderen. Zijn wetenschappelijke en maatschappelijke verdiensten werden erkend in binnen- en buitenland. Hij was buitenlands lid van de Nederlandse, Duitse en Italiaanse verenigingen voor procesrecht en voorzitter van visitatiecommissies van Nederlandse rechtsfaculteiten. Ook na zijn emeritaat doceerde hij zowat overal in de wereld, tot in Brazilië, China, Indonesië en Japan. In 1982 werd hij lid van onze Academie. Hij was ook lid van de Academia Europea en buitenlands lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen.

[1] M. Storme en M. Marescau, Europese rechtspleging en rechtspraak: een handleiding over de rechtsbescherming voor het Europese hof van justitie en voor de nationale rechtscolleges, Gent, Story-scientia, 1979.

Marcel Storme was ook actief als christendemocratisch politicus. Eerst kabinetsmedewerker van verschillende CVP-ministers werd hij van 1977 tot 1981 lid van de Vlaamse Raad en ook gecoöpteerd senator. Zijn drang naar intellectuele onafhankelijkheid viel moeilijk te verzoenen met de partijdiscipline die van een parlementair verwacht werd. Zijn loopbaan in de actieve politiek was dan ook veel minder duurzaam dan zijn academische. Hij was fier dat de doodstraf in België werd afgeschaft op basis van een wetsvoorstel dat hij in 1978 had ingediend. Hij bleef een invloedrijk partijlid, werd regelmatig geconsulteerd en aarzelde niet op de achtergrond zijn kritische mening te ventileren of bepaalde politici te steunen als geïnformeerd supporter.

In al zijn geschriften en activiteiten keren een aantal thema's steeds terug. De aanhef van zijn inaugurele les was een citaat van René Demogue : "Le droit est fait, non pour les besoins de l'esprit, mais pour les réalités sociales." Deze gedachte loopt als een leidraad doorheen zijn gehele werk. Als bewogen en geëngageerd jurist was hij op zoek naar een goede rechtsbedeling en naar gerechtigheid en ergerde hij zich om wat misging bij justitie en om het tanen van de rechtsstaat. Loyaal aan België, was hij ook een overtuigd Vlaming en Europeaan. De Groot-Nederlandse gedachte was hem eigen. Samenwerking met Nederland was voor hem essentieel. Hij hechtte groot belang aan de Nederlandse taal en cultuur en aan meertaligheid. Hij gruwde van de Engelse monocultuur, evenzeer als van de vroegere dominantie van het Frans.
Hij hield van boeken. Zijn liefde voor literatuur en poëzie deelde hij langs vele citaten en aansporingen tot lectuur.
Hij had een grote belangstelling voor de geschiedenis en de rechtsgeschiedenis in het bijzonder. Hij geloofde in het belang van individuele figuren in de beschavingsgeschiedenis. Met congressen, lezingen en publicaties herdacht hij personaliteiten zoals Thorbecke, François Laurent, Frans Van Cauwelaert en Edgard De Bruyne en ook belangrijke gebeurtenissen zoals de splitsing van België en Nederland of de tweehonderdste verjaardag van het Burgerlijk Wetboek. Hij streefde naar samenwerking, interuniversitair binnen België, tussen Vlaanderen en Nederland, en in een ruimer internationaal verband.

Vandaag herdenken wij hem vooral voor zijn rol in onze Academie.
In 1982 werd hij op 52-jarige leeftijd verkozen tot corresponderend lid van de Klasse der Letteren van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België. Hij was voorgedragen door Jan Ronse, bij wie hij stageliep als advocaat, die hem introduceerde in diverse cenakels, die zijn mentor en zijn vriend zou blijven en zijn compagnon de route was bij de oprichting en de uitbouw van het Tijdschrift voor Privaatrecht. Marcel Storme werd werkend lid van de Academie in 1989. In 1996 werd hij onderbestuurder en in 1997 bestuurder van de klasse der

Letteren.
Het was toen gebruikelijk dat een van de klassenbestuurders voor een jaar ook de functie van voorzitter van de Academie vervulde. Deze rol was voor Marcel Storme weggelegd in 1997, een jaar waarin onze instellingen, na het spaghetti-arrest, natrilden van de witte marsen waarin ook bordjes te zien waren met de tekst *Law studies can damage your brain.* Dit laatste inspireerde Storme tot zijn toespraak op de algemene vergadering onder de titel *Recht uit het hart*.[2] Over zijn betekenis als voorzitter, zo dadelijk meer.
Hij was een trouwe deelnemer aan de klassenvergaderingen, ook nadat hij in 2005 erelid werd en tot enkele maanden voor zijn overlijden. Hij gaf een aantal lezingen in de klasse en was betrokken bij meerdere werkgroepen, bij de organisatie van congressen en bij de publicatie van standpunten, zoals over bibliometrie in de menswetenschappen (2003) en gerechtelijke hervorming (2012). Hij intervenieerde dikwijls in de discussie, meestal genuanceerd en met enige humor, soms ook met een uitgesproken eigen standpunt. Een klassenvergadering moest volgens hem de leden idealiter toelaten om in enkele minuten de speerpunten van hun onderzoek voor te stellen en hierover van gedachten te wisselen, eerder dan om interessante voordrachten te aanhoren. Hij zou deze suggestie nog in januari 2018 herhalen als antwoord op een vragenlijst aan de leden over de werking van de Academie: "wij zouden de mededelingen (10') moeten activeren: een recente ontdekking, een originele ontwikkeling".
Hij vond het erg belangrijk, ook als hij al erelid was, om waardevolle wetenschappers als lid voor te dragen, niet alleen juristen en niet alleen Gentse professoren. Na 1910 nog werden drie leden van de klasse verkozen op zijn voordracht. Ikzelf had in 1993 het voorrecht van hem het onverwachte bericht te krijgen dat ik verkozen was tot corresponderend lid van de klasse van de Letteren. Met zijn internationale contacten en reputatie introduceerde hij ook gezaghebbende buitenlandse juristen als buitenlands lid, zoals Markesinis en Jacobs. Eind 2017 nog, hield hij een warm pleidooi om Martha Requejo Isidoro, van het Max Planck Instituut voor Procesrecht te Luxemburg, op te nemen als buitenlands lid. Hij was bijzonder verheugd en trots dat de Gouden Penning van de Academie in december 2017 uitgereikt werd aan Frits van Oostrom, die hij al herhaaldelijk had voorgedragen wegens zijn belangrijk werk over de Nederlandse literatuur in de middeleeuwen in Vlaanderen.
Hij was voorzitter van de Academie in 1997 en 1998. In die hoedanigheid droeg hij sterk bij tot de modernisering van haar structuren en gaf hij haar ook inhoudelijk een nieuw elan. Volgens zijn collega's leden van het bureau, oefende hij zijn mandaat uit met "dynamisme en niet aflatende bemoeiingen", met "grote energie en nimmer aflatende koppigheid" en met "onverzettelijke koppigheid en bruisende dynamiek, zijn naam waardig".[3]
Samen met andere prominente leden van de Academie had Marcel Storme de verdienstelijke maar 86-jarige vast secretaris Verbeke ervan kunnen overtuigen om in te stemmen met de verkiezing van een nieuwe vast secretaris. Op 30 juni 1997 zou Nic

[2] M. Storme, "Recht uit het hart", KAWLSKB Jaarboek 1997, 35.

[3] Jaarboek KVAB 1998, Beschouwingen van bestuurders Laporte en Peeters en rede van Vast secretaris Schamp, KVAB Jaarboek 1998, 19, 20, 28.

Schamp in die hoedanigheid aantreden. Met hem zou Storme tot een goede samenwerking komen die op vele vlakken zou leiden tot ingrijpende wijzigingen in de werking van de KVAB, dit op een ogenblik waarop de Vlaamse regering eraan twijfelde of de Academie nog een autonome rol moest spelen in het Vlaamse wetenschapsbeleid.

Uitgangspunt voor Stormes beleid als voorzitter was de diagnose dat Academie, eind van de vorige eeuw, omschreven moest worden als -niet meer dan- een "eerder vrijblijvend ontmoetingscentrum van eminente wetenschappers". In de in januari 1998 aan de Vlaamse regering voorgelegde nota "de uitdagingen voor de 21ste eeuw voor de Academie", formuleerden Storme en Schamp hervormingsvoorstellen. De Academie moest zich meer openstellen voor de buitenwereld en zich duidelijker integreren in de maatschappij, niet alleen door wetenschappelijk onderzoek en artistieke creatie, maar ook door naar buiten te treden met gefundeerde standpunten en gezaghebbende adviezen over wetenschapsbeleid, sociaaleconomische problemen en cultuurbeleid. De uitdagingen-nota werd, na lang aandringen bij, onderhandelen met en brandbrieven aan de Vlaamse regering, de basis voor de eerste beheersovereenkomst 1999-2003. Deze gaf de Academie nieuwe opdrachten en ruimere middelen zonder wezenlijke toegevingen inzake autonomie. Zij leidde ook tot het opstellen van de statuten van de Academie.

Marcel Storme lag ook aan de basis van een derde, minder succesvol, initiatief: een samenwerkingsovereenkomst met het Vlaamse Parlement.[4] Voorzitter Norbert De Batselier had het ontwikkelen van een langetermijnvisie over grote maatschappelijke problemen aan de orde gesteld in het Vlaamse Parlement. Om hieraan de nodige wetenschappelijk ondersteuning te geven, deed hij een beroep op de Academie. In het jaarverslag van 1998 van het Vlaamse Parlement is een mooie foto te vinden van de beide voorzitters die op 8 juni de ondertekende samenwerkingsovereenkomst uitwisselen[5]. De onderhandelingen met de socialistische parlementsvoorzitter De Batselier verliepen blijkbaar gemakkelijker dan deze met zijn partijgenoot Minister-president Van den Brande over de beheersovereenkomst. De samenwerkingsovereenkomst met het parlement bepaalde dat de Academie zou optreden als "bemiddelaar in wetenschap en cultuur", "door de meest bevoegde wetenschapslui voor een bepaald thema aan te wijzen". Zij kon advies verstrekken op eigen initiatief of op vraag van het parlement, ook ter evaluatie van elkaar tegensprekende wetenschappelijke standpunten die in de parlementaire debatten ter sprake kwamen.

Tijdens het zittingsjaar 1998-99 werkte de Academie mee aan een ad hoc commissie mobiliteit. Als ik goed ingelicht ben was confrater Velaers (vooraleer hij lid was van de Academie) betrokken bij besprekingen over een Handvest voor Vlaanderen en consoror Els Witte bij de werkgroep die een studie begeleidde over de evaluatie van de werking van het Vlaamse Parlement. De samenwerking met het Vlaams Parlement was evenwel geen lang leven beschoren. Het valt zeer te betwijfelen dat de beschikbaarheid van de Academieleden, personeelsbezetting en infrastructuur van

---

[4] De tekst is opgenomen in bijlage bij het Jaarverslag Vlaams Parlement 1997-98, 207, http://docs.vlaamsparlement.be/docs/varia/stats/jaarverslag_vlaamsparlement_1997_1998.pdf.

[5] Jaarverslag Vlaams Parlement 1997-98, 92.

de Academie op dat ogenblik volstonden om op regelmatige basis het Vlaamse Parlement te adviseren. Een andere verklaring voor de beperkte resultaten van de samenwerking was de oprichting, bij decreet van 17 juli 2000, van het Instituut Samenleving en Technologie (Vlaams instituut voor wetenschappelijk en technologisch aspectenonderzoek) dat als parlementaire instelling ten behoeve van de parlementairen moest instaan voor *technology assessment* van nieuwe technologieën.

Het opstellen van haar statuten was wel van blijvend belang voor de Academie.[6] Het betekende een grote stap naar meer autonomie: voor het eerst aanvaardde de regering dat de Academie zelf de hoofdlijnen van haar organisatie en werking zou vastleggen en dat dit niet langer bij besluit zou gebeuren.

Een heikel punt was de naam van de Academie. Sommigen wilden *Koninklijke Academie voor wetenschappen, letteren en schone kunsten van België* behouden. De Vlaamse regering wou dat het *Vlaamse Academie*… werd. Als compromis stelde de bestuurscommissie *Koninklijke Vlaamse Academie van België*… voor, in aansluiting op de naam waaronder de Academie in 1937 als zelfstandige Nederlandstalige Academie was opgericht op initiatief van Frans Van Cauwelaert. Na een nadrukkelijk pleidooi van Marcel Storme werd dit voorstel, met een erg krappe meerderheid, goedgekeurd in een bijzondere algemene vergadering van 16 september 1998. Ook twee klassen kregen een andere naam: Klasse der Menswetenschappen in plaats van Klasse der Letteren en Klasse der Kunsten in plaats van Klasse der Schone Kunsten. De afzonderlijke reglementen voor elk van de klassen werden vervangen door een enkel huishoudelijk reglement. Het mandaat van de voorzitter werd van één op twee jaar gebracht. Het dagelijkse bestuur werd voortaan waargenomen, niet door de voorzitter en vast secretaris alleen, maar door een bureau bestaande uit de vast secretaris, de voorzitter en de klassenbestuurders, een formule die haar deugdelijkheid heeft bewezen en nog bewijst. De taakomschrijving van de Academie in de statuten bevestigde haar ambitie om een belangrijkere maatschappelijke rol te spelen: zij is een autonoom en onafhankelijk multidisciplinair genootschap ter beoefening van wetenschap en cultuur vormen; zij kan op verzoek van de wetgever of de uitvoerende macht of op eigen initiatief adviezen uitbrengen over onderwerpen die van maatschappelijk belang zijn.

Het derde belangrijke element in de vernieuwingen ingezet door Marcel Storme in samenwerking met Nic Schamp was de beheersovereenkomst met de Vlaamse regering voor de periode 1999-2003.[7] In deze eerste beheersovereenkomst met de KVAB erkende de Vlaamse Gemeenschap de Academie als onafhankelijk multidisciplinair genootschap ter beoefening en bevordering van wetenschap en cultuur, met als opdracht om op verzoek van een de Vlaamse wetgevende of uitvoerende macht of op eigen initiatief adviezen te geven over onderwerpen van maatschappelijk belang. De Academie kreeg de rol toegewezen van Vlaams Kennis- en Cultuurforum. Dit hield onder meer in dat zij een contactforum voor Vlaamse

[6] Goedgekeurd bij KB van 2 december 1998, BS, 1999, 11876.

[7] Zie Beleidsbrief. Het Vlaamse wetenschaps-, technologie - en innovatiebeleid. Beleidsprioriteiten 1998 – 1999. Minister-president Luc Van den Brande, Vlaams Parlement, stuk 1219 (1998 – 1999), Nr. 1, 26, http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1054122

onderzoekers en een onthaalinstelling voor de Vlaamse wetenschappelijke projecten moest zijn, evenals een forum voor internationale wetenschappelijke contacten op excellentieniveau. De financiële middelen werden verdubbeld, van 14 tot 29 000 000 BF. Hiermee moest ook de start gefinancierd worden van het VLAC, het Vlaams Academisch Centrum, waar buitenlandse toponderzoekers zouden verblijven en waaraan confrater De Mey zijn beste krachten zou besteden tot de financiering ervan een paar jaar geleden werd stopgezet door de Vlaamse regering. Er werden ook middelen voorzien, specifiek voor wat nu de contactfora zijn en voor de prijs van de Vlaamse Minister voor Wetenschap en Technologie voor de beste vulgariserende publicatie van een Vlaamse wetenschapper. De Academie werd wel verplicht haar publicatiebeleid in kostenbesparende zin te heroriënteren. De overeenkomst stelde de functies centraal die de Academie ook nu wil vervullen: ontmoetingsplaats zijn voor wetenschappers, wetenschappelijk ondersteuning bieden voor een beleid op lange termijn, aan wetenschapscommunicatie doen.

Een bijkomend thema dat Marcel Storme als voorzitter van de Academie aan de orde stelde, meer bepaald in zijn rede op de openbare vergadering 1998 "vrijheid in verantwoordelijkheid", was de wetenschapsethiek. Hij vond het de rol van de academiën om de ethische grenzen van het wetenschappelijk onderzoek te helpen bepalen en een algemene gedragscode voor wetenschappelijk onderzoek te helpen opstellen.[8] Na zijn voorzitterschap bleef hij actief op dit gebied. Van 2003 tot 2012 vertegenwoordigde hij de KVAB van in het Standing Committee on Science and Ethics van ALLEA, de Europese federaties van Academies van Wetenschappen. Wetenschapsethiek werd ondertussen een belangrijk thema voor de KVAB die de Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit (VCWI) ondersteunt. Een paar jaar geleden publiceerde ALLEA een vrij algemeen aanvaarde European Code of Conduct for Research Integrity.

Een laatste element. Marcel Storme lag ook aan de basis van de Frans Van Cauwelaertprijs als een van de belangrijkste wetenschappelijke KVAB-prijzen. Het Frans Van Cauwelaertfonds was door Fernand Collin opgericht in 1960 om Van Cauwelaert bij zijn 80ste verjaardag te huldigen door een prijs bedoeld om het wetenschappelijk onderzoek in het Nederlands in België te stimuleren. Het werd voorgezeten door vooraanstaande christendemocraten, opeenvolgend Fernand Collin, Gaston Eyskens en Leo Tindemans. In de jaren 1980 dommelde het fonds echter in. Eind 1999 nam Storme, in overleg met de familie Van Cauwelaert, het initiatief om het in de KVAB in te brengen en de Van Cauwelaertprijs opnieuw in te stellen. Hij bleef voorzitter van het fonds en van de jury van de prijs tot in 2014 wanneer hij fakkel overdroeg aan gewezen voorzitter van de Europese raad Herman Van Rompuy. Van dit voorzitterschap maakte Storme in 2008 gebruik om het zeventigjarig bestaan van de KVAB als autonome instelling te herdenken door een hulde aan Frans van Cauwelaert, haar stichter en eerste voorzitter. Bij deze gelegenheid werd ook een bronzen beeld van Frans Van Cauwelaert van beeldhouwer Wilfried Pas onthuld in de patio van het Troongebouw. Dit sloot voor Marcel Storme aan op een "bijzondere cultuur" van borstbeelden die vroeger in de Academie bestond en haar basis vond in een KB uit 1845 dat bepaalde dat de zalen

[8] M. Storme, De wetenschapper: vrijheid in verantwoordelijkheid, KVAB Jaarboek 1998, 9.

van de Academie moesten versierd worden met borstbeelden van bijzonder verdienstelijke wetenschappers en Academieleden.[9] Op zeer uiteenlopende plaatsen in het paleis van Academie staan inderdaad meer dan 156 borstbeelden die de Academie Royale de Belgique als haar patrimonium beschouwt, opgesteld, al dan niet zichtbaar voor het publiek. Het gaat hier ook om een groot aantal Vlamingen waaronder Mercator, Jan Palfijn, Jan Frans Willems, Isidore Opsommer, Prudence Van Duysse. Marcel Storme hoopte dat het Van Cauwelaert-beeld de start zou zijn van een Vlaamse galerij met beelden. Hij drong herhaaldelijk hierop aan. Misschien wordt zijn wens alsnog vervuld. Het onderwerp kwam in 2017 opnieuw ter sprake in de raad van bestuur. Dit was de aanleiding voor confrater Francis Strauven om een gedetailleerde inventaris van de beelden in de academiegebouwen op te stellen. Het bestuur zou in het kader van de viering van 250 jaar Academie in België met de ARB overleggen om dit project te realiseren.

De Academie herdenkt Marcel Storme met grote dankbaarheid voor alles wat hij voor haar betekend heeft.

Hubert Bocken
16 februari 2019

[9] Hulde aan de Voorzitter-Stichter van de Koninklijke Vlaamse academie van België voor Wetenschappen en Kunsten, Frans van Cauwelaert, M. Storme (ed.), KVAB 2009, 11.

Jean Van Bladel

(24 juli 1922 – 20 januari 2018)

Erelid van de Klasse van de Technische Wetenschappen

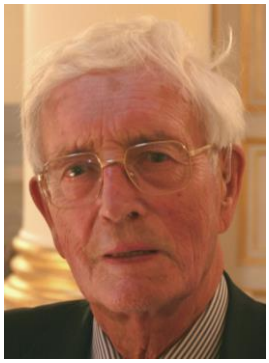

Dank u om mij de gelegenheid geven hulde te brengen aan Jean Van Bladel, die meer dan een halve eeuw een blijvende impact had op de wetenschap, op de wetenschappelijke gemeenschap, op het universitair onderwijs en op zijn studenten en medewerkers.

Toen professor Jean Van Bladel in 1968 me vroeg of ik hem als assistent en promovendus wilde vervoegen, kon ik me niet voorstellen dat dit een bepalend moment in mijn professionele leven zou worden. Na nauw samengewerkt te hebben met Jean Van Bladel aan de universiteit, in het kader van de International Union of Radioscience (URSI), en ook in de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten, ben ik er mij van bewust dat het onmogelijk is om hier al zijn verdiensten, verwezenlijkingen en onderscheidingen in detail te bespreken. Sta mij toe om me te beperken tot het benadrukken van de belangrijkste punten.

Na zijn functies als universitair docent en hoogleraar aan de universiteiten van Washington, St. Louis en de universiteit van Wisconsin, Madison in de VS, keerde Jean Van Bladel terug naar België om als hoogleraar het Laboratorium voor elektromagnetisme en acustica aan de universiteit van Gent te stichten. Tot aan zijn emeritaat in 1987 was hij de drijvende kracht achter de groei en de wetenschappelijke successen van zijn vakgroep. Daarnaast was Jean Van Bladel tussen 1976 en 1978 decaan van de faculteit Ingenieurswetenschappen van de universiteit Gent en vanaf 1981 tot aan zijn emeritaat in 1987 was hij lid van de raad van bestuur van de universiteit Gent.
In 1984 werd Jean Van Bladel door de afgevaardigden van 43 landen verkozen tot secretaris-generaal van URSI, de International Union of Radioscience. Gedurende 10 jaar totdat ik hem in 1994 opvolgde, wijdde hij veel tijd en energie aan de reorganisatie en revitalisatie van URSI. Als erkenning voor zijn niet-aflatende inspanningen en tactvolle diplomatie in lastige internationale situaties ontving hij de titel Honorary President van URSI.
In 1984 werd hij verkozen tot lid van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten. Onder zijn bijdragen aan de werking van de Academie zou ik willen vermelden dat hij vanaf 1990 de afgevaardigde van de Belgische Academies was bij ICSU. Dit is de International Council of Scientific Unions en sinds voorjaar 2018 ISC, de International Science Council. In 1995 werd Jean Van Bladel verkozen tot voorzitter van de Koninklijke Belgische Academie.

Tijdens zijn vooraanstaande wetenschappelijke loopbaan ontving Jean Van Bladel vele prestigieuze onderscheidingen, zoals de Heinrich Hertz-medaille en de Distinguished Achievement Award in 1997 van de Antennes en Propagation Society

van de IEEE, een eredoctoraat van de Universiteit van Luik en in 1978 en ook in 1984 bekleedde hij de Francqui-leerstoel aan de Vrije Universiteit van Brussel. De volledige lijst van alle wetenschappelijke onderscheidingen die hij mocht ontvangen is te lang om hier op te sommen. Laat me eenvoudig samenvatten dat het volgens alle internationale normen echt indrukwekkend is.

Graag wens ik echter de belangrijke en uitstekende bijdragen van Jean Van Bladel te vermelden aan de wetenschap in het algemeen en aan de theorie van het elektromagnetisme en de toepassingen ervan in het bijzonder. Zijn boeken en talrijke artikelen in wetenschappelijke tijdschriften zijn belangrijke bronnen voor zowel onderzoekers als docenten en ze zullen de tand des tijds doorstaan. Tijdens een lange en gedistingeerde loopbaan, die meer dan 60 jaar heeft geduurd, heeft hij een zeldzame diepte van wetenschappelijk begrip en originaliteit tentoongesteld. Hiervoor wordt hij door iedereen in de wereld van het onderzoek op het vlak van elektromagnetisme sterk gewaardeerd en gerespecteerd. Via zijn wetenschappelijke bijdragen en de dankbaarheid van de vele studenten en wetenschappers die hij heeft geadviseerd, geholpen en geïnspireerd, zal hij nog vele jaren herinnerd worden.

Voor mij persoonlijk was Jean Van Bladel een leermeester en een mentor die ik zeer bewonderde. Hij was in de ware, diepzinnige betekenis van het woord een gentleman, een man van integriteit, een man van cultuur, zachtaardig en betrouwbaar, een man voor wie plicht en eer op de eerste plaats kwamen.

Paul Lagasse
18 september 2018

Raoul Van Caenegem

(14 juli 1927 – 15 juni 2018)

Erelid van de Klasse Menswetenschappen

In de vele herdenkingen die verschenen zijn na het overlijden van onze confrater Raoul van Caenegem is uitgebreid aandacht besteed aan zijn schitterende carrière en zijn indrukwekkend wetenschappelijk oeuvre. Zijn aparte persoonlijkheid is minder aan bod gekomen om redenen die ik weldra zal verduidelijken. Daar bij zal ik vooral refereren naar zijn rol en betekenis als hoogleraar en wetenschapper en niet als lid van de Academie omdat ik hem daar niet zo lang actief heb meegemaakt. Ik herinner me nog wel levendig het telefoontje dat ik van hem op een zaterdagmiddag in november 2003 kreeg met de mededeling dat ik opgenomen was in de Koninklijke Vlaamse Academie. Dat kwam als een totale maar wel leuke verrassing. In de Academie hebben we verder goede confraternele contacten gehad, meer niet. Veel zei Raoul niet tijdens de vergaderingen, maar zijn tussenkomsten waren steeds *to-the-point*. Andere confraters en consorores zouden zijn rol en betekenis voor de Academie beter kunnen toelichten dan ik, vanaf het moment dat hij in 1974 Corresponderend lid werd van de klasse der Menswetenschappen tot aan zijn voorzitterschap van de KVAB in 1988, en zijn erelidmaatschap in 2002.

Laat me eerst de betrokkene zijn levensloop schetsen vooraleer stil te staan bij zijn wetenschappelijke betekenis.

Levensloop en carrière

Raoul Charles van Caenegem werd op 14 juli 1927 in Gent geboren. Zijn middelbare studies voltooide hij aan het Gentse Sint-Barbaracollege. Hij sprak steeds vol lof over zijn gymnasiale opleiding aldaar. Hij hield er ook levenslange vriendschappen aan over.

Onmiddellijk na de oorlog, in 1946, startte hij zijn universitaire studies in Gent en werd hij achtereenvolgens doctor in de rechten in 1951 en doctor in de geschiedenis in 1953. Zijn mentor, professor François Louis Ganshof introduceerde hem in de wereld van de mediëvistiek en de rechtsgeschiedenis. Tijdens zijn mandaat aan het toenmalige NFWO, verdiepte en verbreedde hij zijn kennis, achtereenvolgens in Parijs en dan Londen waar hij in het Historical Institute Patricia Carson in 1952 heeft leren kennen. Twee jaar later zijn ze getrouwd en is Gent Patricia's tweede thuis geworden. Daar zijn hun drie kinderen geboren. Van Caenegems verdere universitaire en wetenschappelijke carrière verliep vlekkeloos nadat hij in 1958 het aggregaat Hoger Onderwijs of Habilitation had behaald. Aan de toenmalige Rijksuniversiteit Gent werd hij docent in 1960 en gewoon hoogleraar in 1964, met grote lespakketten in de faculteiten Letteren en Rechten. Zijn poging om naar Nederlands model een nieuw hoogleraarschap te laten starten met een inaugurale rede had geen navolging. Zijn eigen, gepubliceerde, oratie in 1964 onder de titel '*De plaats van de westerse*

geschiedenis in de universele geschiedenis' was profetisch voor zijn verdere wetenschappelijke inzichten en werkzaamheden.

Raoul van Caenegem heeft alle eerbetuigingen die een wetenschapper en hoogleraar in zijn carrière te beurt kunnen vallen ontvangen. Ik vermeld slechts de meest prestigieuze. Hij was tweemaal laureaat van onze Academie en won de prestigieuze Francqui (1974) en Solvay prijzen. Hij werd *doctor honoris causa* van de universiteiten van Tübingen (1977), Leuven (1984) en Paris (1988). Van Caenegem verwierf het Arthur L. Goodhart Professorship of Legal Science te Cambridge (1984-85), het Sir Henry Saville Fellowship aan Merton College, Oxford (1989) en het Erasmus Lectureship in Harvard (1991). De resultaten van zijn onderzoek en zijn colleges in Oxbridge en Harvard heeft hij op schrift gesteld.

Niet alleen onze Academie wist Raouls geleerdheid te waarderen, ook de Nederlandse Akademie van Wetenschappen te Amsterdam (1977), de Britse Royal Historical Society, de British Academy (1982), de Medieval Academy of America, de Academia Europea en het Max-Planck-Institut für europäische Rechtsgeschichte namen hem in hun gremium op.

Uiteraard heeft onze confrater in alle mogelijke historische en rechtshistorische redactieraden gezeten, en was hij lid van een waaier genootschappen en verenigingen, al dan niet met bestuursfuncties. Het is onbegonnen werk en wat saai om die hier allemaal op te noemen.

Raoul van Caenegem was erg verguld met de instelling in 2014 door de *European Society for Comparative Legal History* van een prijs die naar hem werd vernoemd. De Van Caenegem Prize bekroont om de twee jaar de beste publicatie geschreven door een jonge rechtshistoricus. Dat de eerste twee prijzen naar afgestudeerden uit 'zijn' vroeger rechtshistorisch seminarie gingen, verheugde hem zeer.

Over zijn adelsverheffing tot baron door Koning Albert II in juli 1994 bleef hij discreet. Hij genoot er wel van dat zijn echtgenote in juli 1996 op persoonlijke titel ook als barones in de Belgische adelstand werd opgenomen.

Raoul van Caenegem als geleerde

Voor het behalen van zijn diverse academische graden heeft Van Caenegem onder invloed van professor Ganshof onderzoek gedaan op het onontgonnen terrein van het Vlaamse straf- en strafprocesrecht in de volle middeleeuwen en van de vroege geschiedenis van het *Common law* in Engeland..

In zijn inaugurale rede uit 1964 'Westerse middeleeuwen en universele geschiedenis', heeft hij in grote lijnen de ideeën en opvattingen die hij tijdens zijn promotieonderzoek en tijdens de in het buitenland aanvullende colleges had opgedaan, uitgewerkt. In zijn perceptie hebben zich in de Europese middeleeuwen twee unieke processen voorgedaan die van essentieel en permanent belang zijn geweest voor de ontwikkeling van de mensheid: de moderne wetenschap en de constitutionele parlementaire staat. Het eerste paradigma, de wetenschap en het wetenschappelijk denken, heeft hij terzijde gelaten uit wetenschappelijke schroom, wegens zijn *ignorantia* op dit terrein. Het andere onderwerp, de geschiedenis van recht en instellingen, heeft zijn volle aandacht tot op het einde gekregen. Het langzame en omslachtige proces van de ontwikkeling van autoritaire macht naar democratische machtsverdeling heeft vele pagina's van zijn geschriften gevuld. Het ging zowel om op primaire bronnen gebaseerde detailstudies over de machtsverdeling en de groei

van nieuwe structuren en instellingen, als over meer reflecterende studies over de politieke achtergronden die deze veranderingen mogelijk maakten of tegenwerkten.
Twee kenmerken van zijn oeuvre vallen daarbij op: de weidsheid van zijn gedachten en de kracht van de vergelijking. Zijn grondige kennis van het Europese continentale recht werd verrijkt door zijn intensieve studie van de Engelse *common law*, waardoor hij een toonaangevende expert op dat gebied werd. Zelfs in regionale studies is zijn constante drang om te vergelijken en grenzen te overschrijden duidelijk aanwezig.
Van Caenegem was doordrongen van de idee dat wet en instellingen de bepalende factoren waren van historische ontwikkelingen en niet de loutere resultaten van economische en sociale omstandigheden die voor veel andere historici de belangrijkste drijvende krachten uit de geschiedenis waren. Volgens hem kwamen instellingen en wetgeving meer voort uit een interne dynamiek dan uit het brein van grote figuren, van wetgevers. Dat betekent niet dat Van Caenegem blind was voor wat figuren van uitzonderlijk formaat voor de geschiedenis betekend hebben. Deze figuren zelf in detail bestuderen was niet zijn ding. De actie tussen koningen en bureaucraten boeide hem veel meer. Deze brede aanpak verklaart het succes van veel van zijn publicaties, en het succes van sommige van zijn hoorcolleges en voordrachten. Raoul was een begenadigd spreker, inhoudelijk competent en vernieuwend, gloedvol, humoristisch en, soms breed uitdijend, maar steeds gestructureerd.
Dankzij zijn grote talenkennis en zijn uitgebreide internationale netwerk was Raoul bijzonder goed op de hoogte van de internationale wetenschappelijke literatuur. Op een gegeven moment raakte hij gefascineerd door het thema van toeval in de geschiedenis, dit nadat hij Jacques Monods *Le hasard et la nécessité* in 1970 had gelezen. Hij heeft het echter niet gewaagd om 'toeval' te aanvaarden als een verklaring voor specifieke veranderingen. De stuwende krachten die aan de basis lagen van de historische ontwikkelingen achterhalen vond Van Caenegem fascinerend. Hij was geïntrigeerd door de kunst- en geschiedenisopvattingen van Ernst Gombrich en de cyclustheorie van de socioloog Pitirim Sorokin. Ook de socioloog Max Weber kon hem inspireren. Tijdens zijn colleges hebben de licentiestudenten en de medewerkers, die aanwezig moesten zijn bij zijn oefeningen, kennis kunnen maken met de opvattingen van voor hem interessante wetenschappers.
De mediëvist van vorming heeft zijn comfortzone verlaten en heeft zijn wetenschappelijke grenzen in tijd, ruimte en thematiek uitgebreid, soms meer tentatief, dan weer diepgaander.
Binnen dit tijdsbestek kan ik echter onmogelijk verder uitweiden over zijn wetenschappelijk productie en betekenis. Confrater Dirk Heirbaut bereidt voor Raouls geliefde *Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis* een uitgebreid en inhoudelijk overzicht van zijn historisch en rechtshistorisch werk voor.
Raoul van Caenegem als mens
Het is niet zo eenvoudig om Raoul van Caenegem niet zozeer als wetenschapper en geleerde maar als gewone sterveling te doorgronden. Dat hangt samen met het feit dat Raoul verschillende 'mensen' in zich droeg en niet zo gemakkelijk onder een noemer te vatten was. Velen, en vooral de jongeren in dit gezelschap, kennen wellicht slechts een facet. Ikzelf heb het voorrecht gehad om een van de eerste leerlingen van professor Van Caenegem te zijn en zijn eerste *promotus*. In 1962, toen

hij twee jaar docent was, ben ik bij hem komen aankloppen om een licentiaatsverhandeling onder zijn leiding te maken en sedertdien zijn onze wegen niet meer uiteen gegaan. In tegendeel zelf, ik kreeg in Merton College, Oxford, waar ik in 1994, als fellow drie maanden verbleef, het gevoel dat ik de 'meester' achterna was gegaan. Dit gevoel kreeg ik helemaal toen ik een kleine tentoonstelling in de bibliotheek van Merton College bezocht die er georganiseerd werd naar aanleiding van een studiedag van de Europese reders (*shipowners*). De bibliothecaris had van elk land aangesloten bij de Europese Unie een belangrijk boek uit eigen bezit tentoongesteld. Voor België kon ik er niet naast kijken. De volumineuze editie van het Liber Floridus lag er, geschonken door Raoul van Caenegem bij het beëindigen van het prestigieuze Henri Saville fellowship in 1989.

Wat nu volgt zijn persoonlijke herinneringen aan een jarenlange samenwerking en enige reflecties over de persoon Van Caenegem.

Een karaktertrek van Raoul van Caenegem als 'patron' die mij van in het begin getroffen heeft is zijn, ik zou durven zeggen bijna naïef aandoend vertrouwen in zijn doctorandi en medewerkers. Het feit dat hij je aangenomen had voor een bepaalde wetenschappelijke job betekende dat je over bepaalde eigenschappen en kwaliteiten moest beschikken, zo bijvoorbeeld plichtsgevoel, wetenschappelijke competentie, integriteit, werkkracht, zelfstandigheid enz. Dat vertrouwen uitte zich onder meer in het geloof dat wat de medewerker voor hem had opgezocht en neergeschreven correct was. Dat hoefde bij manier van spreken geen controle. Maar ook in het schrijven van adviezen, aanbevelingen, en in het leggen van kontakten voor die medewerker had hij om dezelfde reden geen problemen. Dat quasi blindelings vertrouwen en de daaruit voortvloeiende onvoorwaardelijke steun in academische aangelegenheden heb ik steeds als bijzonder waardevol ervaren.

Deze karaktertrek spruit zeker voort uit zijn geloof in de roeping van de wetenschapper, of om een van zijn geliefkoosde woorden te gebruiken, van de geleerde, de status die ieder onderzoeker van hem krijgt eens gedoctoreerd. Als jonge wetenschapper had ik moeite met die terminologie. Raoul van Caenegem kon ik wel als geleerde zien - hij heeft zichzelf ook zo'n gedragspatroon aangekweekt, of was het een aangeboren toestand? Ikzelf en vele anderen op de Gentse Blandijnberg hadden meer moeite met dat geleerd zijn..

Dat onze confrater in het buitenland als een belangrijk geleerde beschouwd werd hoeft geen betoog. Dat heb ik met regelmaat tijdens mijn eigen *peregrinatio academica* die trouwens nog steeds onderdoet voor die Van Caenegem, ervaren. Wel hebben we dikwijls dezelfde oorden opgezocht en frequenteerden we deels dezelfde netwerken, rechtshistorische en historische. Het is uiteraard bijzonder prettig om met veel lof en sympathie te horen spreken over zijn leermeester. Ik heb met eigen gezien dat de anglofiel Van Caenegem het bijzonder naar zijn zin had in Cambridge, Oxford of Harvard. De levenswijze, de sfeer, de humor, de hoge waardering voor de wetenschap en voor de geleerde spraken hem direct aan. Ik vraag me af - ik weet het niet - of hijzelf een Oxbridge College of een Ivy League universiteit als Harvard met zijn soms excentrieke en in die tijd buiten de realiteit staande fellows toch niet een beetje als wereldvreemd ervoer. Wellicht niet. Op sommige ogenblikken kreeg ik wel het gevoel dat de naar rationaliteit en objectiviteit

strevende professor wereldvreemde kenmerken vertoonde, of misschien beter, toch maar een gewoon mens was. Een anekdote wil ik jullie in dit verband niet onthouden.
Toen ik Patricia en Raoul in Harvard bezocht, in het voorjaar van 1991, sprak hij vol trots voor de organisatie en kwaliteit van dit mekka van geleerdheid. Hij toonde me vooreerst de bibliotheek en de online catalogus. Hij was vol bewondering voor het systeem maar vergat dat hij in Gent in een grote bocht rond al wat met computers te maken had, heen liep. Vandaar ging het naar de verdieping waar de geschiedenis thuishoorde. Hij vertelde me hoe goed alles geregeld was: een centraal secretariaat met één secretaresse en typistes, een balie, waar men voor alle informatie terecht kon, kortom een normale departementale of vakgroepstructuur. Hij was in feite de lof aan het zingen van een systeem dat in wording was in Gent en dat hij - om het zacht uit te drukken - alles behalve wenselijk vond. De idee dat zijn secretaresse, zijn assistenten, zijn boeken en zijn kamers gepoold zouden worden en dat hij geen diensthoofd meer zou zijn met negentiende-eeuwse professorenmacht en -gezag kon hij zich moeilijk voorstellen. Hij heeft, gelukkig voor hem, op tijd de universiteit verlaten om dat niet meer te hoeven meemaken. Wel is Van Caenegem nog tot aan zijn overlijden welkom geweest in het rechtshistorisch instituut in de rechtenfaculteit. Hij heeft er gebruik kunnen maken van secretariële ondersteuning en genieten van vakinhoudelijke contacten met de staf aldaar. Hij was daar confrater Dirk Heirbaut en zijn collega's erg dankbaar voor. Op de Blandijnberg is hij na zijn emeritaat nauwelijks nog verschenen. Persoonlijke contacten waren er nog veelvuldig, zeker met zijn gepromoveerde stafleden Ludo Milis, Daniël Lambrecht, Monique Van Melkebeek en ikzelf . Wij werden de *quattuor doctores* genoemd, refererend naar de vier juristen-hoogleraren die in de twaalfde eeuw de rechtenfaculteit van Bologna groot hebben gemaakt. Van ons werd verwacht dat we veelvuldig hand- en spandiensten aan ons diensthoofd verleenden. Nu is het ondenkbaar geworden dat een professor medewerkers direct inschakelt in zijn eigen onderzoek en allerlei opzoekingen laat doen, indexen maken en drukproeven verbeteren. Deze hulp en bijstand van senior wetenschappelijke medewerkers, hebben Van Caenegems enorme wetenschappelijke productie zeker mee een duw gegeven.
Trouwens, ik heb het gevoel dat de post-68 universiteit hem niet zo lag. Hij had er weinig voeling mee, en het verplichtte hem tot allerlei taken en handelswijzen die niet strookten met zijn opvatting over wat een universiteit moest zijn en het hoogleraarschap moest inhouden. Dat kan misschien ook zijn professorale, enigszins ongenaakbare houding als hoogleraar in Gent, helpen verklaren.
Van Caenegem in zijn 'Umwelt'
Hier raak ik wellicht een van de meest merkwaardige karaktertrekken van Raoul van Caenegem aan: zijn ambigue houding al naargelang plaats en tijd; enerzijds de ongenaakbare professor en aan de andere kant, de levensgenieter en sociale mens.
Om met het eerste facet te beginnen. Van Caenegem als professor op de Blandijnberg was een eerder afstandelijk persoon, zwijgzaam en zich opsluitend in zijn kamer of de leslokalen. Wandelganggesprekken waren aan hem niet besteed, tenzij geprofiteerd werd van de gelegenheid om dringende mededelingen te doen. Van Caenegem als promotor was vriendelijk maar afstandelijk en eerder kort van stof; als student of jonge promovendus maakte jij de verhandeling en droeg jij de volledige verantwoordelijkheid voor het resultaat. De promotor is er om informatie te geven

waar nodig, meer niet; een vaderfiguur wilde hij niet zijn. Van Caenegem als mentor en diensthoofd: daar viel een grote evolutie in waar te nemen. Van afstandelijk en correct zijn de relaties in de loop der jaren geëvolueerd naar hartelijk en belangstellend, maar nog steeds met de typisch Angelsaksische gereserveerdheid en respect voor de privacy.

In meer besloten kring ontpopte Raoul zich als een andere persoonlijkheid, geestig, onderhoudend, erudiet maar anders dan in professionele kringen. Amusant tijdens de wijnrituelen en boeiend in zijn verhalen, een echte causeur. Wanneer men thuis een diner organiseerde, zeker met buitenlanders, en de Van Caenegems uitnodigde, was men zeker van een geslaagde avond.

Zeker is dat Raoul van Caenegem, als mens en als wetenschapper een belangrijke stempel heeft gedrukt op de afdelingen geschiedenis en rechtsgeschiedenis in Gent. Zonder in clichés over de Gentse historische school te willen vervallen ben ik overtuigd dat professor Van Caenegem een bijzonder belangrijke bijdrage heeft geleverd aan de vorming van de schare jonge historici en rechtshistorici die gekozen hebben voor de wetenschap en dat hij een grote stimulans heeft gegeven aan de internationalisering van de afdelingen geschiedenis en rechtsgeschiedenis te Gent. Voor mij is hij alleszins steeds een bijzondere mentor geweest, de persoon die het meeste invloed heeft gehad op mijn vorming als rondtrekkend historicus.

Op een minder duidelijk te definiëren manier heeft zijn echtgenote, Patricia Carson, een belangrijke voorbeeldfunctie gehad. Het gastvrije huis in Afsnee met zijn boeiende en gezellige recepties, party's en diners, georganiseerd en bezield door Patricia, hebben velen onder ons de mogelijkheid gegeven om de 'andere Raoul' te leren kennen. De wijze waarop hij zijn echtgenote tijdens haar jarenlange ziekte heeft bijgestaan en de wijze waarop hij haar gedachtenis na haar overlijden in 2014 heeft gekoesterd, dwong respect en bewondering af bij diegenen die daar getuigen van konden zijn. We zullen hem ook zo blijven gedenken.

Hilde Symoens
19 januari 2019

Academische Fondsen en Prijzen

Laureaten van de Academie 2018

De Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten kent jaarlijks vier prijzen toe in de respectievelijke disciplines van de vier Klassen, ter bekroning van de carrière van een jong onderzoeker of kunstenaar. De laureaten van de Academie zijn de belangrijkste wetenschappelijke en/of culturele prijzen die de Academie uitreikt ter bevordering van wetenschap en cultuur en zij worden gehonoreerd met een bedrag van € 10.000.

Vorige Laureaten:

	Natuurwet.	Menswet.	Kunsten	Techn. Wet.
2001	Annemie Bogaerts	Roland Breeur	-	-
2002	Ivo Vankelecom	Marc Brysbaert	Wim Henderickx	-
2003	Luc De Meester	Jan Papy	-	-
2004	Femke Olyslager	Jan De Houwer	Berlinde De Bruyckere	-
2005	Michaël Deleuze	Dirk Van Hulle	Peter Swinnen	-
2006	Bart Van der Bruggen	Joep Konings	Barbara Baert	-
2007	Frank De Proft	Marc Depauw	Petra Vermote	-
2008	Jo Dewulf	Filip Lievens	Katelijne Schiltz	-
2009	Ronny Keppens	Wim Vandenbussche	Nick Andrews	-
2010	Steven De Feyter	Wim Verbeke	Koenraad Brosens	Lieven Eeckhout
2011	Veronique Van Speybroeck	Peter Van Nuffelen	Annelies Van Parys	Michaël De Volder
2012	Johan Verbeeck	Hans Op de Beeck	Koenraad Jonckheere	Dries Van Thourhout
2013	Peter Bienstman	Steven Vanderputten	Karel Vanhaesebrouck	Nico Boon
2014	Tom Coenye	Koen Luyckx	Stefan Prins	Bart Merci
2015	Christophe Detavernier	Jean-Christophe Verstraete	Pieter Martens	Wim Van Paepegem
2016	Sara Bals	Ernst Koster	Steven Baelen	Korneel Rabaey
2017	Mo Lamkanfi	Koen De Temmerman	Vlad Ionescu	Marian Verhelst

Werden uitgeroepen tot Laureaat van de Academie 2018:

- De heer Martin Guilliams in de Klasse van de Natuurwetenschappen
- De heer Bert De Smedt in de Klasse van de Menswetenschappen

- Mevrouw Sofie Muller in de Klasse van de Kunsten
- De heer Günther Roelkens in de Klasse van de Technische Wetenschappen

Martin GUILLIAMS

Martin Guilliams (°1980) behaalde zijn Doctoraat aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB-VIB), in het laboratorium van Professor Dr. Patrick De Baetselier. Hij voerde een eerste post-doc uit in Marseille in het laboratorium van Dr. Bernard Malissen (CIML) en een tweede post-doc aan de Universiteit Gent in het laboratorium van Prof. Dr. Bart Lambrecht (UGent-VIB). In 2012 ontving hij een Odysseus Beurs van het FWO en in 2015 werd hij Docent aan de Faculteit Wetenschappen van de Universiteit Gent. In 2017 ontving hij een ERC Consolidator Grant en werd hij een groepsleider in het Center for Inflammation Research aan het VIB (IRC, VIB). Sinds 2018 is hij Hoogleraar aan de Universiteit Gent. Hij bestudeert de ontwikkeling en functionele specialisatie van myeloïde cellen in homeostase en tijdens inflammatorische ziekten.

Bert DE SMEDT

Bert De Smedt (°1978) is hoofddocent aan de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen van de KU Leuven. Hij is aangesteld op het domein van de neuropedagogiek en onderzoekt hoe kinderen schoolse vaardigheden leren en welke neurobiologische factoren hierin een rol spelen. Zo bestudeert hij met zijn team hoe we rekenen en wiskunde leren, waarom dit bij sommige kinderen zeer vlot loopt, en waarom andere kinderen daar levenslange leerproblemen bij ervaren. Deze vragen worden beantwoord vanuit een interdisciplinair perspectief door een combinatie van methoden uit de pedagogiek, psychologie en neuro-wetenschappen. Dit onderzoek werd gepubliceerd in meer dan 100 artikelen in internationale vaktijdschriften.

Bert De Smedt is associate editor voor de tijdschriften Journal of Experimental Child Psychology, Psychologica Belgica en Mind, Brain, Education. Hij is de huidige vice-president van de International Mind, Brain and Education Society, Fellow of the Association of Psychological Science en lid van de Jonge Academie.

Sofie MULLER

Het oeuvre van Sofie Muller (°1974) verbeeldt La Condition Humaine op eigenzinnige wijze. Dit resulteert in een indrukwekkend en gevarieerd repertoire waarbij de mens uitblinkt in al zijn kwetsbaarheid. Met installaties en sculpturen, aangevuld met werken op papier, visualiseert ze onze diepste en donkerste psyche. Haar drang naar

perfectie en vakmanschap verzoent zich met de soms brute visualisatie van innerlijke kwetsuren, hetgeen haar boodschap kracht bijzet en leidt tot een mentaal portret van ons, De Mens.

Binnen België wordt Sofie Muller vertegenwoordigd door galerie Geukens & De Vil. Muller stelde tentoon in o.a. M HKA en KMSK, Antwerpen; Dr. Guislain Museum, Gent; C-Mine, Genk; FeliXart Museum, Drogenbos.

In het buitenland exposeerde ze in Polen: National Gallery of Art, Sopot (2015), Biala Galeria met Robert Kusmirowski (2017), Museum Of Contemporary Art, Krakau (2016) – waarna het museum enkele werken van Muller aankocht. Oostenrijk: galerie Michaela Stock (2018), Bildraum, Bregenz (2018). Venetië: Intuition, Palazo Fortuny. Frankrijk: Fondation Francès, Senlis (2010 en 2017). Duitsland: Kunstmuseum Solingen (2017), galerie Martin Kudlek, Keulen en Kunsthalle Nürnberg (2013). Nederland: Museum Beelden aan Zee, Den Haag.

Buiten Europa zette ze haar eerste stappen met groepstentoonstellingen in 21c Museum Hotel, Oklahoma (2017), Kunstraum, Brooklyn (2016), Chelsea Art Museum, New York (2009), Gallery Maskara, Mumbai, (2012) en Academy of Fine Arts, Tianjin, China (2007). Ten slotte wordt er in 2019 een solotentoonstelling verwacht in galerie Proyectos Monclova in Mexico.

Günther ROELKENS

Günther Roelkens (°1979) is hoogleraar fotonica in de Photonics Research Group aan de faculteit ingenieurswetenschappen en architectuur van de Universiteit Gent. Hij leidt er een groep van ongeveer 25 predoctorale en postdoctorale onderzoekers. Hij doet onderzoek naar optische chips gebaseerd op siliciumtechnologie aangevuld met de integratie van andere halfgeleidermaterialen (hoofdzakelijk III-V halfgeleiders). De toepassingen van deze chips gaan van optische zender/ontvangers die het internet van vandaag mogelijk maken tot slimme optische sensoren die bijvoorbeeld onze luchtkwaliteit en waterkwaliteit monitoren of zelfrijdende auto's mogelijk maken. Verwacht wordt dat dergelijke chips in de toekomst een essentiële rol gaan spelen in ons dagdagelijkse leven.

Roelkens was houder van een European Research Council (ERC) starting grant om onderzoek naar mid-infrarood spectroscopische sensoren op te starten. Zijn werk heeft geleid tot meer dan 600 publicaties en 15 patenten.

Gouden Penning 2018

De Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten overhandigt jaarlijks een Gouden Penning aan een persoonlijkheid die voor het brede publiek een belangrijke bijdrage heeft geleverd tot de aanmoediging en de verspreiding van de wetenschap en van de kunst.

Overzicht laureaten:
Laureaat 1998: dr. J. Briers jr.
Laureaat 1999: dr. P. Janssen
Laureaat 2000: Ph. Herreweghe
Laureaat 2001: K. Van Miert
Laureaat 2002: dr. P. Piot
Laureaat 2003: barones A. Manteau
Laureaat 2004: R. Raveel
Laureaat 2005: dr. I. Daubechies
Laureaat 2006: J. Wirtz
Laureaat 2007: R. Jacobs
Laureaat 2008: R. Cailiau
Laureaat 2009: D. Van Noten
Laureaat 2010: burggraaf F. De Winne
Laureaat 2011: H. Van Rompuy
Laureaat 2013: J. Rogge
Laureaat 2014: M. Temmerman
Laureaat 2015: S. Kuijken
Laureaat 2016: A. Platel
Laureaat 2017: F. Van Oostrom

Laureaat Gouden Penning 2018: Jos Delbeke

Het bestuur van de Academie heeft, op voordracht van de 4 klassen, beslist om de Gouden Penning 2018 toe te kennen aan Jos Delbeke.

Jos Delbeke (°1954) is raadgever van de Europese Commissie en EPSC (European Political Strategy Centre) en professor aan het European University Institute (Firenze) en aan de KU Leuven. Hij is doctor in de economie (KU Leuven) en trad toe tot de Europese Commissie in 1986. Van 2010 tot 2018 was hij directeur-generaal voor het klimaat bij de Europese Commissie. Als economist onderstreepte hij steeds het belang van marktmodellen en kostenbatenanalyses binnen het domein van milieu. Hij bepaalde mee de Europese doelstellingen voor klimaat en energie voor 2020 en 2030 en speelde een belangrijke rol op vlak van regelgeving inzake uitstoot van broeikasgassen en luchtkwaliteit zoals de handel in CO2-uitstootrechten (ETS), de autoreglementering en de evaluatie en toelating van chemische stoffen (REACH). Jos

Delbeke heeft de Europese internationale strategie voor de aanpak van de klimaatverandering vormgegeven en was jarenlang hoofdonderhandelaar namens de Europese Commissie op de VN-klimaatconferenties. Hij speelde een cruciale rol in het tot stand komen van het Parijs Akkoord in 2015.

Hij ontvangt de Gouden Penning voor zijn jarenlange inzet voor de ontwikkeling en realisatie van Europese maatregelen inzake klimaatverandering. Jos Delbeke was een cruciale drijvende kracht achter de internationale klimaatstrategie van de Europese Unie. Als klimaateconoom heeft hij een creatieve systeemvisie ontwikkeld en op een overtuigende en positieve manier in het maatschappelijke debat gebracht. Hij toont hoe een Vlaming groot kan zijn in Europa en ook in de wereld.

Onderscheiding Wetenschapscommunicatie

Omdat onderzoekers vaak een hoge druk ervaren om wetenschappelijke artikels te publiceren en ook voornamelijk op hun onderzoek worden geëvalueerd, vergt het een ernstige inspanning om daarnaast ook nog eens over dat onderzoek te communiceren bij het grote publiek. Daarom reiken de KVAB en de Jonge Academie elk jaar één loopbaanprijs en verschillende jaarprijzen uit aan wetenschappers met een uitzonderlijke verdienste in wetenschapscommunicatie. Op dit moment is met de onderscheidingen geen geldprijs verbonden.

De onderscheiding wordt beheerd door een stuurgroep die ook optreedt als jury. Ze bestaat uit specialisten in wetenschapscommunicatie, namelijk medewerkers van de expertisecellen wetenschapscommunicatie van de Vlaamse associaties van universiteiten en hogescholen, leden van de Academie en Jonge Academie en verder vertegenwoordigers van andere Vlaamse of Belgische onderzoeksinstellingen, de industrie en het overheidsbeleid (EWI, VARIO), aangevuld met experten (VRT, Eos, professor wetenschapscommunicatie). De stuurgroep werd in 2018 voorgezeten door prof. Herman Van Goethem (lid KVAB, historicus UAntwerpen) en prof. Evelien Smits (lid Jonge Academie, kankeronderzoekster, UAntwerpen). In 2018 koos de stuurgroep als loopbaanprijslaureaat prof. Jean-Jacques Cassiman (KU Leuven). Zij selecteerde ook 20 laureaten van een jaarprijs. De laureaten werden bekendgemaakt op 20 september 2018.

De vruchtbare samenwerking met wetenschapsmagazine Eos werd in 2018 verdergezet. Men kon online stemmen (iets meer dan 6000 uitgebrachte stemmen) tussen de jaarprijslaureaten voor de Eos publieksfavoriet, die uiteindelijk naar Tessa Kerre (UGent) ging.

Op 27 november 2018 vond de prijsuitreiking plaats in het Paleis der Academiën. De zitting werd geopend met een videoboodschap van minister Muyters, een keynote door Damya Laoui (Jonge Academie en VUB). Daarop werden de prijzen uitgereikt aan de laureaten, met een wederwoord van de loopbaanprijslaureaat en korte interviews door Jan Hautekiet met de jaarprijslaureaten.

Laureaten Jaarprijs 2018:

Laureaat: Koen AERTS

Koen Aerts wordt onderscheiden met de jaarprijs wetenschapscommunicatie voor zijn publicaties over de wijze waarop de bezettingsgeschiedenis van de Tweede Wereldoorlog een impact heeft gehad op de naoorlogse Belgische samenleving. Het zijn bijzondere prestaties met grote impact in verschillende formats (tv-documentaire op Canvas, 2 boeken en een online platform) die een vaak gevoelig thema verfrissend en verrijkend tot bij een ruim publiek brachten.

Laureaat: Johan SWINNEN

Johan Swinnen wordt onderscheiden voor zijn activiteiten rond 'Post voor Compostella'. Vanuit zijn eigen persoonlijk verhaal heeft prof. Swinnen heel wat mensen weten te bereiken en kankeronderzoek onder de aandacht gebracht, met ook aandacht voor onderzoeksproces en -financiering. Via een zeer innovatieve aanpak zorgt hij voor laagdrempelige en brede communicatie.

Laureaat: Angelique VAN OMBERGEN

Angelique Van Ombergen wordt onderscheiden voor haar zeer diverse wetenschaps-communicatieactiviteiten. Zij is een gedreven wetenschapper met oog voor de buitenwereld. Met haar uitzonderlijke combinatie van neurowetenschappen en ruimtevaart weet zij een ruim publiek ongetwijfeld te prikkelen.

Laureaat: Katrien KOLENBERG

Katrien Kolenberg wordt onderscheiden voor haar diverse deelnames aan en organisatie van evenementen en media-optredens rond de thema's astrofysica en STE(A)M. Haar enorme gedrevenheid als wetenschapper om wetenschappelijke thema's op een laagdrempelige wijze te vertalen aan een breed publiek is indrukwekkend. En ze heeft oog voor diverse wetenschappelijke disciplines.

Laureaat: Ruben EVENS en Eddy ULENAERS

Ruben Evens en Eddy Ulenaers worden onderscheiden voor hun diverse activiteiten rond de Nachtzwaluw. De jury waardeert de mooie portfolio waaronder ook citizen science en de vele variatie in het betrokken publiek.

Laureaat: Tessa KERRE

Tessa Kerre wordt onderscheiden voor haar motion comic 'Immuno-T'. Het gebruik van vernieuwende technologie (motion comic) om aan wetenschapscommunicatie te doen vormt een originele en schitterende manier om een complex thema op een laagdrempelige wijze te communiceren aan een breed publiek.

Laureaat: Giovanni SAMAEY

Giovanni Samaey wordt onderscheiden voor het boek X-Factor. Het is een mooi vormgegeven boek dat uitnodigt om meer over het nut van wiskunde in het dagelijks leven te weten te komen en op die manier jongeren enthousiast te maken voor

wetenschappelijke vakken, maar ook de curiositeit van het grote publiek weet op te wekken.

Laureaat: Bram CAERS, Elisabeth DE BRUIJN, Veerle FRAETERS, Wouter HAVERALS, Mike KESTEMONT, Patricia STOOP en Anke VERSCHUEREN

Het redactieteam van MOOC Middelnederlands wordt onderscheiden met de jaarprijs wetenschapscommunicatie. Hun online cursus over Middelnederlandse literatuur bereikt blijvend een groot publiek. Zij leverden zo een grote inspanning om middeleeuwse werken terug tot leven te brengen. Een toch niet zo evident thema krijgt op een leuke manier duurzame herwaardering en aandacht.

Laureaat: Johan DE CALUWE, Fieke VAN DER GUCHT, Nicoline VAN DER SIJS, en Mathilde JANSEN

Johan De Caluwe, Fieke Van der Gucht, Nicoline Van der Sijs, en Mathilde Jansen worden onderscheiden voor hun boek 'Atlas van de Nederlandse taal'. Het is een zeer leerrijk werk dat de weg naar een ruim publiek vond en veel media-aandacht heeft gekregen. Het boek is dan ook zeer toegankelijk voor een breed publiek en brengt kennis op een ludieke wijze over.

Laureaat: Marc KOCHZIUS

Marc Kochzius wordt onderscheiden voor zijn "lezingen" voor een jong publiek met een vernieuwend concept en een originele aanpak. In zijn kinderlezingen over koraalriffen gebruikt hij gekende figuren, zoals Nemo en Dory, en speelt zelf muziek in zijn duikpak. Dit alles zet de fantasie aan het werk en vormt zo een eenvoudig opstapje naar de wetenschap. Voor jongeren gebruikt hij stand-up comedy in de Bright Club om met muziek op een humoristische manier zijn onderzoek te benaderen.

Laureaat: Jeroen AERTS, Julie NYS, Annerieke SIERKSMA, Vinoy VIJAYAN, Michael STARING, Liesbeth AERTS, Petya GEORGIEVA, Constantin VAN OUTRYVE-D'YDEWALLE, Maarten HASPESLAGH en Ann Van DER JEUGD

De jonge onderzoekers achter Infopunt Proefdieronderzoek worden onderscheiden voor hun initiatief dat genuanceerde informatie over proefdieronderzoek bij het brede publiek brengt. Infopunt Proefdieronderzoek vervult een maatschappelijke rol: het wil niet enkel mensen informeren maar ook de huidige "gevoelige" misconcepten bestrijden. Het is een actief en duurzaam project dat slim wordt uitgevoerd, een primeur voor Vlaanderen.

Laureaat: Ann BUYSSE

Ann Buysse wordt onderscheiden voor haar project 'Van Ivoren Toren naar Babbelbox'. De jury looft de originele aanpak: gebruik maken van de populariteit van foodtrucks om de dialoog met de burger aan te gaan zorgt voor een ruim bereik, ook voor een typisch minder bereikbaar publiek. Het project biedt een mooie inkijk in het wetenschappelijke bedrijf en communicatie over de rol van een universiteit.

Laureaat: Caroline MASQUILLIER

Caroline Masquillier wordt onderscheiden voor haar project 'Uganda's Special Needs'. Het betreft hier een maatschappelijk erg relevant en origineel project met een zeer groot bereik. Deze foto- en videotentoonstelling is een realisatie van 'Field' (www.facebook.com/www.field.community/). Caroline richtte dit collectief van creatievelingen op om wetenschap en academische resultaten op een toegankelijke en creatieve manier te vertalen naar een breed publiek.

Laureaat: Jan PAPY

Jan Papy wordt onderscheiden voor zijn project Erasmus' Dream. Dit omvat niet alleen het opzetten van succesvolle tentoonstelling rond het Drietalencollege, maar ook diverse randactiviteiten, zoals een erfgoedwandeling, de redactie van een essayboek en een catalogus in meerdere talen, alsook het opleiden van gidsen om zo nog meer mensen te bereiken.

Laureaat: Karel VAN NIEUWENHUYSE

Karel Van Nieuwenhuyse wordt onderscheiden voor de Grote Geschiedenisquiz. Het is een leuk, origineel en leerrijk project dat 100.000 burgers heeft bereikt op een interactieve manier.

Laureaat: Gita DENECKERE, Fien DANNIAU, Ruben MANTELS en Davy VERBEKE

Gita Deneckere, Fien Danniau, Ruben Mantels en Davy Verbeke worden onderscheiden voor hun activiteiten rond UGentMemorie. Veelzijdig, boeiend en mooi. Een bijzondere verregaande inspanning om de geschiedenis van een universiteit op een minder klassieke en visueel attractieve manier te brengen. Een tijdloos digitaal naslagwerk dat nog vele jaren zal meegaan.

Laureaat: Hannelore BOVÉ

Hannelore Bové wordt onderscheiden voor haar veelheid aan activiteiten, niet-aflatende inspanning en enthousiasme om wetenschap tot bij het grote publiek te brengen.

Laureaat: Wannes DUPONT, Elwin HOFMAN en Jonas ROELENS

Wannes Dupont, Elwin Hofman en Jonas Roelens worden onderscheiden voor 'Verzwegen Verlangen'. Een geschiedenis van homoseksualiteit in België. Het boek vertaalt historisch onderzoek aan verschillende Vlaamse universiteiten naar een breed publiek en knoopt aan bij een belangrijk maatschappelijk debat. Door de organisatie van heel wat randactiviteiten (panelgesprekken, blogs, voordrachten) en tussenkomsten in diverse media werd maximaal in dialoog getreden met de beoogde lezers.

Laureaat: Sam POPPE

Sam Poppe wordt onderscheiden voor zijn adequate communicatie over zijn eigen onderzoeksdomein: vulkanen. De jury waardeert de proactieve wetenschaps-communicatie. Door het actief nuanceren van berichtgeving draagt hij bij aan een verhoogde kennis over vulkanen bij journalisten en het grote publiek.

Laureaat: Maarten VAN DYCK

Maarten Van Dyck wordt onderscheiden voor zijn tentoonstelling en online boek 'In de ban van de tijd'. De ambitieuze tentoonstelling en de keuze voor een innovatief medium (online boek) zorgden voor een ruim en divers bereik.

Laureaat Loopbaanprijs 2018: Jean-Jacques CASSIMAN

Jean-Jacques Cassiman wordt onderscheiden voor zijn jarenlange en daadkrachtige inzet voor communicatie met een breed publiek over onderzoek met grote relevantie. Zijn wetenschapscommunicatie heeft een grote impact op een breed publiek en hij heeft daarbij oog voor het maatschappelijke belang. Zijn activiteiten op het vlak van wetenschapscommunicatie overstijgen ook zijn eigen onderzoeksdomein. Hij speelt duidelijk een pioniersrol binnen het gebied van de genetica. Met zijn werk op vlak van zeldzame ziektes en de oprichting van het Fonds Zeldzame Ziekten en Weesgeneesmiddelen breekt hij een belangrijke lans voor miljoenen patiënten.

Octaaf Dupontprijs

Prijs voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de menselijke en dierlijke fysiologie en fysiopathologie met toepassing van biotechnologische methoden.

Laureaat 2017: Geert VAN LOO

A20 in inflammatory signaling and pathology.

Geert van Loo werd geboren in 1971 in Gent, België. Hij behaalde een Master in de Bio-ingenieurswetenschappen in 1994, een Master in de Biotechnologie in 1996, en een PhD in de Biotechnologie in 2002, alle aan de Universiteit Gent.

Tijdens zijn PhD in de onderzoeksgroep van Prof. Peter Vandenabeele (Universiteit Gent en VIB), deed Geert van Loo onderzoek naar de signalisatie en moleculaire mechanismen die instaan voor het proces van apoptotische en necrotische celdood, en naar de betrokkenheid van de mitochondriën in beide processen. Hierna deed Geert een postdoc aan het European Molecular Biology Laboratory (EMBL), in de onderzoeksgroep van Prof. Manolis Pasparakis, waar hij werd geïntroduceerd in "state of the art" gen-targeting technologie met als doel, in proefdieren, de specifieke functie van bepaalde signaalcascades in vivo te bestuderen. In 2006 keert Geert terug naar de Universiteit Gent en het VIB, waar hij toetrad tot de onderzoeksgroep van Prof. Rudi Beyaert, en dankzij een FWO Odysseus beurs een eigen onderzoekslijn uitbouwt. In 2011 werd Geert van Loo Professor aan de Universiteit Gent, en in 2015 groepsleider aan het VIB.

Prof. Geert van Loo doet onderzoek naar de in vivo moleculaire mechanismen betrokken in de activatie van en de controle over ontstekingsreacties. Voor deze studies ontwikkelt de groep genetisch gewijzigde muizen (defect of mutant in welbepaalde signaaleiwitten) die worden bestudeerd in specifieke muismodellen voor humane (autoimmuun) ontstekingsziektes zoals reumatoide artritis, multiple sclerose, diabetes, en de ziekte van Crohn.

Henri Vanderlindenprijs

Deze prijs ter waarde van € 1250 wordt tweejaarlijks toegekend aan een belangrijk oorspronkelijk werk op het gebied van de sterrenkunde.

Vorige Laureaten:

1990: F. Verheest
1992: C. Waelkens
1996: T. Van Hoolst
1998: H. Van Winckel
2004: L. Decin
2008: S. De Rijcke
2010: C. Gielen
2012: P. Degroote
2014: R. Lombaert
2016: L. Carone

Laureaat 2018: Ilse DE LOOZE

The dust mass in Cassiopeia A from a spatially resolved Herschel analysis.

Ilse De Looze (°1986) studeerde in 2012 af aan de Universiteit van Gent als Doctor in de Sterrenkunde. De start van haar doctoraat ging samen met de lancering van de Herschel satelliet van ESA (European Space Agency). Een groot deel van haar doctoraatswerk en daaropvolgende post-doctorale mandaten aan de Universiteit Gent, University of Cambridge en University College London stonden in het teken van infrarode waarnemingen met de Herschel satelliet van het interstellaire stof en gas in sterrenstelsels. Naar aanleiding van haar laatste post-doc in Londen ligt de focus van haar onderzoek nu meer op het stof dat gevormd wordt na de ontploffing ("supernova") van massieve sterren op het einde van hun leven. Haar recente studie van Cassiopeia A — een 335 jaar oude supernova die zich op 11000 lichtjaren van ons in de Melkweg bevindt — toonde aan dat veel van het stof in sterrenstelsels gevormd wordt uit het metaalrijke materiaal dat overblijft na een "supernova" ontploffing.

In haar gepubliceerde werk The dust mass in Cassiopeia A from a spatially resolved Herschel analysis bestudeert Ilse De Looze de hoeveelheid en de aard van het stof gevormd na de ontploffing van deze massieve ster met een totaal gewicht van maar liefst 25 zonsmassa's. Wanneer een zware ster (met een gewicht groter dan 8 keer het gewicht van de zon) het einde van haar leven bereikt, en alle nucleaire brandstof is opgebruikt, dan ontploft zij in een "supernova". Uit het overgebleven materiaal, dat voor een groot deel bestaat uit elementen zwaarder dan waterstof en helium, kunnen stofdeeltjes gevormd worden die op hun beurt een belangrijke invloed hebben op de vorming van nieuwe sterren. Deze nieuwe studie van Cassiopeia A toont aan dat tot bijna een zonsmassa aan nieuw stof kan opgebouwd worden. Dit resultaat bevestigt dat supernovae een belangrijke bijdrage leveren tot het totale stofbudget in sterrenstelsels.

Charles De Clercqprijs

In de Klasse van de Menswetenschappen wordt jaarlijks de Mgr. De Clercqprijs, waaraan een bedrag van € 1250 verbonden is, uitgereikt voor een belangrijke oorspronkelijke studie op het gebied van de religieuze geschiedenis van Vlaanderen.

Vorige Laureaten:

1987: M. Cloet
1988: M. Marinus
1990: L. Kenis
1991: H. Storme
1992: J. Ockeley
1993: M. De Vroede
1994: M. Lamberights
1996: D. Leyder
1997: G. Marnef
1998: H. Eynikel
1999: M. Vandenberghe
2000: R. Timmermans
2001: T. Quaghebeur
2002: J. Leploigne
2003: R. De Groof
2004: V. Soen
2005: W. Francois
2006: R. Heynickx
2007: G. Gielis
2008: P. Mannaerts
2009: K. Schelkens
2010: W. De Pril
2012: T. Snijders
2013: U. Wuttke
2014: N. De Maeyer
2015: S. Moens
2016: A. Somers
2017: D. Bosschaert

Laureaat 2018: Alexander SOETAERT

Katholieke literatuur en transregionale uitwisseling in de kerkprovincie Kamerijk (1559–1659).

Alexander Soetaert (°1991) studeerde geschiedenis aan de KU Leuven. Zijn masterscriptie onderzocht de ontwikkeling van omgangsstrategieën rond overstromingen in het vroegmoderne Namen. Een Franse vertaling van deze scriptie werd in 2016 als boek uitgegeven onder de titel Une espèce de déluge dans la ville… Inondations urbaines à Namur aux Temps Modernes.

Zijn huidig onderzoek bevindt zich op het kruispunt van religieuze, transregionale en boekgeschiedenis. In 2013 startte hij aan de Onderzoeksgroep Geschiedenis van de Nieuwe Tijd van de KU Leuven onder begeleiding van Violet Soen en Johan Verberckmoes een doctoraatonderzoek naar de katholieke drukpers in de historische kerkprovincie Kamerijk, die min of meer samenviel met de Waalse gewesten van de Nederlanden. In mei 2017 verdedigde hij zijn proefschrift getiteld Katholieke literatuur en transregionale uitwisseling in de kerkprovincie Kamerijk (1559–1659). Binnen het kader van dit onderzoek bouwde hij de database Impressa Catholica Cameracensia (ICC) die informatie bijeenbrengt over de katholieke boekproductie en de netwerken daaromtrent in de kerkprovincie.

Vanaf dit najaar is een eerste deel van deze database online toegankelijk via ODIS (www.odis.be). Tijdens het jaar 2019 zal hij als postdoctoral fellow verbonden zijn aan het Leibniz-Institut für Europäische Geschichte (IEG) in Mainz, Duitsland. Hij zal er onderzoek verrichten naar de relatie tussen hagiografie en de (her)opbouw van lokale identiteiten in de Habsburgse Nederlanden in de periode na de Opstand.

Vanaf september 2018 organiseert Alexander Soetaert de Miraeus Lectures van de Vlaamse Werkgroep Boekgeschiedenis. Deze lezingen over boekgeschiedenis en -wetenschap worden gehouden in de Nottebohmzaal van de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience te Antwerpen.

Jan Gillisprijs

Deze prijs ter waarde van € 750 wordt tweejaarlijks uitgereikt aan een belangrijk oorspronkelijk werk i.v.m. de geschiedenis van het wetenschappelijk denken.

Vorige Laureaten:

1970: J.W. van Spronsen
1974: R.A. Blondeau en F. Verbruggen
1978: L. Elaut (postuum)
1980: R. Calcoen
1982: L.J. Vandewiele
1996: H. Lietaer
2002: S. Vanden Broecke
2004: N. Golvers
2008: N. van der Auwera en A. Meskens
2010: J. Vandersmissen
2012: V. Hoorens
2014: S. Ducheyne
2016: W. Dupont

Laureaat 2018: Michiel MEEUSEN

Plutarch's Science of Natural Problems. A Study with Commentary on Quaestiones Naturales.

Michiel Meeusen studeerde literatuurwetenschap aan de KU Leuven (PhD 2013). Hij specialiseert zich in antieke wetenschap en geneeskunde en de literatuur en cultuur van het Romeinse Rijk. Hij behaalde zijn doctoraat in de letterkunde aan de KU Leuven in 2013 met een proefschrift over Plutarchus' Quaestiones Naturales, een verzameling van 41 natuurwetenschappelijke problemen die een brede waaier aan – soms eerder bijzondere – vragen behandelt betreffende de antieke Griekse fysica (met inbegrip van problemen over zoölogie, botanica, meteorologie en hun respectieve subdisciplines). De herziene versie van zijn proefschrift werd gepubliceerd in de Plutarchea Hypomnemata-serie van Leuven University Press (2016) met als titel: Plutarch's Science of Natural Problems. A Study with Commentary on Quaestiones

Naturales, waarmee hij werd uitgeroepen tot laureaat van de Jan Gillisprijs 2018. Door een grondige studie van en commentaar op deze algemeen veronachtzaamde tekst van de hand van één van de meest invloedrijke en productieve auteurs van de Oudheid te bieden, draagt dit boek bij aan ons beter begrip van Plutarchus' natuurfilosofisch programma en de staat en de rol van antieke natuurwetenschap in het Romeinse Rijk meer in het algemeen. Hij heeft ook meegewerkt aan een nieuwe editie van Plutarchus' tekst voor de prestigieuze Collection des universités de France, Série grecque (2018).

Als postdoctoraal onderzoeker van het FWO – Vlaanderen publiceerde Michiel Meeusen over het bredere genre van natuurwetenschappelijke en medische problemen, naar het model van de Aristotelische Natuurproblemen. Hij had daarbij speciale aandacht voor kwesties betreffende wetenschappelijke continuïteit, inventiviteit, innovatie en hun conceptuele interactie. Als onderdeel van dit project, nam hij onderzoeksverblijven op aan de Humboldt Universiteit in Berlijn en aan de Fondation Hardt in Genève. Aan King's College London werkt hij momenteel aan een postdoctoraal project over de omloop van de Aristotelische Problemen in het Vroege Romeinse Rijk, gefinancierd door de British Academy. Dit project heeft als doel om een nieuw methodologisch kader te ontwikkelen waarbij auteurs en lezers worden geherpositioneerd in de geschiedenis van de antiek wetenschappelijke literatuur. Hij kreeg ook een beurs van het Center for Hellenic Studies (Harvard) voor het academiejaar 2016-17 om een deel van dit project uit te werken in de Verenigde Staten.

Mgr. René Lenaertsprijs

Deze prijs ter waarde van € 2500 is bestemd om een verdienstelijk en onuitgegeven werk op het gebied van de muziekwetenschap te bekronen, gesteld in het Nederlands, of in een internationaal erkende congrestaal. Deze prijs wordt om de twee jaar toegekend door de Klasse van de Kunsten.

Vorige Laureaten:

1992: E. Schreurs
1998: P. Bergé
2000: B. Bouckaert
2004: D. Moelants
2006: J. Christiaens
2008: M. Beirens en K. Boucquet
2014: A. Herman
2016: L. Van eecke

Laureaat 2018: Klaas COULEMBIER

Multi-temporality. Analyzing simultaneous time layers in selected compositions by Elliott Carter and Claus-Steffen Mahnkopf.

Klaas Coulembier (°1984) studeerde trompet, piano en muziektheorie aan de Ieperse muziekacademie. Bij de Koninklijke Harmonie Ypriana groeide de interesse voor

muziek uit tot een grote passie en zo trok Klaas in 2002 naar Leuven om er musicologie te studeren. In 2006 behaalde hij er zijn licentiaatsdiploma (master) met een thesis over het Concerto voor Orkest van Béla Bartók. Daarna kon hij meteen aan de slag als wetenschappelijk medewerker bij het onderzoekproject The Polytopic Clockwork onder leiding van Prof. dr. Mark Delaere. Dit onderzoek naar hoe componisten in de 20ste eeuw met de parameter 'tijd' omgaan leidde tot een doctoraatsproject, gesteund door het FWO-Vlaanderen van 2009 tot 2013, waarin hij een doctoraatsstudie schreef met de titel *Multi-temporality. Analyzing simultaneous time layers in selected compositions by Elliott Carter and Claus-Steffen Mahnkopf*. De resultaten van dit onderzoek werden onder andere gepubliceerd in internationale vaktijdschriften zoals Tempo, Music Analysis en Perspectives of New Music. Van 2013 tot 2018 bleef hij als postdoctoraal onderzoeker verbonden aan de universiteit. Daarnaast was hij drie jaar gastdocent muziekanalyse in het masterprogramma van LUCA School of Arts (Lemmensinstituut).

Doorheen zijn academische loopbaan besteedde Klaas Coulembier ook veel aandacht aan het geven van lezingen en het schrijven van teksten over muziek. Hij wordt regelmatig gevraagd door de grote cultuurhuizen in Vlaanderen (Concertgebouw Brugge, deSingel, Amuz, Bozar...), verzorgt dagcursussen voor Davidsfonds en Amarant, en geeft af en toe duiding bij radiozender Klara.

Door de intense studies naar de muziek van andere componisten werd ook het vuur om zelf te componeren regelmatig aangewakkerd. In 2003, 2006 en 2015 kreeg Klaas Coulembier diverse onderscheidingen van de Provincie West-Vlaanderen voor zijn composities. In 2014 stond hij mee aan de wieg van Ypress Digital Music Editions, een papierloze muziekuitgeverij met het accent op de blaasmuziek en repertoire voor het deeltijds kunstonderwijs.

Frans Van Cauwelaert Prijs

Naar aanleiding van de tachtigste verjaardag van Frans Van Cauwelaert (1880-1961), minister van staat en in 1938 één van de architecten van de Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, werden door inschrijving gelden ingezameld die dienden aangewend voor de oprichting van een fonds naar hem genoemd.

Het Frans van Cauwelaertfonds is een stichting die jaarlijks de Frans Van Cauwelaertprijs uitreikt ter bekroning van een veelbelovende wetenschappelijke carrière (tot de leeftijd van 40 jaar). Sinds 2000 is de prijs ondergebracht in de Academie. De prijs, ter waarde van 7500 euro, wordt afwisselend uitgereikt in de exacte en de humane wetenschappen.

Vorige Laureaten:

2001: L. Storme
2002: J. Clement
2003: T. Voets
2004: B. Wauters
2005: G. Neyens
2006: A. Dillen
2007: J. Irobi-Devolder
2008: J. Haemers
2009: B. Craps
2010: S. Pleysier
2011: J. Vriens
2012: P. De Leemans en M. Kestemont
2013: L. Decin
2014: K. Abts en O. Agirdag
2015 : P. Ost
2016: S. Ducheyne
2017: P. Tassin

Laureaat 2018: Bram SPRUYT

Onderwijs vormt de constante in het werk van Bram Spruyt. Nadat hij zelf eerst een Lerarenopleiding volgde, schreef hij zich in 2004 in voor de opleiding Sociologie van de Vrije Universiteit Brussel. Hij studeerde af met een masterproef over 'Ongelijkheid en segregatie in het onderwijslandschap en de effecten ervan op etnocentrisme'. Voor dit werkstuk ontving hij later de prijs van onderwijsmagazine Klasse. Centraal in die scriptie stond de idee dat de gevolgen van onderwijs veel verder reiken dan de overdracht van vakspecifieke vaardigheden en kennis. Dat laatste idee werd ook de basis van zijn doctoraatstudie 'Living Apart Together? Over de gevolgen van opleidingsverschillen in de symbolische samenleving' die hij in 2012 verdedigde aan de Vrije Universiteit Brussel. Ook in 2012 startte Bram Spruyt als docent Sociologie aan de VUB. Sindsdien tracht hij er onder meer jaarlijks zo'n 1000 studenten Humane Wetenschappen te overtuigen van het belang en de schoonheid van sociologie. In oktober 2018 werd hij voorzitter van de vakgroep Sociologie.

Bram Spruyt omschrijft zichzelf als een algemeen socioloog. Veeleer dan zich te specialiseren in één of een beperkt aantal thema's, wordt zijn werk gedreven door een algemene vraag 'Hoe wordt sociale ongelijkheid gereproduceerd en waarom is sociale ongelijkheid zo persistent?'. Rond die vraag stichtte hij in 2015 samen met Lieve Bradt een VUB-UGent alliantieonderzoeksgroep die specifiek inzoomt op jongeren. Samen met de sociaalpsychologen Toon Kuppens en Russell Spears bestudeert hij sinds 2012 via experimenteel onderzoek hoe zogenaamde zelf-categorisatie effecten – dat zijn de gedragsmatige gevolgen die ontstaan op het moment dat mensen zich realiseren dat ze door anderen tot een bepaalde sociale groep worden gerekend – precies werken. Dergelijke processen laten zich niet vangen in een of een beperkt aantal thema's. De studie ervan vereist bovendien een intensieve samenwerking tussen verschillende wetenschappelijke disciplines.

In 2016 werd Bram Spruyt lid van de Jonge Academie. Hij werd er hoofdredacteur van het Magazine Maja en maakte nummers over (1) de relatie tussen Wetenschap en de Publieke Ruimte en (2) de samenwerking tussen Kunst en Wetenschap (2018).

Prijs van de Vlaamse Wetenschappelijke Stichting

In 1928 werd de Vlaamse Wetenschappelijke Stichting opgericht ter ondersteuning van verschillende Vlaamse wetenschappelijke initiatieven. Sinds 2002 reikt de Stichting beurtelings een prijs uit in de Humane, de Exacte en de Biomedische wetenschappen; zij doet dit in het kader van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten. De geldprijs ter waarde van € 10.000 is bedoeld voor jonge onderzoekers (tot 40 jaar).

Laureaat 2018: Tom VAN DOORSSELAERE

De Prijs van de VWS wordt in 2018 toegekend in de Exacte Wetenschappen. De jury stond onder het voorzitterschap van prof. dr. Yvan Bruynseraede. Die jury droeg Tom Van Doorsselaere voor als laureaat voor diens onderzoek over de zonnecorona, de buitenste hete laag van de zonne-atmosfeer. De temperatuur daalt van de kern van de zon (15 miljoen graden) naar het zichtbare oppervlak (6000 graden). In de corona wordt het gas terug heter (meer dan 1 miljoen graden). Dat was tot 2007 een van de openstaande problemen in de astrofysica. In dat jaar werden zijwaartse golven in de corona ontdekt, die Van Doorsselaere voorzag van een nieuwe interpretatie, die de verhitting verklaart en die tevens ook toepasbaar is voor seismologische golven. Zijn interpretatie heeft een duidelijke impact gehad in zijn vakgebied en wel op de manier waarop dit probleem sindsdien bekeken wordt. Zo gebruikten andere onderzoekers zijn interpretatie reeds om de dichtheidsstructuur in de corona te meten, verder ook voor meer routinematige metingen van het coronaal magneetveld en werd ze ook toegepast in de seismologie. Van Doorsselaeres onderzoek vormt een significante bijdrage tot de studie van de seismologie van de corona van de zon.

Prof. Tom Van Doorsselaere werd geboren in Mechelen in 1980. Na de middelbare school aan het Sint-Theresia college Kapelle-o/d-Bos, studeerde hij Wiskunde aan de KU Leuven. Hij behaalde een licenciaat in 2002 en een aggregaat in 2003. Daarna startte hij een doctoraat over modelleren van coronale lus-oscillaties, onder begeleiding van Prof. Stefaan Poedts, dat hij verdedigde in 2006. Voor zijn doctoraatswerk kreeg hij de Prijs van de Onderzoeksraad van de KU Leuven. Na zijn doctoraat ging Tom Van Doorsselaere werken aan de University of Warwick (UK), eerst als postdoctoraal medewerker, en daarna als FP7 Marie Curie fellow. In 2010 keerde hij terug naar zijn alma mater KU Leuven als FWO postdoctoraal onderzoeker. Niet veel later verwierf hij een Odysseus type II van het FWO om zijn eigen

onderzoeksgroep te starten, die handelde over het creëren van artificiële observaties van coronale golven. In 2016 werd hem een ERC Consolidator Grant toegekend voor het modelleren van verhitting van de corona d.m.v. golven. Momenteel leidt hij een onderzoeksgroep binnen de afdeling Centre for Mathematical Plasma Astrophysics aan het Wiskunde Departement van de KU Leuven.

Jonge Academie

2018 was een erg bijzonder voor de Jonge Academie, want de JA vierde haar vijfjarig bestaan. Sinds haar oprichting in maart 2013 is vastgelegd dat lidmaatschap precies vijf jaar duurt. Dat betekent dat de eerste 40 leden, zij die de Jonge Academie van bij het begin vorm hebben gegeven, alumni werden. Die mijlpaal hebben we in stijl gevierd.

Activiteiten

Voorjaarstweedaagse

We kozen ervoor de voorjaarstweedaagse van 2018 op te bouwen rond een onvergetelijke viering als afscheid van de 40 leden uit de startgeneratie. Vóór de publieksviering nam Zijne Majesteit de Koning de gelegenheid om uitgebreid met de JA-leden van gedachten te wisselen over topics als Open Science en Citizen Science, interdisciplinariteit en wetenschap & kunst, Expeditie Moendoes, Universiteit van Vlaanderen en Gender in academia. De eminente fysicaprofessor en directeur van het Institute of Advanced Studies in Princeton, Robbert Dijkgraaf, vereerde de JA de hele dag met zijn aanwezigheid. 's Ochtends sprak hij met JA-leden over hun onderzoek, 's middags gaf hij de keynote voordracht op de publieksviering en 's avonds verdedigde hij in De Afspraak op Canvas het opiniestuk van de Jonge Academie dat dezelfde dag verscheen in De Standaard. De viering van 6 februari 2018 was er één van formaat, waarop we twaalf nieuwe leden verwelkomden en afscheid namen van de eerste generatie Jonge-Academieleden.

Er waren op de tweedaagsen ook discussies en werkmomenten, Moendoes werd gespeeld en enkele leden stelden hun onderzoek voor. Vertegenwoordigers van Departement EWI en FWO zetten de plannen uiteen over de Vlaamse Wetenschapsagenda en vroegen de medewerking van de Jonge Academie.

Najaarstweedaagse

Op de najaarstweedaagse (8-9 november 2018) hield de Jonge Academie het thema-event *Zijn we goed bezig? Uitdagingen in de academische loopbaan*, met een paneldebat met de topmensen van Departement EWI, FWO, VOKA, KU Leuven en UAntwerpen (Johan Hanssens, Hans Willems, Hans Maertens, Luc Sels en Herman Van Goethem), gemodereerd door JA-covoorzitter Lieve Van Hoof. Het event kon rekenen op een ruime belangstelling van academische beleidsmakers. Hiervoor werd een informatie-animatiefilmpje gemaakt met cijfers over de academische loopbaan. Verder waren er op de tweedaagse vergaderingen over Gender in Academia, Moendoes, internationalisering en een stellingenspel over open science. Sylvia Wenmackers en Vincent Ginis werden er verkozen als nieuwe voorzitters voor de periode april 2019 – maart 2021.

Sociale dag

Eén keer per jaar bezoekt de Jonge Academie een universiteitsstad. In 2018 was dat opnieuw Gent, net als in 2013. De leden bezochten de universiteitsbibliotheek, het paviljoen Vandenhove, atelierruimte Nucleus en sloten af met een kajakvaart en diner. Elkaar leren kennen staat op die dag centraal in een positieve sfeer van interdisciplinaire interesse, eigen aan de Jonge Academie.

Maja

In 2018 werkten we een nieuwe editie af van het Magazine van de Jonge Academie (Maja), met als thema "Wetenschap en Kunst: gelijkenis & symbiose". Het werd voorgesteld aan het geïnteresseerde publiek op een dagsymposium "Kunst en Wetenschap in Symbiose" van de KVAB en de Jonge Academie (Reflectiegroep Kunst, Wetenschap en Technologie). 9000 exemplaren werden verspreid onder alle postdocs en professoren werkzaam aan de Vlaamse universiteiten.

Samenwerkingen wetenschapscommunicatie

Daarnaast tracht de Jonge Academie ook een breder publiek te informeren over en warm te maken voor de wondere wereld van de wetenschap, dankzij samenwerking met mediapartners. Door een sterke terugval in ledenaantal en verschillende engagementen in 2017, werden in 2018 de samenwerkingen met De Standaard, Radio Klara en Technopolis uitgesteld. Er waren wel samenwerkingen met Eos, PhD Cup, Universiteit van Vlaanderen, de Jonge Akademie van Nederland en KVAB:

- De Jonge Academie en Eos reikten voor het eerst gezamenlijk de **Pipetprijs** uit, op het Sound of Science-festival op
- Op 27 november 2018 reikten de Jonge Academie en KVAB samen de **onderscheidingen wetenschapscommunicatie** uit aan verdienstelijke onderzoekers die uitmuntend over hun passie communiceren.
- De Jonge Academie werkt mee (voornamelijk in het juryproces) aan de **PhD Cup** van Scriptie vzw en andere partners. Dit jaar ging de eerste prijs naar Angelique Van Ombergen, op de finale in Antwerpen op 13 november 2018.
- Samen met De Jonge Akademie van Nederland werkt de Jonge Academie aan een digitalisering van het educatieve bordspel Expeditie **Moendoes** tot een browsergame. Deze werkzaamheden leidden in 2018 tot een afgewerkt browsergame en in 2019 is de lancering in scholen voorzien.
- Sinds haar oprichting in 2017, waarvan de Jonge Academie mee aan de basis ligt, blijft de Jonge Academie betrokken in de sturende raad van advies van de **Universiteit van Vlaanderen**. Bovendien hebben in 2018 erg veel leden van de Jonge Academie zelf een bijdrage geleverd door een college te geven voor de Universiteit van Vlaanderen. Deze zijn allen te raadplegen op http://www.universiteitvanvlaanderen.be.
- Samen met FWO, Departement EWI en KVAB schaarde de Jonge Academie zich achter de campagne "**Vraag voor de Wetenschap**" die

bij de Vlaamse burgers vragen verzamelde die Vlaamse wetenschappers volgens hen zouden moeten oplossen. In de zomer clusterden panels van voornamelijk wetenschappers deze vragen, onder voorzitterschap van duo's van KVAB- en Jonge Academieleden. Het resultaat, de **Vlaamse Wetenschapsagenda**, werd voorgesteld op 14 december 2018 op FWO Kennismakers.

Vluchtelingen

Op dinsdag 24 april 2018 hield de VLIR in samenwerking met de Jonge Academie een dagcolloquium "Investeren in vluchtelingen: de rol van universiteiten". Dit was een actiegerichte werkdag waarop vertegenwoordigers van de universitaire gemeenschap afspraken welke concrete initiatieven zullen ontwikkeld worden. Het was een opvolgmoment van het eerdere themaevent van de Jonge Academie en UAF/Scholars At Risk "Refugees in Arts & Academia" van 4 juli 2017.

Internationaal

Internationaal onderhoudt de Belgisch/Vlaamse Jonge Academie goede contacten met de Young Academies van andere Europese landen en met supranationale structuren zoals de Global Young Academy en de Young Academy of Europe. In eigen land zijn er binnen de verschillende universiteiten overlegmomenten tussen de rectorale beleidsploeg en de geleding van de Jonge Academie.

Plan-S-rapport

In samenwerking met verschillende Europese Jonge Academies werkte onze Jonge Academie een gezamenlijk statement uit over de Europese open-access-plannen van de Europese Commissie en een aantal nationale wetenschapsfondsagentschappen die zich verzamelden in "cOAlition S". De Jonge Academies wezen erop dat hoewel de ideeën goed zijn, er heel wat onduidelijkheden overblijven over de implementatie van dat Plan S. Lieve Van Hoof en Vincent Ginis waren betrokken bij het overleg op de VLIR hierover. Vincent Ginis en enkele internationale collega's hebben het standpunt voorgesteld aan Robert-Jan Smits, de speciale gezant van de Europese Commissie voor Plan S.

Werking

De Jonge Academie verkoos in 2018 precies 12 nieuwe leden, met name 11 wetenschappers en één kunstenaar. Alexander van Nuijs, Amr Ryad, Birgit Van Puymbroeck, Damya Laoui, Heleen Dewitte, Jozefien De Leersnyder, Koen Dries, Lendert Gelens, Lies Lahousse, Nele Wynants, Orhan Agirdag en Silvana Mandolessi zijn lid tot 2023. Ze werden geïnaugureerd op 6 februari 2018.

Het voorzitterschap van de Jonge Academie duurt 2 jaar. Lieve Van Hoof en Niel Hens waren gedurende 2018 voorzitter (van april 2017 t.e.m. maart 2019).

Van april 2018 tot en met maart 2019 was het bestuur van de Jonge Academie samengesteld als volgt.

- Lieve Van Hoof en Niel Hens, voorzitters
- Evelien Smits en Sylvia Wenmackers, bestuursleden Wetenschaps-communicatie
- Kristien Hens en Vincent Ginis, bestuursleden Beleid
- Ann Bessemans en Sofie Verbrugge, bestuurslid Interdisciplinariteit / Wetenschap & kunst
- Frank Merkx en Lien Verpoest, bestuursleden Internationalisering

Elk bestuurslid is aangesteld voor twee jaar, in geschrankte volgorde met de collega die hetzelfde domein opvolgt. Daarnaast worden de coördinator van Expeditie Moendoes, Bert De Smedt, en de hoofdredacteur van Maja, Bram Spruyt, uitgenodigd op de vergadering. De beleidsmedewerker, Bert Seghers, is adviserend lid.

Over al haar werkzaamheden communiceert de Jonge Academie via haar website, e-mailnieuwsbrief, Twitter, Facebook en LinkedIn.

De KVAB verkreeg ook in 2018 een subsidie van de Nationale Loterij ter ondersteuning van de Jonge Academie.

Denkersprogramma – Cyclus Voeding

Situering

De Denkerscyclus rond Voedsel en Voeding was een initiatief van de Klasse van de Technische Wetenschappen onder leiding van Jan Delcour en Paula Moldenaers, beide KU Leuven. Samen met twee internationale Denkers, Margaret Bath (EIT Food) en Tiny van Boekel (Wageningen University & Research, WUR), hebben zij gedurende zes maanden getracht om de grootste trends en uitdagingen voor de Vlaamse voedingsmiddelensector in kaart te brengen. Wat zijn de grootste bedreigingen en waar situeren zich opportuniteiten? Hoe kunnen bedrijven vandaag competitief blijven in een steeds toenemende mondialisering? Hoe belangrijk is de rol van de consument en hoe het consumentenvertrouwen winnen en behouden? Op welke manier kunnen beleidsmakers innovatie helpen stimuleren? Dit zijn enkele van de vele vragen waarmee de Denkers en stakeholders werden geconfronteerd.

Vanuit hun achtergrond waren beide Denkers zeer complementair. Margaret Bath, lid van de Supervisory Board van EIT Food en gewezen Senior Vice-President Corporate Research, Quality, Nutrition and Technology bij de Kellogg Company is een Amerikaans expert uit de voedingsindustrie met ervaring in ondermeer R&D-strategieën, consumentenonderzoek, productinnovatie en -ontwikkeling. Ze studeerde voedingswetenschappen aan de universiteit van Maryland (Verenigde Staten) en ontving in 2013 een eredoctoraat van de KU Leuven. Margaret Bath speelt een prominente rol als promotor van het 'triple helix'-model. In dat model zijn universiteit, industrie en overheid onlosmakelijk met elkaar verbonden in een innovatieve samenleving. Zij past dit succesvol toe op de hele voedselketen, van landbouwer tot consument en erkent de waarde van wetenschappelijk onderzoek voor de industrie.

Tiny van Boekel is emeritus professor levensmiddelentechnologie aan de WUR. Hij was tussen 2001 en 2012 hoofd van de leerstoelgroep Productontwerpen en Kwaliteitskunde en leidde daar onderzoek- en onderwijsactiviteiten over onder andere de sensorische, gezondheids- en duurzaamheidsaspecten van voedselproductie. Van 2012 tot 2017 was Tiny van Boekel decaan onderwijs aan WUR en van 2017 tot 2018 bekleedde hij er de buitengewone leerstoel Dairy Science & Technology. Hij heeft meer dan 40 jaar expertise in de voedingstechnologie en participeert actief in maatschappelijke debatten rond hedendaagse voedselproductie zoals bv. Foodlog.

De coördinatie en wetenschappelijke leiding van het programma berustte in hoofdzaak bij de twee coördinatoren Jan Delcour en Paula Moldenaers, bijgestaan door Joos Vandewalle, voorzitter KVAB, en Inez Dua, stafmedewerker KVAB.

Activiteiten

Het startschot van de cyclus werd gegeven op 7 en 10 november tijdens twee workshops met vertegenwoordigers uit de academische wereld (KU Leuven, UGent, VUB), overheidsinstellingen en NGO's (Fevia, Ilvo, FlandersFood, Boerenbond, EIT Food) en industrie (Milcobel, Vandemoortele, Indaver, Colruyt Group). De workshops hadden tot doel om op inhoudelijk vlak een basis te leggen voor de verdere activiteiten van de Denkers. Beide Denkers waren aanwezig op 7 november en Margaret Bath gaf er een presentatie 'It's a great time to be in Food and Agriculture' die meteen aanleiding gaf tot een boeiende discussie. Aan de workshops namen telkens een 20-tal experten actief deel.

Van 5 tot 9 februari 2018 verbleven beide Denkers in België voor een eerste Fact Finding. Een intensief programma met on-site visits over heel Vlaanderen leverde heel wat waardevolle input voor de Denkers. Tal van Vlaamse voedingsmiddelenbedrijven werden betrokken in het programma en de Denkers gingen in dialoog met verschillende bedrijfsleiders en stakeholders. Tijdens deze contacten confronteerden zij hun bevindingen met globale trends in de voedingssector.

- Puratos Group - Filip Arnaut, Head of R&D
- Flanders Food - Inge Arents, algemeen directeur
- Fevia - Chris Moris, secretaris-generaal, en Nadia Lapage
- Mulder Natural Foods - Patrick Maselis, CEO
- Soubry - Michel Soubry, CEO
- Colruyt Group - Jef Colruyt, CEO, Mieke Vercaeren en Stefan Goethaert
- ILVO en Food Pilot - Joris Relaes, administrateur-generaal, en Lieve Herman
- La Lorraine Bakery Group - Guido Vanherpe, CEO
- Tiense suikerraffinaderij - Thomas Hubbuch, CEO
- Lotus Bakeries - Jan Vander Stichele, Chair of the Board
- Vandemoortele - Jules Noten, CEO

Een tweede Fact Finding vond plaats van 25 tot 27 april en op 2 en 3 mei 2018.

- Greenyard - Hein Deprez, CEO
- Imec - Luc Van den Hove en Kris Van de Voorde
- FWO - Willy Verstraete, voorzitter, Hans Willems, secretaris-generaal
- VLAIO - Eric Van Zele, voorzitter en Luc De Buyser, Hoofd Innovatiesteun
- Vertegenwoordigers Vlaamse universiteiten - Imogen Foubert, KU Leuven, Frédéric Leroy, VUB, en Erick Vandamme, UGent
- Milcobel - Peter Koopmans, CEO, en Dirk Van Gaver, Group R&D Manager
- IBM - Walter Stiers
- Boerenbond - Pieter Verhelst, Board member

Het slotsymposium 'Future of Food in Flanders' vond plaats in de Academie op dinsdag 26 juni 2018 en werd druk bijgewoond door een 170-tal deelnemers.

Margaret Bath en Tiny van Boekel stelden er hun eerste bevindingen voor aan het publiek. Er waren verschillende bijdragen over de rol van de consument, de rol van KMO's en de rol van de landbouwer, afgewisseld met testimonials door bekende CEO's waaronder Sven Lamote van Alpro, Hein Deprez van Greenyard, en Guido Vanherpe van La Lorraine. Jules Noten, CEO van Vandemoortele, verzorgde de keynote-lezing. In de namiddag kon het publiek deelnemen aan een aantal break-out sessies omtrent 'Position of farmers in the food chain', 'Role of consumers in the food chain', 'Role of retail and the food industry itself in consumer trust', 'Role of government and EU in the food chain', 'Who could be the trusted voice in the food chain?' en 'Transparency in the food chain: what does that imply?' en werden de resultaten plenair teruggekoppeld.

Resultaten en impact

Het doel van het slotsymposium was enerzijds terug te koppelen naar de verschillende experten met wie de Denkers reeds ontmoetingen hebben gehad, en anderzijds om nuttige input te krijgen van een reeks andere deskundigen. Aan de hand van deze interacties konden zij een definitief rapport neerleggen dat nauw aansluit bij de maatschappelijke realiteit van de Vlaamse samenleving, wat op zijn beurt de garanties moet verhogen dat de beleidsvoorstellen die worden geformuleerd ook effectief een antwoord kunnen zijn op de reële vraagstukken van vandaag. Voor het extensieve verslag van de Denkers en hun conclusies wordt verwezen naar de eindrapportering.

De resultaten van de break-out sessies op het slotsymposium worden alvast meegenomen door de coördinatoren om, in samenwerking met de leden van de Klasse Technische Wetenschappen, in de toekomst een Standpunt in de reeks van de Academie uit te werken rond één of meerdere deelthema's.

Het volledige eindrapport van deze Denkerscyclus is beschikbaar op de website van de KVAB.

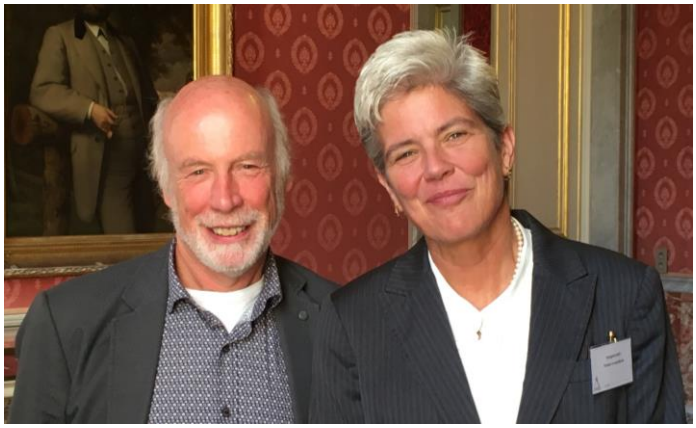

Tiny van Boekel en Margaret Bath

Denkersprogramma – Cyclus Vlaanderen, België en CERN

Situering

Een tweede Denkerscyclus kwam tot stand binnen de Klasse van de Natuurwetenschappen op initiatief van Irina Veretennicoff met als thema 'Vlaanderen, België en CERN '. Onder leiding van Denker Walter Van Doninck werd in samenwerking met de Stuurgroep van de Academie een analyse gemaakt van de rol die CERN inneemt voor België in het algemeen, en voor Vlaanderen in het bijzonder. België werd expliciet mee opgenomen in de titel omdat samenwerking over de taalgrens heen altijd een van de sterktes is geweest binnen CERN.

De focus van het programma lag enerzijds bij de wetenschappelijke return (wetenschappers in CERN, fundamenteel versus toegepast onderzoek, targets, ...) maar ook de industriële return (tenders, ILO's, ...) werd onder de loep genomen. Daarnaast werd ook aandacht besteed aan de rol van CERN in experimentele en innovatieve onderzoeksprojecten als Isolde en MYRRHA.

Walter Van Doninck is emeritus professor elementaire deeltjesfysica aan de VUB. Hij studeerde natuurkunde aan het toenmalige RUCA (Antwerpen) en aan de VUB waar hij in 1977 zijn doctoraat behaalde. Sedert 1992 werkte hij aan het CMS experiment nabij de deeltjesversneller LHC bij het CERN. Hij was onderzoeksdirecteur bij het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen (FWO) en vicevoorzitter van de Raad van het Europees Centrum voor Nucleair Onderzoek CERN. Van Doninck is sinds 2014 buitenlands lid van de KVAB.

De coördinatie en wetenschappelijke leiding van het programma berustte bij de Stuurgroep die werd samengesteld uit leden van KVAB, de Jonge Academie en externe experten:

- Irina Veretennicoff (KNW, VUB)
- Dirk Van Dyck (KNW, UA)
- Kris Heyde (KNW, UGent)
- Gerda Neyens (KNW, KU Leuven)
- Alexander Sevrin (KNW, VUB)
- Yvan Bruynseraede (KNW, KU Leuven)
- Elisabeth Monard (KTW, FWO)
- Jorgen D'Hondt (JA, VUB)
- Eric van Walle (SCK-CEN)
- Aït Abderrahim Hamid (SCK-CEN)
- Nick Van Remortel (UA)
- Mark Huyse (KU Leuven)

Activiteiten

De Stuurgroep speelde een belangrijke rol in deze cyclus en kwam op geregelde tijdstippen samen in de Academie met name op 6 december 2017, 12 februari, 30 maart, 4 juni, 31 augustus, 17 oktober en 19 december 2018. Naast het fungeren als klankbord voor de Denker zorgde zij voor het aanleveren van ontbrekende data, de mede-organisatie van het symposium en leverde zij bijdragen en feedback voor het eindrapport.

Walter Van Doninck heeft daarnaast tal van individuele contacten gehad met stakeholders en ging meermaals naar CERN in Genève om met de betrokken experten te spreken en de nodige input te bekomen. Zo werd vanuit CERN onder meer medewerking verleend door Fabiola Gianotti (Directeur-Generaal CERN), Ekhard Elsen (Directeur Research & Computing), Thierry Lagrange (Technology Transfer), Frédéric Hemmer (Head IT Department), Jean-Marc Saint-Viteux (HR), en alle sprekers die op het symposium aan bod kwamen.

Het symposium 'Flanders, Belgium and CERN' vond plaats op vrijdag 30 november 2018 in het Paleis der Academiën met indrukwekkende lezingen van o.m. Frédéric Bordry (Head of CERN Technology Department), Gian Giudice (Head of CERN Theoretical Physics Department), Siegfried Bethke (Director Laboratory Max Planck Society), Wim Leemans (Director ATAP Division and BELLA Center at Lawrence Berkeley National Laboratory), Ana Godinho (Head of CERN Education, Communications and Outreach) en Herwig Schopper (former Director-General CERN). In het eerste deel werd CERN belicht, in het algemeen maar ook specifiek vanuit Vlaanderen door twee Belgische wetenschappers - Jorgen D'Hondt voor deeltjesfysica en Gerda Neyens voor kernwetenschappen - en werd een virtueel bezoek gebracht aan CERN door middel van een filmintermezzo. Tijdens het tweede deel werd het woord gegeven aan sprekers die voordien aan CERN verbonden waren en ondertussen topposities hebben in de (Belgische) industrie. Zij kwamen toelichten hoe CERN heeft bijgedragen tot hun huidige positie. Een derde deel nam het publiek mee naar de bijzondere wereld van wat er nog allemaal te ontdekken valt in de toekomst en gaf een zicht op de erfenis van CERN op de mensheid, zowel op wetenschappelijk en technologisch vlak maar ook wat betreft opleiding en onderwijs. Als afsluiter gaf Walter Van Doninck er een eerste reflectie over zijn bevindingen. De lezingen werden opgenomen en kunnen herbekeken worden op de website van KVAB. Hoewel de opkomst bemoeilijkt werd door een optocht van de gele hesjes in de Wetstraat, werd het symposium door een 100-tal aanwezigen bijgewoond. In de Marmeren zaal stonden een tiental posterpanelen opgesteld, uitgeleend door de European Physical Society EPS, ter promotie van de fysica.

Resultaten en impact

Het rapport van de Denker is opgebouwd rond twee grote pijlers met enerzijds 'CERN als internationale organisatie en laboratorium' en anderzijds 'CERN en maatschappelijke uitdagingen' waaronder toepassingen in energie, gezondheidszorg, informatica, technologie overdracht, onderwijs en training. Voor het extensieve verslag van de Denker en zijn conclusies wordt verwezen naar de eindrapportering.

Het Denkersrapport zal eventueel aanleiding geven tot de uitwerking van een Standpunt van de Academie.

Het volledige eindrapport van deze Denkerscyclus is beschikbaar op de website van de KVAB.

Walter Van Doninck

Standpunten

Inleiding

De reeks Standpunten wordt in het convenant als volgt omschreven: 'de publicatiereeks van de Academie waarin zij gefundeerde informatie verschaft over ontwikkelingen die op langere termijn de samenleving beïnvloeden, waarbij zij tijdig kan wijzen op tegenstrijdigheden en te verwachten knelpunten, probleemstellingen kan formuleren en beleidsalternatieven kan aangeven'.
Op basis van deze definitie neemt de KVAB de volgende teksten in aanmerking voor publicatie als Standpunt: geschriften die (a) een synthese geven van wetenschappelijke en/of artistieke inzichten en ontwikkelingen en van de beleidsmatige implicaties ervan of (b) een beschrijving, analyse en evaluatie van maatschappelijke ontwikkelingen en/of de hierop betrekking hebbende beleidsmaatregelen. Een verzameling lezingen of samenvattingen ervan of wetenschappelijke studies zonder duidelijke beleidsmatige dimensie worden niet in overweging genomen.

De Standpunten worden opgesteld in het Nederlands, waar mogelijk met een Engelstalige samenvatting erbij. Een Standpunt wordt opgesteld door een enkele of een beperkt aantal auteurs, of door een permanente of occasionele werkgroep. De naam van de auteur of de auteurs wordt op het Standpunt vermeld.

De omvang van een Standpunt is beperkt. De tekst ervan (illustraties en verwijzingen inbegrepen) bedraagt normalerwijze niet meer dan 32 blz., maar wanneer het onderwerp dit vraagt, kan hiervan worden afgeweken.

Het bestuur van elke Klasse fungeert als redactiecomité. Dit comité kan aan de auteurs redactionele en andere suggesties doen en geeft aan de Klasse advies over de aanvaardbaarheid van de tekst in het licht van wat voorafgaat. Het bestuur kan zich hierbij laten bijstaan door een of meer andere leden van de Klasse.

Een tekst wordt pas opgenomen in de reeks van de KVAB-Standpunten indien deze door minstens één Klasse van de KVAB wordt gedragen. Dit betekent dat de Klasse van oordeel is dat het document beantwoordt aan de hiervoor beschreven vereisten en van een hoge kwaliteit is, redactioneel zowel als inhoudelijk. Het betekent niet dat elk lid van de Klasse het eens is met elk onderdeel van de tekst.

De Academie publiceert ieder jaar minstens acht Standpunten

Overzicht

Nummer	Auteur(s) of editor(s)	Titel	Klasse(n)
41b	A-M. Van Kerckhoven, F. Strauven	A flower carpet for Antwerp	Kunsten
48b	P. Verdonck, M. Van Hulle e.a.	Data Science and Healthcare	Technische wetenschappen m.m.v. de Koninklijke Academie voor Geneeskunde
49b	Y. Berbers, M. Hildebrandt, J. Vandewalle e.a.	Privacy in an age of the internet, social networks and Big Data	Technische wetenschappen m.m.v. Menswetenschappen en Jonge Academie
54b	G. Gheysen, R. Custers, D. Van Der Straeten, D. Inzé	GMOs in 2018. Time for a thorough revision.	Natuurwetenschappen m.m.v. Technische Wetenschappen
57	W. Van Overschée e.a.	De mobiliteit van morgen: zijn we klaar voor een paradigmawissel?	Technische Wetenschappen
58	Tinne De Laet e.a.	"Learning analytics" in het Vlaams hoger onderwijs	Technische Wetenschappen m.m.v. Jonge Academie
59	Dirk Van Dyck, Elisabeth Monard, Sylvia Wenmackers e.a.	Onderzoeker-gedreven wetenschap. Analyse van de situatie in Vlaanderen.	Natuurwetenschappen m.m.v. Technische Wetenschappen en Jonge Academie
60	Liliane Schoofs	Doctoraathouders geven het Vlaanderen van morgen vorm.	Natuurwetenschappen m.m.v. Technische Wetenschappen en Jonge Academie
61	Luc Bonte, Aimé Heene, Paul Verstraeten e.a.	Verantwoordelijk omgaan met digitalisering	Technische Wetenschappen
62	Jaak Billiet, Bart Pattyn, Michaël Opgenhaffen, Peter Van Aelst	De strijd om de waarheid. Over nepnieuws en desinformatie in de digitale mediawereld	Menswetenschappen m.m.v. Natuurwetenschappen en Jonge Academie
41b	A-M. Van Kerckhoven, F. Strauven	A flower carpet for Antwerp	Kunsten
48b	P. Verdonck, M. Van Hulle e.a.	Data Science and Healthcare	Technische wetenschappen m.m.v. de Koninklijke Academie voor Geneeskunde

De Standpunten met nummers 58, 59, 60 en 62 zijn klassenoverschrijdende Standpunten en/of in samenwerking met de Jonge Academie.

Standpunt 41b, 48b, 49b en 54b zijn een Engelse vertaling van in 2016-2017 gepubliceerde Standpunten. De Engelse vertaling van Standpunten draagt bij tot een verbetering van de internationale uitstraling van de Academie.

Individuele bespreking

W. Van Overschée e.a., De mobiliteit van morgen: zijn we klaar voor een paradigmawissel?, KVAB/Klasse Technische Wetenschappen, 2018.

Het mobiliteitsvraagstuk is een complex en multidimensionaal probleem dat een dringende aanpak vereist. Zowel de persoonlijke verplaatsingsbehoeftes als het goederenvervoer zullen blijven toenemen. Het huidige beleid vertrekt teveel vanuit een focus op snelle gedeeltelijke oplossingen. Bijkomende infrastructuurwerken worden uitgevoerd terwijl dit vaak ten koste gaat van de nodige aandacht voor de beschikbare middelen en hun onderhoud.

Dit Standpunt formuleert aanbevelingen voor de transitie naar een nieuwe mobiliteit die geënt is op een bredere samenwerking tussen wetenschap, beleid, industrie en maatschappij. Diverse wijzen van aanpak worden geëvolueerd, rekening houdend met mens en milieu. Wat volgt is een pleidooi voor een geïntegreerde visie op mobiliteit en ruimtelijke ordening. Een objectieve situatiebeschrijving is nodig om de juiste knooppunten te lokaliseren in een gebiedsgerichte aanpak. Via knooppunten kunnen zoveel mogelijk activiteiten maximaal gebundeld vervoerd worden. Het goed functioneren en juist lokaliseren van die knooppunten is fundamenteel om de nodige transities in het gebruik van de verschillende vervoersmodi te realiseren. Ook digitalisering en big data bieden opportuniteiten – de gegevens rond mobiliteit zijn nu nog te gefragmenteerd beschikbaar; duidelijke contracten waarbij data gedeeld worden met het oog op de verbetering van de dienstverlening is een noodzaak.

De overheid draagt een belangrijke verantwoordelijkheid op vlak van mobiliteit: de rol van de overheid omvat het bewaken van de solidariteit en om die basisbehoeften en de emanciperende werking van toegang tot werk, opleiding… voor iedereen open te houden Een gepaste strategie zal enkel gerealiseerd kunnen worden mits nauwe samenwerking tussen alle belanghebbenden in het mobiliteitsdebat.

T. De Laet e.a., "Learning Analytics" in het Vlaams hoger onderwijs, KVAB/Klasse Technische Wetenschappen, 2018.

De populariteit van Learning Analytics, dat gegevens over studenten en hun omgeving wil gebruiken om het onderwijs te verbeteren, is aan een steile opmars bezig. Dankzij de groeiende digitalisering komen er meer en meer gegevens beschikbaar van de activiteiten studenten, docenten en studieloopbaanbegeleiders. Maar kan Learning Analytics wel de hooggespannen verwachtingen inlossen? Zal het persoonlijke feedback en begeleiding faciliteren? Zal het de drop-out verminderen en studieprestaties verhogen?

Dit KVAB Standpunt legt uit wat Learning Analytics is, hoe het kan ingezet worden binnen het Vlaams Hoger Onderwijs, welke technieken en technologieën aan de basis liggen, maar ook welke uitdagingen er zijn op vlak van ethiek en privacy. Het Standpunt illustreert alle aspecten met concrete voorbeelden uit binnen- en

buitenland. Zestien aanbevelingen begeleiden de beleidsmakers bij de efficiënte en effectieve implementatie van Learning Analytics in het Vlaams Hoger Onderwijs.

D. Van Dyck, E. Monard, S. Wenmackers e.a., Onderzoeker-gedreven wetenschap. Analyse van de situatie in Vlaanderen., KVAB/Klasse Natuurwetenschappen, 2018.

Het kennisgrensverleggend onderzoek met de onderzoeker als motor is absoluut noodzakelijk voor de welvaart en het welzijn van onze maatschappij, voor de vorming van onze toekomstige intelligentsia en kenniswerkers als eerste en cruciale schakel in de innovatieketen, voor de kennisverruiming die nodig is om de globale maatschappelijke uitdagingen aan te pakken en voor onze culturele verrijking. Onderzoek is niet alleen een doel op zich, maar ook een middel om de academisch afgestudeerden vaardigheden mee te geven die hen wapenen voor de toekomst.

Dit onderzoek kan voortspruiten uit de nieuwsgierigheid van de onderzoeker, uit zijn of haar drang om problemen in de samenleving te doorgronden of uit een combinatie van beide.

Het Standpunt formuleert concrete voorstellen voor een verhoging en billijke verdeling van de middelen over onderzoekers in alle stadia van hun carrière, waarbij er ook een evenwichtige balans wordt beoogd tussen de principes van 'financiering van toponderzoek' en 'gelijke kansen voor gelijke kwaliteit', onafhankelijk van de discipline en de instelling. Aan de overheid, de universiteiten en het FWO worden hiervoor concrete aanbevelingen gedaan.

L. Schoofs, Doctoraathouders geven het Vlaanderen van morgen vorm. KVAB/Klasse Natuurwetenschappen, 2018

In Vlaanderen is het aantal doctoraathouders de afgelopen jaren steil toegenomen. Het is een wijdverspreide misvatting dat het maken van een doctoraat alleen voorbereidt op een academische carrière. Doctorandi next generation worden breed en multidisciplinair opgeleid tot neogeneralisten die niet enkel hun discipline-specifieke knowhow beheersen, maar ook meester zijn in een reeks algemene vaardigheden. Toch dreigt er thans een tekort aan deze neogeneralisten op de arbeidsmarkt. Ze hebben de jobs voor het kiezen en worden goed verloond. Hoe dat komt en welke gevolgen dit heeft voor het huidig en toekomstig beleid van de Vlaamse universiteiten en de Vlaamse overheid kan u lezen in dit Standpunt.

L. Bonte, A. Heene, P. Verstraeten e.a., Verantwoordelijk omgaan met digitalisering, KVAB/Klasse Technische Wetenschappen, 2018.

Decennialang was artificiële intelligentie (AI) veeleer een academisch onderzoeksthema, maar nu lijkt AI echt door te breken in tal van sectoren. Dat dit nu pas gebeurt is het gevolg van de fenomenale toename van de rekencapaciteit van computers: zelflerende algoritmes zijn nu in staat om massale hoeveelheden data, in uiteenlopende verschijningsvormen (beeld, tekst, geluid) en afkomstig van diverse

bronnen te verzamelen en te verwerken. Een aanzienlijk deel van deze data zijn persoonsgegevens die door de gebruikers van diverse toepassingen op het internet al dan niet bewust zijn vrijgegeven. Het recente verhaal van Cambridge Analytica heeft de potentiële risico's van deze data-gebaseerde ontwikkelingen onder het oog van de media en het grote publiek gebracht. Op 25 mei 2018 werd in de E.U. de Algemene Verordening Gegevensbescherming van kracht die een betere bescherming van persoonsgegevens moet waarborgen en de regelgeving in alle lidstaten op één lijn brengt. Voor het tot stand komen van dit Standpunt werden een reeks workshops georganiseerd met experts en ervaringsdeskundigen uit het onderzoeksveld en het bedrijfsleven. Er worden aanbevelingen geformuleerd voor een verantwoordelijk omgaan met persoonsgegevens door bedrijven en instellingen, maar ook de rol van de consument wordt belicht. Data-gestuurde technologie is bezig productieprocessen en diensten grondig te veranderen: bedrijfsleven, overheden en onderwijs moeten ervoor zorgen dat Vlaanderen de boot van deze nieuwe industriële revolutie niet mist.

J. Billiet, B Pattyn, M. Opgenhaffen, P. Van Aelst, De strijd om de waarheid. Over nepnieuws en desinformatie in de digitale mediawereld, KVAB/Klasse Mens-wetenschappen, 2018.

Sinds de verkiezingscampagne in de Verenigde Staten van 2016 en het onverwachte resultaat van het brexit-referendum in Groot-Brittannië is de term 'fake news' niet meer weg te denken uit het publieke debat. Misinformatie is van alle tijden, maar in de digitale mediawereld gebeurt de verspreiding vaak heel gericht en zien we een exponentiële toename van de snelheid en omvang ervan. Het kwalificeren van feiten en interpretaties als 'fake' is een gemakkelijk manier om zonder verdere argumenten verhalen van tegenstanders onderuit te halen. De kans dat deze mechanismen zeer nefaste gevolgen hebben voor het functioneren van een voldragen democratische samenleving is helemaal niet denkbeeldig.
Er is ook een lichtzijde. Daartoe behoort het besef dat het voor ontelbare gebruikers mogelijk gemaakt wordt om contacten te onderhouden met bekenden en familieleden over de hele wereld. Het internet heeft al miljoenen nuttige niches gecreëerd, waar betrouwbare informatie en gefundeerde meningen worden uitgewisseld. Academici vinden er een groter publiek voor hun bevindingen, publicaties en kritische discussies.

Dit Standpunt geeft inzicht in het maatschappelijke debat, de achtergronden van het digitale ecosysteem, en de veelheid van initiatieven die de ronde doen. De tekst besluit met enkele aanbevelingen voor het beleid.

Reflectiegroepen

Reflectiegroep Energie

Deze permanente denktank van de Academie werd opgericht in 2012. Ze bestaat voor de helft uit leden van de Klasse Technische Wetenschappen, aangevuld met leden uit de Klassen Natuurwetenschappen en Menswetenschappen en met experts uit de energiesector. Ze bundelt binnen de KVAB alle initiatieven rond het thema Energie en werkt aan Standpunten. Daarnaast wil ze samen met derden (bv. ie-net, industriële partners…) meewerken aan een energiepodium, dat debatten, voordrachten, studiedagen en/of conferenties organiseert, en waar internationaal gerenommeerde experten uitgenodigd worden.

Activiteiten

- 29 maart: dagseminarie over energie-opslag (in samenwerking met Belgian Energy Research Alliance "BERA")
- 27 september: debatavond over opslag, flexibiliteit en vraagsturing – klaar voor flexibele elektriciteitstarieven

Reflectiegroep RRI

In juni 2018 ging een nieuwe reflectiegroep van start, rond het thema Responsible Research and Innovation (RRI), een focus van de Europese Commissie. Het relevante thema slaat op het creëren van een onderzoeks- en innovatiesysteem dat in lijn is met de waarden van de samenleving. Het is erg breed en slaat op actiepunten zoals publiek engagement met wetenschap, open access, gender, ethiek van de wetenschap, wetenschapsonderwijs en de bestuurlijke aspecten om deze RRI-insteek te realiseren.

De reflectiegroep telt momenteel 25 leden, afkomstig zowel uit KVAB, JA en KAGB, alsook uit Departement EWI en experten uit universiteiten. In 2018 vergaderde de reflectiegroep drie maal.

In haar eerste gedeeltelijke werkjaar werd het thema van "Responsible Innovation" verkend, middels een voordracht door de heer Rinie van Est, Rathenau-instituut, hoofdauteur van het Rathenau-rapport Waardevol Digitaliseren. De voorbereidingen werden getroffen voor een Denkerstraject over het borgen van publieke waarden in het innovatieproces, dat zou lopen in 2019, op instigatie van de Reflectiegroep RRI.

Reflectiegroep Kunst, Wetenschap en technologie

Onder impuls van Elisabeth Monard werd in 2018 een werkgroep samengesteld voor het verkennen van mogelijke pistes voor meer wederzijds bevruchtende interacties tussen wetenschappers, technologen, en kunstenaars, gedreven door nieuwsgierigheid en creativiteit. Deze werkgroep telt leden uit de vier Klassen van de KVAB en uit de Jonge Academie, en is de facto uitgegroeid tot een permanente reflectiegroep.

Activiteiten

- Op 26 september werd een succesvol symposium georganiseerd over de symbiose tussen kunst en wetenschap met aansluitende tentoonstelling.
- Op 28 november vond een bezoek plaats aan de Alamire Foundation in Leuven (Internationaal Centrum voor de Studie van de Muziek in de Lage Landen).

De Reflectiegroep is intussen gestart met de voorbereiding van een tweede symposium, ditmaal over kunst en biotechnologie.

Reflectiegroep Universiteit van de Toekomst

De Reflectiegroep UvT werd in 2017 opgericht naar aanleiding van verschillende signalen dat het "niet goed gaat met de universiteit". Deze reflectiegroep wenst haar toegevoegde waarde te realiseren op vlak van volgende onderwerpen:

- De aansluiting van de universiteit met het middelbaar onderwijs.
- De toegang tot de universiteit en de oriëntatie van studenten.
- De inhoudelijke invulling van de Bacheloropleiding

De reflectiegroep is samengesteld uit leden van de vier Klassen van KVAB, leden van de Jonge Academie en leden van de KANTL. Zij kwamen in 2018 drie keer samen m.n. op 14 maart, 11 juni en 8 oktober.

De vergaderingen stonden in teken van intensieve informatie-uitwisseling, lectuuranalyse en geanimeerde discussie. Er werden voorbereidingen getroffen voor een mogelijke publicatie in de reeks Standpunten van de academie.

De werkgroep boog zich ook over het plan voor bekendmaking en verspreiding van de Engelse vertaling van het Standpunt "Professoraat anno 2016".

Vlaamse Wetenschapsagenda

Leden van de KVAB en de Jonge Academie verleenden hun medewerking aan de Vlaamse Wetenschapsagenda, een initiatief van het FWO en de KVAB/JA dat in 2018 onder auspiciën van EWI de kloof tussen "de maatschappij" en "de wetenschap" wil helpen verkleinen. Uiteindelijk werden meer dan tienduizend vragen gesteld door het ruime publiek.

Onze hoofdtaak was het in goede banen leiden van de thematische bundeling van de ingediende vragen. Er werd gezorgd voor de overzichtelijke weergave en contextualisering van de vragen. De KVAB en de Jonge Academie namen het voortouw bij het samenstellen van de wetenschappelijke panels die de vragen hebben gebundeld. We kregen daarbij de gewaardeerde hulp van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België (KAGB), omdat een belangrijk deel van de vragen verband hield met gezondheid en geneeskunde. Elk van de panels werd voorgezeten door een duo, bestaande uit een lid van de KVAB (of KAGB) en een lid van de Jonge Academie. Zij hebben de panelleden aangestuurd, een honderdtal in totaal, afkomstig uit verschillende geledingen van de wetenschappelijke gemeenschap: universiteiten, hogescholen, onderzoeksinstellingen en het bedrijfsleven. Onder de panelleden bevonden zich behalve de voorzitters ook nog academieleden.

Er werd naar gestreefd om zoveel mogelijk multidisciplinair tewerk te gaan. De Vlaamse Wetenschapsagenda is het resultaat van samenwerking tussen al die panels. Elke ingediende vraag werd vanuit diverse oogpunten bekeken. Het traject werd succesvol afgerond met de publicatie en voorstelling van het synthetisch document tijdens het evenement 'Kennismakers' van FWO op 14 december 2018 in de Koningin Elisabethzaal te Antwerpen.

Cohiwet

De Commissie Historische Wetenschappen (Cohiwet) coördineert onder leiding van Marc Boone alle initiatieven van de KVAB met betrekking tot geschiedenis. Cohiwet volgt ook de historische reeksen op van de KVAB, zij het zijdelings, omdat er voor het Nationaal Biografisch Woordenboek, de Iusti Lipsi Epistolae en de Catalogus Catalogorum Belgii aparte commissies bestaan. In 2018 stonden volgende activiteiten op het programma:

- De publicatie van de acta van het symposium 'De Wereld van Geleerden 1815-1830' dat doorging op 18 november 2016: J. TOLLEBEEK, E. WITTE, G. KURGAN, De wereld van de Zuidelijke geleerden. Le monde des savants du Sud des Pays-Bas. De Académie royale des Sciences et Belles-Lettres de Bruxelles onder Willem I. L'Académie royale des Sciences et Belles-Lettres de Bruxelles sous Guillaume Ier, (Verhandelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten. Nieuwe reeks, 32), Peeters, Leuven, 2018 (ISBN : 978-90-429-3614-0).

- Nog in 2018 verscheen de publicatie naar aanleiding van de Denkerscyclus met Ian Buruma (najaar 2015, zie jaarboek KVAB 2015): M. BOONE, G. DENECKERE, J. TOLLEBEEK, The End of Postwar. Essays on the Work of Ian Buruma, (Verhandelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten. Nieuwe reeks, 33), Peeters, Leuven, 2018 (ISBN : 978-90-429-3644-7).

- Publicatie van het Nationaal Biografisch Woordenboek, deel 23, (Koninklijke Academiën van België), Brussel, 2018 (ISBN: 978 90 6569 186 6). Het boekdeel bevat 105 biografieën gevat op 1250 kolommen.

- Een bijzonder punt voor Cohiwet is de viering van 250 jaar Academies in België sinds de oprichting van de eerste Academie door Maria Theresia in 1772. Daarvoor is er samenwerking met de ARB voorzien, zoals die er ook was bij de viering van de heroprichting door Willem I in 1816. Er komt een studiedag. Bijzondere aandacht dient te worden besteed aan de vroegste geschiedenis van de Academie (o.m. de figuur van Nelis) en de periode na 1830, vooral vanaf 1845.

- Een volgend project betreft de borstbeelden in het Paleis der Academiën, voor het grootste deel in bezit van de ARB, maar waarvan sommige verloren staan zoals bv. Horta.

- Cohiwet behartigt ook de ordening en de toegankelijkheid van het archief van de KVAB. In overleg met het bestuur van de KVAB werd financiering gezocht voor de aanwerving van een voltijds archivaris gedurende één jaar. Op 1 augustus 2018 trad Céline Houwaer in dienst die de inventarisatie van het KVAB-archief voortzet op basis van de oudere inventarissen opgesteld door twee studenten archivistiek. Haar mandaat loopt tot 31 juli 2019.

- Een bijzonder punt dat bij het vorige aansluit is de inrichting van de leeszaal. Cohiwet is van oordeel dat in de leeszaal alle publicaties van de KVAB en de gedeponeerde publicaties van de academieleden aanwezig moeten zijn, en raadpleegbaar met een minimum aan toezicht.

- Cohiwet levert ook de jury aan die om de twee jaar de kandidaturen voor de prijs Pro Civitate voor Geschiedenis evalueert (Nederlandstalige taalrol). In 2018 werd de prijs echter uitgereikt door de ARB (Franstalige taalrol).

- Aan het eind van de Denkerscyclus met Mariano Gago eind 2014 heeft deze gevraagd of er in Vlaanderen nog onderzoek wordt verricht naar de grote Portugese humanist Damiaan de Góis. Irina Veretennicoff (MNW) heeft hiertoe een oproep gelanceerd, maar door het overlijden van Gago werd dit vergeten. Het onderwerp werd echter opgenomen in de werklijst van het NBW. Het onderzoek werd verricht voor het NBW en de biografie is in deel 23 eind 2018 verschenen. Vertalingen hiervan in het Frans, Portugees en Engels worden voorbereid om apart te worden gepubliceerd.

Academisch Cultureel Forum

Het Academisch Cultureel Forum organiseert symposia, lezingen en concerten en richt zich tot een breed geïnteresseerd publiek. Men streeft ernaar om zoveel mogelijk te werken met terugkerende en dus vaste cycli waarin de 4 Klassen van de Academie in al hun disciplines evenwichtig worden vertegenwoordigd. Daarnaast wordt getracht om activiteiten aan te bieden die klassenoverschrijdend zijn, met de focus op inter- en multidisciplinariteit. Dit is ook de reden waarom aan de stuurgroep de klassenbestuurders, voorzitter en ondervoorzitter werden toegevoegd.

De samenwerking met zusteracademie KANTL focuste zich in 2018 op het publiek toegankelijk maken van de op muziek gezette gedichten van de overleden dichter Hubert Van Herreweghen. Verschillende componisten (ook academieleden zoals Piet Swerts en wijlen Vic Nees) hebben meerdere van zijn gedichten op muziek gezet. Mevrouw Fettweiss (VRT) heeft intussen toestemming gegeven om de oude VRT-opnames te gebruiken. Roland Coryn en Lucien Posman hebben hieruit een selectie gemaakt. De KANTL wil dit combineren met de heruitgave van een dichtbundel van Van Herreweghe ingeleid door een essay van een Nederlands classicus.

Het ACF probeert tevens ad hoc activiteiten in te richten met andere instellingen zowel binnen de geledingen van KVAB als daarbuiten. Zo werd de laatste jaren voor het eindejaarconcert steeds met de Klasse Kunsten samengewerkt. Op vrijdag 23 november stond het eindejaarconcert in teken van de Cantate 'Songs of Innocence' (T.: William Blake) van Lucien Posman die voor de gelegenheid zijn kersverse composities op deze gedichten van Blake creëerde. Uitvoerders waren Emma Posman, sopraan, Stef Van Vynckt, harp en het vocaal ensemble AQUARIUS o.l.v. Marc Michaël De Smet.

Activiteiten bestaande cycli:

Da Vincilezingen

Deze lezingen focussen zich op de invloed van Vlaanderen en Vlamingen op de rest van de wereld en dit in alle disciplines. Het gaat niet enkel om wetenschappers of wetenschappen, ook om figuren met grote uitstraling in andere domeinen zoals Peter Benoit, Mercator, Vesalius met inbegrip van de invloed van wetenschap en cultuur van hedendaagse wetenschap(pers) en hedendaagse cultuur(beoefenaars) naar de toekomst. Om de participatie van de Academieleden te vergroten wordt er steeds naar gestreefd om de lezingen te laten aansluiten op de klassenvergaderingen. Voor het eerst werd ook in het begin van het jaar een folder uitgebracht die de vier lezingen bundelt en zo vroeg mogelijk in de kijker zet.

Er werden in 2018 vier Da Vincilezingen ingericht:

- 21 maart 2018, 17.30 uur (volgend op KK): 'Bouwen met de Natuur & Aquapunctuur. Naar een klimaat-bestendig en water-veilig Vlaanderen' door Ronald Waterman
- 20 juni 2018,17.30 uur (volgend op KK): 'Hoe Baekeland de bakens van kunststoffen verzette' door Eric Goethals met een film van Hugh Karraker.
- 12 september 2018, 17.30 uur (volgend op KNW): 'Jozef Plateau en de doorwerking van de beelden' door Christine Iserentant
- 21 november 2018, 17.30 uur (volgend op KK): 'Hoe glas de wereld van kunst en wetenschap veranderde' door Sven Dupré (Universiteit Utrecht)

Lentecyclus

Sinds 1998 wordt in het voorjaar een cyclus ingericht rond een belangrijk actueel thema uitgediept in subthema's en behandeld in meerdere namiddagsessies. De Lentecyclus 2018 stond in het teken van het Transhumanisme en droeg de overkoepelende titel 'De komst van de kunstmens'. De drie sessies behandelden respectievelijk de biologische maakbaarheid van de mens, de technische maakbaarheid van de mens en het transhumanisme in relatie tot menswetenschappen en kunsten. Deze Lentecyclus kwam er op initiatief van Mark Eyskens (KMW). De cyclus werd verder uitgewerkt door Luc Steels (KTW) als hoofdtrekker en door Herman De Dijn (KMW) en Anne-Mie Van Kerckhoven als medetrekkers. Voor een gedetailleerde verslaggeving verwijzen we naar Academieberichten n° 69, 2018, p. 10-14.

- 25 april 2018: De genetisch gewijzigde sapiens

- 'Inleiding' door Peter Paul Verbeek, Technologiefilosoof Universiteit van Twente
- 'Biogenetica en eugenetica' door Jean Jacques Cassiman, KU Leuven
- 'Implantaten en kennisoverdracht in de toekomst' door Sebastian Haesler, imec
- Paneldebat

- 2 mei 2018: De robo sapiens

- 'Inleiding' door Mark Coeckelbergh, Robotfilosoof Universiteit van Wenen
- 'Robottechnologie' door Bram Vanderborght, VUB
- 'Artificiële intelligentie' door Luc Steels, VUB AI Laboratorium, Brussel, KVAB
- Paneldebat met o.a. Katleen Gabriels, Technische Universiteit Eindhoven

- 16 mei 2018: Ooit was ik een mens

- 'Historisch perspectief op transhumanisme' door Danny Praet, UGent, KVAB
- 'Transhumanisme vanuit antropologisch perspectief' door Jan Van Alphen (gecancelled)
- Panelgesprek met kunstenaars Anne-Mie Van Kerckhoven, Kristof van Baarle, Kris Verdonck en Alex Verhaest
- Slotbeschouwing door Luc Steels, KVAB, Frans Boenders, Voorzitter ACF en Mark Eyskens, Voorzitter ACF

Concertenreeks

In 2018 werd één concert georganiseerd (cf. supra). De Academie wil in deze reeks naast buitenlandse componisten in het bijzonder ook Vlaamse muziek en Vlaamse componisten aan bod laten komen. De stuurgroep pleit er ook voor om in de toekomst opnieuw een Lenteconcert te organiseren naast het traditionele Eindejaarsconcert.

- Cantate 'Songs of Innocence' (T.: William Blake) van Lucien Posman. Uitvoerders waren Emma Posman, sopraan, Stef Van Vynckt, harp en het vocaal ensemble AQUARIUS o.l.v. Marc Michaël De Smet.

Publicaties

De KVAB heeft een lange traditie op het gebied van wetenschappelijke publicaties. KVAB Press verzorgt een aantal uitgaven in eigen beheer: de reeks Standpunten, het Nationaal biografisch woordenboek en een aantal gelegenheidspublicaties. Sinds 2014 werkt de Academie ook samen met de internationale wetenschappelijke Uitgeverij PEETERS voor de publicatie van vier wetenschappelijke reeksen: Iusti Lipsi Epistolae, Iuris Scripta Historica KVAB, Collectanea Hellenistica KVAB en Verhandelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten Nieuwe Reeks. Voor elk van deze reeksen is een afzonderlijke wetenschappelijke redactieraad verantwoordelijk. Deze redactieraden stimuleren nieuwe publicaties en bewaken de kwaliteit van de gepubliceerde werken aan de hand van een geformaliseerde peer-review procedure.

KVAB behoudt de vrijheid om daarnaast in eigen beheer te publiceren.

Overzicht van de publicaties per reeks in 2018:

Verhandelingen van de KVAB, Nieuwe Reeks

G. Gielis, In gratia recipimus. Een studie over Nicolaas Coppin (ca. 1476-1535) en de inquisitie in de Nederlanden, Verhandelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten. Nieuwe reeks, Volume 27, Peeters, Leuven, 2018.

(ISBN 978-90-429-3086-5, € 69)

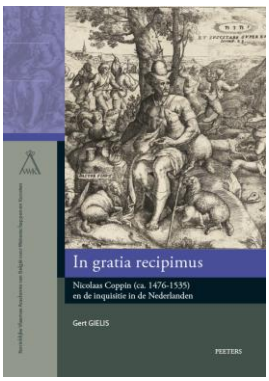

In deze studie werpt Gert Gielis een nieuw licht op de geschiedenis van inquisitie en ketterverfolging in de Nederlanden. Toen zich vanaf 1518 reformatorische en kerkkritische ideeën doorheen de Nederlanden verspreidden, introduceerde de Habsburgse regering nieuwe repressiemechanismen om deze 'lutherije' de kop in te drukken. Voor het eerst wordt de gecompliceerde ontwikkeling van de juridische ketterijbestrijding in de jaren 1520 verteld vanuit het perspectief van een inquisiteur, Nicolaas Coppin (ca. 1476-1535), theologieprofessor en kapitteldeken te Leuven. In 1524 werd hij aangesteld als eerste inquisiteur-generaal voor de Nederlanden. De intellectuele biografie van de academicus Coppin en de gedetailleerde analyses van enkele ketterijprocessen bieden een kader om de handelwijze van de inquisiteur-generaal te vatten. Daarnaast ontrafelt Gielis het complexe samenspel van de vele betrokken autoriteiten, van hun interacties, visies, motieven, praktijken en conflicterende belangen. Zo komt hij, met Coppin als gids, in

dit boek tot een vernieuwende kijk op de inquisitoriale praktijk en de mechanismen van kettervervolging in een tijd van confessionele turbulentie.

E. Witte, J. Tollebeek, G. Kurgan (eds.), De wereld van de Zuidelijke geleerden. Le monde des savants du Sud des Pays-Bas. De Académie royale des Sciences et Belles-Lettres de Bruxelles onder Willem I. L'Académie royale des Sciences et Belles-Lettres de Bruxelles sous Guillaume Ier, Verhandelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten. Nieuwe reeks, Volume 32, Peeters, Leuven, 2018.

(ISBN 978-90-429-3614-0, € 54)

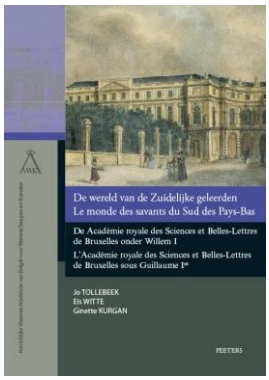

In 2016 was het tweehonderd jaar geleden dat de Brusselse Academie, na in de Franse Tijd te zijn afgeschaft, werd heropgericht. De Académie royale de Belgique (ARB) en de Koninklijke Vlaamse Academie van België (KVAB) wilden deze verjaardag niet onopgemerkt voorbij laten gaan. Dit boek is er het resultaat van: een reeks studies waarin de werking en betekenis van de Brusselse Academie in de tijd van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden voor het eerst worden belicht. Hier wordt de wereld van de Zuidelijke geleerden in de jaren 1816-1830, maar ook bij de regimewisseling na de 'Belgische Revolutie', in haar volle breedte verkend. De restauratie van de oude 'Theresiaanse' Academie, de politieke en sociale kaders waarin zij onder Willem I functioneerde, de rol die zij speelde in de integratie van de beide rijksdelen van het 'Verenigd Koninkrijk', de wijze waarop haar leden werden gerekruteerd: het zijn aspecten van een institutionele biografie die nooit eerder in het onderzoek aan bod kwamen. Maar er is natuurlijk ook de wetenschapsbeoefening. Van de wiskunde en de natuurwetenschappen over de sociale fysica tot de geschiedschrijving en de studie van de taal: de Zuidelijke geleerden exploreerden, zo illustreert deze bundel, vele terreinen. Het beeld dat uit dit boek oprijst, is dat van een echt Europees fenomeen: een Academie die naar Frans model een staatsinstituut was en zich tegelijk naar Engels voorbeeld een social club toonde.

M. Boone, G. Deneckere, J. Tollebeek (eds.), The End of post-war. Essays on the work of Ian Buruma, Verhandelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten. Nieuwe reeks, Volume 33, Peeters, Leuven, 2018.

(ISBN 978-90-429-3644-7, € 44)

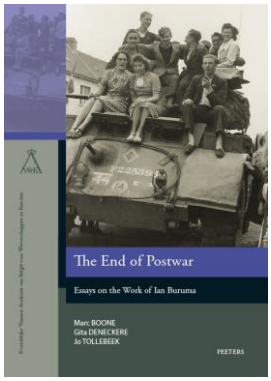

In the autumn of 2015 the Dutch-English publicist Ian Buruma gave direction to the thinker's programme 'The End of Postwar', organised by the Flemish Royal Academy. The programme was triggered by Buruma's publication Year zero: a history of 1945, which focuses on the coming into being of a new global order in the aftermath of World War

Two. The birth of a welfare state and the European unification process were its two most remarkable achievements. Both, however, have been under constant pressure since the beginning of the 21st century. Two workshops and a two-day symposium brought together thinkers from the scientific, cultural and political worlds in order to reflect on the central theme of 'The end of postwar: which future for Europe?'. This collection of essays reflects the debates, which dealt with issues such as the re-invention of the welfare state, the breach of the postwar consensus, the durability of humanism and the role of a United Europe as an answer to history.

Nationaal Biografisch Woordenboek

In 2018 verscheen het 23ste deel van het Nationaal Biografisch Woordenboek (NBW). Het doel om om de twee jaar een deel klaar te hebben is daarmee gehaald. Het repertorium is een onderneming die gedragen wordt door de drie Vlaamse academies, de KVAB, de KANTL en de KAGB. Die instellingen stelden in 1961 een Commissie samen die sindsdien de publicatie begeleidt. Een ploeg van meer dan 190 auteurs werkte aan teksten die voor eind 2017 moesten ingezonden zijn. Uiteindelijk zonden 42 auteurs meer dan 100 bruikbare lemmata tijdig in.

Omdat het NBW een lopend repertorium is bevat elk deel figuren van A tot Z. Er wordt naar gestreefd opdat elk deel figuren bevat uit alle perioden van de nationale geschiedenis en uit een breed spectrum van maatschappelijke sectoren. Een aspect dat sinds het NBW deel 17 ook steeds goed wordt opgevolgd is de vertegenwoordiging van een voldoende aantal vrouwen. De geschiedenis was tot voor kort immers hoofdzakelijk een geschiedenis van mannen. In de eerste 16 delen van het NBW varieert het aantal vrouwen tussen 1 en 4%. Sindsdien is dat aantal opgetrokken naar 10, 15 en 20% en meer. Het nieuwe deel van het NBW bevat 21 biografieën van vrouwen op een totaal van 105, of 20 %.

De Commissie van het NBW en de redactiesecretaris staan in voor een nauwkeurige kwaliteitscontrole van alle bijdragen. Dat gebeurt in de commissievergaderingen maar ook ad hoc. In sommige gevallen worden externe experts geraadpleegd. Het NBW werkt daarbij nauw samen met het Rijksarchief. In de loop van 2017 en 2018 werd een drukke correspondentie gevoerd met de auteurs en met de leden van de Commissie NBW die bij bepaalde onderwerpen nauw betrokken waren. In de loop van de maanden januari tot april 2018 werden de teksten nagelezen door de voorzitter van de Commissie (als neerlandicus) en de Redactiesecretaris (als historicus) om de eerste drukproef voor te bereiden. Indien nodig werden de auteurs gecontacteerd indien er wijzigingen of aanvullingen gemeld dienden te worden. Alle auteurs, de redactiesecretaris en leden van de commissie die bij het onderwerp betrokken waren lazen de eerste drukproef na in mei en juni 2018. De tweede drukproef werd verwerkt tegen eind augustus. Tegelijk werden de kruisverwijzingen aangebracht en de illustraties geplaatst en voorzien van bijschriften. In september werden de registers en het voorwerk samengesteld, de kleurwikkel ontwikkeld en het fiat voor druk gegeven. Midden oktober was het volume gedrukt en moest het naar de binderij. De levering van de afgewerkte delen had plaats op 12 december 2018.

Het NBW 23 is 665 pagina's dik, VIII pagina's voorwerk, 1250 kolommen biografieën en achteraan een register van XXXII pagina's. Het zal worden voorgesteld tijdens een academische zitting op 24 januari 2019. Alle auteurs en de commissieleden krijgen een auteursexemplaar. Vanaf de levering wordt begonnen met de promotie en de distributie.

Academieberichten

In 2018 verscheen jaargang 29 van de Academieberichten met nrs. 69 (24 pp.), 70 (20 pp.) en 71 (24 pp.). Ook dit jaar kwam de KVAB naar buiten met een gevarieerd berichtenblad dat haar werking voorstelde in de wereld van wetenschappen en kunsten. Uiteraard werd daarin de toespraak van de Gouden Penning 2017 Frits van Oostrom opgenomen ("Grenzen relativeren") en werden de denkerscycli voorgesteld, o.m. die over Voeding en CERN. Daarnaast werd de heel actuele Lentecyclus 2018 over "Transhumanisme" ruim toegelicht.

Naast de veeleer functionele mededelingen over de nieuwe Standpunten en publicaties, de aankondiging van activiteiten (ACF, Contactfora...), de ledenwerking, de bekendmaking van nieuwe leden en de laureaten van de Klassen en fondsprijzen enzovoort, werd ook aandacht besteed aan de tentoonstellingen en concerten van de leden kunstenaars, met in 2018 onder meer Robert Vandereycken, Anne-Mie Van Kerckhoven (AMVK), Katlijne Van der Stighelen (Michaelina), Ronny Delrue (J'essaye de me construire), Anne Teresa De Keersmaeker (De Zes Brandenburgse Concerten) en Felix De Boeck.

Verder stonden de laureaten wetenschapscommunicatie, de internationale samenwerking met in het bijzonder de samenwerking tussen KVAB en de Royal Society of Edinburgh, en de viering van vijf jaar Jonge Academie in de aandacht. En er werden weer enkele onbekende gegevens in de omgeving van het Paleis der Academiën toegelicht.

Vlaamse Academische Stem - VLAST

Teneinde een draagvlak voor de Academie te creëren bij de buitenwereld en tevens geïnteresseerde buitenstaanders in contact te brengen met leden van KVAB en KANTL werd in 2003 'De Vlaamse Academische Stem' (VLAST) opgericht als vriendenkring van de Vlaamse academies KANTL en KVAB, ook wel eens 'Vrienden van de Academie' genoemd. VLAST organiseert voor haar leden culturele uitstappen, vnl. museumbezoeken, en nodigt hen uit op de publieke activiteiten van de KVAB, in het bijzonder die van het ACF. VLAST slaagde erin om in de loop van de voorbije 16 jaar een groep getrouwen rond zich te scharen die de werking van de Koninklijke Academies erg genegen zijn. De bezoeken zijn exclusief voor leden van VLAST, KVAB, KANTL en de leden van de Jonge Academie.

VLAST behartigt binnen de werking van de KVAB de publieksactiviteiten buiten het Paleis der Academiën in tegenstelling tot de werking van het ACF, dat gericht is op de evenementen georganiseerd door de KVAB i.s.m. de KANTL binnen het Paleis der Academiën.

Sinds 2017 probeert VLAST haar activiteiten nog breder bekend te maken in een aparte elektronische uitnodiging 'In de kijker', via de elektronische maandelijkse nieuwsbrief van KVAB en via de Academieberichten.

Stuurgroep

VLAST is momenteel een commissie van de Academie maar werd in 2003 gestart als vzw. In 2018 organiseerde zij 6 activiteiten met gemiddeld 20 deelnemers per activiteit. De activiteiten worden vastgelegd door een stuurgroep, voorgezeten door Mark Eyskens, waarin zowel leden zetelen van KVAB, KANTL als externen. Het secretariaat van VLAST wordt sinds midden 2016 waargenomen door een staflid.

Activiteiten

- 24 maart: AMVK, M HKA, Antwerpen i.s.m. Klasse Kunsten
- 13 april: Pompei, the immortal city, Beursplein, Brussel
- 23 mei: Fernand Léger, Schoonheid alom, Bozar, Brussel
- 20 september: Bruegel. Unseen masterpieces, Oldmastermuseum, Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, Brussel
- 19 oktober: Erasmushuis, Erasmushuis Anderlecht
- 7 december: De Arenbergs, Museum M, Leuven

Contactfora

De Academie coördineert jaarlijks wetenschappelijke bijeenkomsten of contactfora. Deze hebben tot doel Vlaamse wetenschappers of kunstenaars te verenigen rond specifieke thema's in de natuurwetenschappen (inclusief de biomedische wetenschappen), de menswetenschappen en de kunsten. Ook anderstalige landgenoten en buitenlandse gasten kunnen uitgenodigd worden.

Voor de organisatie van goedgekeurde contactfora worden, voor maximaal twee dagen, zalen in het Paleis der Academiën ter beschikking gesteld en wordt de hiermee samenhangende logistieke ondersteuning verstrekt door het personeel van de Academie. De Raad van Bestuur van de Academie bepaalt elk jaar, in het licht van het beschikbare budget, het maximaal bedrag van de toelagen. Voor aanvragen ingediend in 2018 kon een financiële toelage toegekend worden van maximaal € 2500 per dossier. De aanvragen worden tweemaal per jaar afgesloten, op 1 april en op 1 oktober.

Activiteiten 2018

- 8 en 9 september: Michèle Vanmaele (UGent): "Actuarial and Financial Mathematics Conference 2018 (AFMathConf2018)"
- 22 en 23 februari: Filip Meersman (UAntwerpen): "Joint Meeting of the Belgian and British Biophysical Societies"
- 8 maart: Lieven Pauwels (UGent): "Sex Offenders in and out Crime (SOC)"
- 26 en 27 juni: Bart Van Kerckhove (VUB): "Visualisation: Epistemic Practices and Theoretical Foundations"
- 29 juni: Inge Arteel (VUB): "Het lyrische in de poëzie van Friederike Mayröcker"
- 9 t.e.m. 13 juli: Ine Wouters (VUB): "Sixth International Congress on Construction History (ICCH2018)"
- 30 juli t.e.m. 1 augustus: Philippe Claeys (VUB): "Workshop: Cyclostratigraphy Intercomparison Project."
- 31 augustus: Jan Wouters (KU Leuven): "The Belt and Road Initiative and Global Governance"
- 17 oktober: Luc Van Meervelt (KU Leuven): "10th Belgian Crystallography Symposium BCS-10"
- 19 oktober: Jozef Anné (KU Leuven): "*Microbes in the spotlight*"
- 30 november: Marc Nyssen (VUB): "Data sciences and health care"
- 6 en 7 december: René Vermeir (UGent): "Adressing the Public Abroad: Strategies of Cultural and Public Diplomacy In the Early Modern Habsburg World (1550-1750)"
- 13 en 14 december: Koenraad Verboven (UGent): "Law and Economic Performance in the Roman World

VCWI

Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit

De Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit is een inhoudelijk onafhankelijk orgaan dat gehuisvest is binnen de KVAB. Dat betekent dat de Academie een secretaris ter beschikking stelt en dat de vergaderingen en hoorzittingen plaatsvinden in het Paleis der Academiën. De VCWI is samengesteld uit 9 hoogleraren, drie uit elk van de domeinen exacte - humane - biomedische wetenschappen. Ze wordt voorgezeten door prof. em. André Van Steirteghem (VUB) en ondersteund door secretaris Bert Seghers (KVAB) en een juridisch adviseur. Het comité van toezicht van de VCWI bestaat uit vertegenwoordigers van de stichtende instellingen: de vijf universiteiten, het FWO en de academiën KVAB en KAGB. Het stelt de leden van de VCWI aan en kan het reglement en het huishoudelijk reglement van de VCWI wijzigen. Het wordt thans voorgezeten door KVAB-lid Jacques Willems en secretarieel ondersteund door KVAB-beleidsmedewerker Bert Seghers.

Naast de universiteiten, FWO en academiën erkennen ook andere onderzoeksinstellingen de VCWI als adviserend orgaan. Het zijn VIB, VITO, imec, Flanders Make, ILVO, INBO, Agentschap Onroerend Erfgoed, Agentschap Plantentuin Meise, ITG en VLIZ.

Wedersamenstelling

In 2017 wijzigde de samenstelling van de VCWI, omdat het (eerste) vierjarige mandaat van de eerste leden afliep. Het comité van toezicht bevestigde het vertrouwen in André Van Steirteghem (reproductieve geneeskunde, VUB / UZ Brussel) als voorzitter en verlengde ook het mandaat van Jan De Houwer (psychologie, UGent), Steven Gillis (taalkunde, UAntwerpen), Els Van Damme (plantenbiochemie, UGent) en Sabine Van Doorslaer (materiaalfysica, UAntwerpen). Vier leden verlieten de VCWI op 7 oktober 2017: Marcel Ameloot (biofysica, UHasselt), Ludo Froyen (materiaalkundig ingenieur, KU Leuven), Jean Paul Van Bendegem (filosofie, VUB) en Christel Van Geet (kinderhematologie, KU Leuven / UZ Leuven). De volgende hoogleraren werden aangesteld als nieuwe leden van de VCWI: Ann Nowé (computerwetenschappen, VUB), Ivo Lambrichts (regeneratieve geneeskunde, UHasselt), Gert Storms (cognitieve psychologie, KU Leuven) en Séverine Vermeire (gastro-enterologie, KU Leuven / UZ Leuven). De voorzitter van het comité van toezicht inaugureerde de leden van de nieuw samengestelde VCWI en bedankte de afscheidnemende VCWI-leden op het interuniversitair symposium van 18 oktober 2017.

Ook het Comité van Toezicht werd opnieuw samengesteld. Alle instellingen bevestigden de zittende vertegenwoordiger voor een nieuw mandaat.

Adviezen

Haar reglement dicht de VCWI een tweeledige taak toe: enerzijds advies verlenen over klachtendossiers wetenschappelijke integriteit, nadat ze al zijn behandeld door de eigen instelling, en anderzijds het uitbrengen van algemeen advies over wetenschappelijke integriteit, naar aanleiding van het verzoek van aangesloten instellingen.

In 2017 kwamen zeven tweedeadviesaanvragen binnen op het adres van de VCWI (2017-A t.e.m. 2017-G). De VCWI werkte in 2017 vier rapporten uit met een tweede advies (2017-01 t.e.m. 2017-04). Van deze vier tweede adviezen wordt een geanonimiseerde samenvatting gepubliceerd in het jaarverslag van de VCWI op www.vcwi.be. De andere drie dossiers waren tijdens de jaarwisseling nog in behandeling.

In juni 2017 publiceerde de VCWI een algemeen advies over plagiaat (en zelfplagiaat) in projectaanvragen voor onderzoeksfinanciering, na het verzoek daartoe door een instelling. De VCWI adviseert instellingen die onderzoek financieren om aanvragers te verzoeken om te beschrijven wie betrokken was bij de aanvraag en met welke andere aanvragen de voorliggende overlapt. Tegelijkertijd wordt ook aanbevolen om dergelijke informatie niet of met voorzichtigheid te gebruiken bij het selecteren van de aanvragen. Tot slot wordt aangeraden om voorlopig terughoudend te zijn bij het vaststellen van plagiaat. Het algemeen advies over plagiaat in projectaanvragen werd toegestuurd aan alle instellingen die de VCWI erkennen. Daarnaast werden ook de Vlaamse minister bevoegd voor het beleidsdomein wetenschap en innovatie, het Departement EWI en de VLIR aangeschreven.

Interuniversitair symposium wetenschappelijke integriteit

De VCWI coördineerde de organisatie van het derde interuniversitaire symposium wetenschappelijke integriteit, op 18 oktober 2017, in samenwerking met de universiteiten. Dit kwam er naar aanleiding van de wedersamenstelling van de VCWI en verving het jaarlijkse besloten netwerkmoment voor al wie beroepsmatig in aanraking komt met kwesties van wetenschappelijke integriteit.

Op het programma stonden voordrachten van Roel Fernhout (voorzitter van het Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit van Nederland; over LOWI en VCWI), Els Van Damme (over de vernieuwde gedragscode voor wetenschappelijke integriteit van ALLEA, zie verder) en Geert Molenberghs (UHasselt; over statistiek). Daarna volgde een interactief dilemmaspel, met discussies over wat je zou doen in fictieve maar herkenbare concrete onderzoekssituaties, uitgewerkt door de UGent. De namiddag bracht een sessie over de snel veranderende wereld van open science (open data, preregistration ...) en het potentieel van het Open Science Framework om openheid en integriteit van onderzoek te versterken. Verder was er een panelgesprek met journalisten en academici over de publieke communicatie over

gevallen van wetenschapsfraude. Het symposium van 18 oktober sloot af met de plechtige inauguratie van de vier nieuwe leden van de VCWI, en het bedanken van de vier afzwaaiende leden.

Alle aanwezigen kregen de Engelstalige Europese gedragscode voor wetenschappelijke integriteit mee.
Met goedkeuring van de voorstellers werden alle presentaties online beschikbaar gesteld via de website van de VCWI (op www.vcwi.be/ontmoetingsdagen#2017).

Binnen- en buitenlandse contacten

- Voorzitter André Van Steirteghem en secretaris Bert Seghers zijn lid van ENRIO (European Network of Research Integrity Offices). Ze namen deel aan de ENRIO-vergadering van 27 mei 2017 in Amsterdam en de secretaris aan deze van 2 en 3 oktober 2017 in Lissabon. De secretaris coördineerde in het voorjaar van 2017 een bevraging van ENRIO-leden om de nationale organen voor wetenschappelijke integriteit in Europese lidstaten in kaart te brengen.
- Van 29 t.e.m. 31 mei ging in Amsterdam de 5th World Conference on Research Integrity door. De wereldconferenties zijn het grootste ontmoetingsmoment omtrent wetenschappelijke integriteit. Voorzitter en secretaris waren er aanwezig en netwerkten er met ambtsgenoten en anderen. De secretaris gaf er een voordracht over het landschap wetenschappelijke integriteit in Vlaanderen, mede namens de CWI's van de universiteiten.
- Op 29 mei ontmoetten de voorzitters en secretarissen van LOWI en VCWI elkaar voor een nadere kennismaking en uitwisseling van ervaringen.
- Op 24 maart stelden ALLEA (ALL European Academies) en de Europese Commissie de herziene European Code of Conduct for Research Integrity voor. Deze "revised edition" werd voorbereid door een klein team dat werkte in de schoot van de Permanent working group on science and ethics van ALLEA. Els Van Damme, lid van de VCWI en KVAB, maakte deel uit van dit zeskoppig team.
- De VCWI-secretaris heeft contact gehad met de integriteitsverantwoordelijken in kleinere wetenschappelijke instellingen die nog in de opstartfase van hun CWI en wetenschappelijke-integriteitsbeleid zijn, veelal ter voorbereiding van hun erkenning van de VCWI.

Voor meer informatie, de samenstelling van de VCWI en het comité van toezicht, een overzicht tweede adviezen over klachtendossiers inzake wetenschappelijke integriteit, verwijzen we naar het jaarverslag VCWI van 2017, publiek online op www.vcwi.be.

Internationale Samenwerking en Netwerking

Bilaterale Samenwerking

In het kader van de bilaterale samenwerkingen werd in 2017 een overeenkomst afgesloten met The Royal Society of Edinburgh, waarbij beide academies zich engageren samen te werken. In 2018 werd een eerste gezamenlijk evenement georganiseerd. Het betreft een symposium rond een onderwerp dat de interesse van de wetenschappelijke gemeenschappen van België en Schotland geniet:

- Workshop: Privacy, healthcare and data science, 17 april, 2018, Paleis der Academiën

The internet, big data and social networks have changed our everyday lives and much more is to come. The possibilities are endless but what threats to our privacy lurk in the digital world around us? How should data science be applied to sensitive health-related information?

Bilaterale Uitwisselingen

In 2018 vonden 3 bilaterale uitwisselingen plaats. 2 Vlaamse wetenschappers bezochten een collega in het buitenland, 1 buitenlandse onderzoeker bezocht een collega in Vlaanderen.

Deze uitwisselingen werden voornamelijk gebruikt voor het opstarten van nieuwe samenwerkingen, het bespreken en publiceren van resultaten van bestaande samenwerkingen en voor het uitwisselen van expertise.

Zending van Vlaamse wetenschappers

Oostenrijk

23/07-03/08 2018: Bezoek van Sander Ramboer (KU Leuven) aan prof. Lorenz Fischer (Johannes Kepler University Linz, Austria)
Onderzoeksdomein: economie, econometrie
Doel: Een gemeenschappelijk empirisch onderzoeksproject opstarten over strategische overheidssamenwerking in het kader van belastingscompetitie.
Resultaten: 'Het bezoek stelde ons in staat onderzoek op te starten naar fiscale interactie tussen overheden. Tijdens het verblijf werkten we onze onderzoeksstrategie uit en stelden we het op punt na het opnieuw doornemen van de bestaande literatuur. Op basis hiervan dienden we bijkomende data-aanvragen in en voerden

we een eerste replicatie uit van bestaand onderzoek. Zoals vooropgesteld, maakten we ook een preliminaire analyse met de data waarover we reeds beschikten.
Op de European Regional Science Association conferentie in Cork (28-31/08) hebben we kort verder kunnen werken op het project. Voorlopig bouwen we er elk afzonderlijk op verder, in afwachting van extra data en input van andere academici. Daartoe stel ik het werk eind oktober voor aan academici actief in het gebied van lokale fiscaliteit, tijdens een langer onderzoeksverblijf aan het Barcelona Institute of Economics.'

Servië

28/08-07/09 2018: Bezoek van prof. Jasson Vindas (UGent) aan prof. Stevan Pilipovic (Department of Mathematics and Informatics, University of Novi Sad, Servië)
Onderzoeksdomein: wiskunde
Doel: Onderzoek uitgevoerd in het kader van een gezamenlijk lange-termijn studieprogramma omtrent de regulariteitstheorie van functies en veralgemeende functies met toepassingen in de analyse van oplossingen van (partiële) differentiaalvergelijkingen.
Resultaten: 'We behaalden resultaten omtrent de Sobolevregulariteit van oplossingen van elliptische pseudo-differentiaalvergelijkingen van oneindige orde. We konden zelfs een artikel afwerken en indienen over dit onderwerp (gedurende het bezoek vervolledigden we het artikel waar we het afgelopen jaar aan hadden gewerkt). De titel van het artikel is: "Infinite order ΨDOs: Compositions with entire functions, new Shubin-Sobolev spaces, and index theorem".
We ontdekten ook optimale criteria omtrent de regulariteit van het type van Besov van distributies via regularisaties. Deze resultaten zijn momenteel nog in voorlopige vorm, maar we plannen om in de toekomst een wetenschappelijk artikel te schrijven met mogelijke verbeteringen.'

Bezoeken van buitenlandse wetenschappers

Servië

19-28/06 2018: Bezoek van prof. Bojan Prangoski (University of Novi Sad 2013 *Serbia*) aan prof. Jasson Vindas (UGent)
Onderzoeksdomein: wiskunde
Doel: Onderzoek naar factorisatietheorema's voor verschillende convolutie algebra's en functies.
Resultaten: Tijdens het bezoek slaagden de onderzoekers erin te bewijzen dat ruimten van ultradifferentieerbare vectoren van representaties van $(\mathbb{R}^d, +)$ op quasi-complete lokaal-convexe ruimten aan de factorisatie-eigenschap voldoen.

Coördinatie binnen RASAB

RASAB, the Royal Academies for Science and the Arts of Belgium, werd in 2001 opgericht door de KVAB en de Académie royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique (ARB). Zij is verantwoordelijk voor de coördinatie van de activiteiten op nationaal en internationaal niveau van de twee academies, zoals de nationale wetenschappelijke comités en de vertegenwoordiging van België in de federaties van academies. RASAB wordt bestuurd door de voorzitters en vast secretarissen van beide academies, aangevuld met één vertegenwoordiger van elke Klasse.

Nationale Comités

De missie van de nationale wetenschappelijke comités is de promotie en coördinatie van verschillende wetenschappelijke disciplines in België, hoofdzakelijk in een internationale context. De voorwaarde voor de oprichting van een Nationaal Comité is het bestaan van een internationale wetenschappelijke unie in dezelfde discipline, die op haar beurt verbonden is aan ISC (International Science Council). Een overzicht van de Belgische wetenschappelijke comités en hun leden is te raadplegen op www.rasab.be.

Het verslag van de activiteiten van de Nationale Comités wordt jaarlijks gepubliceerd op de website van RASAB (www.rasab.be).

Elke benoeming van nieuwe leden en elke nominatie van een afgevaardigde voor een algemene vergadering van een internationale wetenschappelijke unie moet goedgekeurd worden door de Klassen voor Wetenschappen van de KVAB en de ARB. Deze benoemingen en nominaties worden doorgaans gegroepeerd en 2 tot 3 maal per jaar aan de Klassen voorgelegd. In 2018 gebeurde dit in juni en november.

De KVAB geeft aan de Nationale Comités de kans om kosteloos over haar zalen te beschikken voor evenementen (zie bijlage lijst externe evenementen). Zij maken hiervan gebruik voor het organiseren van internationale congressen, maar ook voor nationale activiteiten om de uitstraling van hun discipline te bevorderen.

Lijst van Nationale Wetenschappelijke Comités:

- Antarctisch Onderzoek
- Biochemie en Moleculaire Biologie
- Biofysica
- Biomedical Engineering
- Bodemkunde
- Fysiologie & Farmacologie
- Geodesie & Geofysica
- Geografie
- Geologische Wetenschappen

- Kristallografie
- Logica, Geschiedenis en Filosofie der Wetenschappen
- Mechanica
- Microbiologie
- Natuurkunde
- Psychologische Wetenschappen
- Quartair onderzoek (BELQUA)
- Radio-Electriciteit
- Scheikunde
- Sterrenkunde
- Wiskunde

Lijst van de Internationale Wetenschappelijke Unies:

- Committee on Space Research (COSPAR)
- International Astronomical Union (IAU)
- International Geographical Union (IGU)
- International Geosphere-Biosphere Programme (IGBP)
- International Federation for Medical and Biological Engineering (IFMBE)
- International Mathematical Union (IMU)
- International Union for Physical and Engineering Sciences in Medicine (IUPESM)
- International Union for Quaternary Research (INQUA)
- International Union of Biochemistry and Molecular Biology (IUBMB)
- International Union of Biological Sciences (IUBS)
- International Union of Crystallography (IUCr)
- International Union of Geodesy and Geophysics (IUGG)
- International Union of Geological Sciences (IUGS)
- International Union of History and Philosophy of Science (IUHPS),
- Division of History of Science and Technology (IUHPS-DHST)
- Division of Logic, Methodology and Philosophy of
- Science (IUHPS-DLMPS)
- International Union of Microbiological Societies (IUMS)
- International Union of Pharmacology (IUPHAR)
- International Union of Physiological Sciences (IUPS)
- International Union of Psychological Science (IUPsyS)
- International Union of Pure and Applied Biophysics (IUPAB)
- International Union of Pure and Applied Chemistry (IUPAC)
- International Union of Pure and Applied Physics (IUPAP)
- International Union of Radio Science (URSI)
- International Union of Soil Sciences (IUSS)
- International Union of Theoretical and Applied Mechanics (IUTAM)
- Scientific Committee on Oceanic Research (SCOR)
- Scientific Committee on Solar-Terrestrial Physics

Deelname aan internationale samenwerkingen

De KVAB is soms rechtstreeks, soms via RASAB, lid van verschillende federaties en samenwerkingsverbanden van academies, zowel op Europees niveau als op wereldniveau. Een overzicht van de lidmaatschappen en de Belgische vertegenwoordigers is te vinden op www.rasab.be.

Internationaal onderhoudt de Jonge Academie goede contacten met de Young Academies van andere Europese landen en met supranationale structuren zoals de Global Young Academy en de Young Academy of Europe. In eigen land zijn er binnen de verschillende universiteiten overlegmomenten tussen de rectorale beleidsploeg en de geleding van de Jonge Academie.

EASAC

Vertegenwoordigingsmissies in 2018:
EASAC Steering panel Energy, 22-23/11/2018, Brussel: Jan Kretzschmar
EASAC Council Meeting, 30/05-01/06 /2018, Wenen: Freddy Dumortier

Experten genomineerd door de KVAB in werkgroepen of als peer reviewer van EASAC in 2018:
EASAC Report on Decarbonisation of Transport: Jan Kretzschmar

ISC (voormalig ICSU)

In 2018 werden het Social Science Council (ISSC) en het International Council for Science (ICSU) verenigd in het hiertoe nieuw opgerichte International Science Council (ISC)

Vertegenwoordigingsmissies in 2018:
- ISC stichtingscongres, 03-05/07/2018, Parijs: C. Vandermotten
- ISC algemene vergadering, 29-30/07/2018, Moskou: C. Vandermotten

CAETS

CAETS (Council of Academies of Engineering and Technological Sciences) is de wereldvereniging van ingenieursacademies. Paul Verstraeten en Achiel Van Cauwenberghe vertegenwoordigen normaal gezien de KVAB op de jaarlijkse conferentie en/of algemene vergadering. Dit jaar is dit niet mogelijk gebleken. Zodra het "statement" over de conferentie van 2018 verspreid zal zijn, zal hierover gerapporteerd worden in de Klasse.

ALLEA

De KVAB wordt in ALLEA vertegenwoordigd door Hubert Bocken, die in 2018 verkozen werd tot ondervoorzitter van ALLEA. Hij nam deel aan de volgende activiteiten:

- Raad van Bestuur, 22-23/02/2018, Rome
- Raad van Bestuur, 16-17/05/2018, Sofia
- Algemene vergadering, 16-18/05/2018, Sofia
- Raad van Bestuur, 6-7/09/2018, Berlijn
- Permanent Working Group on Intellectual Property, 21/10/2018, Munchen
- Raad van Bestuur, 20-21/12/2018, Warschau

Andere vertegenwoordigingsmissies in 2018:

- Workshop "Ethical Aspects of Open Access: A windy road"; 01/02/2018, Brussel: Joos Vandewalle
- ALLEA and Royal Society conference: "Flourishing in a data-enabled society", 01-02/11/2018, Chichester: Joos Vandewalle (lid van het organizing committee)
- WG Science and Ethics, 01/02/2018, Brussel: Els Van Damme
- WG Science and Ethics, 18-19/06/2018, Dublin: Els Van Damme
- WG e-Humanities, 11-12/12/2018: Rentier Bernard

SAPEA

Op 13 december 2016 is SAPEA gestart als onderdeel van het SAM (Science Advice Mechanism) van de EU. SAPEA (Science Advice for Policy by European Academies) is een initiatief van de EC dat steunt op de samenwerking van vijf organisaties: Academia Europaea, ALLEA (ALL European Academies), EASAC (European Academies Science Advisory Council), Euro-CASE (European Council of Academies of Applied Sciences, Technologies and Engineering), en FEAM (Federation of European Academies of Medicine). Het algemeen objectief van het project is om wetenschappelijke expertise bijeen te brengen, die tijdskritisch, onafhankelijk en evidentie-gebaseerd is, steunend op meer dan 100 Europese academies ,uit meer dan 40 landen. Ter ondersteuning van SAPEA heeft de Europese Commissie een budget van € 6.000.000 voorzien in het H2020-programma.

Op 25 januari 2018 vond in het Paleis der Academiën een workshop plaats met als thema Carbon Capture and Utilization Experts. 40 Deelnemers (waaronder Joos Vandewalle) namen deel aan de plenaire en 5 parallelle break-out sessies, waaronder ook vertegenwoordigers van de Europese Commissie.

Euro-CASE

Sinds medio 2018 zijn KVAB en ARB opnieuw lid van Euro-Case. KTW en CTS krijgen samen 1 stem in de board van Euro-CASE, maar ze kunnen elk een vertegenwoordiger voor deelname aan de vergaderingen sturen. KTW wordt vertegenwoordigd door Joos Vandewalle; CTS wordt vertegenwoordigd door Luc Chefneux.

Op 23-25 september 2018 woonden beide vertegenwoordigers de board-meeting in Zurich bij.

European Young Academies

Op 23-24 maart 2018 nam JA-lid Katelijne De Corte deel aan de meeting van de Europese Jonge Academies in Amsterdam. Deze werd georganiseerd door de Nederlandse Jonge Akademie.

Gebruik van het Paleis der Academiën door federaties

De Europese academienetwerken maken gebruik van het Paleis der Academiën als ontmoetingsplaats en als ideale locatie voor de voorstelling van allerlei rapporten. Deze rapporten worden dan door de KVAB verder verspreid binnen Vlaanderen.

In het afgelopen jaar werden de lokalen van de KVAB zo gebruikt voor een tiental vergaderingen (Eurocase, EASAC, ALLEA) en werd het EASAC rapport over Soil Sustainability er voorgesteld. Het gedetailleerde overzicht is te vinden in de bijlagen.

Bacas

BACAS (Belgian Academy Council for Applied Sciences) is de koepel waaronder de KTW (Klasse Technische Wetenschappen van de KVAB) en de CTS (Classe Technologie et Société van de Académie Royale de Belgique) verenigd zijn.

Deze koepel vertegenwoordigt de Belgische Nederlands- en Franstalige academisch ingenieurs in internationale organisaties van ingenieursacademies zoals CAETS (International Council of Academies of Engineering and Technological Sciences) en Euro-CASE (European Council of Applied Sciences Technologies and Engineering).

Het voorzitterschap van BACAS wordt beurtelings door een lid van de KTW en een lid van de CTS waargenomen, telkens voor een periode van twee jaar. Voor de periode 2018-19 oefent Paul Verstraeten van de KTW dit voorzittersmandaat uit. De "board" (het bestuur) van BACAS vergadert tweemaal per jaar en telt 12 leden (6 van KTW en 6 van CTS).

Op deze bestuursvergaderingen wisselen KTW en CTS gegevens uit over elkaars werking en maken afspraken voor deelname aan de werking van de internationale ingenieursacademies.

De werking van KTW verschilt nogal van deze van CTS: dit komt uiteraard deels door het feit dat de CTS ook niet-ingenieurs (vooral leden gespecialiseerd in menswetenschappen zoals sociologie of economie) onder haar leden telt (vandaar de naam Classe Technologie et Société). Maar ook de methodiek is anders: terwijl KTW getypeerd wordt door werkgroepen die Standpunten over actuele thema's voorbereiden en Denkerscycli waarin buitenlandse experts hun licht laten schijnen

over maatschappelijke uitdagingen in Vlaanderen, publiceren bij CTS leden in eigen naam in de reeksen "L'académie en Poche", "Transversales" en "Rétro Poche" en organiseren zij colloquia.

Leden van CTS krijgen steeds de mogelijkheid te participeren in KTW-werkgroepen, en omgekeerd worden KTW-leden op de hoogte gehouden van de initiatieven van de CTS.

Naast de reeds vermelde internationale organisatie CAETS is BACAS ook vertegenwoordigd in SAPEA (Science Advice for Policy by European Academies), een door de Europese Commissie gefinancierd wetenschappelijk adviescomité.

Samenstelling Academie – December 2018

Klasse van de Natuurwetenschappen

Gewone leden:

1. Thys van den Audenaerde D. (1978)
2. Van Montagu, baron M. (1987)
3. Thas J. (1988)
4. Schamp N. (1990)
5. Vandekerckhove J. (1990)
6. Hirsch C. (1994)
7. Heyde K. (1996)
8. Jacobs P. (1996)
9. Gijbels R. (1997)
10. Dumortier F. (1998)
11. Kersters K. (1998)
12. Van Broeckhoven C. (1999)
13. Van Houtte P. (1999)
14. De Kimpe N. (2003)
15. Waelkens C. (2003)
16. Inzé D. (2005)
17. Van Dyck D. (2006)
18. Vincx M. (2006)
19. Ceulemans R. (2009)
20. Maex K. (2009)
21. Poesen J. (2009)
22. Steels L. (2009)
23. Van Damme E. (2009)
24. Van Maldeghem H. (2009)
25. Backeljau T. (2010)
26. Hofkens J. (2010)
27. Schoofs L. (2010)
28. Swennen R. (2010)
29. Tavernier J. (2010)
30. Van Tendeloo G. (2010)
31. Aerts C.(2011
32. Baets R. (2011)
33. Bogaerts A. (2011)
34. De Mazière M. (2011)
35. Gheysen G. (2011)
36. Martens J. (2011)
37. Peeters F. (2011)
38. Van de Peer Y. (2011)
39. Moens L. (2012)
40. Sevrin A. (2012)
41. Vandenabeele P. (2012)
42. Van Den Broeck C. (2012)
43. Cuyt A. (2013)
44. Neyens G. (2013)
45. Van Lipzig N. (2013)
46. Van Speybroeck V. (2013)
47. Darras V. (2014)
48. De Feyter S. (2014)
49. Van der Linden A. (2014)
50. Binnemans K. (2015)
51. Gijbels I. (2015)
52. Van Der Straeten D. (2016)
53. Verschuren D. (2016)
54. Vaes S. (2017)
55. Van Huffel S. (2017)

Ereleden:

1. Geukens F. (1958)
2. Péters J. (1970)
3. Gullentops F. (1962)
4. Fiers, baron W. (1973)
5. Smeyers P. (1983)
6. Vanhecke L. (1973)
7. Coomans A. (1978)
9. Vermeersch P. (1990)
10. Vanquickenborne L. (1986)
11. De Schryver F. (1989)
12. Van Landuyt J. (1994)
13. Veretennicoff I. (1998)
14. Gomes W. (1989)
15. Kühn E. (1990)

8. Bruynseraede Y. (1988)

Buitenlandse leden:

1. Allen J. (1991)
2. Bourgain J. (2012)
3. Brandl H. (1992)
4. Claeson T. (2003)
5. Daubechies I. (2011)
6. de Jager C. (1967)
7. De Vincentiis M. (1988)
8. Denucé J. (1983)
9. Dézsi I. (1978)
10. Dijkgraaf R. (2018)
11. Ebbesen T. W. (2011)
12. Fresco L. (2015)
13. Halzen F. (2015)
14. Hewish A. (1989)
15. Hirsch P. (1995)
16. Korpel A. (1987)
17. Lehn J.-M. (1990)
18. Liu S. (1990)
19. Martin J. (2011)
20. Masuhara H. (1998)
21. Nolte R. (2000)
22. Rahmat-Samii Y. (2001)
23. Samori P. (2018)
24. Sato H. (1991)
25. Schuller I. (1998)
26. Smets E. (2012)
27. Spaepen F. (2000)
28. Srivastava H. (1991)
29. 't Hooft G. (1981)
30. Van Doninck W. (2014)
31. Van Marcke E. (1999)
32. Van Swygenhoven H. (2014)
33. Weck M. (1994)
34. Weckhuysen B. (2015)
35. West R. (1981)

Klasse van de Menswetenschappen

Gewone leden:

1. Dewachter W. (1986)
2. Witte, barones E. (1988)
3. Steel C. (1989)
4. Willems D. (1989)
5. van Outryve d'Ydewalle, ridder G. (1992)
6. Van Rompuy, baron P. (1994)
7. Bocken H. (1994)
8. Lesthaeghe R. (1996)
9. Verhofstadt-Denève L. (1997)
10. De Dijn H. (1997)
11. Tasmowski L. (1998)
12. Clarysse W. (1998)
13. Van Uytfanghe M. (1998)
14. Waelkens, ridder M. (1998)
15. Weyembergh M. (1999)
16. Alen, baron A. (1999)
17. Billiet J. (2001)
18. De Nauw A. (2001)
19. Versluys K. (2001)
20. Foblets, barones M. (2001)
21. Cousy H. (2002)
22. Batens D. (2002)
23. Symoens H. (2003)
24. Cantillon, barones B. (2003)
25. Standaert N. (2003)
26. De Grauwe P. (2004)
27. Maresceau M. (2004)
28. Laureys G. (2007)
29. Boone M. (2008)
30. Wouters J. (2008)
31. Van Damme M. (2009)
32. Vandenbergen A.-M. (2009)
33. Van Goethem H. (2009)
34. Verschaffel L. (2009)
35. Veugelers R. (2009)
36. De Clercq M. (2010)
37. Tollebeek J. (2010)
38. Van Den Berghe L. (2010)
39. Velle K. (2010)
40. Wagemans J. (2010)
41. Bourgeois J. (2011)
42. Buysse A. (2011)
43. Konings J. (2011)
44. Lamberigts M. (2011)
45. Geens K. (2012)
46. Praet D. (2012)
47. Schokkaert E. (2012)
48. Vandorpe K. (2012)
49. Velaers J. (2012)
50. Davidse K. (2013)
51. Deneckere G. (2013)
52. Maes B. (2013)
53. Pauwels C. (2013)
54. Verhetsel A. (2013)
55. Heirbaut D. (2014)
56. Onghena P. (2014)
57. Van Hulle C. (2014)
58. Verhulst S. (2014)
59. Keunen B (2015)
60. Matthijs K. (2015)
61. Mesquita B. (2015)
62. Van Houtte M. (2015)
63. Govaere I. (2016)
64. Van Riel G.(2016)
65. Demoen K. (2017)
66. Van Eeckhoutte W. (2017)
67. Bouckaert G. (2018)
68. Duerloo L. (2018)

Ereleden:

1. Vervliet H. (1968)
2. Van der Wee, baron H. (1977)
3. Huyse L. (1994)
4. De Mey M. (1994)
5. Eyskens M. (1988)
6. Dobbelaere K. (1992)
7. Prevenier W. (1985)
8. Simons L. (1997)

9. Derolez A. (1992)
10. Van der Haegen H. (1988)
11. Van der Cruysse D. (1998)
12. Peeters T. (1985)

Buitenlandse leden:

1. Ahrweiler H. (1981)
2. Andrews N. (2014)
3. Arnade P. (2017)
4. Babcock R.G. (2005)
5. Blockmans W. (2004)
6. Blok D. (1990)
7. Cadiet L. (2010)
8. Carpi F. (1997)
9. Clarck P. (2015)
10. Cuvigny H. (2016)
11. De Boeck P. (2012)
12. De Vries J. (2003)
13. Dewulf J. (2017)
14. Dupré L. (1985)
15. Fenik B. (1988)
16. Frijhoff W. (2005)
17. Gottwald P. (2005)
18. Haegeman L. (1994)
19. Hermans H. (2017)
20. Hess B. (2010)
21. Hooghe L. (2011)
22. Howell M. C. (2015)
23. Jacobs F. (2005)
24. Janssen F. (2004)
25. Kaufmann F.-X. (1991)
26. Kocka J. (2016)
27. Lairg, Lord Irvine of (2005)
28. Lerchner G. (1994)
29. Lesger C. (2008)
30. Levelt W. (1999)
31. Ma J. (2010)
32. Markesinis, Sir B. (1990)
33. McConica J. (1988)
34. McGing B. (2008)
35. Moureau F. (2005)
36. Nijkamp P. (2000)
37. Nowotny H. (2014)
38. Requejo Isidro M. (2017)
39. Schuyt C. (2001)
40. Shetreet S. (2014)
41. Skafte-Jensen M. (1997)
42. Sorabji R. (2008)
43. Stronach D. (1988)
44. Tax P. (1999)
45. Victor B. (2013)

Klasse van de Kunsten

Gewone leden:

1. Marijnissen R. (1970)
2. Van Gysegem P. (1981)
3. Van Reeth B. (1990)
4. Boenders F. (1991)
5. Dr. Heyrman H. (1993)
6. D'Haene R. (1993)
7. De Keersmaeker A.-T. (1998)
8. Fabre J. (1998)
9. Strauven F. (2000)
10. Van Hove L. (2001)
11. De Jonge K. (2001)
12. Balis A. (2002)
13. Elias W. (2003)
14. Stroo C. (2003)
15. Van der Stighelen K. (2003)
16. Delaere M. (2005)
17. Panamarenko (1998)
18. Coninx, baron S. (2004)
19. Robbrecht P. (2005)
20. Van der Stock J. (2005)
21. Buylen M. (2006)
22. Decraemer H. (2006)
23. Van Hee M.-J. (2007)
24. Bergmans A. (2007)
25. Van Kerckhoven A.-M. (2008)
26. De Buck S. (2009)
27. Maes F. (2009)
28. Posman L. (2009)
29. Smets M. (2009)
30. Van der Wee B. (2009)
31. Vermote P. (2009)
32. Delrue R. (2010)
33. Martens M. (2010)
34. Ruyters M. (2010)
35. Vandenbroeck P. (2010)
36. Verschaffel B. (2010)
37. Coomans de Brachène T. (2011)
38. De Keyzer C. (2011)
39. Rathé F. (2011)
40. Bergé P. (2012)
41. Swerts P. (2012)
42. Van Landeghem J. (2012)
43. Vandenabeele L. (2012)
44. Baert B. (2013)
45. Troch F. (2013)
46. Van Parys A. (2013)
47. Vermeersch V. (2013)
48. Borremans M. (2014)
49. de Zegher C. (2014)
50. Henderickx W. (2015)
51. Brossé D. (2016)
52. Hanssen K. (2016)
53. Torfs A. (2016)
54. Tas R. (2017)
55. Van Gelder H. (2017)
56. Dercon C. (2018)
57. Maclot P. (2018)
58. Swinnen P. (2018)

Ereleden:

1. Devliegher L. (1986)
2. Nivelle A. (1988)
3. Servais R. (1973)
4. Laporte A. (1990)
5. Bossuyt I. (1993)
6. Vandereycken R. (1996)
7. Delmarcel G. (1999)
8. Huys B. (1980)
9. Tinel K. (1986)
10. Sabbe H. (1999)
11. Vlieghe H. (1990)
12. Coryn R. (2018)

Buitenlandse leden:

1. Blumenthal D. (2018)
2. Châtelet A. (1990)
3. Colomina B. (2009)
4. DaCosta Kaufmann Th. (1997)
5. de Bodt S. (2003)
6. De Jongh E. (1988)
7. Eötvös P. (2014)
8. Fillitz H. (1988)
9. Foucart J. (1991)
10. Frampton K. (2010)
11. Gerszi T. (1992)
12. Goezu A. (1990)
13. Hennel-Bernasikowa M. (1995)
14. Hirsch K. (1995)
15. Lachenmann H. (1997)
16. Lasala J. L. (1997)
17. Lebic L. (2004)
18. Marrow J. (1997)
19. Mayer-Meintschel A. (1988)
20. McGrath E. (2003)
21. Neutelings W.-J. (2011)
22. Ottenheym K. (2012)
23. Pollock G. (2015)
24. Roussev S. (2004)
25. Schuijer M. (2008)
26. Sluijter E-J (2004)
27. Spronk R. (2009)
28. Strazza G. (2000)
29. Trémois P.-Y. (1971)
30. Van de Wetering E. (1994)
31. Van Grevenstein-Kruse A. (2010)
32. Von Moos S. (2009)
33. Winner M. (1990)
34. Zhong H. (1992)

Klasse van de Technische Wetenschappen

Gewone leden:

1. Van Cauwenberghe A. (1988)
2. Kretzschmar J. (1996)
3. Vandewalle J. (1996)
4. Leuridan J. (1998)
5. Vanderleyden J. (1998)
6. Van Vaerenbergh I. (1998)
7. Verstraete W. (1997)
8. De Moor B. (2000)
9. Van Overschée W. (2000)
10. Willems, baron J. (2001)
11. Verhoeven R. (2002)
12. Verstraeten P. (2002)
13. Bossyns L. (2004)
14. Gosselin D. (2004)
15. Van Landeghem H. (2004)
16. Verdonck P. (2004)
17. Van Roost J. (2005)
18. Beazar G. (2006)
19. Belmans R. (2006)
20. D'haeseleer W. (2006)
21. Lox E. (2006)
22. Moldenaers P. (2006)
23. Heynen H. (2009)
24. Höfte M. (2009)
25. Malcorps C. (2009)
26. Schoukens J. (2009)
27. Wauters D. (2009)
28. Bernard A. (2010)
29. Fransaer D. (2010)
30. Taerwe L. (2010)
31. Van Walle E. (2010)
32. Wevers M. (2010)
33. Bonte L. (2011)
34. Thienpont H. (2011)
35. Velge H.-J. (2011)
36. Verbauwhede I. (2011)
37. De Bruycker P. (2012)
38. De Schutter J. (2012)
39. Monard E. (2012)
40. Buelens C. (2013)
41. Hubin A. (2013)
42. Berbers Y. (2014)
43. Delcour J. (2014)
44. Marin G. (2014)
45. Baelmans M. (2015)
46. Keppens G. (2015)
47. Lagae L. (2016)
48. Van De Walle R. (2016)
49. Arnaut F. (2018)
50. Vansteenkiste N. (2018)

Ereleden:

1. Froment G. (1984)
2. Van den Balck V. (1989)
3. Haemers G. (1992)
4. Meers U. (1992)
5. Van Belle N. (1992)
6. Van Keymeulen J. (1992)
7. Van Remortel J. (1992)
8. Wissaert R. (1992)
9. Gobin R. (1994)
10. Beernaert S. (1995)
11. Naze M. (1995)
12. Depaemelaere J.-P. (1996)
13. Van Campenhout J. (2011)
14. Deman J. (1998)
15. Deroo H. (1998)
16. Soens M. (1998)
17. Ulens S. (1988)
18. Beeckman J.-P. (2001)
19. Lenaers R. (2002)
20. De Man H. (1990)
21. Frimout, burggraaf D. (1994)
22. Van Brussel H. (1990)
23. Verbaeten P. (2000)
24. Tambuyzer E. (2006)
25. Michiels L. (2004)
26. Lagasse P. (1996)

27. Berlamont J. (2001)
28. Gelders L. (1989)
29. Aernoudt E. (1997)
30. Vandamme E. (2000)
31. Verpoest I. (2004)
32. Oosterlinck, baron A. (2006)

Buitenlandse leden:

1. Adriaens P. (2012)
2. Bird Robert Byron (1994)
3. Ceder G. (2015)
4. de Hoop Adrianus T. (1997)
5. Desmedt Y. (2015)
6. D'Hooghe A. (2016)
7. Ferrero A. (2010)
8. Frangopol D. (2016)
9. LI G.-Q. (2018)
10. Mareels I. (2010)
11. Monostori L. (2011)
12. Noterdaeme J.-M. (2012)
13. Rabaey J. (2011)
14. Sweldens W. (2011)
15. Vandebroek S. (2010)
16. Van Houten F. (2011)
17. Van Mieghem J. (2015)
18. Van Wassenhove L. (2010)
19. Verriest E. (2012)
20. Waterman R. (2010)
21. Zijm H. (2016)
22. Zwaenepoel W. (2010)

Jonge Academie

2017-2018

1. Emiliano Acosta
2. Jan Aerts
3. Frederik Anseel
4. Ann Bessemans
5. Camilla Bork
6. Koenraad Brosens
7. Elke Cloots
8. Jorgen D'Hondt
9. Alexander De Becker
10. Goedele De Clerck
11. Katelijne De Corte
12. Veerle De Herdt
13. Frederik De Laender
14. Simon De Meyer
15. Bert De Smedt
16. Koen De Temmerman
17. Karolien De Wael
18. Frederik De Wilde
19. Stefanie Dedeurwaerdere
20. Ugo Dehaes
21. Ben Dhooge
22. Ann Dooms
23. Liesbet Geris
24. Vincent Ginis
25. Joke Goris
26. Jelle Haemers
27. Kristien Hens
28. Niel Hens
29. Lodewijk Heylen
30. Steven Husson
31. Tine Huyse
32. Athar Jaber
33. Koenraad Jonckheere
34. Tina Kyndt
35. Steven Latré
36. Sarah Lebeer
37. Samuel Mareel
38. Lennart Martens
39. Pieter Martens
40. Frank Merkx
41. Johan Meyers
42. Johannes Nicaise
43. Hans Op de Beeck
44. Karolien Poels
45. Korneel Rabaey
46. Katrien Remaut
47. Magaly Rodríguez García
48. Noel Salazar
49. Giovanni Samaey
50. Kevin Smets
51. Evelien Smits
52. Violet Soen
53. Bram Spruyt
54. Wim Thielemans
55. Peter Van Aelst
56. Dorien Van de Mieroop
57. Pieter Van der Veken
58. Lieve Van Hoof
59. Ine Van Hoyweghen
60. Peter Van Nuffelen
61. Marianne Van Remoortel
62. Bram Vanderborght
63. Karel Vanhaesebrouck
64. Kim Verbeken
65. Sofie Verbrugge
66. Marian Verhelst
67. Nathalie Vermeulen
68. Lien Verpoest
69. Bram Verschuere
70. Katrien Verveckken
71. Mathieu Vinken
72. Sylvia Wenmackers
73. Nele Witters

2018-2019

1. Orhan Agirdag
2. Frederik Anseel
3. Ann Bessemans
4. Camilla Bork
5. Elke Cloots
6. Goedele De Clerck
7. Katelijne De Corte
8. Ugo Dehaes
9. Veerle De Herdt
10. Jozefien De Leersnyder
11. Bert De Smedt
12. Karolien De Wael
13. Frederik De Wilde
14. Heleen Dewitte
15. Ben Dhooge
16. Koen Dries
17. Lendert Gelens
18. Vincent Ginis
19. Joke Goris
20. Kristien Hens
21. Niel Hens
22. Lodewijk Heylen
23. Athar Jaber
24. Lies Lahousse
25. Damya Laoui
26. Steven Latré
27. Sarah Lebeer
28. Silvana Mandolessi
29. Pieter Martens
30. Frank Merkx
31. Magaly Rodríguez García
32. Amr Ryad
33. Kevin Smets
34. Evelien Smits
35. Bram Spruyt
36. Wim Thielemans
37. Karel Vanhaesebrouck
38. Lieve Van Hoof
39. Alexander van Nuijs
40. Birgit Van Puymbroeck
41. Sofie Verbrugge
42. Lien Verpoest
43. Bram Verschuere
44. Katrien Verveckken
45. Mathieu Vinken
46. Sylvia Wenmackers
47. Nele Witters
48. Nele Wynants

Commissies van de Academie

Kandidaturencommissie

Klasse van de Natuurwetenschappen:

Waelkens C., bestuurder
Van Houtte P., onderbestuurder
Van Dyck D., uittredend bestuurder
Dumortier F., vast secretaris

De Schryver F. (2017-2019)
De Kimpoe N (2018-2020)
Thas J. (2018-2020)
Van Damme E. (2017-2019)
Vinckx M. (2018-2020)

Klasse van de Menswetenschappen:

Versluys K., bestuurder
Tollebeek J., onderbestuurder
Laureys G., uittredend bestuurder
Dumortier F., vast secretaris

Dewachter W. (2018-2020)
Buysse A. (2017-2019)
Mesquita B. (2019-2021)
Van Uytfanghe M. (2017-2019)
Verhulst S. (2019-2021)

Klasse van de Kunsten:

Van Kerckhoven A.-M ., bestuurder
Verschaffel B., onderbestuurder
Posman L., uittredend bestuurder
Dumortier F., vast secretaris

Baert B. (2016-2021)
Coryn R. (2014-2019)
Delaere M. (2016-2021)
Strauven F. (2018-2020)
Van Hove L. (2018-2020)

Klasse van de Technische Wetenschappen:

Monard E., bestuurder
Beazar G., onderbestuurder
Verstraeten P., uittredend bestuurder
Dumortier F., vast secretaris

Delcour J. (2018-2020)
Höfte M. (2015-2020)
Kretzschmar J. (2015-2020)
Malcorps C. (2015-2020)
Vandewalle J. (2019-2021)

Laureatencommissie

Klasse van de Natuurwetenschappen:

Waelkens C.., bestuurder
Velle K., voorzitter
Dumortier F., vast secretaris

Martens J. (2015-2020)
Peeters F. (2015-2020)
Vandenabeele P. (2015-2020)
Van Maldeghem H. (2015-2020)

Klasse van de Menswetenschappen:

Versluys K., bestuurder
Velle K., voorzitter
Dumortier F., vast secretaris

Billiet J. (2015-2020)
Boone M. (2019-2021)
Onghena P. (2016-2021)
Verhetsel A. (2016-2021)

Klasse van de Kunsten:

Van Kerckhoven A.-M., bestuurder
Velle K., voorzitter
Dumortier F., vast secretaris

De Bondt W. (2015-2020)
Van Landeghem J. (2018-2020)
Swerts P. (2016-2021)
Boenders F. (2016-2021)

Klasse van de Technische Wetenschappen:

Monard E., bestuurder
Velle K., voorzitter
Dumortier F., vast secretaris

Taerwe L. (2019-2024)
Vandamme E. (2015-2020)
Van Remortel J. (2015-2020)
Willems J. (2015-2020)

Langlopende Projecten

Commissie Publicatiebeleid

Vandenbergen A.-M., voorzitter
Dumortier F., vast secretaris
Bocken H.
Clarysse W.
Heirbaut D.
Lamberigts M.
Thas J.
Van Kerckhoven A.-M.
Verstraeten P.
Van Impe E., secretaris

Adviesraad Contactfora

Kretzschmar J., voorzitter Adviesraad
Velle K., voorzitter
Dumortier F., vast secretaris
Leven G. (KAGB)
Bergmans A.
Monard E.
Schamp N.
Tasmowski L.
Van Maldeghem H.
Van Parys A.
Wagemans J.
Lambrecht N., secretaris

Academisch Cultureel Forum

Boenders F., voorzitter
Eyskens M., voorzitter
Dumortier F., vast secretaris
Vandeweghe W., vast secretaris KANTL
Velle K., voorzitter KVAB
Bergmans A., ondervoorzitter KVAB
Van Raemdonck B., directeur KANTL
Waelkens C., bestuurder KNW
Versluys K., bestuurder KMW
Van Kerckhoven A.-M., bestuurder KK
Monard E., bestuurder KTW
Bocken H.
Buylen M.
Coryn R.
Deroo H.
Gosselin D.
Hirsch C.
Huys B.
Kretzschmar J.
Mosman L.
Strauven F.
Thys van den Audenaerde D.
Tollebeek J.
Van der Stighelen K.
Van Hove L.
Vandamme E.
Van der Cruysse D.
Veretennicoff I.
Wissaert R.
Serrien E., secretaris
Rombaut H., secretaris

Wetenschappelijke commissie van het Nationaal Biografisch Woordenboek

Waterschoot W., voorzitter
Symoens H., ondervoorzitter
Dumortier F., vast secretaris
Geboes K. (KAGB)
Gelders L.
Musschoot A. M. (KANTL)

Boenders F.
Prevenier W.
Simons L.
Strauven F.
Van der Wee, baron H.
VandeWeghe W. (KANTL)
Porteman K. (KANTL)
Van Gorp H. (KANTL)
Velle K.
Witte, barones E.
Willaert F. (KANTL)
Rombaut H., redactiesecretaris

Vlaamse Academische Stem (VLAST)

Bestuur

Eyskens Marc, voorzitter
Dumortier Freddy, schatbewaarder
Vandeweghe Willy, secretaris
Velle Karel, voorzitter KVAB
Beernaert Stan
Brems Hugo
Bruynseraede Yvan
Musschoot Anne-Marie
Van de voorde, baron Aloïs
Waterschoot Werner
Rombaut Hans, administratief secretaris

Ereleden

Boenders Frans
De Boodt-Maselis Marie-Christiane
De Bruyckere Luc
De Keersmaeker Paul
De Schutter Georges
De Smedt Marcel
Duverger Erik
Elias Willem
Jacobs Pierre
Lateur Patrick
Gelders Ludo
Offeciers Mieke
Schamp, baron Niceas
Van den Bremt S.
Van Gorp Hendrik
Van Hove Luc
Van Landuyt Joseph
Vanneste Marc
van Outryve d'Ydewalle Géry
Van Waeyenberge Piet
Van Wassenhove Johan
Vlaminck Erik
Willaert Frank
Willems Dominique

Leden

Anderson Alan
Badts Hugo
Baes Paul
Beazar Guido
Beddegenoodts Marc
Beek Maggy
Blanken Katja
Boesmans Bart
Bollen Ria
Bruyninckx Eddy
Cabus-Steens Anne-Marie
Ceulemans André
Cooreman Louis
Danneels Johan
De Brouwer Carlos
De Meester Paul
De Nolf Rik
De Ridder Maria
De Schryver Johan
De Wachter Marcia
Debusscher Armande
Decraene André
Delcourt-Verstraeten André
Devisch Noël
Donck Lieven
Dufresne Luc

Dupré-Van de Walle A. en L.
Fransaer Dirk
Frimout Dirk
Geukens Liliane
Geukens Kris
Gijbels-Delperdange Hélène
Haegemans Luc
Hens Hugo
Hessmann Pierre
Holper-Vandenplas Christiane
Jaspers Michel
La Meir Jeanine
Lafaut Noël
Leekens René
Leroy Philippe
Loosen Erik
Luck Lucien
Moerman André
Naze Michel
Notebaert Alexandre
Peeters Alfons
Peeters Willy
Peumans Hugo
Ponet Lieven
Princen Joseph en Lydwine
Proesmans Jan
Seghers Peter
Smets Urbain-Alain
Standaert Jean-Marie
Sterckx Luc
Troch Paul
Van Coppenolle Luc
Van de Steene Boudewijn
Van de Wielle Anna
Van de Woestijne-Vanagt Huguette
Van den Balck Valentin
Van der Cruysse Jacques
Van Gorp Gunhilde
Van Overschée Willy
Van Pottelberge Walter
Van Roost Joost
van Walle Eric
Vandamme Hugo
Vandeputte Gilbert
Vandeputte Danielle
Vanderschueren-Lodewyckx Magda
Vandewalle Joos
Vanvolsem-Timperman Serge
Vlassenbroeck Walter
Vuylsteke-Wauters Magda
Woolmore Kevin

Reflectiegroep Energie

Van Vaerenbergh I., voorzitter
Albrecht J.
Belmans R.
D'haeseleer W.
De Buck P.
Desmet J.
Devogelaer D.
Dufresne L.
Fransaer D.
Gosselin D.
Hens H.
Kretzschmar J.
Sterckx L.
Ulens S.
Van Mierlo J.
Van Roost J.
Verschraegen F.
Welch K.

Reflectiegroep Universiteit van de Toekomst

Agirdar O.
De Dijn H.
Hens K.
Symoens H.
Van Dyck D.
Veretennicoff I.

Willaert F.
Willems D.

Reflectiegroep Kunst, Wetenschap en Technologie

Monard E., voorzitter
Aernoudt E.
Berbers Y.
Bergmans A.
Bessemans A.
De Buck S.
De Corte K.
De Mey M.
Dehaes U.
Hanssen K.
Hirsch C.
Jonckheere K.
Maes A.
Mandolessi S.
Martens P.
Merkx F.
Van Gelder H.
Van Houtte P.
Van Kerckhoven A.-M.
Van Landeghem J.
Van Overschée W.
Van Tendeloo S.
Vandamme E.
Verpoest L.
Wagemans J.
Wauters D.
Wevers M.
Wissaert R.

Reflectiegroep RRI

Vandewalle J., voorzitter
Bouillon R.
Cousy H.
De Wael K.
Dumolyn B.
Ginis V.
Hanssens J.
Hens K.
Lagae L.
Lamberigts M.
Lox E.
Monard E.
Mortier F.
Schokkaert P.
Van Avermaet P.
Van Damme E.
Van Houtte P.
Van Hoyweghen I.
Van Riel G.
Van Steirteghem A.
Vincx M.
Willems J.

Adviesraad Jonge Academie

Willems D., voorzitter
Symoens H., vice-voorzitter
Baelmans T.
Bols P.
Buysse A.
Ieven G.
Thas J.
Van Hove L.
Van Kerckhoven A.-M.
Vandewalle J.
Vandeweghe W.
Waelkens C.
Wagemans J.
Willaert F.
Dumortier F., vast secretaris KVAB
Seghers B., secretaris JA

Stuurgroep Wetenschapscommunicatie van de KVAB en JA

Laoui D., voorzitter namens de JA
Monard E., voorzitter namens de KVAB
Dumortier F., vast secretaris
Aerts C.
Sevrin A.
Matthijs K.
Verschaffel L.
Boenders F.
Elias W.
Dewitte H.
Gelens L.
Spruyt B.
Van Rijckeghem C.
Franck K.
Ramakers L.
Rademaekers I.
Grieten E.
Deslé B.
Smeyers E.
Santermans K.
De Marrée J.
Van Laer J.
Helsmoortel H.
Maison K.
Ratinckx E.
Bosch K.
Scheers R.
Stroeykens S.
Wauters K.
Stoops S.
Verlinden A.
Albert J., secretaris

Commissie Historische Wetenschappen

Boone M., voorzitter
Van Goethem H., ondervoorzitter
Bourgeois J.
Clarysse W.
De Jonge K.
Deneckere G
Derolez A.
Dumortier F., vast secretaris
Duerloo L.
Martens M.
Prevenier W.
Simons L.
Strauven F.
Symoens H.
Tollebeek J.
Van der Stighelen K.
Van der Wee H.
Vandorpe K.
Velle K.
Vlieghe H.
Waelkens M.
Witte, barones E.
Rombaut H., secretaris

Wetenschappelijk Comité Humanisme in de Nederlanden

Vanden Broecke S,.voorzitter
Derolez A., vice-voorzitter
Dumortier F., vast secretaris
Bracke W.
De Landtsheer J.
De Nave F.
De Schepper M.
De Smet R.
Forrez R.
Golvers N.
Heesakkers C.
Lamberigts M
Laureys M.
Papy J.
Peeters H.
Sacré D.

Sué S.
Symoens H.
Tournoy G.
Van Houdt T.
Vervliet H.
Verweij M.
Waterschoot W.

Wetenschappelijk Comité Klassieke Studies

Clarysse W., voorzitter
Dumortier F., vast secretaris
Boiy T.
De Coninck L.
De Groote M.
Delattre A.
Depauw M.
Engels D.
Erdkamp P.
Hauben H.
Laes C.
Ma J.
McGing B.
Melaerts H.
Poblome J.
Saerens C.
Schepens G.
Schorn S.
Uytterhoeven I.
Van Beek B.
Van Nuffelen P.
Van Rengen W.
Van Uytfanghe M.
Vandorpe K.
Verreth H.
Waelkens M.
Wouters A.
Zuiderhoek A.

Wetenschappelijk Comité Rechtsgeschiedenis

Heirbaut D., voorzitter
Monballyu J., erevoorzitter
Horvat S., secretaris
Dumortier F., vast secretaris
Aerts K.
Avonds P.
Bauer D.
Bouckaert B.
Christiaens J.
Coppein B.
Dauchy S.
De Koster M.
De ruysscher D.
De Win P.
Debaenst B.
Decaluwé M.
Decock W.
Delbecke B.
Deseure B.
Dhondt F.
Forrez R.
Grevers H.
Guthke T.
Janssens G.
Lambrecht D.
Laske C.
Lavrysen L.
Lesaffer R .
Magits M.
Martyn G.
Oosterbosch M.
Opsommer R.
Put E.
Quintelier B.
Roden D.
Stevens F.
Symoens H.
Van de Voorde J.
Van Den Auweele D.
Vqn der Beken T.

Dusil S.
Van Goethem G.
Van Haecke L.
Van Hemelrijck F.
Van Hofstraeten B.
Van Hulle I.
Van Melkebeek M.
Van Petegem P.
Vandenbogaerde S.
Velaers J.
Velle K.
Verboven K.
Van Goethem H.
Verfaille J.
Verhas C.
Verleden F.
Vermeersch G.
Vermeir R.
Verscuren A.
Verstraete J.
Vrancken V.
Waelkens L.
Wauters B.
Wijffels A.

Commissies voor de Academische Fondsen

O. Callebautfonds

De Octaaf Callebautprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de kwaliteitsvoeding, en meer algemeen van de voedingsomstandigheden ook in de derde wereld. Deze prijs omvat twee luiken: de gewone prijs kan om de twee jaar toegekend worden voor een studie die betrekking heeft op hoger vermeld domein. Daarnaast kan om de drie jaar een onderzoekskrediet worden toegekend met het oog op navorsing op het hoger aangeduid terrein.

Kersters K.
Thys van den Audenaerde D.
Van Damme E.
Schamp, baron N.,
Dumortier F., vast secretaris

Mgr. J. Coppensfonds

De Jozef Coppensprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van: de geschiedenis van de Leuvense universiteit; de geschiedenis van de Bijbelse exegese; oudtestamentische studies. De prijs wordt om de vijf jaar toegekend.

Lamberigts M.
Steel C.
Symoens H.
Dumortier F., vast secretaris

Mgr. C. De Clercqfonds

De Mgr. Charles de Clercqprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de religieuze geschiedenis van Vlaanderen. Deze prijs wordt om het jaar toegekend.

Lamberigts M.
Steel C.
Symoens H.
Dumortier F., vast secretaris

O. Dupontfonds

Het navorsingskrediet van het Octaaf Dupontfonds is bestemd om fundamenteel wetenschappelijk onderzoek te bevorderen op het gebied van menselijke en dierlijke fysiologie en fysiopathologie, met toepassing van biotechnologische methoden. De toekenning gebeurt om de twee jaar met beurtrol tussen de Académie royale de Médecine de Belgique (2015), de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (2017), de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van

België (2019), de Académie royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique (2021), enz.

Foidart J.-M., vast secretaris van de Académie royale de Médecine de Belgique
Ieven G., Algemeen secretaris van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België
Viviers D., vast secretaris van de Académie royale de Belgique
Dumortier F., vast secretaris van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten

E. Duvergerfonds

De Erik Duvergerprijs is bestemd om een belangrijk oorspronkelijk kunsthistorisch of historisch werk te bekronen dat handelt over de Nederlanden tot het jaar 1900 en dat in grote mate steunt op archivalische bronnen. Deze prijs wordt om de twee jaar toegekend.

Cousy H.
Bergmans A.
Symoens H.
Dumortier F., vast secretaris

J. Gillisfonds

De Jan Gillisprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de geschiedenis van het wetenschappelijk denken. De prijs wordt om de twee jaar toegekend.

Gijbels R.
Thys Van den Audenaerde D.
Steel C.
Dumortier F., vast secretaris

Mgr. R. Lenaertsfonds

De Mgr. Renaat Lenaertsprijs is bestemd om een verdienstelijk en onuitgegeven werk op het gebied van de muziekwetenschap te bekronen, gesteld in het Nederlands, of in een internationaal erkende congrestaal. De prijs wordt om de twee jaar toegekend.

Delaere M.
Laporte A.
Maes F.
Dumortier F., vast secretaris

Mac Leodfonds

De Julius Mac Leodprijs is bestemd voor een verdienstelijk en oorspronkelijk werk op het gebied van de biologie in de breedste zin van het woord en in het Nederlands

opgesteld. Deze prijs is bestemd voor studenten aan een universiteit of een inrichting voor hoger onderwijs.

Backeljau T.
Coomans A.
Kersters K.
Kühn E.
Thys van den Audenaerde D.
Vincx M.
Dumortier F., vast secretaris

H. Schoutedenfonds

De Henri Schoutedenprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de zoölogie. Deze prijs zal om de twee jaar toegekend worden aan een studie over faunistiek (bij voorkeur van Afrika), systematiek, ecologie, ethologie of anatomie der dieren.

Coomans A.
Kersters K.
Thys van den Audenaerde D.
Dumortier F., vast secretaris

H. Vanderlindenfonds

De Henri Vanderlindenprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de sterrenkunde. Deze prijs wordt om de twee jaar toegekend.

Aerts C.
Bruynseraede Y.
Waelkens C.
Dumortier F., vast secretaris

F. Van der Muerenfonds

De Floris Van der Muerenprijs is bestemd om oorspronkelijk en voortreffelijk wetenschappelijk werk op het gebied van de musicologie in de breedste zin van het woord te bekronen. Deze prijs wordt om de vier jaar door de Klasse der Kunsten toegekend voor het werk van een navorser, beneden de 40 jaar, dat in het Nederlands geschreven is.

Delaere M.
Laporte A.
Maes F.
Dumortier F., vast secretaris

P. van Oyefonds

De Paul van Oyeprijs is bestemd om oorspronkelijk onuitgegeven werk te bekronen in voorkeurorde over: veldwerk op het gebied der hydrobiologie in de breedste zin van

het woord; systematiek der protisten of der evertebraten; biogeografie; algemene biologie.

Backeljau T.
Coomans A.
Kersters K.
Thys van den Audenaerde D.
Vincx M.
Dumortier F., vast secretaris

F. Van Cauwelaertfonds

Het Frans Van Cauwelaert Fonds heeft tot doel Vlaams wetenschappelijk onderzoek aan te moedigen. Dit zal geschieden door het toekennen van een prijs aan auteurs van Belgische nationaliteit voor een oorspronkelijk, in de regel in het Nederlands gesteld werk van onbetwistbaar wetenschappelijke waarde, hetzij in boekvorm gedrukt of als manuscript aan het Frans Van Cauwelaert Fonds ingezonden.
Deze prijs wordt afwisselend toegekend aan: 1. natuur-, ingenieurs-, wiskundige wetenschappen, 2. morele, rechtskundige, economische en politieke wetenschappen, 3. biomedische wetenschappen, 4. filosofische, taalkundige, geschiedkundige en archeologische wetenschappen.

Van Rompuy H., voorzitter
Brutsaert D.
Buysse A.
Devoldere L.
Foblets M.-C.
Gheysen G.
Heyde K.
Laureys G.
Monard E.
Peeters T.
Simons L.
Symoens H.
Thas J.
Van Cauwelaert K.
Van Cauwelaert P.
Van Damme M.
Van Dyck D.
Van Outryve d'Ydewalle, ridder G.
Vandamme E.
Velaers J.
Dumortier F., vast secretaris
Rombaut H., secretaris

Instellingen onder voogdij van de Academie

Koninklijke Commissie voor Geschiedenis

Kupper J.- L.,
adjunct-secretaris-penningmeester
Bruneel C.
Deploige J.
Duvosquel J.-M.
Janssens G.
Tollebeek J.
Van Goethem H.
Van Loon J.
Velle K.

Ereleden:
Prevenier W.

Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie

Cajot J., secretaris-Generaal
Van Loon J., voorzitter Vlaamse afdeling
Debrabandere F.
Devos M.
Goossens J.
Marynissen A.
Van Langendonck W.

Ereleden:
De Schutter G.
Van Durme L.
Willemyns R.

Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis

Duvosquel J.-M., voorzitter
Galand M., directeur

Archief- en Bibliotheekwezen in België

Daelemans F., erevoorzitter
Libert M., voorzitter

Union Académique Internationale

Vertegenwoordigers van de Academie:
Martens M.
Steel C.

Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit (VCWI)

Van Steirteghem A., voorzitter
De Houwer J.
D' Hooghe D., juridisch adviseur
Gillis S.
Lambrichts I.
Nowé A.
Storms G.
Van Damme E.
Van Doorslaer S.
Vermeire S.
Seghers B., secretaris

Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit (VCWI)
Comité van Toezicht

Willems J.
Bouillon R.
De Tavernier J.
Deruyck F.
Rigo J.-M.
Snyders D.
Willems D.
Willems H.
Seghers B., secretaris